

**EIROPAS KOPIENAS
DIBINĀŠANAS LĪGUMA
KONSOLIDĒTĀ VERSIJA**

SATURA RĀDĪTĀJS

LĪGUMA TEKSTS

	Lpp.
Preambula	43
Pirmā daļa — Principi	44
Otrā daļa — Savienības pilsonība	49
Trešā daļa — Kopienas politika	51
I SADAĻA — Brīva preču aprite	51
1. nodaļa — Muitas savienība	52
2. nodaļa — Kvantitatīvo ierobežojumu aizliegums starp dalībvalstīm	52
II SADAĻA — Lauksaimniecība	53
III SADAĻA — Personu, pakalpojumu un kapitāla brīva aprite	57
1. nodaļa — Darba ņēmēji	57
2. nodaļa — Tiesības veikt uzņēmējdarbību	59
3. nodaļa — Pakalpojumi	62
4. nodaļa — Kapitāls un maksājumi	63
IV SADAĻA — Vīzu politika, patvēruma politika, imigrācijas politika un cita politika, kas saistīta ar personu brīvu pārvietošanos	65
V SADAĻA — Transports	70
VI SADAĻA — Kopīgi noteikumi par konkurenci, nodokļiem un tiesību aktu tuvināšanu	73
1. nodaļa — Konkurences noteikumi	73
1. iedaļa — Noteikumi, kas attiecas uz uzņēmumiem	73
2. iedaļa — Valsts atbalsts	76
2. nodaļa — Noteikumi par nodokļiem	78
3. nodaļa — Tiesību aktu tuvināšana	79
VII SADAĻA — Ekonomikas politika un monetārā politika	82
1. nodaļa — Ekonomikas politika	82
2. nodaļa — Monetārā politika	87
3. nodaļa — Organizatoriskie noteikumi	90
4. nodaļa — Pārejas noteikumi	93

VIII SADAĻA — Nodarbinātība	101
IX SADAĻA — Kopējā tirdzniecības politika	103
X SADAĻA — Muitu sadarbība	106
XI SADAĻA — Sociālā politika, izglītība, arodmācības un jaunatne	106
1. nodaļa — Noteikumi sociālajā jomā	106
2. nodaļa — Eiropas Sociālais fonds	111
3. nodaļa — Izglītība, arodmācības un jaunatne	112
XII SADAĻA — Kultūra	113
XIII SADAĻA — Veselības aizsardzība	114
XIV SADAĻA — Patērētāju tiesību aizsardzība	115
XV SADAĻA — Eiropas komunikāciju tīkli	116
XVI SADAĻA — Rūpniecība	117
XVII SADAĻA — Ekonomiskā un sociālā kohēzija	118
XVIII SADAĻA — Pētniecība un tehnoloģijas attīstība	120
XIX SADAĻA — Vide	123
XX SADAĻA — Sadarbība attīstības jomā	125
XXI SADAĻA — Sadarbība ar trešām valstīm ekonomikas, finanšu un tehnikas jomā ...	127
Ceturrtā daļa — Aizjūras zemju un teritoriju asociēšana	128
Piektā daļa — Kopienas iestādes	130
I SADAĻA — Noteikumi par iestādēm	130
1. nodaļa — Iestādes	130
1. iedaļa — Eiropas Parlaments	130
2. iedaļa — Padome	135
3. iedaļa — Komisija	138
4. iedaļa — Tiesa	141
5. iedaļa — Revīzijas palāta	150
2. nodaļa — Vairākām iestādēm kopīgi noteikumi	153
3. nodaļa — Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	157
4. nodaļa — Reģionu komiteja	160
5. nodaļa — Eiropas Investīciju banka	162

II SADAĻA — Finanšu noteikumi	163
Sestā daļa — Vispārīgi un nobeiguma noteikumi	170
Nobeiguma noteikumi	180
<i>I pielikums</i> — Saraksts, kas minēts Līguma 32. pantā	183
<i>II pielikums</i> — Aizjūras zemes un teritorijas, uz kurām attiecas Līguma IV daļas noteikumi	186

VIŅA MAJESTĀTE BEĻĢU KARALIS, VĀCIJAS FEDERATĪVĀS REPUBLIKAS PREZIDENTS, FRANCIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, ITĀLIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅAS KARALISKĀ AUGSTĪBA LUKSEMBURGAS LIELHERCOGIENE, VIŅAS MAJESTĀTE NĪDERLANDES KARALIENE (¹),

APŅĒMUŠIES likt pamatus aizvien ciešākai Eiropas tautu savienībai,

APŅĒMUŠIES ar kopīgu rīcību nodrošināt savu valstu ekonomisko un sociālo attīstību, likvidējot šķēršļus, kas sadala Eiropu,

APLIECINĀDAMI, ka svarīgākais viņu centienu mērķis ir pastāvīgi uzlabot savu tautu dzīves un darba apstākļus,

ATZĪDAMI, ka šķēršļu pārvarēšana prasa saskaņotu rīcību, lai nodrošinātu vienmērīgu izaugsmi, līdzsvarotu tirdzniecību un godīgu konkurenci,

TIEKDAMIES stiprināt savu tautsaimniecību vienotību un nodrošināt to harmonisku attīstību, mazinot atšķirības, kas pastāv dažādu reģionu starpā, un mazāk attīstīto reģionu atpalicību,

VĒLĒDAMIES ar kopējo tirdzniecības politiku veicināt starptautiskās tirdzniecības ierobežojumu pakāpenisku atcelšanu,

GRIBĒDAMI apliecināt solidaritāti, kas saista Eiropu ar aizjūras zemēm, un vēlēdamies nodrošināt to labklājības pieaugumu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principiem,

APŅĒMUŠIES tādējādi apvienot resursus, lai saglabātu un stiprinātu mieru un brīvību, un aicinādami Eiropas pārējās tautas, kurām tādi paši ideāli, pievienoties šiem centieniem,

APŅĒMUŠIES attīstīt visaugstāko iespējamo zināšanu līmeni, nodrošinot savām tautām plašas iespējas iegūt izglītību un to pastāvīgi papildināt,

IR NOLĒMUŠI izveidot EIROPAS KOPIENU un tālab iecēlušī par saviem Pilnvarotajiem:

(pilnvaroto saraksts nav sniegts)

KAS, iepazīlušies ar pārējo Pušu pilnvarām un atzinušī tās par likumīgām un spēcīgām, ir vienojušies par turpmāko.

(¹) Kopš tā laika par Eiropas Kopienas dalībvalstīm ir kļuvušas Čehijas Republika, Dānijas Karaliste, Igaunijas Republika, Grieķijas Republika, Spānijas Republika, Īrija, Kipras Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Maltas Republika, Austrijas Republika, Polijas Republika, Portugāles Republika, Slovēnijas Republika, Slovākijas Republika, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

PIRMĀ DAĻA

PRINCIPI

1. pants

Ar šo Līgumu AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES kopīgi nodibina EIROPAS KOPIENU.

2. pants

Nodibinot kopēju tirgu un ekonomisko un monetāro savienību, kā arī īstenojot kopēju politiku vai 3. un 4. pantā minētās darbības, Kopienas uzdevums ir visā Kopienā veicināt harmonisku, līdzsvarotu un noturīgu saimnieciskās darbības attīstību, panākt augstu nodarbinātības un sociālās aizsardzības līmeni, vīriešu un sieviešu vienlīdzību, noturīgu izaugsmi bez inflācijas, augstu konkurētspējas un ekonomiskās konverģences pakāpi, augstu vides kvalitātes aizsardzības un uzlabošanas pakāpi, paaugstināt dzīves līmeni un dzīves kvalitāti, kā arī panākt ekonomisko un sociālo kohēziju un solidaritāti starp dalībvalstīm.

3. pants

1. Lai sasniegtu 2. pantā izvirzītos mērķus, Kopienas darbība saskaņā ar šo Līgumu un tajā ietverto grafiku paredz:

- a) starp dalībvalstīm aizliegt muitas nodokļus un preču importa un eksporta kvantitatīvos ierobežojumus un citus pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību;
- b) kopējo tirdzniecības politiku;
- c) iekšēju tirgu, kurā visas dalībvalstis atceļ šķēršļus brīvai preču, personu, pakalpojumu un kapitāla aprītei;
- d) pasākumus, kas attiecas uz personu ieceļošanu un pārvietošanos, kā paredz IV sadaļa;
- e) kopēju lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku;
- f) kopēju transporta politiku;
- g) sistēmu, kas nodrošina to, ka iekšējā tirgū nav izkropļota konkurence;
- h) dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu, ciktāl tā vajadzīga kopējā tirgus darbībai;

- i) veicināt dalībvalstu nodarbinātības politikas koordināciju, lai kāpinātu tās efektivitāti, izstrādājot koordinētu nodarbinātības stratēģiju;
- j) sociālo politiku, kas ietver arī Eiropas Sociālā fonda darbību;
- k) stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju;
- l) vides politiku;
- m) stiprināt Kopienas rūpniecības konkurētspēju;
- n) veicināt pētniecību un tehnoloģijas attīstību;
- o) veicināt Eiropas komunikāciju tīklu izveidi un attīstību;
- p) veicināt augsta veselības aizsardzības līmeņa sasniegšanu;
- q) veicināt kvalitatīvu izglītību un mācības, kā arī dalībvalstu kultūras uzplaukumu;
- r) sadarbības politiku attīstības jomā;
- s) asociēt aizjūras zemes un teritorijas, lai izvērstu tirdzniecību un kopīgi veicinātu ekonomisku un sociālu attīstību;
- t) atbalstīt patērētāju tiesību aizsardzību;
- u) pasākumus enerģētikas, civilās aizsardzības un tūrisma jomā.

2. Veicot jebkuru šajā pantā minēto darbību, Kopiena tiecas novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt vienlīdzību.

4. pants

1. Lai sasniegtu 2. pantā izvirzītos mērķus, dalībvalstu un Kopienas darbība saskaņā ar šo Līgumu un tajā ietverto grafiku paredz izstrādāt ekonomikas politiku, kas balstās uz dalībvalstu ekonomikas politiku precīzu koordināciju, iekšējo tirgu un kopēju mērķu definēšanu, un kuru īsteno saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence.

2. Līdztekus iepriekšminētajam, kā arī saskaņā ar šo Līgumu un tajā ietverto grafiku un procedūrām, šīs darbības paredz arī neatsaucami fiksēt valūtas kursus, lai varētu ieviest vienotu valūtu – Eiropas valūtas vienību (ECU), kā arī noteikt un veidot vienotu monetāro politiku un valūtas maiņas kursa politiku, kuras galvenais mērķis ir uzturēt stabilas cenas un, neietekmējot šo mērķi, atbalstīt Kopienas vispārējo ekonomikas politiku saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence.

3. Šis dalībvalstu un Kopienas darbības saskan ar šādiem pamatprincipiem: stabilas cenas, stabila valsts finanšu un monetārā sistēma un stabila maksājumu bilance.

5. pants

Kopiena darbojas saskaņā ar šā Līguma piešķirtajām pilnvarām un izvirzītajiem mērķiem.

Jomās, kas nav ekskluzīvā Kopienas kompetencē, tā rīkojas saskaņā ar subsidiaritātes principu un vienīgi tad, ja dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt paredzētās darbības mērķus un ja paredzētās darbības apjoma vai rezultātu dēļ tos var vieglāk sasniegt Kopiena.

Kopienas rīcība vienmēr ir samērīga ar šā Līguma mērķiem.

6. pants

Nosakot un īstenojot Kopienas politiku un darbības, kas minētas 3. pantā, tajās jāparedz vides aizsardzības prasības, lai veicinātu noturīgu attīstību.

7. pants

1. Kopienai uzticētos uzdevumus veic šādas iestādes:

- EIROPAS PARLAMENTS,
- PADOME,
- KOMISIJA,
- TIESA,
- REVĪZIJAS PALĀTA.

Visas iestādes darbojas saskaņā ar pilnvarām, ko tām piešķir šis Līgums.

2. Padomei un Komisijai palīdz Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, kā arī Reģionu komiteja, kuras darbojas padomdevēju statusā.

8. pants

Saskaņā ar šajā Līgumā noteiktajām procedūrām izveido Eiropas Centrālo banku sistēmu (še turpmāk "ECBS") un Eiropas Centrālo banku (še turpmāk "ECB"); ECBS un ECB darbojas saskaņā ar pilnvarām, ko tām piešķir šis Līgums un tam pievienotie ECBS un ECB Statūti (še turpmāk "ECBS Statūti").

9. pants

Ar šo ir nodibināta Eiropas Investīciju banka, kas darbojas saskaņā ar pilnvarām, kuras tai piešķir šis Līgums un tam pievienotie Statūti.

10. pants

Dalībvalstis veic gan vispārējus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no šā Līguma vai ko rada Kopienas iestāžu darbība. Tās atvieglina Kopienas uzdevumu veikšanu.

Tās atturas no visiem pasākumiem, kas varētu traucēt šā Līguma mērķu sasniegšanu.

11. pants

1. Dalībvalstis, kas vēlas ciešāk sadarboties kādā no šajā Līgumā minētām jomām, iesniedz lūgumu Komisijai, kura var iesniegt attiecīgu priekšlikumu Padomei. Ja Komisija priekšlikumu neiesniedz, tā informē attiecīgās dalībvalstis par šādas rīcības iemesliem.

2. Šā panta 1. punktā minēto atļauju veidot ciešāku sadarbību saskaņā ar 43. līdz 45. pantu Līgumā par Eiropas Savienību piešķir Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu. Ja ciešāku sadarbību veido jomā, uz kuru attiecas šā līguma 251. pantā minētā procedūra, tad ir vajadzīga Eiropas Parlamenta piekrišana.

Jebkurš Padomes loceklis var lūgt jautājumu izskatīt Eiropadomē. Pēc tam, kad jautājums Eiropadomē apspriests, Padome var pieņemt lēmumu saskaņā ar šā punkta pirmo daļu.

3. Attiecībā uz aktiem un lēmumiem, kas vajadzīgi ciešākas sadarbības īstenošanai, piemēro visus attiecīgus šā Līguma noteikumus, izņemot gadījumus, kad šajā pantā vai 43. līdz 45. pantā Līgumā par Eiropas Savienību noteikts kas cits.

11.a pants

Dalībvalstis, kas vēlas piedalīties ciešākā sadarbībā, kura izveidota saskaņā ar 11. pantu, par savu nodomu paziņo Padomei un informē Komisiju, kas trīs mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas dienas sniedz atzinumu Padomei. Četros mēnešos pēc paziņojuma dienas Komisija pieņem lēmumu par attiecīgo lūgumu un par īpašiem noteikumiem, kurus tā uzskata par vajadzīgiem.

12. pants

Piemērojot šo Līgumu un neskarot tajā paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.

Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru var pieņemt noteikumus, kas aizliedz šādu diskrimināciju.

13. pants

1. Neskarot pārējos šā Līguma noteikumus un nepārsniedzot pilnvaras, ko Kopienai piešķir šis Līgums, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu var paredzēt attiecīgus pasākumus, lai cīnītos pret diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, gadījumos, kad nolūkā atbalstīt dalībvalstu rīcību, kas vērsta uz 1. punktā minēto mērķu sasniegšanu, Padome paredz Kopienas veicināšanas pasākumus, kas neietver dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu, Padome pieņem lēmumus saskaņā ar 251. pantā paredzēto procedūru.

14. pants

1. Saskaņā ar šo pantu, 15. un 26. pantu, 47. panta 2. punktu, 49., 80., 93. un 95. pantu un neskarot citus šā Līguma noteikumus, Kopiena paredz pasākumus, lai līdz 1992. gada 31. decembrim pakāpeniski izveidotu iekšējo tirgu.

2. Iekšējais tirgus aptver telpu bez iekšējām robežām, kurā saskaņā ar šo Līgumu ir nodrošināta preču, personu, pakalpojumu un kapitāla brīva aprīte.

3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka pamatnostādnes un nosacījumus, kas vajadzīgi, lai visās attiecīgajās nozarēs nodrošinātu līdzsvarotu attīstību.

15. pants

Izstrādājot priekšlikumus par to, kā sasniegt 14. pantā izvirzītos mērķus, Komisija ņem vērā, cik lieli pūliņi konkrētu valstu tautsaimniecībām ar atšķirīgu attīstības līmeni būs jāpieliek iekšējā tirgus izveides laikā, un var ierosināt attiecīgus noteikumus.

Ja šie noteikumi rada izņēmuma statusu, tiem jābūt pagaidu noteikumiem un jārada cik iespējams mazi traucējumi kopējā tirgus darbībā.

16. pants

Neskarot 73., 86. un 87. panta noteikumus un, ņemot vērā nozīmi, kāda sabiedriskiem pakalpojumiem ir Savienības kopīgo vērtību sistēmā, kā arī to nozīmi sociālas un teritoriālas kohēzijas veicināšanā, Kopiena un dalībvalstis, nepārsniedzot savas attiecīgās pilnvaras un šā Līguma piemērošanas jomu, rūpējas, lai šādi pakalpojumi pamatotos uz tādiem principiem un nosacījumiem, kas ļauj īstenot to uzdevumu.

OTRĀ DAĻA

SAVIENĪBAS PILSONĪBA

17. pants

1. Ar šo ir izveidota Savienības pilsonība. Ikvienu personu, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Savienības pilsonība papildina, nevis aizstāj valsts pilsonību.

2. Savienības pilsoņiem ir ar šo Līgumu piešķirtās tiesības un ar to uzliktie pienākumi.

18. pants

1. Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs, ievērojot šajā Līgumā noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī tā īstenošanai paredzētos pasākumus.

2. Ja izrādās, ka minētā mērķa sasniegšanai vajadzīga Kopienas rīcība, bet šis Līgums nav piešķīris šim nolūkam vajadzīgās pilnvaras, tad Padome var pieņemt noteikumus, lai sekmētu 1. punktā minēto tiesību īstenošanu. Padome pieņem lēmumu saskaņā ar 251. pantā noteikto procedūru.

3. Šā panta 2. punkts neattiecas uz noteikumiem par pasēm, personu apliecībām, uzturēšanās atļaujām vai citiem līdzīgiem dokumentiem, kā arī uz noteikumiem par sociālo nodrošinājumu vai sociālo aizsardzību.

19. pants

1. Ikvienam Savienības pilsonim, kas dzīvo kādā dalībvalstī, bet nav tās pilsonis, ir tiesības balsot un kandidēt pašvaldību vēlēšanās šajā dalībvalstī saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šis valsts pilsoņiem. Šīs tiesības īsteno, ievērojot sīki izstrādātus noteikumus, kas Padomei pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedes ar Eiropas Parlamentu jāpieņem ar vienprātīgu lēmumu; šie noteikumi var paredzēt izņēmumus kādas dalībvalsts īpašu problēmu dēļ.

2. Neskarot 190. panta 4. punktu un noteikumus, kas pieņemti tā īstenošanai, ikvienam Savienības pilsonim, kas dzīvo kādā dalībvalstī, bet nav tās pilsonis, ir tiesības balsot un kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās šajā dalībvalstī saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šis valsts pilsoņiem. Šīs tiesības īsteno, ievērojot sīki izstrādātus noteikumus, kas Padomei pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedes ar Eiropas Parlamentu jāpieņem ar vienprātīgu lēmumu; šie noteikumi var paredzēt izņēmumus kādas dalībvalsts īpašu problēmu dēļ.

20. pants

Ikvienam Savienības pilsonim trešajā valstī, kurā nav pārstāvniecības tai dalībvalstij, kuras pilsonis viņš ir, ir tiesības uz jebkuras dalībvalsts diplomātisko un konsulāro iestāžu aizsardzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šis valsts pilsoņiem. Dalībvalstis savstarpēji nosaka vajadzīgos noteikumus un sāk starptautiskas sarunas, lai nodrošinātu šādu aizsardzību.

21. pants

Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības iesniegt lūgumrakstu Eiropas Parlamentā saskaņā ar 194. pantu.

Ikviens Savienības pilsonis var vērsties pie ombuda, kura institūts izveidots saskaņā ar 195. pantu.

Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības rakstiski vērsties pie jebkuras no iestādēm vai struktūrām, kas minētas šajā pantā vai 7. pantā, kādā no 314. pantā minētajām valodām un saņemt atbildi tajā pašā valodā.

22. pants

Komisija reizi trijos gados ziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par to, kā ir ievēroti šīs Līguma daļas noteikumi. Šajā ziņojumā ņem vērā Savienības attīstību.

Pamatojoties uz to un neskarot citus šā Līguma noteikumus, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu var pieņemt noteikumus, kas nostiprina vai paplašina šajā Līguma daļā noteiktās tiesības; šos noteikumus Padome iesaka dalībvalstīm pieņemt saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

TREŠĀ DAĻA

KOPIENAS POLITIKA

I SADAĻA

BRĪVA PREČU APRITE

23. pants

1. Kopienas pamats ir muitas savienība, kas aptver visu preču tirdzniecību un paredz dalībvalstīm aizliegt savstarpējus ievadmuitas un izvedmuitas nodokļus un visus maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību, kā arī ieviest kopējus muitas tarifus attiecībā ar trešām valstīm.

2. Šis sadaļas 25. pants un 2. nodaļa attiecas uz dalībvalstu izcelsmes ražojumiem un no trešām valstīm ievestajiem ražojumiem, kas dalībvalstīs ir brīvā apgrozībā.

24. pants

Ražojumus, kas ievesti no trešām valstīm, uzskata par esošiem brīvā apgrozībā dalībvalstī, ja attiecībā uz šādiem ražojumiem ir ievērotas visas vajadzīgās importa formalitātes un dalībvalstī ir iekasēti visi vajadzīgie muitas nodokļi vai maksājumi ar līdzvērtīgu iedarbību, un ja par šiem ražojumiem šādi nodokļi vai maksājumi nav pilnīgi vai daļēji atmaksāti.

1. NODAĻA

MUITAS SAVIENĪBA

25. pants

Ievedmuitas un izvedmuitas nodokļi, kā arī citi maksājumi ar līdzīgu iedarbību dalībvalstu starpā ir aizliegti. Šis aizliegums attiecas arī uz fiskāliem muitas nodokļiem.

26. pants

Kopējos muitas tarifus nosaka Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu.

27. pants

Veicot uzdevumus, kas Komisijai šajā nodaļā uzticēti, tā ņem vērā

- a) vajadzību veicināt tirdzniecību starp dalībvalstīm un trešām valstīm;
- b) pārmaiņas konkurences apstākļos Kopienā, ciktāl tās uzlabo uzņēmumu konkurētspēju;
- c) Kopienas prasības attiecībā uz apgādi ar izejvielām un pusfabrikātiem; šajā sakarā Komisija gādā, lai netiktu izkropļota dalībvalstu konkurence gatavu preču tirdzniecībā;
- d) vajadzību izvairīties no nopietniem traucēkļiem dalībvalstu tautsaimniecībā un panākt ražošanas racionālu attīstību un patēriņa pieaugumu Kopienā.

2. NODAĻA

KVANTITATĪVO IEROBEŽOJUMU AIZLIEGUMS STARP DALĪBVALSTĪM

28. pants

Dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

29. pants

Dalībvalstu starpā ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

30. pants

Šā Līguma 28. un 29. pants neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu mākslas, vēstures vai arheoloģijas bagātību aizsardzības, vai rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus.

31. pants

1. Dalībvalstis pielāgo komerciālus valsts monopolum tā, lai attiecībā uz preču sagādes un tirdzniecības nosacījumiem nepastāvētu nekāda dalībvalstu pilsoņu diskriminācija.

Šis pants attiecas uz visām iestādēm, ar kuru starpniecību dalībvalsts *de iure* vai *de facto* tieši vai netieši pārrauga, nosaka vai būtiski ietekmē dalībvalstu savstarpēju importu un eksportu. Šis pants attiecas arī uz tiem monopoliem, ko valsts ir deleģējusi trešām personām.

2. Dalībvalstis atturas ieviest jaunus pasākumus, kas nesaskan ar 1. punktā noteiktajiem principiem vai ierobežo to pantu darbības jomu, kuri reglamentē dalībvalstu savstarpēju muitas nodokļu un kvantitatīvo ierobežojumu aizliegumu.

3. Ja kādas valsts komerciāls monopols darbojas saskaņā ar noteikumiem, kas paredz atvieglināt lauksaimniecības produktu pārdošanu vai gūt no tiem optimālu peļņu, tad, piemērojot šo pantu, attiecīgi jārikojas, lai panāktu līdzvērtīgas garantijas attiecīgo ražotāju nodarbinātībai un dzīves līmenim.

II SADAĻA

LAUKSAIMNIECĪBA

32. pants

1. Kopējais tirgus aptver lauksaimniecību un tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem. "Lauksaimniecības produkti" ir zemkopības, lopkopības un zivsaimniecības produkti, kā arī pirmās pakāpes pārstrādes produkti, kas ir tieši saistīti ar šādiem produktiem.

2. Ja 33. līdz 38. pantā nav paredzēts citādi, tad uz lauksaimniecības produktiem attiecas noteikumi, kas pieņemti, lai izveidotu kopējo tirgu.
3. Produkti, uz kuriem attiecas 33. līdz 38. pants, ir uzskaitīti šā Līguma I pielikumā.
4. Lauksaimniecības produktu kopējā tirgus darbībai un attīstībai jānorit reizē ar kopējas lauksaimniecības politikas izveidi.

33. pants

1. Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi ir:
 - a) celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu;
 - b) šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, jo īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus;
 - c) stabilizēt tirgus;
 - d) nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū;
 - e) panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.
2. Veidojot kopējo lauksaimniecības politiku un īpašas metodes tās piemērošanai, jāņem vērā:
 - a) lauksaimniecības īpatnības, ko rada lauksaimniecības sociālā struktūra un dažādu lauksaimniecības reģionu struktūras un dabas apstākļu atšķirības;
 - b) vajadzība pakāpeniski īstenot attiecīgus pielāgojumus;
 - c) tas, ka dalībvalstīs lauksaimniecības nozare ir cieši saistīta ar visu tautsaimniecību.

34. pants

1. Lai sasniegtu mērķus, kas izvirzīti 33. pantā, izveido lauksaimniecības tirgu kopīgo organizāciju.

Šai organizācijai, atkarībā no produktiem, uz kuriem tā attiecas, ir šādas formas:

- a) kopīgi konkurences noteikumi;

b) dažādo valstu tirgus organizāciju obligāta koordinācija;

c) Eiropas tirgus organizācija.

2. Lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija, kas izveidota saskaņā ar šā panta 1. punktu, var aptvert visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu 33. pantā izvirzītos mērķus, jo īpaši cenu regulēšanu, atbalstu dažādu produktu ražošanai un tirdzniecībai, glabāšanas un pārvadāšanas noteikumus un kopīgus paņēmienus importa un eksporta stabilizācijai.

Kopīgā organizācija darbojas vienīgi 33. pantā izvirzīto mērķu sasniegšanai un nepieļauj ražotāju un patērētāju diskrimināciju Kopienā.

Kopējā cenu politika pamatojas uz kopīgiem kritērijiem un vienādām aprēķinu metodēm.

3. Lai 1. punktā minētā lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija spētu sasniegt tai izvirzītos mērķus, var izveidot vienu vai vairākus lauksaimniecības virzības un garantiju fondus.

35. pants

Lai varētu sasniegt 33. pantā izvirzītos mērķus, kopējā lauksaimniecības politikā var paredzēt tādas pasākumus kā:

- a) efektīva darbības koordinācija arodmācību, pētniecības un lauksaimniecības zinību izplatīšanas jomā; tā var ietvert arī projektu vai iestāžu kopīgu finansēšanu;
- b) kopīgi pasākumi dažu produktu patēriņa veicināšanai.

36. pants

Šā Līguma nodaļa par konkurenci attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību tikai tiktāl, ciktāl to noteikusi Padome atbilstīgi 37. panta 2. un 3. punktam un saskaņā ar minētajos punktos paredzēto procedūru, ievērojot 33. pantā izvirzītos mērķus.

Padome jo īpaši var atļaut piešķirt atbalstu:

- a) lai aizsargātu uzņēmumus, kuriem traucējumus rada strukturāli vai dabas apstākļi;
- b) saskaņā ar ekonomikas attīstības programmām.

37. pants

1. Lai izstrādātu vispārīgu kopējās lauksaimniecības politikas plānu, tūlīt pēc tam, kad šis Līgums stāties spēkā, Komisija sasauca dalībvalstu konferenci nolūkā salīdzināt valstu lauksaimniecības politiku, īpaši sagatavojot pārskatu par to resursiem un vajadzībām.

2. Komisija, ņemusi vērā 1. punktā paredzētās konferences darbu un apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, divos gados pēc tam, kad šis Līgums stāties spēkā, iesniedz priekšlikumus par kopējās lauksaimniecības politikas izstrādi un ieviešanu, tostarp paredzot aizstāt valstu lauksaimniecības tirgu organizācijas ar vienu no 34. panta 1. punktā paredzētajām kopīgās organizācijas formām, kā arī priekšlikumus par to, kā īstenot šajā sadaļā izklāstītos pasākumus.

Izstrādājot šos priekšlikumus, ņem vērā šajā sadaļā iztirzāto lauksaimniecības jautājumu savstarpējo atkarību.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem regulas, direktīvas vai lēmumus; tas neliedz izdot arī ieteikumus.

3. Padome saskaņā ar 2. punktu, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, var aizstāt valstu tirgus organizācijas ar tirgu kopīgo organizāciju, kas paredzēta 34. panta 1. punktā, ja:

- a) tām dalībvalstīm, kas neatbalsta šo pasākumu un kam ir pašām savas organizācijas konkrētām ražošanas nozarēm, lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija piedāvā līdzvērtīgus attiecīgo ražotāju nodarbinātības un dzīves līmeņa aizsargpasākumus, ņemot vērā iespējamus pielāgojumus un specializāciju, kas būs vajadzīga laika gaitā;
- b) šāda organizācija tirdzniecībai Kopienā nodrošina līdzīgus nosacījumus tiem, kas pastāv attiecīgās valsts tirgū.

4. Ja kādām izejvielām ievieš lauksaimniecības tirgu kopīgo organizāciju, pirms tā ieviesta attiecīgajiem pārstrādes produktiem, tad no trešām valstīm var importēt Kopienā tās izejvielas, ko izmanto pārstrādes produktiem, kurus paredz eksportēt uz trešām valstīm.

38. pants

Ja dalībvalstī attiecībā uz kādiem produktiem pastāv valsts tirgus organizācija vai līdzīgi iekšēji noteikumi, kas iespaido tādu pašu produktu konkurētspēju citā dalībvalstī, tad dalībvalstis var noteikt kompensējošus maksājumus par attiecīgo produktu importu no dalībvalsts, kur pastāv šāda organizācija vai noteikumi, ja vien šī valsts nenosaka kompensācijas maksājumus par eksportu.

Komisija nosaka šos maksājumus tādā apjomā, kāds vajadzīgs, lai atjaunotu līdzsvaru; tā var atļaut arī citus pasākumus, kuru sīkākus nosacījumus tā precizē.

III SADAĻA

PERSONU, PAKALPOJUMU UN KAPITĀLA BRĪVA APRĪTE

1. NODAĻA

DARBA ŅĒMĒJI

39. pants

1. Kopienā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību.
2. Pārvietošanās brīvība nozīmē to, ka likvidē jebkādu dalībvalstu darba ņēmēju diskrimināciju pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.
3. Tā nozīmē turpmāk norādītās tiesības, ko var ierobežot, vienīgi pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības apsvērumiem:
 - a) tiesības pieņemt faktiskos darba piedāvājumus;
 - b) tiesības šajā nolūkā brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā;
 - c) tiesības darba nolūkos uzturēties kādā dalībvalstī saskaņā ar normatīviem un administratīviem aktiem, kas reglamentē šīs valsts pilsoņu nodarbinātību;
 - d) tiesības palikt kādā dalībvalstī pēc tam, kad darba attiecības šajā valstī beigušās, atbilstīgi nosacījumiem, kas ietverti īstenošanas regulās, kuras izstrādās Komisija.

4. Šis pants neattiecas uz nodarbinātību civildienestā.

40. pants

Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pieņem direktīvas vai regulas, kas nosaka, kādi pasākumi jāveic, lai radītu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kas noteikta 39. pantā, jo īpaši,

- a) nodrošinot valstu nodarbinātības dienestu ciešu sadarbību;
- b) likvidējot tās administratīvās procedūras un praksi, kā arī tādus laika ierobežojumus tiesībām pretendēt uz pieejamu darbu, kurus paredz vai nu attiecīgās valsts tiesību akti, vai starp dalībvalstīm iepriekš noslēgti nolīgumi un kuru saglabāšana traucē liberalizēt darba ņēmēju pārvietošanos;
- c) atceļot visus šādus laika ierobežojumus un citus ierobežojumus, ko paredz vai nu attiecīgās valsts tiesību akti, vai arī starp dalībvalstīm iepriekš noslēgti nolīgumi, kas uz citu dalībvalstu darba ņēmējiem attiecina citādus nosacījumus nodarbinātības brīvai izvēlei nekā uz attiecīgās valsts darba ņēmējiem;
- d) izveidojot attiecīgu sistēmu, lai darba piedāvājumus saistītu ar darba pieteikumiem un veicinātu piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru darba tirgū, nopietni neapdraudot dzīves līmeni un nodarbinātības līmeni dažādos reģionos un tautsaimniecības nozarēs.

41. pants

Īstenojot kopīgu programmu, dalībvalstis veicina gados jaunu darba ņēmēju apmaiņu.

42. pants

Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru paredz tādus pasākumus sociālā nodrošinājuma jomā, kas vajadzīgi, lai īstenotu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību; šajā nolūkā tā izveido sistēmu, kas nodrošina to, ka migrējošiem darba ņēmējiem un personām, kas ir viņu apgādībā:

- a) summē visus laikposmus, ko saskaņā ar dažu valstu tiesību aktiem ņem vērā, lai piešķirtu un saglabātu tiesības saņemt pabalstu un aprēķinātu tā lielumu;
- b) maksā pabalstus personām, kas ir dalībvalstu iedzīvotāji.

Visā 251. pantā minētās procedūras gaitā Padome lēmumu pieņem vienprātīgi.

2. NODAĻA

TIESĪBAS VEIKT UZŅĒMĒJDARBĪBU

43. pants

Ievērojot šie turpmāk izklāstītos noteikumus, aizliedz ierobežojumus kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Tāpat aizliedz ierobežojumus attiecībā uz to, kā dalībvalstu pilsoņi, kas izveidojuši uzņēmumu kādā dalībvalstī, atver šā uzņēmuma pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus citās dalībvalstīs.

Brīvība veikt uzņēmējdarbību ietver tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus, jo īpaši sabiedrības, kas definētas 48. panta otrajā daļā, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz tās valsts tiesību akti, kurā notiek šī uzņēmējdarbība, ņemot vērā šā Līguma nodaļu par kapitālu.

44. pants

1. Lai panāktu brīvību veikt uzņēmējdarbību attiecībā uz kādu darbības jomu, Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pieņem direktīvas.

2. Padome un Komisija veic pienākumus, ko tām uzliek iepriekš izklāstītie noteikumi, jo īpaši,

- a) parasti piešķirot prioritāru režīmu tām darbības jomām, kur brīvība veikt uzņēmējdarbību īpaši labvēlīgi iespaido ražošanas un tirdzniecības attīstību;

- b) nodrošinot dalībvalstu kompetentu iestāžu ciešu sadarbību, lai izvērtētu, kāds Kopienā ir stāvoklis dažādās darbības jomās;
- c) likvidējot tās administratīvās procedūras un praksi, kas izriet no valstu tiesību aktiem vai starp dalībvalstīm iepriekš noslēgtiem nolīgumiem un kuru atstāšana spēkā apdraud brīvību veikt uzņēmējdarbību;
- d) nodrošinot iespēju vienas dalībvalsts darba ņēmējiem, kas nodarbināti citā dalībvalstī, palikt tajā ar nolūku sākt darboties kā pašnodarbinātām personām, ja šie darba ņēmēji atbilst tiem nosacījumiem, kas būtu jāievēro, ja tie ieceļotu šajā valstī tad, kad ir nolēmuši sākt šādu darbību;
- e) dodot iespēju vienas dalībvalsts pilsoņiem iegūt īpašumā un izmantot zemi un ēkas, kas atrodas citā dalībvalstī, ciktāl tas nav pretrunā 33. panta 2. punktā izklāstītajiem principiem;
- f) pakāpeniski atceļot ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību visās attiecīgajās darbības jomās, gan attiecībā uz to, kā dalībvalstī dibināt pārstāvniecības, filiāles un meitas uzņēmumus, gan arī nosacījumiem, kas attiecas uz galvenā uzņēmuma darbinieku stāšanos vadības un pārraudzības amatos šādās pārstāvniecībās, filiālēs un meitas uzņēmumos;
- g) pietiekami koordinējot garantijas, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām, kuras definētas 48. panta otrajā daļā, nolūkā aizsargāt dalībnieku un trešo personu intereses, un paredzot šādu garantiju vienādošanu visā Kopienā;
- h) pārliecinoties par to, ka dalībvalstu piešķirtais atbalsts neizkropļo uzņēmējdarbības veikšanas nosacījumus.

45. pants

Attiecībā uz konkrētām dalībvalstīm šo nodaļu nepiemēro tādās darbības jomās, kas attiecīgās valstīs kaut netieši ir saistītas ar valsts varas īstenošanu.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var noteikt, ka šī nodaļa neattiecas uz konkrētām darbības jomām.

46. pants

1. Šī nodaļa un saskaņā ar to veiktie pasākumi neliedz piemērot tādus normatīvus un administratīvus aktus, kas sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības interesēs ārvalstniekiem paredz īpašu režīmu.

2. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru pieņem direktīvas, lai koordinētu iepriekš minētos noteikumus.

47. pants

1. Lai personām būtu vieglāk sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru pieņem direktīvas, kas nosaka diplomu, apliecību un citu oficiālu kvalifikācijas apliecinājuma dokumentu savstarpēju atzīšanu.

2. Tādā pašā nolūkā Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru pieņem direktīvas, lai dalībvalstīs koordinētu normatīvos un administratīvos aktus par to, kā sākt un izvērst darbību kā pašnodarbinātām personām. Padome, visā 251. pantā minētās procedūras gaitā lēmumu pieņemot vienprātīgi, lemj par direktīvām, kuru ieviešana kaut vienā dalībvalstī groza pastāvošos principus, kas noteikti tiesību aktos par brīvajām profesijām un kuri attiecas uz fizisko personu mācībām un profesionālas darbības iespējām. Citos gadījumos Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

3. Ierobežojumu pakāpeniska atcelšana profesijām, kas saistītas ar medicīnu, ar to saistītām profesijām un farmācijas profesijām, ir atkarīga no tā, kā dalībvalstīs koordinē nosacījumus darbam šajās profesijās.

48. pants

Tiesiskais statuss tām sabiedrībām, kuras izveidotas saskaņā ar kādas dalībvalsts tiesību aktiem un kuru juridiskā adrese, galvenā vadība vai galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Kopienā, šajā nodaļā ir pielīdzināts to fizisko personu tiesiskajam statusam, kuras ir dalībvalstu pilsoņi.

“Sabiedrības” ir tādas sabiedrības, kas izveidotas saskaņā ar civiltiesībām vai komerciesībām, kā arī kooperatīvi un citas juridiskas personas, kas ir publisko tiesību vai privāttiesību subjekti, izņemot bezpeļņas sabiedrības.

3. NODAĻA

PAKALPOJUMI

49. pants

Kā paredz šē turpmāk izklāstītie noteikumi, Kopienā aizliedz pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus to dalībvalstu pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību kādā Kopienas valstī, bet sniedz pakalpojumus citas dalībvalsts personai.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, šo nodaļu var attiecināt arī uz trešo valstu pilsoņiem, kas sniedz pakalpojumus un veic uzņēmējdarbību Kopienas dalībvalstīs.

50. pants

Pakalpojumus uzskata par "pakalpojumiem" šā Līguma nozīmē, ja tos parasti sniedz par atlīdzību, ciktāl uz tiem neattiecas noteikumi par preču, kapitāla un personu brīvu apriti.

Cita starpā pakalpojumi ir

- a) rūpnieciskas darbības;
- b) komerciālas darbības;
- c) amatnieku darbības;
- d) brīvo profesiju darbības.

Neskarot noteikumus, ko paredz nodaļa par tiesībām veikt uzņēmējdarbību, persona, kas sniedz pakalpojumus, var uz laiku veikt darbības valstī, kur sniedz pakalpojumus, saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus šī valsts izvirza pati saviem pilsoņiem.

51. pants

1. Pakalpojumu sniegšanas brīvību transporta jomā reglamentē noteikumi, kas izklāstīti sadaļā par transportu.
2. Banku pakalpojumus un apdrošināšanas pakalpojumus, kas saistīti ar kapitāla apriti, liberalizē atbilstīgi kapitāla aprites liberalizācijai.

52. pants

1. Lai liberalizētu kādu konkrētu pakalpojumu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Eiropas Parlamentu, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem direktīvas.

2. Attiecībā uz 1. punktā minētajām direktīvām, prioritāte parasti ir tiem pakalpojumiem, kas tieši iespaido ražošanas izmaksas, vai tiem, kuru liberalizācija palīdz veicināt preču tirdzniecību.

53. pants

Dalībvalstis apliecina gatavību liberalizēt pakalpojumus vairāk, nekā to paredz direktīvas, kas izdotas, ievērojot 52. panta 1. punktu, ja to ļauj valstu vispārējais tautsaimniecības stāvoklis un stāvoklis konkrētā tautsaimniecības nozarē.

Šajā nolūkā Komisija sniedz attiecīgajām dalībvalstīm ieteikumus.

54. pants

Kamēr nav atcelti ierobežojumi pakalpojumu sniegšanas brīvībai, dalībvalstis šos ierobežojumus piemēro visām personām, kas sniedz pakalpojumus 49. panta pirmās daļas nozīmē, neatkarīgi no šo personu pilsonības vai dzīvesvietas.

55. pants

Šā Līguma 45. līdz 48. pants attiecas uz visiem šajā nodaļā izskatītajiem jautājumiem.

4. NODAĻA

KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI

56. pants

1. Ievērojot šajā nodaļā izklāstītos noteikumus, ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā.

2. Ievērojot šajā nodaļā izklāstītos noteikumus, ir aizliegti visi maksājumu ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā.

57. pants ⁽¹⁾

1. Šā Līguma 56. pants neliedz attiecināt uz trešām valstīm ierobežojumus, kas 1993. gada 31. decembrī pastāv valstu vai Kopienas tiesību aktos par kapitāla apriti starp dalībvalstīm un trešām valstīm, ja tā ietver tiešas investīcijas – arī investīcijas nekustamā īpašumā – kā arī par uzņēmējdarbības veikšanu, finanšu pakalpojumu sniegšanu vai vērtspapīru laišanu kapitāla tirgū. Attiecībā uz ierobežojumiem, kas pastāv atbilstīgi Igaunijas un Ungārijas tiesību aktiem, šis datums ir 1999. gada 31. decembris.

2. Tiecoties starp dalībvalstīm un trešām valstīm panākt cik iespējams lielāku kapitāla aprites brīvību un neskarot citas šā Līguma nodaļas, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var paredzēt pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti starp dalībvalstīm un trešām valstīm, ja tā ietver tiešas investīcijas – arī investīcijas nekustamā īpašumā – kā arī par uzņēmējdarbības veikšanu, finanšu pakalpojumu sniegšanu vai vērtspapīru laišanu kapitāla tirgū. Lai saskaņā ar šo punktu paredzētu tādus pasākumus, kas Kopienas tiesībās nozīmētu mazināt liberalizāciju kapitāla aprītē starp dalībvalstīm un trešām valstīm, ir vajadzīgs vienprātīgs lēmums.

58. pants

1. Šā Līguma 56. pants neskar dalībvalstu tiesības:

- a) piemērot atšķirīgas attiecīgas nodokļu tiesību normas dažādiem nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas vai kapitāla ieguldījuma vietas dēļ;
- b) veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu attiecīgās valsts normatīvo aktu pārkāpumus, jo īpaši nodokļu jomā un finanšu iestāžu konsultatīvās uzraudzības jomā, vai noteikt procedūras, kā pārvaldes vai statistikas informācijas vajadzībām deklarēt kapitāla apriti, vai arī veikt pasākumus, ko pamato sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības intereses.

2. Šī nodaļa neliedz piemērot tādus ierobežojumus attiecībā uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību, kas ir saderīgi ar šo Līgumu.

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētie pasākumi un procedūras nerada iespēju patvaļīgi diskriminēt vai slēpti ierobežot kapitāla brīvu apriti un maksājumus, kā to nosaka 56. pants.

(¹) Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

59. pants

Ārkārtas apstākļos, ja kapitāla aprite uz trešām valstīm vai no tām rada vai draud radīt nopietnas grūtības ekonomiskās un monetārās savienības darbībai, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar ECB, ar kvalificētu balsu vairākumu var paredzēt aizsargpasākumus pret trešām valstīm uz laiku, kas nepārsniedz sešus mēnešus, ja šādi pasākumi noteikti ir vajadzīgi.

60. pants

1. Ja 301. pantā paredzētajos gadījumos izrādās vajadzīga Kopienas rīcība, Padome saskaņā ar 301. pantā paredzēto procedūru var veikt steidzamus pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti un maksājumiem, kuri skar attiecīgās trešās valstis.

2. Neskarot 297. pantu un tikmēr, kamēr Padome nav veikusi pasākumus saskaņā ar 1. punktu, dalībvalsts nopietnu politisku iemeslu un steidzamības dēļ var veikt vienpusējus pasākumus pret trešām valstīm attiecībā uz kapitāla apriti un maksājumiem. Komisijai un pārējām dalībvalstīm šos pasākumus noteikti dara zināmus līdz to spēkā stāšanās dienai.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt, ka attiecīgai dalībvalstij šādi pasākumi jāgroza vai jāatceļ. Visus šādus Padomes lēmumus Padomes priekšsēdētājs dara zināmus Eiropas Parlamentam.

IV SADAĻA

VĪZU POLITIKA, PATVĒRUMA POLITIKA, IMIGRĀCIJAS POLITIKA UN CITA POLITIKA, KAS SAISTĪTA AR PERSONU BRĪVU PĀRVIETOŠANOS

61. pants

Lai pakāpeniski radītu telpu, kurā valda brīvība, drošība un tiesiskums, Padome:

- a) piecos gados pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā paredz pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt personu brīvu pārvietošanos saskaņā ar 14. pantu, kopā ar papildpasākumiem, kas ir tieši saistīti ar brīvu pārvietošanos un kas attiecas uz ārējo robežu kontroli, patvēruma meklētājiem un imigrāciju saskaņā ar 62. panta 2. un 3. punktu un 63. panta 1. punkta a) apakšpunktu, un 2. punkta a) apakšpunktu, kā arī pasākumiem, kuru mērķis ir novērst un apkarot noziedzību saskaņā ar 31. panta e) punktu Līgumā par Eiropas Savienību;

- b) paredz citus pasākumus patvēruma meklētāju, imigrācijas un trešo valstu pilsoņu tiesību aizsardzības jomā saskaņā ar 63. pantu;
- c) paredz pasākumus attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kā paredzēts 65. pantā;
- d) paredz atbilstīgus pasākumus, kas veicina un stiprina valsts pārvaldes iestāžu sadarbību, kā noteikts 66. pantā;
- e) paredz pasākumus policijas un tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās, lai nodrošinātu augstu drošības līmeni, novēršot un apkarojot noziedzību Savienībā saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību.

62. pants

Padome piecos gados pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā saskaņā ar 67. pantā minēto procedūru nosaka:

- 1) pasākumus, lai saskaņā ar 14. pantu panāktu to, ka, šķērsojot iekšējās robežas, neatkarīgi no tā, vai to dara Savienības vai trešās valsts pilsonis, nenotiek nekāda personu pārbaude;
- 2) pasākumus attiecībā uz dalībvalstu ārējo robežu šķērsošanu, nosakot:
 - a) standartus un procedūras, kas jāievēro dalībvalstīs, lai veiktu personu pārbaudi uz šīm robežām;
 - b) noteikumus par vīzām uz paredzēto uzturēšanās laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus, tostarp:
 - i) to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem ir jābūt vīzai, lai šķērsotu ārējās robežas, un to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņi no šīs prasības ir atbrīvoti;
 - ii) dalībvalstu vīzu izdošanas procedūras un nosacījumus;
 - iii) vienādu vīzu formu;
 - iv) noteikumus par vienotu vīzu;

- 3) pasākumus, kas paredz nosacījumus, saskaņā ar kādiem trešo valstu pilsoņi var brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā ne ilgāk par trim mēnešiem.

63. pants

Padome piecos gados pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā, saskaņā ar 67. pantā minēto procedūru, paredz:

- 1) pasākumus turpmāk norādītajās jomās attiecībā uz patvēruma meklētājiem saskaņā ar 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvenciju un 1967. gada 31. janvāra Protokolu par bēgļu statusu, kā arī citiem attiecīgiem līgumiem:
 - a) kritēriji un mehānismi, kā noteikt, kura dalībvalsts ir atbildīga par patvēruma lūguma izskatīšanu, ko vienā no dalībvalstīm iesniedzis trešās valsts pilsonis,
 - b) minimāli standarti attiecībā uz patvēruma meklētāju uzņemšanu kādā dalībvalstī,
 - c) minimāli standarti attiecībā uz nosacījumiem bēgļa statusa piešķiršanai trešo valstu pilsoņiem,
 - d) minimāli standarti attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, kuras piemērojot, piešķir vai atņem bēgļa statusu;
- 2) pasākumus attiecībā uz bēgļiem un pārvietotām personām šādās jomās:
 - a) minimāli standarti, lai nodrošinātu pagaidu aizsardzību no trešām valstīm pārvietotām personām, kas nevar atgriezties savā izcelsmes zemē, un personām, kam citu iemeslu dēļ vajadzīga starptautiska aizsardzība,
 - b) pasākumi, kas tiecas nodrošināt līdzsvaru dalībvalstu centienos, uzņemot bēgļus un pārvietotās personas un uzņemoties ar to saistītās sekas;
- 3) pasākumus attiecībā uz imigrācijas politiku šādās jomās:
 - a) ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi, kā arī dalībvalstu ilgtermiņa vīzu un uzturēšanās atļauju piešķiršanas procedūru standarti, tostarp ģimeņu atkalapvienošanās nolūkā,
 - b) nelikumīga imigrācija un nelikumīga uzturēšanās, kā arī tādu personu repatriācija, kas nelikumīgi uzturas dalībvalstīs;

- 4) pasākumus, kas trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi dzīvo kādā dalībvalstī, paredz tiesības dzīvot citās dalībvalstīs, un nosacījumus, saskaņā ar kādiem to var darīt.

Pasākumi, ko Padome nosaka saskaņā ar 3. un 4. punktu, neliedz dalībvalstīm attiecīgajās jomās atstāt spēkā vai ieviest savus noteikumus, kas ir saderīgi ar šo Līgumu un starptautiskiem nolīgumiem.

Uz pasākumiem, ko nosaka saskaņā ar 2. punkta b) apakšpunktu, 3. punkta a) apakšpunktu un 4. punktu, neattiecas iepriekš minētais piecu gadu laikposms.

64. pants

1. Šī sadaļa neiespaido to dalībvalstu pienākumu izpildi, kas attiecas uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības sargāšanu.

2. Ja vienā vai vairākās dalībvalstīs rodas ārkārtas stāvoklis pēkšņa trešo valstu pilsoņu pieplūduma dēļ, tad Padome, neskarot 1. punktu, var pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu attiecīgo dalībvalstu interesēs paredzēt pagaidu pasākumus uz laiku, kas nepārsniedz sešus mēnešus.

65. pants

Pasākumi tiesu iestāžu sadarbībai pārrobežu civillietās, kurus nosaka saskaņā ar 67. pantu un tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai, ir arī:

a) uzlabošana un vienkāršošana:

- pārrobežu sistēmā tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanai,
- sadarbībā pierādījumu vākšanā,
- nolēmumu, tostarp ārpustiesas nolēmumu, atzīšanā un izpildē civillietās un komerclietās;

b) saderības veicināšana noteikumos, ko dalībvalstis piemēro attiecībā uz tiesību normu kolizijām un jurisdikcijas konfliktiem;

- c) šķēršļu likvidēšana civillietu labākai izskatīšanai, vajadzības gadījumā sekmējot dalībvalstīs piemērojamo civilprocesuālo normu saderību.

66. pants

Padome saskaņā ar 67. pantā minēto procedūru paredz pasākumus, lai jomās, uz ko attiecas šī sadaļa, nodrošinātu sadarbību starp atbilstīgām dalībvalstu valsts pārvaldes iestādēm, kā arī starp šīm iestādēm un Komisiju.

67. pants

1. Piecu gadu pārejas laikā pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā Padome lēmumus pieņem vienprātīgi pēc Komisijas priekšlikuma vai kādas dalībvalsts ierosinājuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu.

2. Kad šie pieci gadi pagājuši,

- Padome lēmumus pieņem pēc Komisijas priekšlikuma; Komisija izskata katru lūgumu, ko dalībvalsts iesniegusi, lai Komisija iesniegtu Padomei priekšlikumu;
- Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, vienprātīgi pieņem lēmumu, lai nodrošinātu to, ka uz visām šīs sadaļas jomām vai daļu no tām attiecinā 251. pantā minēto procedūru, un lai pielāgotu noteikumus par Tiesas pilnvarām.

3. Atkāpjoties no 1. un 2. punkta, pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā 62. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) un iii) apakšpunktā minētos pasākumus Padome nosaka ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu.

4. Atkāpjoties no 2. punkta, kad pagājuši pieci gadi pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā, 62. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) un iv) apakšpunktā paredzētos pasākumus Padome nosaka saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru.

5. Atkāpjoties no 1. punkta, Padome saskaņā ar 251. pantā paredzēto procedūru paredz:

- pasākumus, kas minēti 63. panta 1. punktā un 2. punkta a) apakšpunktā, ar nosacījumu, ka pirms tam saskaņā ar šā panta 1. punktu Padome ir pieņēmusi Kopienas tiesību aktus, kuros definēti kopīgi noteikumi un pamatprincipi, kas reglamentē šos jautājumus;

— pasākumus, kas minēti 65. pantā, izņemot attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar ģimenes tiesībām.

68. pants

1. Šai sadaļai 234. pantu piemēro šādos apstākļos un ar šādiem nosacījumiem: ja jautājums par šīs sadaļas interpretāciju vai par tādu Kopienas iestāžu aktu spēkā esamību vai interpretāciju, kas pieņemti, pamatojoties uz šo sadaļu, ir radies sakarā ar kādu lietu, ko izskata kādas dalībvalsts tiesa, kuras nolēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību sistēmu nevar pārsūdzēt, tad šī tiesa, ja tā uzskata, ka lietas izspriešanai ir jāizlemj attiecīgais jautājums, lūdz Tiesu sniegt par to savu nolēmumu.

2. Jebkurā gadījumā Tiesas kompetencē nav lemt par pasākumiem vai lēmumiem, kas pieņemti, piemērojot 62. panta 1. punktu attiecībā uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības sargāšanu.

3. Padome, Komisija vai kāda dalībvalsts var lūgt Tiesas nolēmumu par kādu šīs sadaļas interpretācijas jautājumu vai to Kopienas iestāžu aktu interpretāciju, kuri pamatojas uz šo sadaļu. Nolēmumus, ko Tiesa sniedz, izpildot šādus lūgumus, nepiemēro dalībvalstu tiesu spriedumiem, kas jau ir *res judicata*.

69. pants

Šo sadaļu piemēro, ievērojot noteikumus Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju un Protokolā par Dānijas nostāju un neskarot Protokolu par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. panta dažu aspektu piemērošanu Apvienotajai Karalistei un Īrijai.

V SADAĻA

TRANSPORTS

70. pants

Jomās, uz ko attiecas šī sadaļa, dalībvalstis šā Līguma mērķus īsteno ar kopēju transporta politiku.

71. pants

1. Lai īstenotu 70. pantu, kā arī ievērojot transporta nozares īpatnības, Padome, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru nosaka:

- a) kopīgus noteikumus, ko piemēro starptautiskiem pārvadājumiem uz kādu dalībvalsti vai no tās, vai cauri vienai vai vairākām dalībvalstīm;
- b) nosacījumus, ar kādiem pārvadātāji, kas nav attiecīgās dalībvalsts rezidenti, tajā drīkst sniegt pārvadāšanas pakalpojumus;
- c) pasākumus, kas pastiprina transporta drošību;
- d) citus attiecīgus noteikumus.

2. Ja tādu noteikumu piemērošana, kas attiecas uz transporta reglamentēšanas sistēmas principiem, dažos apgabalos var nopietni ietekmēt dzīves līmeni un nodarbinātību, kā arī transporta infrastruktūru, tad Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, tos pieņem ar vienprātīgu lēmumu, atkāpjoties no 1. punktā paredzētās procedūras. To darot, Padome ņem vērā vajadzību pielāgoties pārmaiņām ekonomikā, ko radīs kopējā tirgus izveide.

72. pants

Kamēr nav pieņemti 71. panta 1. punktā minētie noteikumi, neviena dalībvalsts bez Padomes vienprātīga apstiprinājuma nedrīkst dažādos noteikumus, kas reglamentē šo nozari 1958. gada 1. janvārī vai – attiecībā uz kandidātvalstīm - to pievienošanās dienā, padarīt citu dalībvalstu pārvadātājiem tieši vai netieši mazāk labvēlīgus kā pārvadātājiem, kas ir attiecīgās valsts pilsoņi.

73. pants

Atbalsts ir saderīgs ar šo Līgumu, ja tas vajadzīgs transporta koordinācijai vai ja tas ir atlīdzība par tādu saistību izpildi, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem.

74. pants

Visos pasākumos, ko šā Līguma sakarā veic attiecībā uz pārvadājumu likmēm un nosacījumiem, ņem vērā pārvadātāju ekonomiskos apstākļus.

75. pants

1. Attiecībā uz pārvadājumiem Kopienā likvidē tādu diskrimināciju, ka pārvadātāji vienādu preču pārvadāšanai pa vieniem un tiem pašiem transporta ceļiem piemēro atšķirīgas likmes un nosacījumus atkarībā no tā, kas ir attiecīgo preču izcelsmes valsts vai galamērķa valsts.

2. Šā panta 1. punkts neliedz Padomei paredzēt citus pasākumus, ievērojot 71. panta 1. punktu.

3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem noteikumus, kas vajadzīgi šā panta 1. punkta īstenošanai.

Padome cita starpā var pieņemt noteikumus, kas vajadzīgi, lai Kopienas iestādes spētu nodrošināt 1. punkta prasību ievērošanu un to, lai tas pilnībā nāktu par labu lietotājiem.

4. Komisija pēc savas ierosmes vai pēc kādas dalībvalsts lūguma izmeklē visus diskriminācijas gadījumus 1. punkta sakarā un, apspriedusies ar visām attiecīgajām dalībvalstīm, pieņem vajadzīgos lēmumus atbilstīgi noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar 3. punktu.

76. pants

1. Dalībvalstīm aizliegts bez Komisijas atļaujas pārvadājumiem Kopienā uzlikt tādas likmes un izvirzīt tādus nosacījumus, kas kaut mazliet atbalsta vai aizsargā viena vai vairāku uzņēmumu vai nozaru intereses.

2. Komisija pēc savas ierosmes vai pēc dalībvalsts lūguma pārbauda 1. punktā minētās likmes un nosacījumus, īpaši ņemot vērā gan atbilstīgās reģionālās ekonomikas politikas prasības, mazāk attīstītu reģionu vajadzības un problēmas reģionos, kurus iespaido politiskais stāvoklis, gan arī šādu likmju un nosacījumu ietekmi uz dažādu transporta veidu konkurenci.

Apspriedusies ar katru attiecīgo dalībvalsti, Komisija pieņem vajadzīgos lēmumus.

3. Šā panta 1. punktā paredzētais aizliegums neattiecas uz tarifiem, kas noteikti konkurences dēļ.

77. pants

Maksas vai nodevas par robežu šķērsošanu, kuras pārvadātāji uzliek papildus pārvadājumu likmēm, nedrīkst būt pārmērīgi augstas salīdzinājumā ar pārvadātāju faktiskajām izmaksām.

Dalībvalstis cenšas pakāpeniski samazināt šīs izmaksas.

Komisija var sniegt dalībvalstīm ieteikumus, kā piemērot šo pantu.

78. pants

Šī sadaļa neliedz veikt pasākumus, kas ieviesti Vācijas Federatīvajā Republikā, ciktāl tie vajadzīgi, lai kompensētu saimnieciskās grūtības, ko dažu Vācijas Federatīvās Republikas apgabalu saimniecībai radījusi Vācijas sadalīšana.

79. pants

Komisijai izveido padomdevēju komiteju, kas sastāv no dalībvalstu valdību ieceltiem ekspertiem. Komisija, kad uzskata to par lietderīgu, apspriežas ar šo komiteju transporta jautājumos, neskarot Ekonomikas un sociālo lietu komitejas pilnvaras.

80. pants

1. Šī sadaļa attiecas uz dzelzceļa pārvadājumiem, autopārvadājumiem un pārvadājumiem pa iekšzemes ūdensceļiem.

2. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt, vai, ciktāl un saskaņā ar kādu procedūru var pieņemt attiecīgus noteikumus par jūras transportu un gaisa transportu.

Piemēro 71. pantā paredzētos procedūras noteikumus.

VI SADAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI PAR KONKURENCI, NODOKĻIEM UN TIESĪBU AKTU TUVINĀŠANU

1. NODAĻA

KONKURENCES NOTEIKUMI

1. IEDAĻA

NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ UZŅĒMUMIEM

81. pants

1. Turpmāk norādītais ir aizliegts kā nesaderīgs ar kopējo tirgu: visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū, un jo īpaši darbības, ar kurām:

- a) tieši vai netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas, vai kādus citus tirdzniecības nosacījumus;
 - b) ierobežo vai kontrolē ražošanu, tirgus, tehnikas attīstību vai investīcijas;
 - c) sadala tirgus vai piegādes avotus;
 - d) līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem piemēro atšķirīgus nosacījumus, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus;
 - e) slēdzot līgumus, prasa, lai otra puse uzņemtos papildu saistības, kuras pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līguma priekšmetu.
2. Visi nolīgumi vai lēmumi, kas ir aizliegti saskaņā ar šo pantu, automātiski nav spēkā.
3. Šā panta 1. punktu tomēr var atzīt par nepiemērojamu:
- jebkuram starp uzņēmumiem noslēgtam nolīgumam vai nolīgumu kategorijai;
 - jebkuram uzņēmumu apvienības pieņemtam lēmumam vai lēmumu kategorijai;
 - jebkādi saskaņotai darbībai vai darbību kategorijai,

kas palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu, vai veicina tehnisku vai saimniecisku attīstību, reizē ļaujot patērētājiem baudīt pienācīgu daļu no iegūtajiem labumiem, un kas:

- a) neuzspiež attiecīgiem uzņēmumiem ierobežojumus, kuri nav obligāti vajadzīgi, lai sasniegtu šos mērķus;
- b) neļauj šādiem uzņēmumiem likvidēt konkurenci attiecībā uz šo ražojumu būtisku daļu.

82. pants

Vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kam ir dominējošs stāvoklis kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā, šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir aizliegta kā nesaderīga ar kopējo tirgu un tiktāl, ciktāl tā var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.

Stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var jo īpaši izpausties kā:

- a) tieši vai netieši uzspiestas netaisnīgas iepirkuma vai pārdošanas cenas vai citi netaisnīgi tirdzniecības nosacījumi;

- b) ražošanas, tirgus vai tehnikas attīstības ierobežošana, kas kaitē patērētājiem;
- c) atšķirīgu nosacījumu piemērošana līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus;
- d) prasība, lai otra puse, slēdzot līgumus, uzņemtos papildu saistības, kas pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līgumu priekšmetu.

83. pants

1. Attiecīgas regulas vai direktīvas, kas vajadzīgas, lai īstenotu 81. un 82. pantā izklāstītos principus, pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem Padome.
2. Šā panta 1. punktā minētās regulas vai direktīvas īpaši paredzētas,
 - a) lai nodrošinātu 81. panta 1. punktā un 82. pantā noteikto aizliegumu ievērošanu, paredzot sodnaudu un kavējuma naudu;
 - b) lai sīkāk izstrādātu noteikumus 81. panta 3. punkta piemērošanai, ņemot vērā vajadzību gan nodrošināt efektīvu pārraudzību, gan arī - cik vien iespējams vienkāršot pārvaldi;
 - c) lai vajadzības gadījumā noteiktu, ciktāl un kā uz dažādām tautsaimniecības nozarēm attiecas 81. un 82. pants;
 - d) lai noteiktu Komisijas un Tiesas funkcijas, piemērojot šajā punktā izklāstītos noteikumus;
 - e) lai noteiktu attiecības starp valstu tiesību aktiem un noteikumiem, kas ietverti šajā iedaļā vai pieņemti saskaņā ar šo pantu.

84. pants

Kamēr nestājas spēkā noteikumi, kas pieņemti saskaņā ar 83. pantu, par nolīgumu, lēmumu un saskaņotu darbību pieļaujāmību, kā arī par dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu kopējā tirgū lemj dalībvalstu iestādes saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem un 81. pantu, jo īpaši ar tā 3. punktu, kā arī ar 82. pantu.

85. pants

1. Neskarot 84. pantu, Komisija nodrošina 81. un 82. pantā izklāstīto principu piemērošanu. Pēc kādas dalībvalsts lūguma vai pēc savas ierosmes, kā arī sadarbojoties ar kompetentām dalībvalstu iestādēm, kas tai palīdz, Komisija izmeklē gadījumus, kad ir aizdomas par šo principu pārkāpumiem. Ja tā konstatē, ka pārkāpums noticis, tā ierosina attiecīgus pasākumus, lai to novērstu.

2. Ja pārkāpumu nenovērš, Komisija ar pamatotu lēmumu konstatē, ka pastāv šāds principu pārkāpums. Komisija var publicēt savu lēmumu un pilnvarot dalībvalstis veikt pasākumus, kuri vajadzīgi, lai labotu stāvokli, un kuru sīkākus nosacījumus tā precizē.

86. pants

1. Attiecībā uz publiskiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam dalībvalstis piešķirušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, dalībvalstis nedz ievieš, nedz uztur spēkā tādus pasākumus, kas ir pretrunā šim Līgumam, jo īpaši noteikumiem, kas ietverti 12. pantā un 81. līdz 89. pantā.

2. Uz uzņēmumiem, kam uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi vai kas darbojas kā dalībvalstu fiskāli monopoli, attiecas šajā Līgumā ietvertie noteikumi un jo īpaši noteikumi par konkurenci, ja šo noteikumu piemērojums *de iure* vai *de facto* netraucē veikt tiem uzticētos konkrētos uzdevumus. Tie nedrīkst ietekmēt tirdzniecības attīstību tiktāl, lai kaitētu Kopienas interesēm.

3. Komisija nodrošina šā panta piemērošanu un vajadzības gadījumā adresē dalībvalstīm attiecīgas direktīvas vai lēmumus.

2. IEDAĻA

VALSTS ATBALSTS

87. pants

1. Ja vien šis Līgums neparedz ko citu, ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

2. Ar kopējo tirgu ir saderīgs:
 - a) sociāls atbalsts, ko piešķir individuāliem patērētājiem ar noteikumu, ka to piešķir bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi;
 - b) atbalsts, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi;
 - c) atbalsts, ko sniedz tautsaimniecībai dažos Vācijas Federatīvās Republikas apvidos, kurus iespaidojusi Vācijas sadalīšana, ciktāl šāds atbalsts vajadzīgs, lai kompensētu saimnieciskās grūtības, ko radījusi šī sadalīšana.
3. Turpmāk norādīto var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu:
 - a) atbalstu, kas veicina ekonomikas attīstību apgabalos, kur dzīves līmenis ir ārkārtīgi zems vai kur valda liels bezdarbs;
 - b) atbalstu, kas veicina kāda svarīga projekta īstenojumu visas Eiropas interesēs vai novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā;
 - c) atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm;
 - d) atbalstu, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu, ja tāds atbalsts neiespaido tirdzniecības apstākļus un konkurenci Kopienā tiktāl, ka tas ir pretrunā kopīgām interesēm;
 - e) citu kategoriju atbalstu, ko Padome pēc Komisijas priekšlikuma var noteikt ar lēmumu, kuru pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

88. pants

1. Komisija, sadarbojoties ar dalībvalstīm, pastāvīgi pārskata visas atbalsta piešķiršanas sistēmas, kas pastāv šajās valstīs. Tā iesaka šīm valstīm attiecīgus pasākumus, kas vajadzīgi sakarā ar kopējā tirgus pakāpenisku attīstību vai darbību.

2. Ja Komisija, likusi ieinteresētajām pusēm iesniegt piezīmes, konstatē, ka atbalsts, ko piešķirusi kāda valsts vai kas piešķirts no šīs valsts līdzekļiem, ievērojot šā Līguma 87. pantu, nav saderīgs ar kopējo tirgu, vai arī konstatē, ka šādu atbalstu izlieto nepareizi, tā pieņem lēmumu par to, ka attiecīgajai valstij Komisijas noteiktā termiņā tāds atbalsts jāizbeidz vai jāmaina.

Ja attiecīgā valsts noteiktajā termiņā neizpilda šo lēmumu, Komisija vai kāda cita ieinteresēta dalībvalsts, atkāpjoties no 226. un 227. panta, var tieši griezties Tiesā.

Pēc dalībvalsts lūguma Padome var pieņemt vienprātīgu lēmumu par to, ka atbalsts, ko šī valsts piešķir vai paredz piešķirt, atzīstams par saderīgu ar kopējo tirgu, atkāpjoties no 87. panta vai 89. pantā paredzētajām regulām, ja tādu lēmumu attaisno ārkārtas apstākļi. Ja Komisija attiecībā uz šādu atbalstu jau sākusī šā punkta pirmajā daļā paredzēto procedūru, tad tas, ka attiecīgā valsts iesniedz Padomei lūgumu, šo procedūru pārtrauc līdz laikam, kamēr Padome dara zināmu savu attieksmi.

Ja Padome trijos mēnešos pēc minētā lūguma iesniegšanas tomēr nav darījusi zināmu savu attieksmi, šo jautājumu izlemj Komisija.

3. Visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai laikus, lai Komisija varētu iesniegt savas piezīmes. Ja Komisija atzīst, ka, ievērojot 87. pantu, šādi plāni nav saderīgi ar kopējo tirgu, tā nevilcinoties sāk 2. punktā paredzēto procedūru. Attiecīgā dalībvalsts nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu.

89. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar kvalificētu balsu vairākumu var pieņemt jebkādas attiecīgas regulas, kas vajadzīgas, lai piemērotu 87. un 88. pantu, un jo īpaši var noteikt 88. panta 3. punkta piemērošanas nosacījumus un tās atbalsta kategorijas, uz ko šī procedūra neattiecas.

2. NODAĻA

NOTEIKUMI PAR NODOKĻIEM

90. pants

Dalībvalstis citu dalībvalstu ražojumiem tieši vai netieši neuzliek iekšējos nodokļus, kas lielāki par tiem, kas tieši vai netieši uzlikti līdzīgiem vietējiem ražojumiem.

Dalībvalstis turklāt neuzliek citu dalībvalstu ražojumiem tādus iekšējos nodokļus, kas netieši aizsargā citus ražojumus.

91. pants

Ja ražojumus eksportē uz kādu dalībvalsti, iekšējo nodokļu atmaksājumi nedrīkst pārsniegt iekšējos nodokļus, kas tiem uzlikti tieši vai netieši.

92. pants

Par preču eksportu uz citām dalībvalstīm nedrīkst atlaist vai atmaksāt tādus maksājumus, kas nav apgrozījuma nodokļi, akcīzes nodokļi un citi netiešie nodokļi, un par preču importu no citām dalībvalstīm nedrīkst uzlikt kompensācijas maksājumus, ja vien Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu uz ierobežotu laiku iepriekš nav apstiprinājusi iecerētos pasākumus.

93. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, ar vienprātīgu lēmumu pieņem noteikumus par tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem, akcīzes nodokļiem un citiem netiešajiem nodokļiem tiktāl, ciktāl tāda saskaņošana ir vajadzīga, lai 14. pantā noteiktajā termiņā nodrošinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību.

3. NODAĻA

TIESĪBU AKTU TUVINĀŠANA

94. pants

Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu pieņem direktīvas, lai tuvinātu tādus dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus, kas tieši iespaido kopējā tirgus izveidi vai darbību.

95. pants

1. Atkāpjoties no 94. panta un ja vien šis Līgums neparedz ko citu, turpmāk norādītos noteikumus piemēro, lai sasniegtu 14. pantā noteiktos mērķus. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, paredz pasākumus, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus, kuri attiecas uz iekšējā tirgus izveidi un darbību.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro fiskāliem noteikumiem, kā arī noteikumiem, kas saistīti ar personu brīvu pārvietošanos vai nodarbinātu personu tiesībām un interesēm.

3. Šā panta 1. punktā paredzētajos priekšlikumos, kas attiecas uz veselības aizsardzību, drošību, vides aizsardzību un patērētāju tiesību aizsardzību, Komisija par galveno uzskata augstu aizsardzības līmeni, īpašu uzmanību pievēršot visiem atklājumiem, kas pamatojas uz zinātnes faktiem. Saskaņā ar attiecīgām pilnvarām arī Eiropas Parlaments un Padome tiecas sasniegt šo mērķi.

4. Ja pēc tam, kad Padome vai Komisija ir noteikusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata par vajadzīgu atstāt spēkā savus noteikumus 30. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai nolūkā aizsargāt vidi vai darba vidi, tā dara Komisijai zināmus šos noteikumus, kā arī pamatojumu to atstāšanai spēkā.

5. Turklāt, neskarot 4. punktu, ja pēc tam, kad Padome vai Komisija paredzējusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata, ka tai jāievieš savi noteikumi, kas pamatojas uz jauniem zinātnes datiem vides vai darba vides aizsardzības jomā un ir saistīti ar īpašu problēmu, kas šai dalībvalstij radusies pēc saskaņošanas pasākuma paredzēšanas, tā dara Komisijai zināmus plānotos noteikumus, kā arī pamatojumu to ieviešanai.

6. Komisija sešos mēnešos pēc 4. un 5. punktā minētās paziņošanas apstiprina vai noraida attiecīgos valsts noteikumus, iepriekš pārbaudot, vai tie nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

Ja šajā laikā Komisija lēmumu nav pieņēmusi, 4. un 5. punktā minētos noteikumus uzskata par apstiprinātiem.

Komisija var informēt attiecīgo dalībvalsti, ka šajā punktā minēto laiku var vēl pagarināt uz laiku līdz sešiem mēnešiem, ja to attaisno jautājuma sarežģītība un cilvēku veselība netiek apdraudēta.

7. Ja saskaņā ar 6. punktu dalībvalstij ļauj atstāt spēkā vai ieviest savus noteikumus, atkāpjoties no saskaņošanas pasākuma, Komisija tūlīt pārliecinās, vai ir jāiesaka pielāgošanās šim pasākumam.

8. Ja kāda dalībvalsts norāda uz kādu īpašu veselības aizsardzības problēmu jomā, kur iepriekš noteikti saskaņošanas pasākumi, tā vērš uz to Komisijas uzmanību, un Komisija tūlīt pārliecinās, vai ir jāierosina Padomei attiecīgi pasākumi.

9. Atkāpjoties no 226. un 227. pantā minētās procedūras, Komisija un jebkura dalībvalsts var tieši griezties Tiesā, ja uzskata, ka cita dalībvalsts nepareizi īsteno šā panta piešķirtās pilnvaras.

10. Iepriekš minētajos saskaņošanas pasākumos vajadzības gadījumā paredz drošības klauzulu, kas ļauj dalībvalstīm viena vai vairāku 30. pantā minētu un ar ekonomiku nesaistītu iemeslu dēļ veikt provizoriskus pasākumus, attiecībā uz kuriem kontroli īsteno Kopiena.

96. pants

Ja Komisija konstatē, ka atšķirības dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktos rada konkurences izkropļojumu kopējā tirgū un ka šis izkropļojums jānovērš, tā apspriežas ar attiecīgajām dalībvalstīm.

Ja tāda apspriede nepanāk vienošanos, kas likvidē šo izkropļojumu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu izdod vajadzīgās direktīvas. Komisija un Padome var veikt jebkādus atbilstīgus pasākumus, ko paredz šis Līgums.

97. pants

1. Ja rodas iemesls bažām, ka normatīva vai administratīva akta pieņemšana vai grozīšana var radīt konkurences izkropļojumu 96. panta nozīmē, attiecīgā dalībvalsts, kas grib šādu aktu pieņemt vai grozīt, apspriežas ar Komisiju. Pēc apspriedes ar dalībvalstīm Komisija iesaka šīm valstīm veikt attiecīgus pasākumus, lai izvairītos no šā izkropļojuma.

2. Ja valsts, kas grib pieņemt vai grozīt savus tiesību aktus, nepilda ieteikumu, ko tai adresējusi Komisija, tad citām dalībvalstīm nav jāgroza savi tiesību akti, lai likvidētu šādu izkropļojumu, kā paredz 96. pants. Ja dalībvalsts, kas neievēro Komisijas ieteikumu, izraisa izkropļojumu, kas kaitē tikai pašai, 96. pantu nepiemēro.

VII SADAĻA

EKONOMIKAS POLITIKA UN MONETĀRĀ POLITIKA

1. NODAĻA

EKONOMIKAS POLITIKA

98. pants

Dalībvalstis īsteno ekonomikas politiku, lai saskaņā ar 99. panta 2. punktā minētajām vispārējām pamatnostādņēm veicinātu 2. pantā noteikto Kopienas mērķu sasniegšanu. Dalībvalstis un Kopiena rīkojas saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence, kas veicina resursu efektīvu sadali, kā arī saskaņā ar 4. pantā izklāstītajiem principiem.

99. pants

1. Dalībvalstis ekonomikas politiku uzskata par vispārsvarīgu jautājumu un koordinē to Padomē saskaņā ar 98. pantu.

2. Padome pēc Komisijas ieteikuma ar kvalificētu balsu vairākumu izstrādā projektu dalībvalstu un Kopienas ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm un iesniedz attiecīgu ziņojumu Eiropadomei.

Eiropadome, pamatojoties uz Padomes ziņojumu, apspriežas par secinājumu attiecībā uz dalībvalstu un Kopienas ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm.

Padome, pamatojoties uz minēto secinājumu, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem ieteikumu, kurā nosaka šīs vispārējās pamatnostādnes. Padome šo ieteikumu dara zināmu Eiropas Parlamentam.

3. Lai labāk koordinētu dalībvalstu ekonomikas politiku un nodrošinātu stabilo ekonomisko konvergenci, Padome, pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem, pārtrauga ekonomikas attīstību visās dalībvalstīs un visā Kopienā, ekonomikas politikas atbilstmi 2. punktā minētajām vispārējām pamatnostādņēm, kā arī regulāri izvērtē to kopumā.

Lai notiktu šāda daudzpusēja uzraudzība, dalībvalstis Komisijai dara zināmus svarīgos pasākumus, ko tās veikušas ekonomikas politikas jomā, kā arī sniedz citu informāciju, kuru uzskata par vajadzīgu.

4. Ja, īstenojot 3. punktā minēto procedūru, konstatē, ka dalībvalsts ekonomikas politika neatbilst 2. punktā minētajām vispārējām pamatnostādnēm vai arī tā varētu traucēt pareizi darboties ekonomiskajai un monetārajai savienībai, Padome pēc Komisijas ieteikuma ar kvalificētu balsu vairākumu attiecīgai dalībvalstij var adresēt vajadzīgos ieteikumus. Pēc Komisijas priekšlikuma Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var pieņemt lēmumu savus ieteikumus darīt zināmus atklātībā.

Padomes priekšsēdētājs un Komisija ziņo Eiropas Parlamentam par daudzpusējās uzraudzības rezultātiem. Ja Padome ieteikumus darījusi zināmus atklātībā, Padomes priekšsēdētāju var uzaicināt uz attiecīgo Eiropas Parlamenta komisiju.

5. Padome saskaņā ar 252. pantā minēto procedūru var pieņemt sīki izstrādātus noteikumus šā panta 3. un 4. punktā minētās daudzpusējās uzraudzības procedūras īstenošanai.

100. pants

1. Neskarot citas procedūras, ko paredz šis Līgums, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var paredzēt ekonomikas stāvoklim piemērotus pasākumus, jo īpaši tad, ja rodas nopietnas grūtības apgādē ar dažiem ražojumiem.

2. Ja kādai dalībvalstij ir grūtības vai to nopietni apdraud lielas grūtības, ko izraisījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, kurus tā nevar ietekmēt, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu attiecīgai dalībvalstij var sniegt Kopienas finansiālu atbalstu, paredzot īpašus nosacījumus. Padomes priekšsēdētājs pieņemto lēmumu dara zināmu Eiropas Parlamentam.

101. pants

1. Aizliegts ir pieļaut konta pārtēriņu, kā arī aizliegti ir jebkādi citi kredīta pakalpojumi Eiropas Centrālajā bankā vai dalībvalstu centrālajās bankās (še turpmāk "valstu centrālās bankas") Kopienas iestāžu vai struktūru, dalībvalstu valdību, reģionālu, vietēju vai citu publisku iestāžu, vai citu publisku tiesību subjektu vai publisku uzņēmumu vajadzībām, kā arī ECB un valstu centrālajām bankām ir aizliegts tieši pirkt parāda instrumentus no minētajām iestādēm.

2. Šā panta 1. punkts neattiecas uz kredītiestādēm ar valsts kapitāla līdzdalību, kam ECB un valstu centrālās bankas sakarā ar rezervju apgādi no centrālām bankām piemēro tādu pašu režīmu kā privātām kredītiestādēm.

102. pants

1. Aizliegti ir visi pasākumi, kas nav pamatoti ar uzraudzības apsvērumiem un kas Kopienas iestādēm un struktūrām, dalībvalstu valdībām, reģionālām, vietējām vai citām publiskām iestādēm, vai citiem publisko tiesību subjektiem vai publiskiem uzņēmumiem paredz privilīģētu režīmu attiecībās ar finanšu iestādēm.

2. Padome saskaņā ar 252. pantā minēto procedūru līdz 1994. gada 1. janvārim precizē definīcijas, lai piemērotu 1. punktā minēto aizliegumu.

103. pants

1. Kopiena nav atbildīga par dalībvalstu valdību, reģionālu, vietēju vai citu publisku iestāžu, citu publisku struktūru vai publisko uzņēmumu saistībām, un tai nav tās jāuzņemas; tas neskar savstarpējas finanšu garantijas īpaša projekta kopīgai īstenošanai. Dalībvalsts nav atbildīga par citas dalībvalsts valdības, reģionālu, vietēju vai citu publisku iestāžu, citu publisku tiesību subjektu vai publisku uzņēmumu saistībām, un tai nav tās jāuzņemas; tas neskar savstarpējas finanšu garantijas īpaša projekta kopīgai īstenošanai.

2. Vajadzības gadījumā Padome saskaņā ar 252. pantā minēto procedūru var precizēt definīcijas, lai piemērotu 101. pantā un šajā pantā minētos aizliegumus.

104. pants

1. Dalībvalstis izvairās no pārmērīga valsts budžeta deficīta.

2. Lai identificētu nopietnas kļūdas, Komisija uzrauga budžeta un valsts parāda kopapjoma dinamiku dalībvalstīs. Komisija īpaši pārbauda budžeta disciplīnas ievērošanu, pamatojoties uz šādiem diviem kritērijiem:

a) vai plānotā vai reālā valsts budžeta deficīta attiecība pret iekšzemes kopproduktu pārsniedz atsaucē vērtību, izņemot gadījumus, kad

— vai nu šī attiecība ir būtiski un pastāvīgi pazeminājusies un sasniegusi atsaucē vērtībai tuvu līmeni;

- vai arī atsaucēs vērtība ir pārsniegta tikai izņēmuma kārtā un uz laiku, un šī attiecība joprojām ir tuva atsaucēs vērtībai;
- b) vai valsts parāda attiecība pret iekšzemes kopproduktu pārsniedz atsaucēs vērtību, ja vien šī attiecība pietiekami strauji nesamazinās un netuvinās atsaucēs vērtībai.

Atsaucēs vērtības ir precizētas Protokolā par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas pievienots šim Līgumam.

3. Ja kāda dalībvalsts neatbilst viena vai abu šo kritēriju izvirzītajām prasībām, Komisija sagatavo ziņojumu. Komisijas ziņojumā ņem vērā arī to, vai valsts budžeta deficīts pārsniedz valdības investīciju izdevumus, kā arī ņem vērā visus citus būtiskus faktorus, tostarp dalībvalsts ekonomikas un budžeta stāvokli vidēji ilgā laikā.

Komisija var sagatavot ziņojumu arī tad, ja kritēriju izvirzītās prasības ir izpildītas, bet tomēr tā uzskata, ka dalībvalstī iespējams pārmērīgs budžeta deficīts.

4. Šā Līguma 114. pantā paredzētā Komiteja izsaka atzinumu par Komisijas ziņojumu.

5. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalstī pastāv vai var rasties pārmērīgs budžeta deficīts, Komisija adresē Padomei atzinumu.

6. Padome, izskatījusi apsvērumus, ko var būt sniegusi attiecīgā dalībvalsts, un pēc Komisijas ieteikuma ar kvalificētu balsu vairākumu, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, pieņem lēmumu par to, vai pastāv pārmērīgs budžeta deficīts.

7. Ja saskaņā ar 6. punktu atzīts, ka pārmērīgs deficīts pastāv, Padome attiecīgai dalībvalstij sniedz ieteikumus, lai noteiktā termiņā to novērstu. Ievērojot 8. punktu, šos ieteikumus nedara zināmus atklātībā.

8. Ja Padome konstatē, ka pēc tās ieteikumiem noteiktajā termiņā nav veikta nekāda efektīva rīcība, tā ieteikumus var darīt zināmus atklātībā.

9. Ja dalībvalsts arī turpmāk neīsteno Padomes ieteikumus, Padome var pieņemt lēmumu pieprasīt, lai dalībvalsts noteiktā termiņā veic deficīta samazināšanas pasākumus, ko Padome atzinusi par vajadzīgiem, lai labotu stāvokli.

Tādā gadījumā Padome var lūgt attiecīgo dalībvalsti iesniegt ziņojumus pēc īpaša grafika, lai pārbaudītu, kā šī dalībvalsts tiecas panākt noregulējumu.

10. Attiecībā uz šā panta 1. līdz 9. punktu nedrīkst īstenot šā Līguma 226. un 227. pantā paredzētās tiesības griezties Tiesā.

11. Ja kāda dalībvalsts nepilda saskaņā ar 9. punktu pieņemtu lēmumu, Padome var pieņemt lēmumu piemērot vai - attiecīgos gadījumos - pastiprināt vienu vai vairākus no šiem pasākumiem:

- izvirzīt prasību, lai attiecīgā dalībvalsts pirms obligāciju un vērtspapīru emisijas publicē tādu papildu informāciju, kādu norāda Padome;
- aicināt Eiropas Investīciju banku pārskatīt aizdevumu politiku attiecībā uz šo dalībvalsti;
- izvirzīt prasību, lai attiecīgā dalībvalsts Kopienai bez procentiem deponē atbilstīgu naudas summu līdz laikam, kad Padome atzīst, ka pārmērīgais budžeta deficīts ir novērsts;
- uzlikt atbilstīgas sodanaudas.

Padomes priekšsēdētājs pieņemtos lēmumus dara zināmus Eiropas Parlamentam.

12. Padome atceļ dažus vai visus savus lēmumus, kas minēti 6. līdz 9. punktā un 11. punktā, ja tā atzīst, ka pārmērīgais budžeta deficīts attiecīgajā dalībvalstī ir novērsts. Ja Padome ieteikumus ir iepriekš darījusi zināmus atklātībā, tad, līdzko atcelts lēmums, kas pieņemts saskaņā ar 8. punktu, tā nāk klajā ar publisku paziņojumu, ka attiecīgā dalībvalstī vairs nepastāv pārmērīgs budžeta deficīts.

13. Lēmumus, kas minēti no 7. līdz 9. punktam, kā arī 11. un 12. punktā, Padome pieņem pēc Komisijas ieteikuma ar divu trešdaļu balsu vairākumu, ko vērtē saskaņā ar 205. panta 2. punktu, neņemot vērā attiecīgās dalībvalsts pārstāvja balsis.

14. Citi noteikumi, kas attiecas uz šajā pantā aprakstītās procedūras īstenošanu, ir izklāstīti Protokolā par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kurš pievienots šim Līgumam.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un ECB, ar vienprātīgu lēmumu pieņem attiecīgus noteikumus, kas pēc tam aizstāj minēto Protokolu.

Padome līdz 1994. gada 1. janvārim ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, kā arī ievērojot šo punktu, pieņem sīki izstrādātus noteikumus un definīcijas, lai piemērotu minēto Protokolu.

2. NODAĻA

MONETĀRĀ POLITIKA

105. pants

1. ECBS galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti. Neietekmējot šo mērķi, ECBS atbalsta vispārējo ekonomikas politiku Kopienā, lai palīdzētu sasniegt Kopienas mērķus, kas noteikti šā Līguma 2. pantā. ECBS darbojas saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence, veicinot resursu efektīvu sadali, kā arī ievēro šā Līguma 4. pantā noteiktos principus.

2. Galvenie uzdevumi, kas jāīsteno Eiropas Centrālo banku sistēmā, ir šādi:

- definēt un īstenot Kopienas monetāro politiku;
- veikt valūtas maiņas operācijas atbilstīgi 111. pantam;
- turēt un pārvaldīt dalībvalstu oficiālās ārvalstu valūtas rezerves;
- veicināt norēķinu sistēmu vienmērīgu darbību.

3. Šā panta 2. punkta trešais ievilkums neliedz dalībvalstu valdībām turēt un pārvaldīt apgrozāmos līdzekļus ārvalstu valūtās.

4. Ar ECB apspriežas:

- par visiem ierosinātiem Kopienas aktiem, kas ir ECB kompetencē;
- valstu iestādes - par visiem likumprojektiem, kas ir ECB kompetencē, bet ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome izvirzījusi saskaņā ar 107. panta 6. punktā paredzēto procedūru.

ECB var iesniegt atzinumus attiecīgām Kopienas iestādēm vai struktūrām, vai valstu iestādēm par jautājumiem, kas ir tās kompetencē.

5. ECBS palīdz kompetentām iestādēm sekmīgi īstenot politiku, kas attiecas uz kredītiestāžu konsultatīvu uzraudzību un finanšu sistēmas stabilitāti.

6. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar ECB un saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar vienprātīgu lēmumu var noteikt ECB konkrētus uzdevumus saistībā ar politiku, kas attiecas uz kredītiestāžu un citu finanšu iestāžu konsultatīvu uzraudzību; tas neattiecas uz apdrošināšanas sabiedrībām.

106. pants

1. ECB ir ekskluzīvas tiesības atļaut emitēt banknotes Kopienā. ECB un valstu centrālās bankas var emitēt šīs naudaszīmes. ECB un valstu centrālo banku emitētās banknotes ir vienīgās naudaszīmes, kam Kopienā ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss.
2. Dalībvalstis var emitēt monētas, kuru emisijas daudzums jāapstiprina Eiropas Centrālajai bankai. Padome saskaņā ar 252. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar ECB, var paredzēt pasākumus, kuru mērķis ir saskaņot visu apgrozībai paredzēto monētu denominācijas un tehniskos parametrus tiktāl, ciktāl vajadzīgs, lai to apgrozību Kopienā nekas netraucētu.

107. pants

1. ECBS veido ECB un valstu centrālās bankas.
2. ECB ir tiesību subjekts.
3. ECBS pārvalda ECB lēmējinstances, tās ir Padome un Valde.
4. ECBS Statūti ir noteikti protokolā, kas pievienots šim Līgumam.
5. Padome vai nu pēc ECB ieteikuma, apspriedusies ar Komisiju, ar kvalificētu balsu vairākumu, vai arī pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar ECB, ar vienprātīgu lēmumu var grozīt ECBS Statūtu 5.1., 5.2., 5.3., 17., 18., 19.1., 22., 23., 24., 26., 32.2., 32.3., 32.4., 32.6. pantu, 33.1. panta a) punktu un 36. pantu. Abos gadījumos ir vajadzīga Eiropas Parlamenta piekrišana.
6. Padome vai nu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un ECB, vai arī pēc ECB ieteikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem noteikumus, kas minēti ECBS Statūtu 4., 5.4., 19.2., 20., 28.1., 29.2., 30.4. un 34.3. pantā.

108. pants

Ne ECB, ne kādas valsts centrālā banka, ne arī kāds to lēmējinstanču loceklis, īstenojot pilnvaras un veicot uzdevumus un pienākumus, ko uzliek šis Līgums un ECBS Statūti, nelūdz un nepieņem norādījumus no Kopienas iestādēm vai struktūrām, no kādas dalībvalsts valdības vai no kādas citas struktūras. Kopienas iestādes un struktūras un dalībvalstu valdības apņemas ievērot šo principu un nemēģināt iespaidot ECB vai valstu centrālo banku lēmējinstanču locekļus, kad viņi veic amata pienākumus.

109. pants

Vēlākais līdz ECBS izveides dienai visas dalībvalstis nodrošina to, ka šo valstu tiesību akti, tostarp to centrālo banku statūti, ir saderīgi ar šo Līgumu un ECBS Statūtiem.

110. pants

1. Lai veiktu ECBS uzticētos uzdevumus, Eiropas Centrālā banka saskaņā ar šo Līgumu un nosacījumiem ECBS Statūtos:

- pieņem regulas, ciktāl tas vajadzīgs, lai veiktu uzdevumus, kas minēti ECBS Statūtu 3.1. panta pirmajā ievilkumā, 19.1., 22. un 25.2. pantā, un gadījumos, ko paredz 107. panta 6. punktā minētajos Padomes aktos,
- pieņem lēmumus, kas vajadzīgi, lai veiktu uzdevumus, ko šis Līgums un ECBS Statūti uzticējuši ECBS,
- sagatavo ieteikumus un sniedz atzinumus.

2. Regulas ir vispārpiemērojamas. Tās uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs.

Ieteikumi un atzinumi neuzliek saistības.

Lēmumi uzliek saistības kopumā tiem, kam tie adresēti.

Uz ECB pieņemtām regulām un lēmumiem attiecas 253., 254. un 256. pants.

ECB var nolemt publicēt savus lēmumus, ieteikumus un atzinumus.

3. Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome paredzējusi saskaņā ar 107. panta 6. punktā izklāstīto procedūru, ECB ir tiesības uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu uzņēmumiem, kas nepilda pienākumus, kurus paredz ECB pieņemtās regulas un lēmumi.

111. pants

1. Atkāpjoties no 300. panta, Padome pēc ECB vai Komisijas ieteikuma, apspriedusies ar ECB, lai panāktu vienošanos, kas atbilst mērķim uzturēt cenu stabilitāti, un apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, saskaņā ar 3. punktā izklāstīto procedūru noteikumu pieņemšanai, ar vienprātīgu lēmumu var slēgt oficiālus nolīgumus par Eiropas valūtas vienības (ECU) maiņas kursa sistēmu attiecībā pret ārpuskopienas valūtām. Padome pēc ECB vai Komisijas ieteikuma, apspriedusies ar ECB, lai panāktu vienošanos, kas atbilst mērķim uzturēt cenu stabilitāti, ar kvalificētu balsu vairākumu var pieņemt, koriģēt vai atcelt centralizētos Eiropas valūtas vienības (ECU) maiņas kursus valūtas maiņas kursa sistēmā. Eiropas valūtas vienības (ECU) centralizēto maiņas kursu pieņemšanu, koriģēšanu vai atcelšanu Padomes priekšsēdētājs dara zināmu Eiropas Parlamentam.

2. Kamēr nepastāv 1. punktā minētā valūtas maiņas kursa sistēma attiecībā pret vienu vai vairākām ārpuskopienas valūtām, Padome vai nu pēc Komisijas ieteikuma un apspriedusies ar ECB, vai arī pēc ECB ieteikuma, ar kvalificētu balsu vairākumu var noteikt šo valūtu maiņas kursu politikas pamatievirzes. Šīs pamatievirzes neskar ECBS galveno mērķi - uzturēt cenu stabilitāti.

3. Atkāpjoties no 300. panta, ja Kopienai ar vienu vai vairākām valstīm vai starptautiskām organizācijām ir jāapspriež nolīgumi par monetāriem vai ārvalstu valūtas režīma jautājumiem, Padome pēc Komisijas ieteikuma un apspriedusies ar ECB, ar kvalificētu balsu vairākumu lemj par sarunu noteikumiem un šādu nolīgumu noslēgšanu. Šādi noteikumi nodrošina to, ka Kopiena pauž vienotu nostāju. Komisija ir pilnīgi iesaistīta šajās sarunās.

Nolīgumi, kas noslēgti saskaņā ar šo punktu, uzliek saistības Kopienas iestādēm, ECB un dalībvalstīm.

4. Ievērojot 1. punktu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar ECB, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem lēmumu par Kopienas nostāju starptautiskā līmenī attiecībā uz īpaši svarīgiem ekonomiskās un monetārās savienības jautājumiem, kā arī lēmumu par tās pārstāvību, ievērojot 99. un 105. pantā paredzēto pilnvaru sadalījumu.

5. Neskarot Kopienas kompetenci un Kopienas nolīgumus par ekonomisko un monetāro savienību, dalībvalstis var piedalīties sarunās starptautiskās organizācijās un slēgt starptautiskus nolīgumus.

3. NODAĻA

ORGANIZATORISKIE NOTEIKUMI

112. pants

1. ECB Padomē ir ECB Valdes locekļi un valstu centrālo banku vadītāji.
2. a) Valdē ir priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un četri citi locekļi.
b) Valdes priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un pārējos locekļus pēc Padomes ieteikuma, ko tā sniedz pēc apspriedes ar Eiropas Parlamentu un ECB Padomi, dalībvalstu vai to valdību vadītāji, savstarpēji vienojoties, izraugās no personām ar nevainojamu reputāciju un profesionālu pieredzi monetāros vai banku jautājumos.

Viņu amata pilnvaru laiks ir astoņi gadi, un to nepagarina.

Tikai dalībvalstu pilsoņi var būt Valdes locekļi.

113. pants

1. ECB Padomes sēdēs bez balsstiesībām var piedalīties Padomes priekšsēdētājs un viens Komisijas loceklis.

Padomes priekšsēdētājs var ECB Padomei iesniegt priekšlikumu izskatīt kādu jautājumu.

2. ECB priekšsēdētāju uzaicina piedalīties Padomes sanāksmēs, kad Padome apspriež jautājumus, kas saistīti ar ECBS mērķiem un uzdevumiem.

3. Gada pārskatus par ECBS darbību un monetāro politiku gan iepriekšējā, gan kārtējā gadā ECB iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai, kā arī Eiropadomei. ECB priekšsēdētājs sniedz pārskatu Padomei un Eiropas Parlamentam, kas par to var sarīkot vispārējas debates.

ECB priekšsēdētāju un pārējos Valdes locekļus pēc Eiropas Parlamenta lūguma vai pēc viņu pašu ierosmes var uzklaut kompetentās Eiropas Parlamenta komitejas.

114. pants

1. Lai veicinātu pilnīgu dalībvalstu politikas koordināciju, kas vajadzīga iekšējā tirgus darbībai, ar šo ir nodibināta Monetārā komiteja, kurai ir padomdevējas statuss.

Tai ir šādi uzdevumi:

- pastāvīgi uzraudzīt dalībvalstu un Kopienas monetāro un finanšu stāvokli, kā arī dalībvalstu vispārējo maksājumu sistēmu, un regulāri par to ziņot Padomei un Komisijai;
- pēc Padomes vai Komisijas lūguma, vai pēc savas ierosmes sniegt atzinumus minētajām iestādēm;
- neskarot 207. pantu, palīdzēt sagatavot Padomes darbu, kā minēts 59. un 60. pantā, 99. panta 2., 3., 4. un 5. punktā, 100., 102., 103. un 104. pantā, 116. panta 2. punktā, 117. panta 6. punktā, 119. un 120. pantā, 121. panta 2. punktā un 122. panta 1. punktā;

- vismaz reizi gadā pārbaudīt stāvokli kapitāla aprites un maksājumu brīvības jomā, ko rada šā Līguma un Padomes paredzēto pasākumu piemērošana; šī pārbaude attiecas uz visiem pasākumiem, kas saistīti ar kapitāla apriti un maksājumiem; Komiteja ziņo Komisijai un Padomei par pārbaudes iznākumu.

Dalībvalstis un Komisija katra ieceļ divus Monetārās komitejas locekļus.

2. Sākoties trešajam posmam, izveido Ekonomikas un finanšu komiteju. Monetāro komiteju, kas paredzēta 1. punktā, likvidē.

Ekonomikas un finanšu komitejai ir šādi uzdevumi:

- pēc Padomes vai Komisijas lūguma vai pēc savas ierosmes sniegt atzinumus minētajām iestādēm;
- pastāvīgi uzraudzīt dalībvalstu un Kopienas ekonomikas un finanšu stāvokli un regulāri par to ziņot Padomei un Komisijai, jo īpaši par finansiālām attiecībām ar trešām valstīm un starptautiskām iestādēm;
- neskarot 207. pantu, palīdzēt sagatavot Padomes darbu, kā minēts 59. un 60. pantā, 99. panta 2., 3., 4. un 5. punktā, 100., 102., 103. un 104. pantā, 105. panta 6. punktā, 106. panta 2. punktā, 107. panta 5. un 6. punktā, 111. un 119. pantā, 120. panta 2. un 3. punktā, 122. panta 2. punktā un 123. panta 4. un 5. punktā, un veikt citus Padomes noteiktus uzdevumus, kas saistīti ar konsultācijām un jautājumu sagatavošanu;
- vismaz reizi gadā pārbaudīt stāvokli kapitāla aprites un maksājumu brīvības jomā, ko rada šā Līguma un Padomes paredzēto pasākumu piemērošana; šī pārbaude attiecas uz visiem pasākumiem, kas saistīti ar kapitāla apriti un maksājumiem; Komiteja ziņo Komisijai un Padomei par pārbaudes iznākumu.

Dalībvalstis, Komisija un ECB katra ieceļ ne vairāk kā divus Komitejas locekļus.

3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar ECB un Komiteju, kas minēta šajā pantā, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem sīki izstrādātus noteikumus par Ekonomikas un finanšu komitejas sastāvu. Padomes priekšsēdētājs šo lēmumu dara zināmu Eiropas Parlamentam.

4. Kamēr ir dalībvalstis, kam piešķirts izņēmuma statuss, kurš minēts 122. un 123. pantā, Komiteja papildus 2. punktā noteiktajiem uzdevumiem pastāvīgi uzrauga šo dalībvalstu monetāro un finanšu stāvokli, kā arī vispārējo maksājumu sistēmu, un regulāri par to ziņo Padomei un Komisijai.

115. pants

Jautājumos, uz kuriem attiecas 99. panta 4. punkts, 104. pants, izņemot tā 14. punktu, kā arī 111., 121. un 122. pants, un 123. panta 4. un 5. punkts, Padome vai kāda dalībvalsts var lūgt Komisiju, vadoties no apstākļiem, sniegt vai nu ieteikumu, vai priekšlikumu. Komisija izskata šo lūgumu un tūlīt iesniedz Padomei secinājumus.

4. NODAĻA

PĀREJAS NOTEIKUMI

116. pants

1. Ekonomiskās un monetārās savienības otrais posms sākas 1994. gada 1. janvārī.
2. Pirms tam:
 - a) visas dalībvalstis:
 - vajadzības gadījumā paredz attiecīgus pasākumus, lai ievērotu aizliegumus, kas noteikti 56. pantā, kā arī 101. pantā un 102. panta 1. punktā;
 - lai varētu veikt novērtējumu, ko paredz b) apakšpunkts, vajadzības gadījumā pieņem daudzgadu programmas nolūkā nodrošināt noturīgu konvergenci, kas vajadzīga, lai panāktu ekonomisko un monetāro savienību, jo īpaši attiecībā uz cenu stabilitāti un stabilām valstu finansēm;
 - b) Padome, pamatojoties uz Komisijas ziņojumu, novērtē panākumus, kas gūti ekonomiskā un monetārā konverģencē, jo īpaši tādās jomās kā cenu stabilitāte un stabilas valstu finanses, kā arī panākumus, kas gūti, īstenojot Kopienas tiesību aktus attiecībā uz iekšējo tirgu.
3. Šā Līguma 101. pantu, 102. panta 1. punktu, 103. panta 1. punktu un 104. pantu, izņemot 104. panta 1., 9., 11. un 14. punktu, piemēro, sākoties otrajam posmam.

Šā Līguma 100. panta 2. punktu, 104. panta 1., 9. un 11. punktu, 105., 106., 108., 111., 112. un 113. pantu, kā arī 114. panta 2. un 4. punktu piemēro, sākoties trešajam posmam.

4. Otrajā posmā dalībvalstis cenšas izvairīties no pārmērīga valsts budžeta deficīta.

5. Otrajā posmā visas dalībvalstis sāk vajadzīgās darbības, lai saskaņā ar 109. pantu panāktu savu centrālo banku neatkarību.

117. pants

1. Otrā posma sākumā izveido Eiropas Monetāro institūtu (še turpmāk "EMI"), un tas sāk pildīt savus pienākumus; EMI ir tiesību subjekts, un to vada un pārvalda Padome, kurā ir priekšsēdētājs un valstu centrālo banku vadītāji, no kuriem viens ir priekšsēdētāja vietnieks.

Priekšsēdētāju pēc EMI Padomes ieteikuma, apspriedušies ar Eiropas Parlamentu un Padomi, ieceļ dalībvalstu vai to valdību vadītāji, savstarpēji vienojoties. Priekšsēdētāju izraugās no personām ar nevainojamu reputāciju un profesionālu pieredzi monetāros vai banku jautājumos. Par EMI priekšsēdētāju var būt tikai kādas dalībvalsts pilsonis. EMI Padome ieceļ priekšsēdētāja vietnieku.

EMI Statūti ir noteikti šim Līgumam pievienotā protokolā.

2. EMI:

- veicina valstu centrālo banku sadarbību;
- veicina dalībvalstu monetāro politiku koordinēšanu nolūkā nodrošināt cenu stabilitāti;
- pārrauga Eiropas monetārās sistēmas darbību;
- rīko apspriedes par jautājumiem, kas ir valstu centrālo banku kompetencē un ietekmē finanšu iestāžu un tirgu stabilitāti;
- pēc Eiropas Monetārās sadarbības fonda likvidēšanas pārņem tā uzdevumus; fonda likvidēšanas kārtība paredzēta EMI Statūtos;
- veicina Eiropas valūtas vienības (ECU) lietojumu un pārrauga tās attīstību, tostarp Eiropas valūtas vienības (ECU) ieskaita sistēmas vienmērīgu darbību.

3. Lai sagatavotos trešajam posmam, EMI:

- sagatavo instrumentus un procedūras, kas vajadzīgas, lai trešajā posmā īstenotu vienotu monetāro politiku;

- vajadzības gadījumā palīdz saskaņot noteikumus un paņēmienus statistikas datu vākšanai, apkopošanai un izplatīšanai jomās, kas ir tā kompetencē;
- izstrādā noteikumus operācijām, kas valstu centrālajām bankām jāveic ECBS struktūrā;
- veicina pārrobežu norēķinu efektivitāti;
- uzrauga Eiropas valūtas vienības (ECU) banknošu tehnisko sagatavošanu.

Vēlākais līdz 1996. gada 31. decembrim EMI precizē ECBS regulatīvo, organizatorisko un apgādes struktūru, kas vajadzīga, lai ECBS veiktu trešā posma uzdevumus. Šo struktūras plānu iesniedz ECB izlemšanai dienā, kad to nodibina.

4. EMI ar divu trešdaļu tās Padomes locekļu balsu vairākumu var:

- izstrādāt atzinumus vai ieteikumus par monetārās politikas un valūtas maiņas kursa politikas vispārējo ievirzi, kā arī par attiecīgiem pasākumiem, ko ieviesusi katra dalībvalsts;
- sniegt atzinumus vai ieteikumus valdībām un Padomei par politiku, kas varētu iespaidot iekšējo vai ārējo monetāro stāvokli Kopienā, un jo īpaši Eiropas monetārās sistēmas darbību;
- sniegt ieteikumus dalībvalstu monetārajām iestādēm par to monetārās politikas īstenošanu.

5. EMI vienprātīgi var pieņemt lēmumu publicēt savus atzinumus un ieteikumus.

6. Padome apspriežas ar EMI par visiem ierosinātiem Kopienas aktiem jomās, kas ir EMI kompetencē.

Dalībvalstu iestādes apspriežas ar EMI par visiem likumprojektiem jomās, kas ir tā kompetencē, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un EMI, Padome ir pieņēmusi ar kvalificētu balsu vairākumu.

7. Padome pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un EMI, ar vienprātīgu lēmumu var uzticēt EMI citus uzdevumus, lai sagatavotu trešo posmu.

8. Ja šis Līgums Eiropas Centrālajai bankai paredz konsultatīvus pienākumus, tad, pirms nodibināta ECB, atsauces uz ECB jāsaprot kā atsauces uz EMI.

9. Otrajā posmā nosaukums ECB, kas lietots 230., 232., 233., 234., 237. un 288. pantā, jāsaprot kā EMI.

118. pants

Eiropas valūtas vienības (ECU) valūtu groza sastāvs nav maināms.

No trešā posma sākuma Eiropas valūtas vienības (ECU) vērtība ir neatsaucami fiksēta saskaņā ar 123. panta 4. punktu.

119. pants

1. Ja attiecībā uz dalībvalsts maksājumu bilanci tai radušās grūtības vai draud nopietnas grūtības, ko radījusi vai nu vispārēja tās maksājumu bilances nestabilitāte, vai arī valūta, kas ir attiecīgās dalībvalsts rīcībā, un ja šādas grūtības īpaši var traucēt kopējā tirgus darbību vai pakāpenisku kopējās tirdzniecības politikas īstenošanu, Komisija tūlīt noskaidro attiecīgās valsts stāvokli un darbības, kuras šī valsts sākusi vai var sākt saskaņā ar šo Līgumu, izmantojot visus līdzekļus, kas ir tās rīcībā. Komisija nosaka, kādus pasākumus tā iesaka veikt attiecīgai valstij.

Ja dalībvalsts rīcība un Komisijas ieteiktie pasākumi izrādās nepietiekami, lai pārvarētu radušās vai draudošās grūtības, Komisija, apspriedusies ar 114. pantā minēto komiteju, sniedz Padomei ieteikumu piešķirt savstarpēju palīdzību un norāda atbilstīgus tās veidus.

Komisija regulāri informē Padomi par stāvokli un tā attīstību.

2. Padome piešķir šādu savstarpēju palīdzību, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu; tā pieņem direktīvas vai lēmumus, kuros paredz sīkākus nosacījumus šādai palīdzībai, kas var izpausties kā:

- a) saskaņota pieeja citām starptautiskām organizācijām vai saskaņota darbība citās tādās starptautiskās organizācijās, pie kurām dalībvalstis var vērsties;
- b) pasākumi, kas jāveic, lai nepieļautu novirzes tirdzniecības plūsmās, ja grūtībās nonākusī valsts uztur vai atkārtoti ievieš pret trešām valstīm vērstus kvantitatīvos ierobežojumus;
- c) ierobežota apjoma kredītu saņemšana no citām dalībvalstīm, par ko tās vienojas.

3. Ja Padome nepiešķir Komisijas ieteikto savstarpējo palīdzību vai ja savstarpējā palīdzība un veiktie pasākumi nav pietiekami, Komisija atļauj grūtībās nonākušajai valstij veikt aizsargpasākumus, kuru sīkākus nosacījumus Komisija precizē.

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var atsaukt šādu atļauju un grozīt minētos nosacījumus.

4. Ievērojot 122. panta 6. punktu, šo pantu vairs nepiemēro, sākoties trešajam posmam.

120. pants

1. Ja maksājumu bilancē pēkšņi rodas krīze un tūlīt netiek pieņemts lēmums, ko paredz 119. panta 2. punkts, attiecīgā dalībvalsts, lai nodrošinātos, var veikt vajadzīgos aizsargpasākumus. Tādiem pasākumiem cik iespējams maz jātraucē kopējā tirgus darbība, un tie nedrīkst būt plašāki nekā noteikti vajadzīgs, lai novērstu pēkšņās grūtības.

2. Komisiju un citas dalībvalstis informē par šādiem aizsargpasākumiem vēlākais tad, kad tie stājas spēkā. Komisija var ieteikt Padomei piešķirt savstarpēju palīdzību saskaņā ar 119. pantu.

3. Pēc tam, kad Komisija sniegusi atzinumu un notikusi apspriede ar komiteju, kas minēta 114. pantā, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt, ka attiecīgajai valstij jāgroza, jāpārtrauc vai jāatceļ iepriekšminētie aizsargpasākumi.

4. Ievērojot 122. panta 6. punktu, šo pantu vairs nepiemēro, sākoties trešajam posmam.

121. pants

1. Komisija un EMI sniedz ziņojumus Padomei par panākumiem, ko dalībvalstis guvušas, pildot saistības attiecībā uz ekonomiskās un monetārās savienības izveidi. Šajos ziņojumos ietver vērtējumu par to, kā atsevišķu dalībvalstu tiesību akti, tostarp centrālo banku statūti, sader ar šā Līguma 108. un 109. pantu un ECBS Statūtiem. Ziņojumos ir vērtējums arī par to, cik augsts noturīgas konverģences līmenis sasniegts, ņemot vērā katras dalībvalsts atbilstību šādiem kritērijiem:

- augsts cenu stabilitātes līmenis; to konstatē, samērojot inflācijas līmeni attiecīgā valstī ar inflācijas līmeni, augstākais, trijās cenu ziņā stabilākajās dalībvalstīs;
- valsts finanšu stāvokļa stabilitāte; to konstatē, izejot no tā, vai ir sasniegts valsts budžeta stāvoklis bez pārmērīga deficīta, kā noteikts šā Līguma 104. panta 6. punktā;
- vismaz divus gadus attiecīgās valsts valūtas kursa svārstības palikušas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānisma noteiktajās robežās, un šīs valsts valūta nav devalvēta attiecībā pret jebkuras citas dalībvalsts valūtu;
- stabilitāte, ko dalībvalsts panākusi konverģencē un ar piedalīšanos Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā, kuru atspoguļo ilgtermiņa procentu likmes.

Četri šajā punktā minētie kritēriji un attiecīgie laikposmi, kuros tie jāievēro, ir sīkāk noteikti šim Līgumam pievienotā protokolā. Komisijas un EMI ziņojumos ņem vērā arī Eiropas valūtas vienības (ECU) attīstību, tirgu integrācijā gūtos sasniegumus, kārtējo maksājumu bilances un to dinamiku, kā arī darbaspēka vienību izmaksu un citu cenu indeksu attīstību.

2. Padome pēc Komisijas ieteikuma, pamatojoties uz šiem ziņojumiem, ar kvalificētu balsu vairākumu izvērtē,

- vai katra konkrēta dalībvalsts atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai varētu ieviest vienotu valūtu;
- vai dalībvalstu lielākā daļa atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai varētu ieviest vienotu valūtu,

un secinājumus kā ieteikumu iesniedz Padomei, kas sanāk valstu vai to valdību vadītāju līmenī. Notiek apspriedes ar Eiropas Parlamentu, un tas iesniedz savu atzinumu Padomei, kas sanāk valstu vai to valdību vadītāju līmenī.

3. Pienācīgi ievērojot 1. punktā minētos ziņojumus un 2. punktā minēto Eiropas Parlamenta atzinumu, Padome, kas sanāk valstu vai to valdību vadītāju līmenī, ar kvalificētu balsu vairākumu vēlākais līdz 1996. gada 31. decembrim

- pamatojoties uz 2. punktā minētajiem Padomes ieteikumiem, pieņem lēmumu par to, vai dalībvalstu lielākā daļa atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai varētu ieviest vienotu valūtu;

— pieņem lēmumu par to, vai Kopienai ir jāpāriet uz trešo posmu,

un, ja tā, tad

— nosaka trešā posma sākuma dienu.

4. Ja līdz 1997. gada beigām nav noteikta trešā posma sākuma diena, trešais posms sākas 1999. gada 1. janvārī. Līdz 1998. gada 1. jūlijam Padome, kas sanāk valstu vai to valdību vadītāju līmenī, atkārtojusi 1. un 2. punktā paredzēto procedūru, izņemot 2. punkta otro ievilkumu, ievērojot 1. punktā minētos ziņojumus un Eiropas Parlamenta atzinumu, pamatojoties uz 2. pantā minētajiem Padomes ieteikumiem, ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina, kuras dalībvalstis atbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai ieviestu vienotu valūtu.

122. pants

1. Ja saskaņā ar 121. panta 3. punktu ir pieņemts lēmums noteikt trešā posma sākuma dienu, Padome, pamatojoties uz 121. panta 2. punktā minētajiem ieteikumiem, pēc Komisijas ieteikuma ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem lēmumu par to, vai ir tādas dalībvalstis, kam jāpiešķir izņēmuma statuss, kā tas definēts šā panta 3. punktā, un, ja ir, tad kuras tās ir. Tādas dalībvalstis šajā Līgumā dēvē par "dalībvalstīm, kam piešķirts izņēmuma statuss".

Ja Padome saskaņā ar 121. panta 4. punktu ir apstiprinājusi, kuras dalībvalstis atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai varētu ieviest vienotu valūtu, tām dalībvalstīm, kas neatbilst šiem nosacījumiem, piešķir izņēmuma statusu, kā tas definēts šā panta 3. punktā. Tādas dalībvalstis šajā Līgumā dēvē par "dalībvalstīm, kam piešķirts izņēmuma statuss".

2. Vismaz reizi divos gados vai arī, ja to lūdz dalībvalsts, kam piešķirts izņēmuma statuss, Komisija un ECB ziņo Padomei saskaņā ar 121. panta 1. punktā paredzēto procedūru. Padome, pēc apspriedēm ar Eiropas Parlamentu un pārrunām Padomē, kas sanāk valstu vai to valdību vadītāju līmenī, pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu nolemj, kuras dalībvalstis, kam piešķirts izņēmuma statuss, atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, ko paredz 121. panta 1. punktā izvirzītie kritēriji, un atceļ izņēmuma statusu, kas piešķirts attiecīgajām dalībvalstīm.

3. Šā panta 1. punktā minētais izņēmuma statuss nozīmē to, ka uz konkrēto dalībvalsti neattiecas 104. panta 9. un 11. punkts, 105. panta 1., 2., 3. un 5. punkts, 106., 110. un 111. pants un 112. panta 2. punkta b) apakšpunkts. ECBS Statūtu IX nodaļā ir noteikts, kā tādu dalībvalsti un tās centrālo banku atbrīvo no tās tiesībām un pienākumiem Eiropas Centrālo banku sistēmā.

4. Šā Līguma 105. panta 1., 2. un 3. punktā, 106., 110. un 111. pantā un 112. panta 2. punkta b) apakšpunktā “dalībvalstis” jāsaprot kā “dalībvalstis, kam nav piešķirts izņēmuma statuss”.

5. Dalībvalstīm, kam piešķirts izņēmuma statuss, uz laiku atņem balsstiesības attiecībā uz Padomes lēmumiem, kas minēti tajos šā Līguma pantos, kuri uzskaitīti 3. punktā. Tādā gadījumā, atkāpjoties no 205. panta un 250. panta 1. punkta, kvalificēts balsu vairākums ir saskaņā ar 205. panta 2. punktu vērtētas divas trešdaļas locekļu balsu no tām dalībvalstīm, kurām nav piešķirts izņēmuma statuss, un šo dalībvalstu vienprātība ir vajadzīga aktiem, kas jāpieņem ar vienprātīgu lēmumu.

6. Uz dalībvalstīm, kam piešķirts izņēmuma statuss, turpina attiekties 119. un 120. pants.

123. pants

1. Līdzko saskaņā ar 121. panta 3. punktu pieņemts lēmums par to, kad sāksies trešais posms, vai arī tūlīt pēc 1998. gada 1. jūlija:

— Padome pieņem noteikumus, kas minēti 107. panta 6. punktā;

— to dalībvalstu valdības, kurām nav piešķirts izņēmuma statuss, saskaņā ar ECBS Statūtu 50. pantā paredzēto procedūru ieceļ ECB Valdes priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un pārējos locekļus. Ja ir dalībvalstis, kam piešķirts izņēmuma statuss, Valdes locekļu skaits var būt mazāks, nekā noteikts ECBS Statūtu 11.1. pantā, bet nekādā ziņā to nedrīkst būt mazāk par četriem.

Līdzko Valde ieceļta, nodibina ECBS un ECB, kas gatavojas sākt veikt savus pienākumus pilnā apjomā, kā noteikts šajā Līgumā un ECBS Statūtos. No trešā posma pirmās dienas ECB un ECBS pilnībā sāk īstenot savas pilnvaras.

2. Līdzko ECB ir nodibināta, tā vajadzības gadījumā pārņem EMI pienākumus. Līdz ar ECB dibināšanu sākas EMI likvidēšana; likvidēšanas noteikumi ir izklāstīti EMI Statūtos.

3. Kamēr ir dalībvalstis, kam piešķirts izņēmuma statuss, un neskarot šā Līguma 107. panta 3. punktu, kā ECB trešā lēmējinstance pastāv ECB Ģenerālpadome, kas minēta ECBS Statūtu 45. pantā.

4. Trešā posma pirmajā dienā Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar ECB, ar vienprātīgu to dalībvalstu lēmumu, kurām nav piešķirts izņēmuma statuss, šo valstu valūtām nosaka neatsaucami fiksētus maiņas kursus un neatsaucami fiksētu Eiropas valūtas vienības (ECU) maiņas kursu, atbilstīgi kuram šīs valūtas aizstāj ar ECU, un Eiropas valūtas vienība (ECU) pati kļūst par valūtu. Šis pasākums vien nemaina Eiropas valūtas vienības (ECU) ārējo vērtību. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar ECB, ar minēto dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu paredz arī citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai ātri ieviestu Eiropas valūtas vienību (ECU) kā vienotu valūtu šajās dalībvalstīs. Piemēro 122. panta 5. punkta otro teikumu.

5. Ja saskaņā ar 122. panta 2. punktā noteikto procedūru nolemts atcelt izņēmuma statusu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar ECB, ar vienprātīgu lēmumu, ko pieņem tās dalībvalstis, kurām nav piešķirts izņēmuma statuss, kopā ar attiecīgo dalībvalsti, nosaka Eiropas valūtas vienības (ECU) maiņas kursu, atbilstīgi kuram attiecīgo valūtu aizstāj ar ECU, un paredz citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai ieviestu Eiropas valūtas vienību (ECU) kā vienotu valūtu attiecīgajā dalībvalstī.

124. pants

1. Līdz trešā posma sākumam visām dalībvalstīm to valūtas maiņas kursa politika ir kopējas ieinteresētības jautājums. Šajā sakarā dalībvalstis ņem vērā pieredzi, kas gūta, sadarbojoties Eiropas monetārajā sistēmā (EMS) un radot Eiropas valūtas vienību (ECU), un ņem vērā pilnvaras, kas ir spēkā šajā jomā.

2. No trešā posma sākuma un tikmēr, kamēr kādai dalībvalstij ir piešķirts izņēmuma statuss, 1. punktu analogi piemēro šīs dalībvalsts valūtas maiņas kursa politikai.

VIII SADAĻA

NODARBINĀTĪBA

125. pants

Lai sasniegtu mērķus, kas izvirzīti 2. pantā Līgumā par Eiropas Savienību un šā Līguma 2. pantā, dalībvalstis un Komisija saskaņā ar šo sadaļu izstrādā koordinētu stratēģiju nodarbinātības jomā, īpaši atbalstot kvalificētu, mācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī darba tirgus, kas spētu reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā.

126. pants

1. Dalībvalstis ar savu nodarbinātības politiku veicina 125. pantā minēto mērķu sasniegšanu atbilstīgi dalībvalstu un Kopienas ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm, kas pieņemtas, piemērojot 99. panta 2. punktu.
2. Dalībvalstis, ņemot vērā praksi, kas saistīta ar darba devēju un darba ņēmēju atbildību, uzskata nodarbinātības veicināšanu par vispārsvārīgu jautājumu un šajā sakarā Padomē koordinē savu rīcību saskaņā ar 128. panta noteikumiem.

127. pants

1. Kopiena palīdz nodrošināt augstu nodarbinātības līmeni, rosinot dalībvalstu sadarbību un atbalstot, kā arī vajadzības gadījumā papildinot to rīcību. To īstenojot, respektē dalībvalstu kompetenci.
2. Nosakot un īstenojot Kopienas politiku un darbības, ņem vērā mērķi sasniegt augstu nodarbinātības līmeni.

128. pants

1. Eiropadome katru gadu izskata Kopienas stāvokli nodarbinātības jomā un izdara par to attiecīgus secinājumus, pamatojoties uz kopīgu Padomes un Komisijas gada ziņojumu.
2. Pamatojoties uz Eiropadomes secinājumiem, Padome katru gadu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju un 130. pantā minēto Nodarbinātības komiteju, ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka pamatnostādnes, ko dalībvalstis ievēro savā nodarbinātības politikā. Šīs pamatnostādnes atbilst vispārējām pamatnostādņēm, kas pieņemtas saskaņā ar 99. panta 2. punktu.
3. Katra dalībvalsts iesniedz Padomei un Komisijai gada ziņojumu par galvenajiem pasākumiem, kas veikti, lai īstenotu nodarbinātības politiku, ievērojot 2. punktā minētās nodarbinātības pamatnostādnes.
4. Padome, pamatojoties uz 3. punktā minētajiem ziņojumiem un saņēmusi Nodarbinātības komitejas viedokli, katru gadu pārbauda dalībvalstu nodarbinātības politikas īstenošanu, ņemot vērā pamatnostādnes nodarbinātības jomā. Padome pēc Komisijas ieteikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var sniegt ieteikumus dalībvalstīm, ja tā šīs pārbaudes iznākumā uzskata to par vajadzīgu.

5. Pamatojoties uz šīs pārbaudes iznākumu, Padome un Komisija sagatavo Eiropadomei kopīgu gada ziņojumu par nodarbinātības stāvokli Kopienā, kā arī par nodarbinātības pamatnostādņu īstenošanu.

129. pants

Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, var noteikt veicināšanas pasākumus, lai rosinātu dalībvalstu sadarbību un atbalstītu to rīcību nodarbinātības jomā, uzņemoties iniciatīvas, kas vērstas uz informācijas apmaiņas un labākas prakses attīstīšanu, sniedzot salīdzinošu analīzi un padomus, kā arī veicinot jaunas pieejas un izvērtējot pieredzi, jo īpaši izmantojot izmēģinājuma projektus.

Šie pasākumi neietver dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu saskaņošanu.

130. pants

Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, nodibina Nodarbinātības komiteju padomdevējas statusā, lai sekmētu nodarbinātības un darba tirgus politikas koordināciju starp dalībvalstīm. Komitejai ir šādi uzdevumi:

- pārraudzīt nodarbinātības stāvokli un nodarbinātības politiku dalībvalstīs un Kopienā;
- neskarot 207. pantu, sniegt atzinumus pēc Padomes vai Komisijas lūguma vai pēc savas ierosmes un piedalīties 128. pantā minētā Padomes darba sagatavošanā.

Īstenojot savas pilnvaras, komiteja apspriežas gan ar darba devējiem, gan darba ņēmējiem.

Katra dalībvalsts un Komisija ieceļ divus komitejas locekļus.

IX SADAĻA

KOPĒJĀ TIRDZNICĪBAS POLITIKA

131. pants

Dalībvalstis, savā starpā nodibinot muitas savienību, vispārēju interešu labad tiecas veicināt pasaules tirdzniecības harmonisku attīstību, starptautiskās tirdzniecības ierobežojumu pakāpenisku atcelšanu un muitas šķēršļu mazināšanu.

Izstrādājot kopējo tirdzniecības politiku, ņem vērā to, ka dalībvalstu savstarpēja muitas nodokļu atcelšana var pozitīvi iespaidot uzņēmumu konkurētspēju šajās valstīs.

132. pants

1. Neskarot pienākumus, ko dalībvalstis uzņēmušas citās starptautiskās organizācijās, tās pakāpeniski saskaņo sistēmas, kā piešķirt atbalstu eksportam uz trešām valstīm, ciktāl šāda saskaņošana vajadzīga, lai nepieļautu Kopienas uzņēmumu konkurences izkropļojumus.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem direktīvas, kas vajadzīgas šim nolūkam.

2. Iepriekšminētie noteikumi neattiecas uz tādām muitas nodokļu vai maksājumu ar līdzvērtīgu iedarbību kompensācijām, kā arī uz apgrozījuma nodokļu, akcīzes nodokļu un citu netiešo nodokļu atmaksājumiem, kas atļauti, ja preces no kādas dalībvalsts eksportē uz trešo valsti, ciktāl tāda kompensācija vai atmaksājums nepārsniedz summu, kas tieši vai netieši jāmaksā par eksportētiem ražojumiem.

133. pants

1. Kopējās tirdzniecības politikas pamatā ir vienādi principi, jo īpaši attiecībā uz pārmaiņām tarifu likmēs, uz tarifu un tirdzniecības nolīgumu slēgšanu, uz liberalizācijas pasākumu, eksporta politikas un tirdzniecības aizsardzības pasākumu vienādošanu, tostarp to pasākumu, ko veic dempinga vai subsīdiju gadījumā.

2. Komisija iesniedz Padomei priekšlikumus par to, kā īstenot kopējo tirdzniecības politiku.

3. Ja ar vienu vai vairākām valstīm vai starptautiskām organizācijām vajadzīgas sarunas par nolīgumiem, Komisija iesniedz ieteikumus Padomei, kas pilnvaro Komisiju sākt vajadzīgās sarunas. Padome un Komisija atbild par to, ka tiek nodrošināta apspriesto nolīgumu saderība ar Kopienas iekšējo politiku un noteikumiem.

Komisija risina šīs sarunas, apspriežoties ar īpašu komiteju, ko ieceļ Padome, lai tā palīdzētu Komisijai veikt šo uzdevumu, un ievērojot direktīvas, ko Padome var tai izdot. Komisija īpašajai komitejai regulāri ziņo par sarunu norisi.

Piemēro attiecīgos 300. panta noteikumus.

4. Padome, īstenojot pilnvaras, ko tai piešķir šis pants, pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu.

5. Neskarot 6. punktu, šā panta 1. līdz 4. punktu piemēro arī attiecībā uz tādu nolīgumu apspriešanu un slēgšanu, kas saistīti ar pakalpojumu tirdzniecības jomu un intelektuālā īpašuma komerciālo aspektu jomu, ciktāl minētie punkti uz tādiem nolīgumiem jau neattiecas.

Atkāpjoties no 4. punkta, apspriežot un slēdzot nolīgumus šā punkta pirmajā daļā minētajās jomās, Padome lēmumus pieņem vienprātīgi, ja tādos nolīgumos paredzēti noteikumi, ar kuriem saistītu iekšēju noteikumu pieņemšanai ir vajadzīga vienprātība, vai ja nolīgums attiecas uz jomu, kurā Kopiena vēl nav īstenojusi ar šo Līgumu piešķirtās pilnvaras, pieņemot iekšējus noteikumus.

Apspriežot un slēdzot horizontālus nolīgumus, Padome lēmumus pieņem vienprātīgi, ja tādi nolīgumi attiecas arī uz iepriekšējo šā punkta daļu vai 6. punkta otro daļu.

Šis punkts neietekmē dalībvalstu tiesības atstāt spēkā un slēgt nolīgumus ar trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, ja tādi nolīgumi ir saderīgi ar Kopienas tiesību aktiem un citiem attiecīgiem starptautiskiem nolīgumiem.

6. Padome nedrīkst slēgt nolīgumus, ja tajos iekļauti noteikumi, kas pārsniegtu Kopienas iekšējās pilnvaras, jo īpaši, radot nepieciešamību saskaņot dalībvalstu normatīvos aktus jomās, kuru saskaņošanu neparedz šis Līgums.

Šajā sakarā, atkāpjoties no 5. punkta pirmās daļas, nolīgumi, kas saistīti ar kultūras un audiovizuālo pakalpojumu, izglītības pakalpojumu, kā arī sociālo un veselības aizsardzības pakalpojumu tirdzniecību, ir Kopienas un dalībvalstu kopējā kompetencē. Tātad papildus Kopienas lēmumam, ko pieņem saskaņā ar 300. panta attiecīgiem noteikumiem, tādu nolīgumu apspriešanai ir vajadzīga dalībvalstu savstarpēja vienošanās. Tādā veidā apspriestus nolīgumus kopīgi slēdz Kopiena un dalībvalstis.

Apspriežot un slēdzot starptautiskus nolīgumus transporta jomā, piemēro V sadaļas un 300. panta noteikumus.

7. Neskarot 6. punkta pirmo daļu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu var attiecināt 1. līdz 4. punkta piemērošanu arī uz starptautiskām sarunām un nolīgumiem par intelektuālo īpašumu, ciktāl uz tiem neattiecas 5. punkts.

134. pants

Lai nodrošinātu to, ka novirzes tirdzniecības plūsmās netraucē nevienai dalībvalstij īstenot saskaņā ar šo Līgumu paredzētos tirdzniecības politikas pasākumus, vai arī, ja atšķirības tādos pasākumos rada saimnieciskas grūtības vienā vai vairākās dalībvalstīs, Komisija iesaka metodes vajadzīgajai dalībvalstu sadarbībai. Ja tā nenotiek, Komisija var ļaut dalībvalstīm veikt vajadzīgos aizsargpasākumus, kuru sīkākus nosacījumus tā precizē.

Steidzamos gadījumos dalībvalstis lūdz Komisijai atļauju vajadzīgos pasākumus veikt patstāvīgi, un Komisija par to pieņem lēmumu cik drīz vien iespējams; attiecīgās dalībvalstis šos pasākumus dara zināmus pārējām dalībvalstīm. Komisija katrā laikā var pieņemt lēmumu, ka attiecīgām dalībvalstīm jāgroza vai jāatceļ šādi pasākumi.

Izvēloties šādus pasākumus, priekšroka jādod tiem, kas rada vismazākos traucējumus kopējā tirgus darbībai.

X SADAĻA

MUITU SADARBĪBA

135. pants

Šā Līguma piemērošanas jomā Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru veic pasākumus, lai stiprinātu sadarbību starp dalībvalstu muitām, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju. Šie pasākumi neattiecas uz valstu krimināllikumu piemērošanu vai tiesvedību dalībvalstīs.

XI SADAĻA

SOCIĀLĀ POLITIKA, IZGLĪTĪBA, ARODMĀCĪBAS UN JAUNATNE

1. NODAĻA

NOTEIKUMI SOCIĀLAJĀ JOMĀ

136. pants

Kopiena un dalībvalstis, apzinoties sociālās pamattiesības, tostarp tās, kas izklāstītas Eiropas Sociālajā hartā, kura parakstīta Turīnā 1961. gada 18. oktobrī, un 1989. gada Kopienas Hartā par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, par saviem mērķiem izvirza nodarbinātības veicināšanu, dzīves un darba apstākļu uzlabošanu nolūkā tos saskaņot, turpinot ieviest uzlabojumus, kā arī pienācīgu sociālo aizsardzību, dialogu starp darba devējiem un darba ņēmējiem, cilvēkresursu attīstību, kas vērsta uz pastāvīgi augstas nodarbinātības uzturēšanu un cīņu pret sociālo atstumtību.

Lai to panāktu, Kopiena un dalībvalstis īsteno pasākumus, kuros ņem vērā valstu atšķirīgo praksi, jo īpaši līgumattiecību jomā, kā arī vajadzību uzturēt Kopienas ekonomikas konkurētspēju.

Tās uzskata, ka to nodrošinās ne tikai kopējā tirgus darbība, kas palīdz saskaņot sociālās sistēmas, bet arī šajā Līgumā paredzētās procedūras un normatīvu un administratīvu aktu tuvināšana.

137. pants

1. Lai sasniegtu 136. pantā izvirzītos mērķus, Kopiena atbalsta un papildina dalībvalstu darbību šādās jomās:

- a) uzlabojumi, jo īpaši darba vidē, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību;
- b) darba apstākļi;
- c) darba ņēmēju sociālais nodrošinājums un sociālā aizsardzība;
- d) darba ņēmēju aizsardzība darba līgumu izbeigšanas gadījumos;
- e) darba ņēmēju informēšana un apspriešanās ar tiem;
- f) darba ņēmēju un darba devēju pārstāvība un kolektīva interešu aizsardzība, tostarp kopīgu lēmumu pieņemšana atbilstīgi 5. punktam;
- g) nodarbinātības nosacījumi trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi dzīvo Kopienas teritorijā;
- h) no darba tirgus atstumtu personu integrācija, neskarot 150. pantu;
- i) vīriešu un sieviešu vienlīdzība attiecībā uz iespējām darba tirgū un attieksmi darbā;
- j) sociālās atstumtības izskaušana;
- k) sociālās aizsardzības sistēmu piemērošana mūsdienu prasībām, neskarot c) apakšpunktu.

2. Lai to panāktu, Padome var:

- a) paredzēt pasākumus, lai veicinātu dalībvalstu sadarbību, izmantojot iniciatīvas, kas vērstas uz zināšanu apguvi, informācijas un labākās pieredzes apmaiņas sekmēšanu, jauninājumu veicināšanu un pieredzes izvērtēšanu, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu;

b) šā panta 1. punkta a) līdz i) apakšpunktā minētajās jomās ar direktīvām noteikt minimālās prasības, kas pakāpeniski jāievieš, ievērojot nosacījumus un tehniskos noteikumus katrā dalībvalstī. Ar šādām direktīvām vairās uzlikt tādas administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucētu veidoties un attīstīties mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Padome, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, pieņem lēmumus saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, izņemot šā panta 1. punkta c), d), f) un g) apakšpunktā minētajās jomās, kurās Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un minētajām komitejām, lēmumu pieņem vienprātīgi. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu var attiecināt 251. pantā minēto procedūru arī uz šā panta 1. punkta d), f) un g) apakšpunktu.

3. Pēc darba devēju un darba ņēmēju kopīga lūguma dalībvalsts var viņiem uzticēt īstenot direktīvas, kas pieņemtas atbilstīgi 2. punktam.

Šādā gadījumā tā nodrošina, ka ne vēlāk kā dienā, kad direktīvai jābūt transponētai saskaņā ar 249. pantu, darba devēji un darba ņēmēji, savstarpēji vienojoties, ir ieviesuši vajadzīgos pasākumus, un attiecīgajai dalībvalstij ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai tā pastāvīgi spētu nodrošināt rezultātus, kas paredzēti attiecīgajā direktīvā.

4. Noteikumi, kas pieņemti atbilstīgi šim pantam,

— neietekmē dalībvalstu tiesības definēt savu sociālā nodrošinājuma sistēmu pamatprincipus un nedrīkst būtiski ietekmēt šo sistēmu finansiālo līdzsvaru;

— neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, kas ir saderīgi ar šo Līgumu.

5. Šā panta noteikumi neattiecas uz darba samaksu, uz tiesībām apvienoties, uz tiesībām streikot vai uz tiesībām pieteikt lokautus.

138. pants

1. Komisijas uzdevums ir veicināt darba devēju un darba ņēmēju apspriedes Kopienas līmenī, un tā veic visus attiecīgos pasākumus, lai veicinātu viņu dialogu, samērīgi atbalstot abas puses.

2. Šajā nolūkā, pirms Komisija iesniedz priekšlikumus sociālās politikas jomā, tā apspriežas ar darba devējiem un darba ņēmējiem par Kopienas rīcības iespējamo ievirzi.

3. Ja Komisija pēc šādas apspriedes atzīst Kopienas rīcību par vēlamu, tā apspriež ar darba devējiem un darba ņēmējiem paredzētā priekšlikuma saturu. Darba devēji un darba ņēmēji iesniedz Komisijai atzinumu vai, vajadzības gadījumā, ieteikumu.

4. Gadījumā, ja notiek šāda apspriede, darba devēji un darba ņēmēji var Komisijai darīt zināmu vēlēšanos sākt 139. pantā paredzēto procedūru. Tā nenotiek ilgāk par deviņiem mēnešiem, ja vien attiecīgie darba devēji un darba ņēmēji kopā ar Komisiju nenolemj to pagarināt.

139. pants

1. Ja darba devēji un darba ņēmēji to vēlas, viņu dialogs Kopienas līmenī var radīt līgumattiecības, tostarp nolīgumus.

2. Kopienas līmenī noslēgtus nolīgumus īsteno vai nu saskaņā ar procedūrām un praksi, kas raksturīga darba devējiem un darba ņēmējiem, kā arī dalībvalstīm, vai – jautājumos, uz ko attiecas 137. pants – pēc parakstītāju pušu kopīga lūguma, Padomei pieņemot lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma.

Padome lēmumu pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, izņemot gadījumu, kad attiecīgais nolīgums ietver vienu vai vairākus noteikumus, kas attiecas uz kādu no jomām, kurās saskaņā ar 137. panta 2. punktu lēmumi jāpieņem vienprātīgi. Tādā gadījumā Padome lēmumu pieņem vienprātīgi.

140. pants

Lai sasniegtu 136. pantā izvirzītos mērķus, kā arī neskarot citus šā Līguma noteikumus, Komisija rosina dalībvalstu sadarbību un palīdz koordinēt to rīcību visās sociālās politikas jomās, uz ko attiecas šī nodaļa, īpaši jautājumos, kas attiecas uz:

- nodarbinātību;
- darba tiesībām un darba apstākļiem;
- arodmācību pamatiem un kvalifikācijas celšanu;
- sociālo nodrošinājumu;
- nelaimes gadījumu darbā un arodslimību profilaksi;
- darba higiēnu;
- tiesībām apvienoties un rīkot kolektīvas sarunas starp darba devējiem un darba ņēmējiem.

Lai to panāktu, Komisija cieši sadarbojas ar dalībvalstīm, veicot pētījumus, sniedzot atzinumus un rīkojot apspriedes gan par problēmām, kas rodas valsts līmenī, gan par tām, kurās ieinteresētas starptautiskas organizācijas.

Komisija apspriežas ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pirms sniedz atzinumus, ko paredz šis pants.

141. pants

1. Visas dalībvalstis nodrošina to, lai tiktu ievērots princips, ka vīrieši un sievietes par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu darba samaksu.

2. Šajā pantā “darba samaksa” nozīmē parastu pamatalgu vai minimālo algu, kā arī jebkuru citu atlīdzību naudā vai natūrā, ko darba ņēmējs par darbu tieši vai netieši saņem no darba devēja.

Vienāda darba samaksa bez dzimuma diskriminācijas nozīmē to, ka:

- a) darba samaksu par akorddarbu aprēķina, izmantojot vienu un to pašu mērvienību;
- b) darba samaksa atbilstīgi stundu likmēm par vienādu darbu ir vienāda.

3. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, nosaka pasākumus, lai nodrošinātu to, ka nodarbinātības un profesiju jautājumos ir ievērots princips, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un vienlīdzīgu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem, tostarp arī princips, ka tie par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu darba samaksu.

4. Lai praksē nodrošinātu pilnīgu vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem darbā, vienādas attieksmes princips neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest pasākumus, kas dod īpašas priekšrocības nepietiekami pārstāvētajam dzimumam, tā pārstāvjiem atvieglinot iesaistīšanos darbā vai arī novēršot vai kompensējot viņu profesionālās izaugsmes trūkumus.

142. pants

Dalībvalstis cenšas saglabāt līdzvērtību, kas pastāv starp apmaksātu brīvdienu sistēmām.

143. pants

Komisija ik gadu sagatavo ziņojumu par panākumiem, kas gūti 136. pantā minēto mērķu sasniegšanā, un arī par demogrāfisko stāvokli Kopienā. Komisija šo ziņojumu nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

Eiropas Parlaments var aicināt Komisiju sagatavot ziņojumus par konkrētām problēmām, kas attiecas uz sociālo stāvokli.

144. pants

Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, izveido Sociālās aizsardzības komiteju padomdevējas statusā, lai sekmētu sadarbību starp dalībvalstīm, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju sociālās aizsardzības politikas jomā. Komitejai ir šādi uzdevumi:

- pārraudzīt sociālo situāciju un izmaiņas sociālās aizsardzības politikā dalībvalstīs un Kopienā;
- veicināt informācijas, pieredzes un prakses apmaiņu starp dalībvalstīm, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju;
- neskarot 207. pantu, sagatavot ziņojumus, sniegt atzinumus vai veikt citus darbus saskaņā ar savu kompetenci vai nu pēc Padomes, vai Komisijas lūguma, vai arī pēc savas ierosmes.

Īstenojot savas pilnvaras, Komiteja attiecīgi sadarbojas ar darba devējiem un darba ņēmējiem.

Katra dalībvalsts un Komisija ieceļ divus Komitejas locekļus.

145. pants

Gada ziņojumos Eiropas Parlamentam Komisija iekļauj atsevišķu nodaļu par sociālo stāvokli Kopienā.

Eiropas Parlaments var aicināt Komisiju sagatavot ziņojumus par jebkuru konkrētu problēmu, kas attiecas uz sociāliem apstākļiem.

2. NODAĻA

EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS

146. pants

Lai uzlabotu darba ņēmēju darba iespējas iekšējā tirgū un tādējādi palīdzētu celt dzīves līmeni, saskaņā ar šo turpmāk izklāstītiem noteikumiem ar šo ir nodibināts Eiropas Sociālais fonds; tā mērķis ir visā Kopienā atvieglināt darba ņēmēju nodarbināšanu, kā arī dot darba ņēmējiem lielākas iespējas brīvi pārvietoties un izvēlēties darbu, veicināt viņu pielāgošanos pārmaiņām rūpniecībā un pārmaiņām ražošanas sistēmās, jo īpaši, izmantojot arodmācības un pārkvalificēšanu.

147. pants

Fondu vada Komisija.

Šo uzdevumu Komisijai palīdz veikt komiteja, ko vada Komisijas loceklis un kurā ir valdību, arodbiedrību un darba devēju organizāciju pārstāvji.

148. pants

Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, pieņem īstenošanas lēmumus, kas attiecas uz Eiropas Sociālo fondu.

3. NODAĻA

IZGLĪTĪBA, ARODMĀCĪBAS UN JAUNATNE

149. pants

1. Veicinot dalībvalstu sadarbību un vajadzības gadījumā atbalstot un papildinot to rīcību, Kopiena sekmē pilnvērtīgās izglītības attīstību, pilnīgi respektējot dalībvalstu atbildību par mācību saturu un izglītības sistēmu organizāciju, kā arī kultūru un valodu dažādību.

2. Kopienas rīcības mērķi ir:

- attīstīt Eiropas dimensiju izglītībā, jo īpaši ar dalībvalstu valodu mācīšanu un popularizēšanu;
- veicināt studentu un mācībspēku mobilitāti, *inter alia* veicinot diplomu un mācību laika akadēmisku atzīšanu;
- sekmēt izglītības iestāžu sadarbību;
- attīstīt informācijas un pieredzes apmaiņu par jautājumiem, kas ir kopīgi dalībvalstu izglītības sistēmām;
- palīdzēt attīstīties jaunatnes apmaiņai un darbaudzinātāju apmaiņai;
- veicināt tālmācības attīstību.

3. Kopiena un dalībvalstis izglītības jomā sekmē sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Padomi.

4. Lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus, Padome:

- saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru un apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, paredz veicināšanas pasākumus, kas neietver dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu;

— pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem ieteikumus.

150. pants

1. Kopiena īsteno arodmācību politiku, kas atbalsta un papildina dalībvalstu rīcību, pilnīgi respektējot dalībvalstu atbildību par arodmācību saturu un organizāciju.

2. Kopienas rīcības mērķis ir:

— palīdzēt pielāgoties pārmaiņām rūpniecībā, jo īpaši, izmantojot arodmācības un pārkvalificēšanu;

— uzlabot arodmācību pamatus un padziļinātas arodmācības, lai veicinātu integrāciju un reintegrāciju darba tirgū;

— padarīt pieejamākas arodmācības un veicināt mācībspēku un mācāmo, un jo īpaši jaunatnes mobilitāti;

— veicināt izglītības vai arodmācību iestāžu un uzņēmumu sadarbību apmācības jautājumos;

— attīstīt informācijas un pieredzes apmaiņu par jautājumiem, kas ir kopīgi dalībvalstu mācību sistēmām.

3. Kopiena un dalībvalstis arodmācību jomā sekmē sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām.

4. Lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus, Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, paredz pasākumus, kas neietver dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

XII SADAĻA

KULTŪRA

151. pants

1. Kopiena veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu, respektējot to nacionālās un reģionālās atšķirības un vienlaikus pievēršot uzmanību kopīgajam kultūras mantojumam.

2. Kopienas rīcības mērķis ir veicināt dalībvalstu sadarbību un vajadzības gadījumā atbalstīt un papildināt to rīcību šādās jomās:

- zināšanu par Eiropas tautu kultūru un vēsturi uzlabošana un popularizēšana;
- Eiropas nozīmes kultūras mantojumu glabāšana un sargāšana;
- nekomerciāli kultūras sakari;
- jaunrade mākslā un literatūrā, arī audiovizuālā jomā.

3. Kopiena un dalībvalstis kultūras jomā veicina sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Padomi.

4. Rīkojoties saskaņā ar citiem šā Līguma noteikumiem, Kopiena ņem vērā kultūras aspektus, jo īpaši, lai respektētu un veicinātu kultūru daudzveidību.

5. Lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus, Padome:

- saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Reģionu komiteju, paredz veicināšanas pasākumus, kas neietver dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu. Visā 251. pantā minētās procedūras gaitā Padome lēmumu pieņem vienprātīgi;
- pēc Komisijas priekšlikuma vienprātīgi pieņem ieteikumus.

XIII SADAĻA

VESELĪBAS AIZSARDZĪBA

152. pants

1. Nosakot un īstenojot visu Kopienas politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis.

Kopienas rīcība papildina dalībvalstu politiku un ir vērsta uz to, lai uzlabotu iedzīvotāju veselību, veiktu slimību profilaksi un novērstu draudus cilvēku veselībai. Šāda rīcība ir arī cīņa pret slimībām, kas visvairāk apdraud veselību, veicinot pētījumus par to cēloņiem, izplatīšanos un profilaksi, kā arī informēšanu un izglītošanu veselības aizsardzības jautājumos.

Kopiena papildina dalībvalstu rīcību, kas mazina narkotiku izraisīto kaitējumu veselībai, arī informējot un veicot profilakses pasākumus.

2. Kopiena veicina dalībvalstu sadarbību šajā pantā minētajās jomās, vajadzības gadījumā atbalstot to rīcību.

Dalībvalstis saziņā ar Komisiju savstarpēji koordinē politiku un programmas jomās, kas minētas 1. punktā. Komisija, uzturot ciešus sakarus ar dalībvalstīm, var nākt klajā ar dažādiem lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu šādu koordināciju.

3. Kopiena un dalībvalstis veicina sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām veselības aizsardzības jomā.

4. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, veicina šajā pantā minēto mērķu sasniegšanu, paredzot:

- a) pasākumus, kas nosaka augstus kvalitātes un drošības standartus cilvēku orgāniem un vielām, kā arī asinīm un asins preparātiem; šie pasākumi neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus;
- b) atkāpjoties no 37. panta, veterinārijas un fitosanitārijas pasākumus, kuru tiešais mērķis ir sabiedrības veselības aizsardzība;
- c) veicināšanas pasākumus ar mērķi sargāt un uzlabot cilvēku veselību, kas neietver dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma var arī pieņemt ieteikumus sakarā ar šajā pantā izklāstītajiem mērķiem.

5. Kopienas rīcība iedzīvotāju veselības aizsardzības jomā pilnīgi respektē dalībvalstu atbildību par medicīnas pakalpojumu un medicīniskās aprūpes organizēšanu un īstenošanu. Proti, šā panta 4. punkta a) apakšpunktā minētie pasākumi neietekmē valstu noteikumus par orgānu un asiņu ziedošanu vai izmantošanu medicīnā.

XIV SADAĻA

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBA

153. pants

1. Lai atbalstītu patērētāju intereses un nodrošinātu augstu līmeni patērētāju tiesību aizsardzībā, Kopiena veicina patērētāju veselības, drošības un ekonomisko interešu aizsardzību, kā arī atbalsta viņu tiesības gūt informāciju, izglītību un apvienoties, lai aizstāvētu savas intereses.

2. Patērētāju tiesību aizsardzības prasības ņem vērā, nosakot un īstenojot pārējo Kopienas politiku un darbības.
3. Kopiena sekmē 1. punktā minēto mērķu sasniegšanu, veicot:
 - a) pasākumus, kas atbilstīgi 95. pantam paredzēti sakarā ar iekšējā tirgus izveidi;
 - b) pasākumus, kas atbalsta un papildina dalībvalstu politiku un nodrošina tās pārraudzību.
4. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, paredz 3. punkta b) apakšpunktā minētos pasākumus.
5. Pasākumi, ko paredz saskaņā ar 4. punktu, neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus. Šādiem pasākumiem ir jābūt saderīgiem ar šo Līgumu. Šos pasākumus dara zināmus Komisijai.

XV SADAĻA

EIROPAS KOMUNIKĀCIJU TĪKLI

154. pants

1. Lai atvieglinātu 14. un 158. pantā minēto mērķu sasniegšanu un ļautu Savienības pilsoņiem, uzņēmējiem, kā arī reģionālām un vietējām kopienām pilnīgi izmantot priekšrocības, ko dod telpa bez iekšējām robežām, Kopiena palīdz izveidot un attīstīt Eiropas komunikāciju tīklus transporta, telekomunikāciju un enerģētikas infrastruktūru jomā.
2. Atvērtu un konkurētspējīgu tirgu sistēmā Kopienas rīcības mērķis ir veicināt valstu komunikāciju tīklu savstarpēju savienošānu un savstarpēju izmantojamību, kā arī pieeju tādiem tīkliem. Tā jo īpaši ņem vērā vajadzību saistīt salas, kā arī reģionus bez izejas uz jūru un nomaļus reģionus ar Kopienas centrālajiem reģioniem.

155. pants

1. Lai sasniegtu 154. pantā minētos mērķus, Kopiena:
 - izstrādā vairākas pamatnostādnes, kas aptver Eiropas komunikāciju tīklu jomā paredzēto pasākumu mērķus, prioritātes un vispārīgus plānus; šajās pamatnostādnēs nosaka, kuri projekti rada kopēju ieinteresētību;

- īsteno visus pasākumus, kas var izrādīties vajadzīgi, lai nodrošinātu komunikāciju tīklu savstarpēju izmantojamību, jo īpaši tehniskas standartizācijas jomā;
- var atbalstīt dalībvalstu centienus finansēt tos projektus, kas norādīti pirmajā ievilkumā minētajās pamatnostādnēs un kas rada kopēju ieinteresētību, un ko finansiāli atbalsta dalībvalstis, jo īpaši ar priekšizpētes pasākumiem, aizdevumu garantijām vai procentu likmju subsīdijām; Kopiena var arī palīdzēt dalībvalstīs finansēt konkrētus projektus transporta infrastruktūras jomā, izmantojot Kohēzijas fondu, kas izveidots atbilstīgi 161. pantam.

Kopiena savā rīcībā ņem vērā projektu potenciālo ekonomisko dzīvotspēju.

2. Dalībvalstis saziņā ar Komisiju savā starpā koordinē valsts līmeņa politiku, kas var būtiski ietekmēt 154. pantā minēto mērķu sasniegšanu. Komisija, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, var nākt klajā ar lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu šādu koordināciju.

3. Kopiena var lemt par sadarbību ar trešām valstīm, lai veicinātu projektus, kas rada savstarpēju ieinteresētību, un nodrošinātu komunikāciju tīklu savstarpēju izmantojamību.

156. pants

Šā Līguma 155. panta 1. punktā minētās pamatnostādnes un citus pasākumus pieņem Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju.

Par pamatnostādnēm un projektiem, kas rada kopēju ieinteresētību un attiecas uz kādas dalībvalsts teritoriju, jāsaņem attiecīgās dalībvalsts piekrišana.

XVI SADAĻA

RŪPNIECĪBA

157. pants

1. Kopiena un dalībvalstis nodrošina vajadzīgos apstākļus Kopienas rūpniecības konkurētspējai.

Lai to panāktu, saskaņā ar atvērtu un konkurētspējīgu tirgu sistēmu to rīcības mērķis ir:

- paātrināt rūpniecības pielāgošanos strukturāliem pārveidojumiem;
- veicināt tādas vides veidošanu, kas labvēlīga iniciatīvai un uzņēmumu, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, attīstībai visā Kopienā;

- veicināt tādas vides veidošanu, kas ir labvēlīga uzņēmumu sadarbībai;
- veicināt jauninājumu, pētniecības un tehnoloģijas attīstības politikas radītā rūpniecības potenciāla labāku izmantojumu.

2. Dalībvalstis saziņā ar Komisiju savā starpā apspriežas un vajadzības gadījumā koordinē savu rīcību. Komisija var nākt klajā ar dažādiem lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu šādu koordināciju.

3. Kopiena veicina šā panta 1. punktā izvirzīto mērķu sasniegšanu, īstenojot politiku un veicot darbības saskaņā ar citiem šā Līguma noteikumiem. Padome, ievērojot 251. pantā paredzēto procedūru un apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, var noteikt īpašus pasākumus, lai atbalstītu rīcību, ko dalībvalstīs veic 1. punktā minēto mērķu sasniegšanai.

Šo sadaļu Kopiena nevar izmantot, lai ieviestu pasākumus, kas varētu radīt konkurences izkropļojumus vai kuros paredzēti nodokļu noteikumi vai noteikumi attiecībā uz nodarbinātu personu tiesībām un interesēm.

XVII SADAĻA

EKONOMISKĀ UN SOCIĀLĀ KOHĒZIJA

158. pants

Lai veicinātu tās vispārēju harmonisku attīstību, Kopiena izstrādā un veic darbības, kas stiprina tās ekonomisko un sociālo kohēziju.

Kopiena jo īpaši tiecas mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu vai salu, tostarp lauku apvidu, atpalicību.

159. pants

Dalībvalstis īsteno un koordinē savu ekonomikas politiku tā, lai turklāt sasniegtu 158. pantā noteiktos mērķus. Kopienas politikas un rīcības noteikšanā un īstenošanā, kā arī iekšējā tirgus ieviešanā, ņem vērā 158. pantā izvirzītos mērķus, kā arī veicina to sasniegšanu. Šo mērķu sasniegšanu Kopiena atbalsta arī ar darbībām, ko tā veic, izmantojot struktūrfondus (Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības nodaļu, Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Reģionālās attīstības fondu), Eiropas Investīciju banku un citus pastāvošos finanšu instrumentus.

Komisija reizi trijos gados Eiropas Parlamentam, Padomei, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai iesniedz ziņojumu par panākumiem, kas gūti ekonomiskā un sociālā kohēzijā, un par to, kā dažādie šajā pantā paredzētie līdzekļi to veicinājuši. Vajadzības gadījumā šim ziņojumam pievieno attiecīgus priekšlikumus.

Ja izrādās, ka vajadzīga īpaša rīcība, kas nav fondu kompetencē, un neskarot pasākumus, par kuriem lēmumi pieņemti saskaņā ar Kopienas politiku citās jomās, Padome to var paredzēt, ievērojot 251. pantā paredzēto procedūru un apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju.

160. pants

Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir nodibināts, lai palīdzētu izlīdzināt Kopienas reģionu attīstības līmeņu galvenās atšķirības, piedaloties to reģionu attīstīšanā un strukturālā pielāgošanā, kuru attīstība atpaliek, un to rūpniecības rajonu pārprofilēšanā, kur sākusies lejupslīde.

161. pants

Neskarot 162. pantu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, ar Eiropas Parlamenta piekrišanu un apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, ar vienprātīgu lēmumu, kas var ietvert arī fondu apvienošanu, nosaka struktūrfondu uzdevumus, prioritārus mērķus un uzbūvi. Padome ar tādu pašu procedūru nosaka tiem piemērojamus vispārējus noteikumus, kā arī noteikumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu fondu efektivitāti un to darbības koordinēšanu gan savā starpā, gan ar citiem pastāvošiem finanšu instrumentiem.

Kohēzijas fonds, ko Padome izveidojusi saskaņā ar to pašu procedūru, sniedz finansiālu atbalstu tādiem projektiem vides un Eiropas komunikāciju tīklu jomā, kas attiecas uz transporta infrastruktūru.

No 2007. gada 1. janvāra Padome pēc Komisijas priekšlikuma, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu un apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, ja līdz minētajai dienai ir pieņemts daudzgadu finanšu plāns, kas piemērojams no 2007. gada 1. janvāra, un ar to saistītais Iestāžu nolīgums. Pretējā gadījumā šajā panta daļā paredzēto procedūru piemēro no dienas, kad tiek pieņemti minētie dokumenti.

162. pants

Padome, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru pieņem īstenošanas lēmumus, kas attiecas uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu.

Attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības nodaļu un Eiropas Sociālo fondu turpina piemērot attiecīgi 37. un 148. pantu.

XVIII SADAĻA

PĒTNIECĪBA UN TEHNOĻĪJAS ATTĪSTĪBA

163. pants

1. Kopienas mērķis ir stiprināt Kopienas rūpniecības zinātnisko un tehnoloģisko pamatu un veicināt tās konkurētspēju starptautiskā līmenī, atbalstot visas pētniecības darbības, kas atzītas par vajadzīgām sakarā ar citām šā Līguma nodaļām.

2. Šādā nolūkā Kopiena visā tās teritorijā atbalsta uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, pētniecības centru un universitāšu kvalitatīvo pētījumu un tehnoloģiju izstrādes; tā atbalsta to savstarpējas sadarbības centienus, jo īpaši nolūkā ļaut uzņēmumiem pilnīgi izmantot iekšējā tirgus potenciālu, un konkrēti, radot brīvu pieeju valstu pasūtījumiem, nosakot kopīgus standartus un likvidējot juridiskus un fiskālus šķēršļus šai sadarbībai.

3. Par visām Kopienas darbībām pētniecības un tehnoloģijas attīstības jomā, ko paredz šis Līgums, tostarp par demonstrācijas projektiem, lēmumus pieņem un īsteno saskaņā ar šo sadaļu.

164. pants

Lai sasniegtu šos mērķus, Kopiena, papildinot dalībvalstīs veiktās darbības, veic šādas darbības:

- a) īsteno pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas programmas, veicinot sadarbību ar uzņēmumiem, pētniecības centriem un universitātēm, kā arī to savstarpēju sadarbību;

- b) veicina sadarbību ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām Kopienā veicamās pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas jomā;
- c) izplata un vairo Kopienas sasniegumus pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas jomā;
- d) stimulē zinātnieku mācības un mobilitāti Kopienā.

165. pants

1. Kopiena un dalībvalstis koordinē savas darbības pētniecības un tehnoloģijas attīstības jomā, lai nodrošinātu to, ka valstu politika un Kopienas politika ir savstarpēji atbilstīgas.
2. Komisija, cieši sadarbojoties ar attiecīgām dalībvalstīm, nāk klajā ar lietišķiem ierosinājumiem, kā veicināt šā panta 1. punktā minēto koordināciju.

166. pants

1. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pieņem daudzgadu pamatprogrammu, kas aptver visas Kopienas darbības.

Pamatprogrammā:

- izvirza zinātniskus un tehnoloģiskus mērķus, kas jāpanāk ar 164. pantā minētajām darbībām, un nosaka attiecīgās prioritātes;
- iezīmē šādu darbību vispārīgus plānus;
- nosaka maksimālo kopapjomu un sīki izstrādātus noteikumus Kopienas finansiālajai līdzdalībai pamatprogrammā, kā arī šīs līdzdalības sadalījumu paredzētajās jomās.

2. Pamatprogrammu koriģē vai papildina, stāvoklim mainoties.

3. Pamatprogrammu īsteno ar īpašām programmām, kas izstrādātas katrai darbības jomai. Katrā šādā programmā ir ietverti sīki izstrādāti īstenošanas noteikumi, noteikts tās ilgums un vajadzīgie līdzekļi. Īpašajās programmās paredzēto līdzekļu summa nevar pārsniegt maksimālo kopsommu, kas paredzēta pamatprogrammai un katrai darbības jomai.

4. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem īpašās programmas.

167. pants

Lai īstenotu daudzgadu pamatprogrammas, Padome:

- nosaka uzņēmumu, pētījumu centru un universitāšu dalības noteikumus;
- pieņem pētījumu rezultātu izplatīšanas noteikumus.

168. pants

Īstenojot daudzgadu pamatprogrammas, var nolemt, ka tiks īstenotas papildprogrammas, kurās iekļausies tikai dažas dalībvalstis, kas tās finansēs, iespējams, piedaloties Kopienai.

Padome pieņem noteikumus, ko piemēro papildprogrammām, jo īpaši attiecībā uz zināšanu izplatīšanu un pieejamību citās dalībvalstīs.

169. pants

Īstenojot daudzgadu pamatprogrammas, Kopiena, vienojoties ar attiecīgām dalībvalstīm, var paredzēt iespēju piedalīties pētniecības un attīstības programmās, ko sākušas vairākas dalībvalstis, tostarp iespēju piedalīties struktūrās, kas radītas, lai īstenotu šīs programmas.

170. pants

Īstenojot daudzgadu pamatprogrammas, Kopiena var paredzēt sadarbību ar trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas jomā.

Šīs sadarbības detalizēti pasākumi var būt Kopienas un attiecīgu trešo pušu nolīgumu priekšmets, par kuriem vienojas sarunās un kurus noslēdz saskaņā ar 300. pantu.

171. pants

Kopiena var izveidot kopuzņēmumus vai kādas citas struktūras, kas vajadzīgas, lai efektīvi īstenotu Kopienas pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas programmas.

172. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem 171. pantā minētos noteikumus.

Padome saskaņā ar 251. pantā paredzēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pieņem noteikumus, kas minēti 167., 168. un 169. pantā. Lai pieņemtu papildprogrammas, vajadzīga attiecīgo dalībvalstu vienošanās.

173. pants

Katra gada sākumā Komisija nosūta ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Ziņojums ietver informāciju par darbībām pētniecības, tehnoloģijas attīstības un rezultātu izplatīšanas jomā iepriekšējā gadā, kā arī darba programmu kārtējam gadam.

XIX SADAĻA

VIDE

174. pants

1. Kopienas politika attiecībā uz vidi palīdz sasniegt šādus mērķus:

- saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti;
- aizsargāt cilvēku veselību;
- apdomīgi un racionāli izmantot dabas resursus;
- starptautiskā līmenī veicināt pasākumus, kas risina reģionu vai pasaules mēroga vides problēmas.

2. Kopienas politika attiecībā uz vidi tiecas panākt augsta līmeņa aizsardzību, ievērojot dažādu Kopienas reģionu stāvokļa atšķirības. Tā pamatojas uz piesardzības un preventīvās darbības principu, uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, un uz principu, ka maksā piesārņotājs.

Šajā sakarā saskaņošanas pasākumi, kas atbilst vides aizsardzības prasībām, vajadzības gadījumā paredz drošības klauzulu, kas ļauj dalībvalstīm ar ekonomiku nesaistītu vides aizsardzības apsvērumu dēļ veikt provizoriskus pasākumus, uz kuriem attiecas Kopienas pārbaudes procedūras.

3. Izstrādājot politiku attiecībā uz vidi, Kopiena ņem vērā:

- pieejamos zinātnes un tehnikas datus;
- vides apstākļus dažādos Kopienas reģionos;
- iespējamus ieguvumus un izmaksas darbības vai bezdarbības gadījumā;
- vienotu Kopienas ekonomisku un sociālu attīstību, kā arī tās reģionu līdzsvarotu attīstību.

4. Kopiena un dalībvalstis atbilstīgi savai kompetencei sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām. Kopienas sadarbības pasākumi var būt nolīguma priekšmets tādos Kopienas un attiecīgo trešo personu nolīgumos, kurus apspriež un slēdz saskaņā ar 300. pantu.

Šā punkta iepriekšējā daļa neskar dalībvalstu kompetenci piedalīties sarunās starptautiskās organizācijās un slēgt starptautiskus nolīgumus.

175. pants

1. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, pieņem lēmumu par to, kā jārikojas Kopienai, lai sasniegtu 174. pantā minētos mērķus.

2. Atkāpjoties no šā panta 1. punktā paredzētās lēmumu pieņemšanas procedūras un neskarot 95. pantu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, ar vienprātīgu lēmumu:

- a) pieņem noteikumus, kam ir galvenokārt fiskāla iedaba;
- b) paredz pasākumus attiecībā uz:
 - pilsētu un lauku plānojumu;
 - ūdens resursu taupīgu apsaimniekošanu vai pasākumus, kas tieši vai netieši ietekmē šādu resursu pieejamību;
 - zemes izmantojumu, neattiecinot tos uz atkritumu apsaimniekošanu;

- c) paredz pasākumus, kas būtiski ietekmē dalībvalstu izvēli saistībā ar enerģijas avotiem un energoapgādes vispārējo struktūru.

Padome saskaņā ar šā punkta pirmajā daļā ietvertajiem nosacījumiem var noteikt tos šajā punktā minētos jautājumus, par kuriem lēmumi jāpieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

3. Saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, Padome pieņem vispārējas rīcības programmas citās jomās, izvirzot prioritārus mērķus.

Padome atkarībā no apstākļiem saskaņā ar 1. vai 2. punktā izklāstītajiem noteikumiem paredz pasākumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu šīs programmas.

4. Neskarot konkrētus Kopienas līmeņa pasākumus, dalībvalstis finansē un īsteno vides politiku.

5. Neskarot principu, ka maksā piesārņotājs, gadījumos, kad kāds ar 1. punktu pamatots pasākums paredz izmaksas, ko kādas dalībvalsts iestādes uzskata par nesamērīgām, Padome aktā, ar ko paredz šo pasākumu, ietver attiecīgus noteikumus par:

- pagaidu izņēmuma statusa piešķiršanu, un/vai
- finansiāla atbalsta piešķiršanu no Kohēzijas fonda, kas izveidots saskaņā ar 161. pantu.

176. pants

Aizsargpasākumi, ko paredz saskaņā ar 175. pantu, neliedz dalībvalstīm uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus. Šiem pasākumiem ir jābūt saderīgiem ar šo Līgumu. Šos pasākumus dara zināmus Komisijai.

XX SADAĻA

SADARBĪBA ATTĪSTĪBAS JOMĀ

177. pants

1. Kopienas politika attiecībā uz sadarbību attīstības jomā, papildinot dalībvalstu īstenoto politiku, veicina:

- jaunattīstības valstu noturīgu ekonomisku un sociālu attīstību, un jo īpaši visvairāk atpalikušo valstu attīstību;

- vienmērīgu un pakāpenisku jaunattīstības valstu integrāciju pasaules ekonomikā;
 - nabadzības apkarošanu jaunattīstības valstīs.
2. Kopienas politika šajā jomā palīdz sasniegt vispārējo mērķi - attīstīt un konsolidēt demokrātiju un tiesiskumu, kā arī ievērot cilvēktiesības un pamatbrīvības.
 3. Kopiena un dalībvalstis respektē saistības un ņem vērā mērķus, ko tās apstiprinājušas saistībā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju un citām kompetentām starptautiskām organizācijām.

178. pants

Īstenojot politiku, kas var iespaidot jaunattīstības valstis, Kopiena ievēro 177. pantā minētos mērķus.

179. pants

1. Neskarot citus šā Līguma noteikumus, Padome saskaņā ar 251. pantā paredzēto procedūru paredz pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu 177. pantā minētos mērķus. Šādi pasākumi var būt daudzgadu programmas.
2. Eiropas Investīciju banka atbilstīgi tās Statūtiem palīdz īstenot pasākumus, kas minēti šā panta 1. punktā.
3. Šis pants neiespaido sadarbību ar Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna valstīm, ko paredz ĀKK un EK konvencija.

180. pants

1. Kopiena un dalībvalstis koordinē savu politiku, kas paredz sadarbību attīstības jomā, un savstarpēji apspriež atbalsta programmas arī starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs. Tās var īstenot kopīgu rīcību. Vajadzības gadījumā dalībvalstis palīdz īstenot Kopienas atbalsta programmas.
2. Komisija var nākt klajā ar lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu šā panta 1. punktā minēto koordināciju.

181. pants

Kopiena un dalībvalstis atbilstīgi savai kompetencei sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām. Kopienas sadarbības pasākumi var būt Kopienas un attiecīgu trešo personu nolīgumu priekšmets, par kuriem vienojas sarunās un kurus noslēdz saskaņā ar 300. pantu.

Šā punkta iepriekšējā daļa neskar dalībvalstu kompetenci piedalīties sarunās starptautiskās organizācijās un slēgt starptautiskus nolīgumus.

XXI SADAĻA

SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM EKONOMIKAS, FINANŠU UN TEHNIKAS JOMĀ

181.a pants

1. Neskarot citus šā Līguma noteikumus, un jo īpaši XX sadaļas noteikumus, Kopiena saskaņā ar savu kompetenci īsteno pasākumus, kas saistīti ar ekonomisku, finansiālu un tehnisku sadarbību ar trešām valstīm. Minētie pasākumi papildina dalībvalstu īstenotus pasākumus un ir saderīgi ar Kopienas attīstības politiku.

Kopienas politika šajā jomā palīdz sasniegt vispārējo mērķi – attīstīt un nostiprināt demokrātiju un tiesiskumu, kā arī ievērot cilvēktiesības un pamatbrīvības.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar kvalificētu balsu vairākumu paredz pasākumus, kas vajadzīgi 1. punkta īstenošanai. Padome vienprātīgi pieņem lēmumu par 310. pantā minētajiem asociācijas līgumiem, kā arī par nolīgumiem, kas slēdzami ar Savienības kandidātvalstīm.

3. Kopiena un dalībvalstis atbilstīgi savai kompetencei sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām. Kopienas sadarbības pasākumi var būt nolīguma priekšmets tādos Kopienas un attiecīgo trešo personu nolīgumos, kurus apspriež un slēdz saskaņā ar 300. pantu.

Šā punkta pirmā daļa neskar dalībvalstu kompetenci piedalīties sarunās starptautiskās organizācijās un slēgt starptautiskus nolīgumus.

CETURTĀ DAĻA

AIZJŪRAS ZEMJU UN TERITORIJU ASOCIĒŠANA

182. pants

Ar šo dalībvalstis piekrīt asociēt ar Koptienu zemes un teritorijas ārpus Eiropas, kuras uztur īpašas attiecības ar Dāniju, Franciju, Nīderlandi un Apvienoto Karalisti. Šīs zemes un teritorijas, turpmāk sauktas par "zemēm un teritorijām", ir uzskaitītas šā Līguma II pielikumā.

Asociēšanas mērķis ir veicināt šo zemju un teritoriju ekonomisku un sociālu attīstību, kā arī nodibināt to ciešus ekonomiskus sakarus ar Koptienu.

Saskaņā ar šā Līguma preambulā izklāstītajiem principiem asociēšana galvenokārt kalpo šo zemju un teritoriju iedzīvotāju interesēm un labklājībai, palīdzot sasniegt tādu ekonomisku, sociālu un kultūras attīstību, pēc kādas viņi tiecas.

183. pants

Asociēšanai ir šādi mērķi.

1. Dalībvalstis tirdzniecībā ar šīm zemēm un teritorijām piemēro tādu pašu režīmu, kāds saskaņā ar šo Līgumu ir spēkā starp pašām dalībvalstīm.
2. Visas zemes un teritorijas tirdzniecībā ar dalībvalstīm un pārējām zemēm un teritorijām piemēro tādu pašu režīmu, kādu tās piemēro Eiropas valstij, ar ko tām ir īpašas attiecības.
3. Dalībvalstis veicina investīcijas, kas vajadzīgas šo zemju un teritoriju pakāpeniskai attīstībai.
4. Attiecībā uz Koptienu finansētām investīcijām dalība projektu un piegāžu konkursos visām fiziskām un juridiskām personām, kas ir dalībvalstu vai šo zemju un teritoriju pilsoņi, ir atklāta un ar vienādiem nosacījumiem.
5. Dalībvalstu attiecībās ar zemēm un teritorijām pilsoņu un sabiedrību tiesības veikt uzņēmējdarbību bez diskriminācijas reglamentē noteikumi un procedūras, ko paredz nodaļa par tiesībām veikt uzņēmējdarbību, ja vien saskaņā ar 187. pantu nav pieņemti īpaši noteikumi.

184. pants

1. Saskaņā ar šā Līguma noteikumiem, kas paredz aizliegt dalībvalstīm savstarpējos muitas nodokļus, dalībvalstis aizliedz ievadmuitas nodokļus precēm, kuru izcelsme ir zemēs un teritorijās.
2. Saskaņā ar 25. pantu aizliedz ievadmuitas nodokļus precēm, kuras zemēs vai teritorijās ievad no dalībvalstīm vai no citām zemēm vai teritorijām.
3. Šīs zemes un teritorijas tomēr var uzlikt muitas nodokļus, kas vajadzīgi to attīstībai un industrializācijai vai arī papildina to budžetu kā fiskāli nodokļi.

Iepriekšējā punktā minētie nodokļi nedrīkst pārsniegt to nodokļu līmeni, kurus uzliek ražojumu importam no tās dalībvalsts, ar kuru attiecīgā zeme vai teritorija uztur īpašas attiecības.
4. Šā panta 2. punkts neattiecas uz tām zemēm un teritorijām, kas īpašu starptautisku saistību dēļ jau piemēro muitas tarifus bez diskriminācijas.
5. Muitas nodokļu grozījumi vai jaunu muitas nodokļu ieviešana precēm, ko importē šajās zemēs un teritorijās, ne *de iure*, ne *de facto* nedrīkst izraisīt nekādu tiešu vai netiešu diskrimināciju dažādu dalībvalstu precēm.

185. pants

Ja pēc tam, kad piemērots 184. panta 1. punkts, ievadmuitas nodoklis, ko kāda zeme vai teritorija uzliek precēm no trešās valsts, rada novirzes tirdzniecības plūsmās, kaitējot kādai dalībvalstij, šī dalībvalsts var lūgt Komisiju, lai tā citām dalībvalstīm iesaka vajadzīgos pasākumus, kas labotu stāvokli.

186. pants

Ievērojot noteikumus, kas attiecas uz veselības aizsardzību, valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, brīvu to darba ņēmēju pārvietošanos, kas no zemēm un teritorijām ierodas dalībvalstīs, kā arī to darba ņēmēju pārvietošanos, kas no dalībvalstīm ierodas zemēs un teritorijās, reglamentē turpmāki nolīgumi, kuriem vajadzīga visu dalībvalstu vienprātīga piekrišana.

187. pants

Padome, pamatojoties uz pieredzi, ko tā guvusi Kopienas asociācijā ar šīm zemēm un teritorijām, un pamatojoties uz Līgumā izklāstītajiem principiem, ar vienprātīgu lēmumu pieņem noteikumus attiecībā uz sīkākiem nosacījumiem un procedūru, kā ar Kapienu asociē šīs zemes un teritorijas.

188. pants

Šā Līguma 182. līdz 187. pants attiecas uz Grenlandi, ņemot vērā īpašos noteikumus par Grenlandi, kas ietverti šim Līgumam pievienotā Protokolā par īpašiem noteikumiem attiecībā uz Grenlandi.

PIEKTĀ DAĻA

KOPIENAS IESTĀDES

I SADAĻA

NOTEIKUMI PAR IESTĀDĒM

1. NODAĻA

IESTĀDES

1. IEDAĻA

EIROPAS PARLAMENTS

189. pants

Eiropas Parlaments, kurā ir to valstu tautu pārstāvji, kas apvienotas Kopienā, īsteno pilnvaras, kuras tam piešķir šis Līgums.

Eiropas Parlamenta locekļu skaits nepārsniedz 732.

190. pants ⁽¹⁾

1. Kopienā apvienoto valstu tautu pārstāvjus Eiropas Parlamentā ievēlē vispārējās tiešās vēlēšanās.

⁽¹⁾ Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

2. Dalībvalstīs ievēlēto pārstāvju skaits ir šāds:

Beļģija	24
Čehijas Republika	24
Dānija	14
Vācija	99
Igaunija	6
Grieķija	24
Spānija	54
Francija	78
Īrija	13
Itālija	78
Kipra	6
Latvija	9
Lietuva	13
Luksemburga	6
Ungārija	24
Malta	5
Nīderlande	27
Austrija	18
Polija	54
Portugāle	24
Slovēnija	7
Slovākija	14
Somija	14
Zviedrija	19
Apvienotā Karaliste	78

Ja šo punktu groza, katrā dalībvalstī ievēlēto pārstāvju skaitam jānodrošina Kopienā apvienoto valstu tautu pienācīga pārstāvība.

3. Pārstāvjus ievēlē uz pieciem gadiem.

4. Eiropas Parlaments izstrādā priekšlikumu par vispārējām tiešām vēlēšanām saskaņā ar vienotu procedūru visās dalībvalstīs vai saskaņā ar visām dalībvalstīm kopīgiem principiem.

Saņēmusi piekrišanu no Eiropas Parlamenta, kas pieņem lēmumu ar visu savu locekļu balsu vairākumu, Padome vienprātīgi pieņem attiecīgus noteikumus un iesaka dalībvalstīm tos pieņemt saskaņā ar katras valsts attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

5. Eiropas Parlaments, iepriekš lūdzot Komisiju sniegt atzinumu, kā arī saņēmis Padomes apstiprinājumu, ko tā pieņēmusi ar kvalificētu balsu vairākumu, pieņem noteikumus un vispārīgus nosacījumus, kas reglamentē Parlamenta locekļu pienākumu izpildi. Visus noteikumus un nosacījumus, kas saistīti ar nodokļu uzlikšanu pašreizējiem vai bijušiem locekļiem, Padome pieņem vienprātīgi.

191. pants

Politiskās partijas Eiropas līmenī ir svarīgas kā Savienības integrācijas faktors. Tās veicina Eiropas apziņu un Eiropas Savienības pilsoņu politiskās gribas izpausmi.

Padome, ievērojot 251. pantā paredzēto procedūru, pieņem regulas, kas reglamentē Eiropas līmeņa politiskās partijas, un jo īpaši noteikumus attiecībā uz to finansēšanu.

192. pants

Ciktāl tas paredzēts šajā Līgumā, Eiropas Parlaments, īstenojot pilnvaras, ko paredz 251. un 252. pantā noteiktās procedūras, kā arī izsakot piekrišanu vai sniedzot konsultatīvus atzinumus, piedalās procesā, kas vērsts uz Kopienas tiesību aktu pieņemšanu.

Eiropas Parlaments ar sava vairākuma lēmumu var Komisijai lūgt attiecīgus priekšlikumus par jautājumiem, attiecībā uz kuriem pēc Eiropas Parlamenta apsvērumiem šī Līguma īstenošanai vajadzīgs Kopienas tiesību akts.

193. pants

Pildot savus pienākumus, Eiropas Parlaments, ja to lūdz ceturtā daļa tā locekļu, var izveidot pagaidu Izmeklēšanas komiteju, lai – neskarot pilnvaras, ko šis Līgums piešķir citām iestādēm vai struktūrām – izskatītu pārkāpumus vai administratīvas kļūmes, kas pieļautas, īstenojot Kopienas tiesību aktus, izņemot gadījumus, kad pārbaudāmos faktus izskata tiesa un kamēr tiesvedība nav izbeigta.

Pagaidu Izmeklēšanas komiteja beidz pastāvēt, kad tā iesniegusi ziņojumu.

Sīkākus noteikumus par to, kā īstenot izmeklēšanas tiesības, nosaka Eiropas Parlaments, Padome un Komisija, savstarpēji vienojoties.

194. pants

Jebkuram Eiropas Savienības pilsonim, kā arī jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kurai ir juridiskā adrese kādā dalībvalstī, ir tiesības individuāli vai arī kopā ar citiem pilsoņiem vai personām iesniegt lūgumrakstus Eiropas Parlamentā par jautājumiem, kas ir Kopienas kompetencē un kas tieši skar šo pilsoni vai personu.

195. pants

1. Eiropas Parlaments ieceļ ombudu, kas ir pilnvarots no jebkura Eiropas Savienības pilsoņa vai fiziskas personas, kura dzīvo kādā dalībvalstī, vai no juridiskas personas, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, pieņemt sūdzības par Kopienas iestāžu vai struktūru pieļautām administratīvām kļūmēm, izņemot kļūmes, ko, pildot tiesu iestādes pienākumus, pieļāvusi Tiesa un Pirmās instances tiesa.

Ombuds saskaņā ar saviem pienākumiem vai nu pēc paša ierosmes, vai, pamatojoties uz sūdzībām, kas iesniegtas viņam tieši vai arī ar Eiropas Parlamenta locekļa starpniecību, izskata sūdzības, kuras uzskata par pamatotām, izņemot gadījumus, kad pārbaudāmos faktus izskata tiesa, vai tiesvedība lietā ir pabeigta. Ja ombuds konstatē administratīvu kļūmi, viņš par šo jautājumu ziņo attiecīgai iestādei, kurai ir trīs mēneši laika, lai savu viedokli darītu zināmu ombudam. Tad ombuds nodod ziņojumu Eiropas Parlamentam un attiecīgai iestādei. Personai, kas iesniegusi sūdzību, dara zināmu šādas izmeklēšanas iznākumu.

Ombuds iesniedz Eiropas Parlamentam gadskārtēju ziņojumu par izmeklēšanas iznākumu.

2. Pēc Eiropas Parlamenta ievēlēšanas uz tā pilnvaru laiku iecel ombudu. Ombudu var iecelt atkārtoti.

Tiesa pēc Eiropas Parlamenta lūguma var atlaist ombudu, ja viņš vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu.

3. Pildot pienākumus, ombuds ir pilnīgi neatkarīgs. Pildot pienākumus, viņš ne no viena nelūdz un nepieņem norādījumus. Amata pilnvaru laikā ombuds nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu.

4. Eiropas Parlaments, iepriekš lūdzot Komisiju sniegt atzinumu, kā arī saņēmis Padomes apstiprinājumu, ko tā pieņēmusi ar kvalificētu balsu vairākumu, pieņem noteikumus un vispārējus nosacījumus, kas reglamentē ombuda pienākumu izpildi.

196. pants

Eiropas Parlaments sanāk gadskārtējās sesijās. Tas bez īpaša paziņojuma sanāk marta otrajā otrdienā.

Eiropas Parlaments var sanākt ārkārtas sesijā pēc savu locekļu vairākuma lūguma, kā arī pēc Padomes vai pēc Komisijas lūguma.

197. pants

Eiropas Parlaments no savu locekļu vidus ievēlē priekšsēdētāju un prezidiju.

Komisijas locekļi var piedalīties visās sēdēs, un viņi var izteikties Komisijas vārdā, ja ir izteikuši tādu vēlēšanos.

Komisija mutiski vai rakstiski atbild uz jautājumiem, ko tai iesniedz Eiropas Parlaments vai tā locekļi.

Eiropas Parlaments uzklausa Padomi saskaņā ar noteikumiem, kurus Padome paredzējusi savā reglamentā.

198. pants

Ja vien šis Līgums neparedz citādu procedūru, Eiropas Parlaments pieņem lēmumu ar absolūtu nodoto balsu vairākumu.

Kvorumu nosaka tā reglaments.

199. pants

Eiropas Parlaments ar tā locekļu vairākuma lēmumu pieņem savu reglamentu.

Eiropas Parlamenta sēžu protokolus publicē tā, kā paredz tā reglaments.

200. pants

Eiropas Parlaments atklātā sēdē apspriež gadskārtējo pārskata ziņojumu, ko iesniedz Komisija.

201. pants

Ja apspriešanai ir iesniegts priekšlikums izteikt neuzticību Komisijai, Eiropas Parlaments par to balso ne agrāk kā trīs dienas pēc tā iesniegšanas un vienīgi atklātā balsojumā.

Ja Eiropas Parlaments priekšlikumu izteikt neuzticību pieņem ar divām trešdaļām balsu, ko nodevis Eiropas Parlamenta locekļu vairākums, visa Komisija atkāpjas no amata. Komisijas locekļi turpina veikt kārtējos pienākumus, kamēr viņus nomaina saskaņā ar 214. pantu. Šādā gadījumā amata pilnvaru laiks tiem Komisijas locekļiem, kas iecelti viņu vietā, beidzas dienā, kad būtu beidzies tās Komisijas pilnvaru laiks, kura ir atkāpusies.

2. IEDAĻA

PADOME

202. pants

Lai nodrošinātu šajā Līgumā izvirzīto mērķu sasniegšanu, Padome saskaņā ar šajā Līgumā paredzētajiem nosacījumiem:

- nodrošina dalībvalstu vispārējās ekonomikas politikas koordināciju;
- ir tiesīga pieņemt lēmumus;
- ar tās pieņemtiem tiesību aktiem pilnvaro Komisiju īstenot Padomes pieņemtos noteikumus. Padome var izvirzīt noteiktas prasības, kas attiecas uz šo pilnvaru īstenošanu. Īpašos gadījumos Padome var arī paturēt tiesības tieši īstenot izpildes pilnvaras. Šīm procedūrām jābūt saskaņotām ar principiem un noteikumiem, ko Padome pēc Komisijas priekšlikuma, saņēmusi Eiropas Parlamenta atzinumu, iepriekš pieņēmusi ar vienprātīgu lēmumu.

203. pants

Padomē no katras dalībvalsts ir pa vienam pārstāvim ministra līmenī, kas pilnvarots uzņemties saistības šīs dalībvalsts valdības vārdā.

Priekšsēdētāja amatu pēc kārtas ieņem visas Padomē pārstāvētās dalībvalstis uz sešiem mēnešiem tādā secībā, kādu Padome apstiprina ar vienprātīgu lēmumu.

204. pants

Padome sanāk, ja to sasauc tās priekšsēdētājs pēc paša ierosmes vai arī pēc kāda tās locekļa vai Komisijas lūguma.

205. pants ⁽¹⁾

1. Ja vien šis Līgums neparedz ko citu, Padome pieņem lēmumus ar tās locekļu balsu vairākumu.

2. Kad Padomei jāpieņem lēmums ar kvalificētu balsu vairākumu, tās locekļu balsis vērtē šādi:

Beļģija	12
Čehijas Republika	12
Dānija	7
Vācija	29
Igaunija	4
Grieķija	12
Spānija	27
Francija	29
Īrija	7
Itālija	29
Kipra	4
Latvija	4
Lietuva	7
Luksemburga	4

⁽¹⁾ Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

Ungārija	12
Malta	3
Nīderlande	13
Austrija	10
Polija	27
Portugāle	12
Slovēnija	4
Slovākija	7
Somija	7
Zviedrija	10
Apvienotā Karaliste	29

Gadījumos, kad Padomes lēmumi saskaņā ar šo Līgumu jāpieņem pēc Komisijas priekšlikuma, lēmumu pieņemšanai vajadzīgas vismaz 232 balsis “par”, balsojot locekļu vairākumam.

Pārējos gadījumos Padomes lēmumu pieņemšanai vajadzīgas vismaz 232 balsis “par”, balsojot vismaz divām trešdaļām locekļu.

3. Klātesošu vai pārstāvētu locekļu atturēšanās neliedz Padomei pieņemt lēmumus, kuriem vajadzīga vienprātība.

4. Ja Padomei lēmums jāpieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, tad jebkurš Padomes loceklis var lūgt pārbaudīt, vai dalībvalstis, kas veido kvalificēto balsu vairākumu, pārstāv vismaz 62 % no Savienības kopējā iedzīvotāju skaita. Ja tiek konstatēts, ka minētais kritērijs nav ievērots, tad attiecīgo lēmumu nepieņem.

206. pants

Balsošanā katrs Padomes loceklis var balsot tikai viena cita locekļa vārdā.

207. pants

1. Komiteja, kurā ir dalībvalstu pastāvīgie pārstāvji, atbild par Padomes darba sagatavošanu un Padomes doto uzdevumu izpildi. Gadījumos, kas paredzēti Padomes reglamentā, komiteja var pieņemt lēmumus par procedūru.

2. Padomei palīdz Ģenerālsēkretariāts, ko vada ģenerālsēkretārs — Augstais pārstāvis kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā, kam palīdz ģenerālsēkretāra vietnieks, kurš atbild par Ģenerālsēkretariāta darbu. Ģenerālsēkretāru un ģenerālsēkretāra vietnieku ieceļ Padome ar kvalificētu balsu vairākumu.

Padome pieņem lēmumu par Ģenerālsēkretariāta uzbūvi.

3. Padome pieņem savu reglamentu.

Lai piemērotu 255. panta 3. punktu, Padome šajā reglamentā paredz nosacījumus, ar kādiem Padomes dokumenti ir pieejami atklātībai. Šā punkta sakarā Padome nosaka tos gadījumus, kuros jāuzskata, ka tā pieņem lēmumu likumdevējas statusā, lai šajos gadījumos dokumenti būtu brīvāk pieejami, reizē tomēr saglabājot lēmumu pieņemšanas procesa efektivitāti. Kad Padome pieņem lēmumu likumdevējas statusā, balsošanas rezultātus un balsojuma skaidrojumus, kā arī protokolā ietvertos paziņojumus noteikti dara zināmus atklātībai.

208. pants

Padome var lūgt, lai Komisija veic tādu izpēti, kādu Padome uzskata par vēlamu kopīgo mērķu sasniegšanai, un iesniedz Padomei attiecīgus priekšlikumus.

209. pants

Padome, saņēmusi Komisijas atzinumu, pieņem noteikumus šajā Līgumā paredzēto komiteju darbības reglamentēšanai.

210. pants

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka algas, pabalstus un pensijas Komisijas priekšsēdētājam un locekļiem, Tiesas priekšsēdētājam, tiesnešiem, ģenerālvokātiem un sekretāram, kā arī Pirmās instances tiesas locekļiem un sekretāram. Padome tāpat ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka arī citus maksājumus, kas paredzēti kā atlīdzība, kura nav atalgojums.

3. IEDAĻA

KOMISIJA

211. pants

Lai nodrošinātu pareizu kopējā tirgus darbību un attīstību, Komisija:

— nodrošina to, ka piemēro šo Līgumu un īsteno pasākumus, ko saskaņā ar šo Līgumu ir noteikušas iestādes;

- izstrādā ieteikumus vai sniedz atzinumus par šajā Līgumā ietvertiem jautājumiem, ja Līgums to skaidri paredz vai ja Komisija uzskata to par vajadzīgu;
- īsteno patstāvīgas lēmējtiesības un piedalās Padomes un Eiropas Parlamenta tiesību aktu sagatavošanā, kā to paredz šis Līgums;
- īsteno pilnvaras, ko Komisijai piešķirusi Padome tās pieņemto noteikumu īstenošanai.

212. pants

Komisija katru gadu vismaz vienu mēnesi pirms Eiropas Parlamenta sesijas sākuma publicē pārskata ziņojumu par Kopienas darbību.

213. pants ⁽¹⁾

1. Komisijas locekļus izvēlas, pamatojoties uz viņu vispārējo kompetenci, un viņu neatkarība nav apšaubāma.

Komisijā ir viens pilsonis no katras dalībvalsts.

Padome ar vienprātīgu lēmumu var mainīt Komisijas locekļu skaitu.

2. Komisijas locekļi Kopienas vispārējās interesēs, veicot amata pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi.

Pildot pienākumus, viņi nelūdz un nepieņem nevienas valdības vai citas struktūras norādījumus. Viņi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem. Visas dalībvalstis apņemas ievērot šo principu un nemēģināt ietekmēt Komisijas locekļus, kad viņi veic amata pienākumus.

Komisijas locekļi amata pilnvaru laikā nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu. Stājoties amatā, viņi svinīgi solās, ka gan pilnvaru laikā, gan vēlāk viņi ievēros amata uzliktos pienākumus, jo īpaši pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc tam, kad viņu pilnvaras ir beigušās. Šo pienākumu neievērošanas gadījumā Tiesa pēc Padomes vai Komisijas lūguma var noteikt, ka attiecīgo Komisijas locekli atkarībā no apstākļiem atlaiž saskaņā ar 216. pantu, vai arī viņam atņem tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām.

214. pants

1. Komisijas locekļus saskaņā ar 2. punktā paredzēto procedūru iecel uz pieciem gadiem, vajadzības gadījumā ievērojot 201. pantu.

Viņus var iecelt amatā atkārtoti.

⁽¹⁾ Pants grozīts ar protokolu par Eiropas Savienības paplašināšanos.

2. Padome, sanākot valstu vai valdību vadītājiem, ar kvalificētu balsu vairākumu izvirza kandidātu Komisijas priekšsēdētāja amatam; šo kandidatūru apstiprina Eiropas Parlaments.

Padome, vienojoties ar izvirzīto priekšsēdētāja kandidātu, ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina pārējo Komisijas locekļu kandidātu sarakstu, kuru izstrādā saskaņā ar visu dalībvalstu priekšlikumiem.

Par izvirzīto Komisijas priekšsēdētāja kandidātu un pārējiem Komisijas locekļu kandidātiem Eiropas Parlaments balso kopumā. Kad Eiropas Parlaments ir apstiprinājis priekšsēdētāju un pārējos Komisijas locekļus, viņus ieceļ amatā Padome ar kvalificētu balsu vairākumu.

215. pants

Izņemot parastas nomainas vai nāves gadījumus, Komisijas locekļu pienākumi beidzas, kad viņi atkāpjas vai viņus atlaiž no amata.

Amata vietā, kas kļuvusi brīva atkāpšanās, atlaišanas vai nāves dēļ, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu uz atlikušo locekļa amata pilnvaru laiku ieceļ jaunu Komisijas locekli. Padome var vienprātīgi pieņemt lēmumu par to, ka brīvajā amata vietā nav jāieceļ jauns loceklis.

Priekšsēdētāja atkāpšanās, atlaišanas vai nāves gadījumā viņu nomaina uz atlikušo amata pilnvaru laiku. Priekšsēdētāja nomainai piemēro 214. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

Izņemot gadījumus, kad Komisijas locekļus atlaiž no amata saskaņā ar 216. pantu, viņi paliek amatā līdz nomainai vai tiktēr, kamēr Padome saskaņā ar šā panta otro daļu pieņem lēmumu par to, ka brīvajā amata vietā nav jāieceļ jauns loceklis.

216. pants

Ja kāds Komisijas loceklis vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu, Tiesa pēc Padomes vai Komisijas pieteikuma var viņu atlaist no amata.

217. pants

1. Komisija strādā tās priekšsēdētāja politiskā vadībā, kurš lemj par Komisijas iekšējo uzbūvi tā, lai tā strādātu konsekventi, efektīvi un koleģiāli.

2. Komisijai uzticētos pienākumus tās locekļu starpā strukturē un sadala Komisijas priekšsēdētājs. Komisijas pilnvaru laikā priekšsēdētājs pienākumu sadalījumu var mainīt. Komisijas locekļi savus pienākumus, ko tiem uzdevis priekšsēdētājs, pilda priekšsēdētāja pakļautībā.
3. Ar Kolēģijas piekrišanu priekšsēdētājs no tās locekļu vidus ieceļ priekšsēdētāja vietniekus.
4. Komisijas loceklis atkāpjas, ja to pieprasa priekšsēdētājs un ja tam piekrīt Kolēģija.

218. pants

1. Padome un Komisija apspriežas un, savstarpēji vienojoties, nosaka sadarbības formas.
2. Komisija pieņem savu reglamentu, lai nodrošinātu to, ka gan tā, gan tās struktūrvienības darbojas saskaņā ar šo Līgumu. Tā nodrošina, ka reglaments tiek publicēts.

219. pants

Komisija pieņem lēmumu ar tās locekļu balsu vairākumu; viņu skaits noteikts 213. pantā.

Komisija ir tiesīga lemt tikai tad, ja ir klāt reglamentā paredzētais locekļu skaits.

4. IEDAĻA

TIESA

220. pants

Tiesa un Pirmās instances tiesa, katra atbilstīgi savai kompetencei, nodrošina tiesiskumu šā Līguma interpretēšanā un piemērošanā.

Turklāt Pirmās instances tiesai saskaņā ar 225.a pantu var izveidot tiesu palātas, lai īstenotu šajā Līgumā paredzēto tiesu kompetenci dažās īpašās jomās.

221. pants

Tiesā ir viens tiesnesis no katras dalībvalsts.

Tiesa lietas izspriež palātās vai virspalātā saskaņā ar attiecīgiem Tiesas Statūtos paredzētiem noteikumiem.

Statūtos paredzētos gadījumos Tiesa var lietas izspriest plēnumā.

222. pants

Tiesai palīdz astoņi ģenerālvokāti. Pēc Tiesas lūguma Padome ar vienprātīgu lēmumu var palielināt ģenerālvokātu skaitu.

Ģenerālvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Tiesas Statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta piedalīšanās.

223. pants

Tiesas tiesnešus un ģenerālvokātus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām attiecībā uz tiesnešu augstākajiem amatiem savās valstīs, vai kuras ir juristi ar atzītu kompetenci; viņus uz sešiem gadiem amatā ieceļ dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties.

Ik pēc trijiem gadiem tiesnešus un ģenerālvokātus daļēji nomaina saskaņā ar Tiesas Statūtos paredzētiem nosacījumiem.

Tiesneši uz trijiem gadiem no sava vidus ievēlē Tiesas priekšsēdētāju. Viņu var ievēlēt atkārtoti.

Tiesnešus un ģenerālvokātus, kas atstāj amatu, var iecelt amatā atkārtoti.

Tiesa ieceļ sekretāru un pieņem noteikumus, kas reglamentē viņa pienākumus.

Tiesa pieņem savu reglamentu. Reglamentu ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina Padome.

224. pants

Pirmās instances tiesā ir vismaz viens tiesnesis no katras dalībvalsts. Tiesnešu skaitu nosaka Tiesas Statūtos. Statūtos var paredzēt, ka Pirmās instances tiesai palīdz ģenerālvokāti.

Pirmās instances tiesas locekļus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām attiecībā uz tiesnešu augstiem amatiem. Locekļus uz sešiem gadiem amatā iecel dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties. Tiesas sastāvu daļēji atjauno ik pēc trijiem gadiem. Tiesas locekļus, kas atstāj amatu, var iecelt amatā atkārtoti.

Tiesneši uz trijiem gadiem no sava vidus ievēlē Pirmās instances tiesas priekšsēdētāju. Viņu var ievēlēt atkārtoti.

Pirmās instances tiesa iecel tiesas sekretāru un pieņem noteikumus, kas reglamentē viņa pienākumus.

Pirmās instances tiesa ar Tiesas piekrišanu pieņem savu reglamentu. Reglamentu ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina Padome.

Ja vien Tiesas Statūtos nav paredzēts citādi, tad šā Līguma noteikumi, kas attiecas uz Tiesu, attiecas arī uz Pirmās instances tiesu.

225. pants

1. Pirmās instances tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt pirmajā instancē lietas, kas minētas 230., 232., 235., 236. un 238. pantā, izņemot tiesas palātām nodotās lietas un lietas, kuras saskaņā ar Statūtiem ir vienīgi Tiesas jurisdikcijā. Statūtos var paredzēt, ka Pirmās instances tiesas jurisdikcijā ir arī citu kategoriju lietas.

Par lēmumiem, ko Pirmās instances tiesa pieņem saskaņā ar šo punktu, apelāciju Tiesā var iesniegt vienīgi par tiesību jautājumiem un saskaņā ar Statūtos paredzētiem nosacījumiem un ierobežojumiem.

2. Pirmās instances tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt lietas, kuras ierosinātas pret lēmumiem, ko pieņēmušas tiesas palātas, kuras izveidotas saskaņā ar 225.a pantu.

Lēmumus, ko Pirmās instances tiesa pieņem saskaņā ar šo punktu, izņēmuma kārtā, ievērojot Statūtos paredzētos nosacījumus un ierobežojumus, var pārskatīt Tiesa, ja ir nopietni apdraudēta Kopienas tiesību vienotība vai konsekvence.

3. Pirmās instances tiesas kompetencē ir attiecībā uz īpašām Statūtos noteiktām jomām izskatīt un izlemt jautājumus, kas iesniegti saskaņā ar 234. pantu, lai saņemtu prejudiciālu nolēmumu.

Gadījumos, kad Pirmās instances tiesa uzskata, ka lietā jāpieņem principiāls lēmums, kas varētu ietekmēt Kopienas tiesību vienotību vai konsekvenci, tā lietu lēmuma pieņemšanai var nodot Tiesai.

Lēmumus, ko Pirmās instances tiesa pieņem jautājumos, kuri tai nodoti prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai, izņēmuma kārtā, ievērojot Statūtos paredzētos nosacījumus un ierobežojumus, var pārskatīt Tiesa, ja ir nopietni apdraudēta Kopienas tiesību vienotība vai konsekvence.

225.a pants

Padome, vai nu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Tiesu, vai arī pēc Tiesas lūguma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, ar vienprātīgu lēmumu var izveidot tiesu palātas, kuras pirmā instancē izskata un izlemj dažu kategoriju lietas īpašās jomās.

Lēmumā, ar kuru izveido tiesas palātu, paredz tās uzbūves noteikumus un kompetenci.

Par tiesas palātu pieņemtiem lēmumiem apelācijas Pirmās instances tiesā var iesniegt vienīgi par tiesību jautājumiem vai - gadījumos, kad tas paredzēts lēmumā par palātas izveidi - arī par faktu jautājumiem.

Tiesas palātu locekļus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām attiecībā uz tiesnešu amatiem. Amatā viņus ieceļ Padome ar vienprātīgu lēmumu.

Tiesas palātas ar Tiesas piekrišanu pieņem savu reglamentu. Reglamentu ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina Padome.

Ja vien lēmumā par tiesas palātas izveidi nav paredzēts citādi, tad šā Līguma noteikumi, kas attiecas uz Tiesu, kā arī Tiesas Statūtu noteikumi attiecas arī uz tiesas palātām.

226. pants

Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu šajā Līgumā paredzētu pienākumu, tā sniedz argumentētu atzinumu par attiecīgo jautājumu, vispirms dodot attiecīgai valstij iespēju sniegt savus paskaidrojumus.

Ja attiecīgā valsts Komisijas noteiktajā termiņā neizpilda šā atzinuma prasības, Komisija var griezties Tiesā.

227. pants

Dalībvalsts, kas uzskata, ka cita dalībvalsts nav izpildījusi kādu šajā Līgumā paredzētu pienākumu, var griezties Tiesā.

Pirms dalībvalsts griežas Tiesā sakarā ar citas dalībvalsts iespējamu šajā Līgumā paredzēta pienākuma pārkāpumu, tai jāgriežas Komisijā.

Komisija sniedz argumentētu atzinumu, vispirms dodot visām iesaistītajām valstīm iespēju gan mutiski, gan rakstiski izteikt viedokli un apsvērumus par otras puses viedokli.

Ja Komisija nav sniegusi atzinumu trijos mēnešos pēc dienas, kad tai nodots attiecīgais jautājums, atzinuma trūkums neliedz griezties Tiesā.

228. pants

1. Ja Tiesa konstatē, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu šajā Līgumā paredzētu pienākumu, šai valstij jāveic pasākumi, kas vajadzīgi Tiesas sprieduma izpildei.

2. Ja Komisija atzīst, ka attiecīgā dalībvalsts nav veikusi šādus pasākumus, tā, vispirms dodot šai valstij iespēju iesniegt apsvērumus, sniedz argumentētu atzinumu, norādot jautājumus, kuros attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi Tiesas spriedumu.

Ja attiecīgā dalībvalsts neveic vajadzīgos pasākumus, lai Komisijas noteiktajā termiņā izpildītu Tiesas spriedumu, Komisija var griezties Tiesā. Tādā gadījumā tā norāda sodanaudu vai kavējuma naudu, kas jāmaksā attiecīgajai dalībvalstij un ko Komisija konkrētajos apstākļos uzskata par piemērotu.

Ja Tiesa konstatē, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi tās spriedumu, tā var šai valstij uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu.

Šī procedūra neskar 227. pantu.

229. pants

Regulas, ko saskaņā ar šo Līgumu pieņem Eiropas Parlaments kopā ar Padomi, kā arī Padome, var piešķirt Tiesai neierobežotu jurisdikciju attiecībā uz šajās regulās paredzētajām sankcijām.

229.a pants

Neskarot citus šā Līguma noteikumus, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu var pieņemt noteikumus par to, ka Padomes noteiktā apjomā Tiesas kompetencē ir izskatīt domstarpības, kas saistītas ar tādu aktu piemērošanu, kuri pieņemti saskaņā ar šo Līgumu un ar kuriem noteiktas Kopienas rūpnieciskā īpašuma tiesības. Padome iesaka dalībvalstīm pieņemt minētos noteikumus saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

230. pants

Tiesa izskata jautājumus par to, cik likumīgi ir Eiropas Parlamenta un Padomes kopīgi pieņemtie tiesību akti, kā arī Padomes, Komisijas un ECB pieņemtie tiesību akti, izņemot ieteikumus un atzinumus, kā arī tādi Eiropas Parlamenta tiesību akti, kas pieņemti, lai radītu tiesiskas sekas *vis-a-vis* trešām personām.

Šajā nolūkā Tiesas jurisdikcijā ir kādas dalībvalsts, Eiropas Parlamenta, Padomes vai Komisijas celtas prasības sakarā ar kompetences trūkumu, būtisku procedūras noteikumu pārkāpumiem, šā Līguma vai jebkuru ar tā piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumiem, kā arī sakarā ar pilnvaru nepareizu izmantošanu.

Tiesas jurisdikcijā ar tādiem pašiem nosacījumiem ir prasības, ko savu prerogatīvu aizsardzības nolūkā ceļ Revīzijas palāta un ECB.

Jebkura fiziska vai juridiska persona ar tiem pašiem nosacījumiem var griezties Tiesā par lēmumu, kas adresēts šai personai, vai par lēmumu, kas - kaut arī regulas vai lēmuma formā adresēts citai personai - tomēr šo personu skar tieši un individuāli.

Tiesvedība, ko paredz šis pants, atkarībā no apstākļiem jāuzsāk divos mēnešos pēc tam, kad vai nu tiesību akts publicēts vai darīts zināms attiecīgai personai vai, ja tas nenotiek, tad no dienas, kad tas šai personai kļuvis zināms.

231. pants

Ja prasība ir pamatota, Tiesa attiecīgo tiesību aktu pasludina par spēkā neesošu.

Pasludinot regulu par spēkā neesošu, Tiesa, ja uzskata par vajadzīgu, nosaka, kuras no šīs regulas sekām jāuzskata par saistošām.

232. pants

Ja Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija nepieņem lēmumu, tādējādi pārkāpjot šo Līgumu, citas Kopienas iestādes un dalībvalstis var griezties Tiesā, lai konstatētu šo pārkāpumu.

Šāda rīcība ir pieļaujama vienīgi tad, ja attiecīgā iestāde vispirms ir aicināta pieņemt lēmumu. Ja divos mēnešos pēc aicinājuma iestāde nav formulējusi savu nostāju, prasību var celt nākamajos divos mēnešos.

Jebkura fiziska vai juridiska persona atbilstīgi iepriekšējās panta daļās izklāstītajiem nosacījumiem var griezties Tiesā sakarā ar to, ka Kopienas iestāde nav adresējusi šai personai kādu tiesību aktu, izņemot ieteikumus vai atzinumus.

Tiesas jurisdikcijā ar tādiem pašiem nosacījumiem ir prasības, ko ceļ ECB jomās, kuras ir tās kompetencē, kā arī prasības, kas celtas pret ECB.

233. pants

Iestādei vai iestādēm, kuru pieņemtie akti ir pasludināti par spēkā neesošiem vai kuru bezdarbība ir atzīta par tādu, kas ir pretrunā šim Līgumam, ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai pildītu Tiesas spriedumu.

Šis pienākums neiespaido tos pienākumus, kas izriet no 288. panta otrās daļas piemērošanas.

Šis pants attiecas arī uz ECB.

234. pants

Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:

- a) šā Līguma interpretāciju;
- b) Kopienas iestāžu un ECB tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju;
- c) ar Padomes lēmumu dibinātu struktūru statūtu interpretāciju, ja minētie statūti to paredz.

Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu.

Ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā.

235. pants

Tiesas kompetencē ir izskatīt lietas par kaitējuma novēršanu, ko paredz 288. panta otrā daļa.

236. pants

Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko paredz Civildienesta noteikumi vai Nodarbināšanas kārtība, Tiesas jurisdikcijā ir visas domstarpības starp Kopienu un tās darbiniekiem.

237. pants

Tiesas kompetencē, ievērojot turpmāk norādītos ierobežojumus, ir izskatīt lietas par domstarpībām, kas attiecas uz:

- a) to, kā dalībvalstis pilda Eiropas Investīciju bankas Statūtu uzliktos pienākumus. Šajā sakarā bankas Direktoru padomei ir pilnvaras, kas Komisijai piešķirtas ar 226. pantu;
- b) Eiropas Investīciju bankas Valdes paredzētiem pasākumiem. Šajā sakarā jebkura dalībvalsts, Komisija vai bankas Direktoru padome var griezties Tiesā, ņemot vērā 230. pantā izklāstītos nosacījumus;
- c) Eiropas Investīciju bankas Direktoru padomes paredzētiem pasākumiem. Par šādiem pasākumiem tiesvedību var ierosināt vienīgi dalībvalsts vai Komisija, ņemot vērā 230. pantā izklāstītos nosacījumus un vienīgi tāpēc, ka – paredzot šādus pasākumus – nav ievērota bankas Statūtu 21. panta 2., 5., 6. un 7. punktā noteiktā procedūra;
- d) to, kā valstu centrālās bankas pilda šā Līguma un ECBS Statūtu uzliktos pienākumus. Šajā sakarā ECB Padomes pilnvaras attiecībā uz valstu centrālajām bankām ir tādas pašas kā tās, kas ar 226. pantu piešķirtas Komisijai attiecībā uz dalībvalstīm. Ja Tiesa konstatē, ka valsts centrālā banka nav izpildījusi kādu šajā Līgumā uzliktu pienākumu, attiecīgajai bankai jāveic vajadzīgie pasākumi, lai pildītu Tiesas spriedumu.

238. pants

Tiesas kompetencē ir sniegt spriedumus saskaņā ar visām šķīrējklauzulām, kas ietvertas publisko tiesību vai privāttiesību līgumos, kurus noslēgusi Kopiena vai kuri noslēgti tās vārdā.

239. pants

Tiesas jurisdikcijā ir visas dalībvalstu domstarpības, kas attiecas uz šā Līguma priekšmetu, ja šis jautājums tiek iesniegts Tiesai saskaņā ar pušu īpašu vienošanos.

240. pants

Domstarpības, kurās viena puse ir Kopiena, tāpat ir dalībvalstu tiesu jurisdikcijā, izņemot gadījumus, kad šis Līgums paredz Tiesas jurisdikciju.

241. pants

Lietās, kurās izskata Eiropas Parlamenta un Padomes kopīgi pieņemtās regulas, vai arī Padomes, Komisijas vai ECB pieņemtās regulas, jebkura puse var atsaukties uz 230. panta otrajā daļā izklāstītajiem iemesliem, lai Tiesā pierādītu, ka attiecīgā regula nav piemērojama, arī tad ja ir beidzies 230. panta piektajā daļā noteiktais termiņš.

242. pants

Lietas izskatīšana Tiesā neaptur attiecīgā akta piemērošanu. Ja attiecīgajos apstākļos Tiesa to uzskata par vajadzīgu, tā tomēr var dot rīkojumu apturēt apstrīdētā akta piemērošanu.

243. pants

Tiesa visās tai iesniegtajās lietās var noteikt dažādus vajadzīgos pagaidu pasākumus.

244. pants

Tiesas spriedumus izpilda saskaņā ar 256. pantā izklāstītiem nosacījumiem.

245. pants

Tiesas Statūti ir izklāstīti atsevišķā protokolā.

Padome, vai nu pēc Tiesas lūguma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, vai arī pēc Komisijas lūguma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Tiesu, ar vienprātīgu lēmumu var grozīt Statūtus, izņemot I sadaļas noteikumus.

5. IEDAĻA

REVĪZIJAS PALĀTA

246. pants

Revīzijas palāta veic revīziju.

247. pants

1. Revīzijas palātā ir viens pilsonis no katras dalībvalsts.
2. Revīzijas palātas locekļus izraugās no personām, kas savās valstīs darbojušās vai darbojas neatkarīgās revīzijas iestādēs vai ir īpaši kvalificētas šim amatam. Viņu neatkarībai ir jābūt neapšaubāmai.
3. Revīzijas palātas locekļus amatā ieceļ uz sešiem gadiem. Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina locekļu sarakstu, kuru izstrādā saskaņā ar visu dalībvalstu priekšlikumiem. Revīzijas palātas locekļus var iecelt amatā atkārtoti.

Revīzijas palātas locekļi uz trijiem gadiem no sava vidus ievēlē Revīzijas palātas priekšsēdētāju. Priekšsēdētāju var ievēlēt atkārtoti.

4. Revīzijas palātas locekļi Kopienas vispārējās interesēs, veicot amata pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi.

Pildot pienākumus, viņi nelūdz un nepieņem nevienas valdības vai citas struktūras norādījumus. Viņi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem.

5. Revīzijas palātas locekļi amata pilnvaru laikā nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu. Stājoties amatā, viņi svinīgi solās, ka gan pilnvaru laikā, gan vēlāk viņi ievēros amata uzliktos pienākumus, jo īpaši pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc tam, kad viņu pilnvaras ir beigušās.

6. Izņemot parastas nomaiņas vai nāves gadījumus, Revīzijas palātas locekļa amata pienākumi beidzas, kad viņš atkāpjas no amata vai viņu ar Tiesas lēmumu atlaiž saskaņā ar šā panta 7. punktu.

Uz atlikušo amata pilnvaru laiku brīvajā amata vietā ieceļ jaunu Revīzijas palātas locekli.

Izņemot gadījumus, ja Revīzijas palātas locekļus atlaiž, viņi paliek amatā līdz nomaiņai.

7. Revīzijas palātas locekli var atlaist no amata vai atņemt viņam tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām tikai tad, ja Tiesa pēc Revīzijas palātas lūguma konstatē, ka viņš vairs neatbilst vajadzīgajiem nosacījumiem vai nepilda amata pienākumus.

8. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka Revīzijas palātas priekšsēdētāja un locekļu nodarbinātības kārtību, jo īpaši viņu algas, pabalstus un pensijas. Padome tāpat ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka citus maksājumus, kas paredzēti kā atlīdzība, kura nav atalgojums.

9. Noteikumi, kas Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās attiecas uz Tiesas tiesnešiem, attiecas arī uz Revīzijas palātas locekļiem.

248. pants

1. Revīzijas palāta pārbauda visu Kopienas ieņēmumu un izdevumu pārskatus. Tā pārbauda arī visu Kopienas izveidoto struktūru ieņēmumu un izdevumu pārskatus, ciktāl attiecīgais izveides akts neaizliedz šādu pārbaudi.

Revīzijas palāta nodod Eiropas Parlamentam un Padomei atzinumu par pārskatu ticamību, kā arī par notikušo darījumu likumību un pareizību, un to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Atzinumam var pievienot īpašus izvērtējumus par katru no Kopienas galvenajām darbības jomām.

2. Revīzijas palāta pārbauda, vai visi ieņēmumi ir saņemti un visi izdevumi veikti likumīgi un pareizi, un vai finanšu vadība ir bijusi pareiza. Veicot šādas pārbaudes, tā jo īpaši ziņo par katru pārkāpumu.

Ieņēmumu revīziju veic, pārbaudot gan summas, kas pienākas Kopienai, gan tai faktiski iemaksātās summas.

Izdevumu revīziju veic, pārbaudot gan uzņemtās saistības, gan veiktos maksājumus.

Šīs revīzijas var veikt pirms attiecīgā finanšu gada bilances slēgšanas.

3. Revīzijas veic, pamatojoties uz dokumentiem, un vajadzības gadījumā uz vietas citās Kopienas iestādēs, telpās, kas pieder jebkurai struktūrai, kura Kopienas vārdā pārvalda ieņēmumus un izdevumus, un dalībvalstīs, tostarp tādu fizisku vai juridisku personu telpās, kas saņem budžeta līdzekļus. Dalībvalstīs revīziju veic saziņā ar attiecīgās valsts revīzijas iestādēm vai, ja tām nav vajadzīgo pilnvaru, ar kompetentiem dalībvalstu dienestiem. Revīzijas palāta un dalībvalstu revīzijas iestādes sadarbojas savstarpējas uzticības garā, tomēr saglabājot savu neatkarību. Minētās iestādes vai dienesti Revīzijas palātai dara zināmu, vai tās paredz piedalīties revīzijā.

Pārējās Kopienas iestādes, jebkuras struktūras, kas Kopienas vārdā pārvalda ieņēmumus un izdevumus, jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, kas saņem budžeta līdzekļus, kā arī dalībvalstu revīzijas iestādes vai, ja tām nav vajadzīgo pilnvaru, kompetenti valstu dienesti Revīzijas palātai pēc tās lūguma iesniedz visus dokumentus vai informāciju, kas tai vajadzīga, lai veiktu savus uzdevumus.

Attiecībā uz Eiropas Investīciju bankas darbību, pārvaldot Kopienas ieņēmumus un izdevumus, Palātas tiesības piekļūt informācijai, kas ir Bankas rīcībā, reglamentē nolīgums starp Palātu, Banku un Komisiju. Ja šāda nolīguma nav, Palātai tomēr ir tiesības piekļūt informācijai, kas vajadzīga Bankas pārvaldīto Kopienas izdevumu un ieņēmumu revīzijai.

4. Revīzijas palāta pēc finanšu gada slēgšanas sagatavo gada ziņojumu. To nodod citām Kopienas iestādēm un publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* kopā ar šo iestāžu atbildēm uz Revīzijas palātas apsvērumiem.

Revīzijas palāta var arī jebkurā laikā iesniegt apsvērumus par konkrētiem jautājumiem, tostarp īpašu ziņojumu formā, un iesniegt atzinumus pēc citu Kopienas iestāžu lūguma.

Gada ziņojumus, īpašus ziņojumus vai atzinumus tā pieņem ar locekļu balsu vairākumu. Tomēr tā var izveidot iekšējas palātas dažu kategoriju ziņojumu vai atzinumu izstrādei saskaņā ar savā reglamentā paredzētiem nosacījumiem.

Tā palīdz Eiropas Parlamentam un Padomei īstenot to pilnvaras, kas saistītas ar budžeta izpildes kontroli.

Revīzijas palāta pieņem savu reglamentu. Reglamentu ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina Padome.

2. NODAĻA

VAIRĀKĀM IESTĀDĒM KOPĪGI NOTEIKUMI

249. pants

Lai veiktu savu uzdevumu, Eiropas Parlaments kopā ar Padomi, kā arī Padome un Komisija saskaņā ar šā Līguma noteikumiem pieņem regulas, direktīvas un lēmumus, kā arī sniedz ieteikumus vai atzinumus.

Regulas ir vispārpiemērojamas. Tās uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs.

Direktīvas tām dalībvalstīm, kurām tās adresētas, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes.

Lēmumi uzliek saistības kopumā tiem, kam tie adresēti.

Ieteikumi un atzinumi neuzliek saistības.

250. pants

1. Ja saskaņā ar šo Līgumu Padome pieņem lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma, tad, lai pieņemtu lēmumu, ar ko groza šo priekšlikumu, vajadzīga vienprātība, ņemot vērā 251. panta 4. un 5. punktu.

2. Kamēr Padome nav pieņēmusi lēmumu un turpinās Kopienas tiesību akta pieņemšanas procedūra, Komisija var jebkurā laikā grozīt savu priekšlikumu.

251. pants

1. Ja sakarā ar kāda tiesību akta pieņemšanu šajā Līgumā ir atsauce uz šo pantu, piemēro turpmāk izklāstīto procedūru.

2. Komisija iesniedz priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei.

Padome, saņēmusi Eiropas Parlamenta atzinumu, ar kvalificētu balsu vairākumu:

- var pieņemt šādi grozīto tiesību aktu, ja apstiprina visus grozījumus, kas ietverti Eiropas Parlamenta atzinumā;
- var pieņemt ierosināto tiesību aktu, ja Eiropas Parlaments neierosina nekādus grozījumus;
- citos gadījumos pieņem kopēju nostāju un dara to zināmu Eiropas Parlamentam. Padome Eiropas Parlamentam pilnībā dara zināmus iemeslus, kas tai likuši pieņemt kopējo nostāju. Komisija pilnībā informē Eiropas Parlamentu par savu nostāju.

Ja trijos mēnešos pēc šādas paziņošanas Eiropas Parlaments:

- a) apstiprina kopējo nostāju vai nepieņem nekādu lēmumu, tad attiecīgo tiesību aktu uzskata par pieņemtu saskaņā ar šo kopējo nostāju;
- b) ar visu savu locekļu absolūtu balsu vairākumu noraida kopējo nostāju, tad uzskata, ka ierosinātais tiesību akts nav pieņemts;
- c) ar visu savu locekļu balsu absolūtu vairākumu ierosina grozījumus kopējā nostājā, tad grozīto tekstu nodod Padomei un Komisijai, kas sniedz atzinumu par šiem grozījumiem.

3. Ja trijos mēnešos pēc tam, kad jautājums nodots Padomei, tā ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina visus Eiropas Parlamenta grozījumus, tad attiecīgo tiesību aktu uzskata par pieņemtu tādā formā, kā paredzēts atbilstīgi grozītajā kopējā nostājā; par grozījumiem, par kuriem Komisija sniegusi negatīvu atzinumu, Padome tomēr lēmumu pieņem vienprātīgi. Ja Padome neapstiprina visus grozījumus, Padomes priekšsēdētājs, vienojoties ar Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju, sešu nedēļu laikā sasauc Samierināšanas komitejas sanāksmi.

4. Samierināšanas komiteju veido Padomes locekļi vai viņu pārstāvji, kā arī tikpat daudz Eiropas Parlamenta pārstāvju; tās uzdevums ir panākt vienošanos par kopīgu dokumentu, ko atbalsta ar Padomes locekļu vai to pārstāvju kvalificētu balsu vairākumu un Eiropas Parlamenta pārstāvju balsu vairākumu. Komisija piedalās Samierināšanas komitejas sēdēs un nāk klajā ar ierosinājumiem, kas vajadzīgi, lai tuvinātu Eiropas Parlamenta un Padomes nostāju. Veicot šo uzdevumu, Samierināšanas komiteja izskata kopīgo nostāju, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta ierosinātajiem grozījumiem.

5. Ja sešās nedēļās pēc Samierināšanas komitejas sasaukšanas tā apstiprina kopīgu dokumentu, tad Eiropas Parlamentam, kas pieņem lēmumu ar absolūtu nodoto balsu vairākumu, un Padomei, kas pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, pēc apstiprināšanas ir sešas nedēļas laika, lai pieņemtu apspriežamo tiesību aktu saskaņā ar kopīgo dokumentu. Ja kāda no šīm divām iestādēm minētajā laikā neapstiprina ierosināto tiesību aktu, uzskata, ka tas nav pieņemts.

6. Ja Samierināšanas komiteja neapstiprina kopīgu dokumentu, uzskata, ka ierosinātais tiesību akts nav pieņemts.

7. Šajā pantā minēto triju mēnešu un sešu nedēļu termiņu pagarina pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes ierosinājuma, bet ne vairāk kā attiecīgi par vienu mēnesi un divām nedēļām.

252. pants

Ja sakarā ar kāda tiesību akta pieņemšanu šajā Līgumā ir atsauce uz šo pantu, piemēro turpmāk izklāstīto procedūru.

- a) Padome pēc Komisijas priekšlikuma, saņēmusi Eiropas Parlamenta atzinumu, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem kopēju nostāju.
- b) Padomes kopējo nostāju dara zināmu Eiropas Parlamentam. Padome un Komisija Eiropas Parlamentam pilnībā dara zināmus iemeslus, kas likuši Padomei pieņemt tās kopējo nostāju, kā arī Komisijas nostāju.

Ja trijos mēnešos pēc šādas paziņošanas Eiropas Parlaments apstiprina šo kopējo nostāju vai arī nav pieņēmis lēmumu, Padome saskaņā ar kopējo nostāju pieņem attiecīgo tiesību aktu galīgajā variantā.

- c) Eiropas Parlaments b) punktā minētajos trijos mēnešos ar visu locekļu absolūtu balsu vairākumu var ierosināt grozījumus Padomes kopējā nostājā. Eiropas Parlaments ar tādu pašu balsu vairākumu var arī noraidīt Padomes kopējo nostāju. Lēmumu dara zināmu Padomei un Komisijai.

Ja Eiropas Parlaments ir noraidījis Padomes kopējo nostāju, ir vajadzīga vienprātība, lai Padome par to pieņemtu lēmumu otrā lasījumā.

- d) Komisija, ievērojot Eiropas Parlamenta ierosinātos grozījumus, mēneša laikā pārskata priekšlikumu, pamatojoties uz kuru Padome pieņēmusi tās kopējo nostāju.

Komisija reizē ar pārskatīto priekšlikumu nodod Padomei arī Eiropas Parlamenta grozījumus, ko tā nav pieņēmusi, un dara zināmu savu viedokli par tiem. Padome var vienprātīgi pieņemt šos grozījumus.

e) Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem Komisijas pārskatīto priekšlikumu.

Lai grozītu Komisijas pārskatīto priekšlikumu, Padomei jāpieņem vienprātīgs lēmums.

f) Gadījumos, kas minēti c), d) un e) punktā, Padomei lēmums jāpieņem trijos mēnešos. Ja šajā laikā nav pieņemts lēmums, uzskata, ka Komisijas priekšlikums nav pieņemts.

g) Šā panta b) un f) punktā norādītos termiņus var pagarināt ne vairāk kā par vienu mēnesi, savstarpēji vienojoties Padomei un Eiropas Parlamentam.

253. pants

Regulās, direktīvās un lēmumos, ko Eiropas Parlaments pieņem kopā ar Padomi, vai ko pieņem Padome vai Komisija, norāda to pamatojumu un visus priekšlikumus vai atzinumus, kas bija jāsaņem, ievērojot šo Līgumu.

254. pants

1. Regulas, direktīvas un lēmumus, ko pieņem saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, paraksta Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs un Padomes priekšsēdētājs, un tos publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Minētie akti stājas spēkā tajos norādītajā dienā, vai, ja tā nav norādīta, divdesmitajā dienā pēc to publicēšanas.

2. Padomes un Komisijas regulas, kā arī šo iestāžu direktīvas, kas adresētas visām dalībvalstīm, publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Minētie akti stājas spēkā tajos norādītajā dienā, vai, ja tā nav norādīta, divdesmitajā dienā pēc to publicēšanas.

3. Citas direktīvas un lēmumus paziņo visiem, kam tie adresēti, un līdz ar šādu paziņošanu tie stājas spēkā.

255. pants

1. Jebkuram Savienības pilsonim, kā arī jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kam ir juridiskā adrese kādā dalībvalstī, ir tiesības piekļūt Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem, ievērojot principus un nosacījumus, ko nosaka saskaņā ar 2. un 3. punktu.

2. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru divos gados pēc Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā nosaka vispārējus principus un ierobežojumus, pamatojoties uz sabiedriskām vai privātām interesēm, kas reglamentē minētās tiesības piekļūt dokumentiem.

3. Katra iepriekš minētā iestāde savā reglamentā paredz īpašus noteikumus par piekļuvi tās dokumentiem.

256. pants

Padomes vai Komisijas lēmumi, kas uzliek finansiālas saistības personām, kuras nav valstis, ir izpildāmi.

Izpildi reglamentē tās valsts civilprocesa normas, kurā izpilde notiek. Valsts iestāde, ko šim nolūkam norīko attiecīgās dalībvalsts valdība un dara to zināmu Komisijai un Tiesai, lēmumam pievieno izpildes rīkojumu, iepriekš pārbaudot tikai lēmuma autentiskumu.

Kad pēc attiecīgās puses lūguma ir izpildītas šīs formalitātes, minētā puse var sākt izpildi saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, griežoties tieši kompetentā iestādē.

Izpildi var apturēt tikai ar Tiesas lēmumu. Sūdzības par nepareizu izpildi tomēr ir attiecīgās valsts tiesu jurisdikcijā.

3. NODAĻA

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

257. pants

Ar šo ir izveidota Ekonomikas un sociālo lietu komiteja. Komitejai ir padomdevējas statuss.

Komitejā ir organizētas pilsoniskas sabiedrības dažādu ekonomisko un sociālo grupu pārstāvji, un jo īpaši ražotāju, lauksaimnieku, pārvadātāju, darba ņēmēju, tirgotāju, amatnieku, brīvo profesiju, patērētāju un vispārības interešu pārstāvji.

258. pants ⁽¹⁾

Ekonomikas un sociālo lietu komitejas locekļu skaits nepārsniedz 350.

⁽¹⁾ Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

Komitejas locekļu skaits ir šāds:

Beļģija	12
Čehijas Republika	12
Dānija	9
Vācija	24
Igaunija	7
Grieķija	12
Spānija	21
Francija	24
Īrija	9
Itālija	24
Kipra	6
Latvija	7
Lietuva	9
Luksemburga	6
Ungārija	12
Malta	5
Nīderlande	12
Austrija	12
Polija	21
Portugāle	12
Slovēnija	7
Slovākija	9
Somija	9
Zviedrija	12
Apvienotā Karaliste	24

Komitejas locekļus nedrīkst saistīt nekādi obligāti norādījumi. Viņi Kопienas vispārējās interesēs, veicot amata pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi.

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka Komitejas locekļu atalgojumu.

259. pants

1. Komitejas locekļus pēc dalībvalstu ierosinājumiem iecel uz četriem gadiem. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina locekļu sarakstu, kuru izstrādā saskaņā ar visu dalībvalstu priekšlikumiem. Komitejas locekļus var iecelt amatā atkārtoti.

2. Padome apspriežas ar Komisiju. Tā var saņemt atzinumus no Eiropas organizācijām, kas pārstāv dažādas tautsaimniecības un sociālās jomas, kuru intereses ir saistītas ar Kopienas darbībām.

260. pants

Komiteja no savu locekļu vidus uz diviem gadiem ievēl priekšsēdētāju un prezidiju.

Komiteja pieņem savu reglamentu.

Komiteju sasauc tās priekšsēdētājs pēc Padomes vai Komisijas lūguma. Tā var sanākt arī pēc pašas ierosmes.

261. pants

Komitejā ir specializētas nodaļas, kas ir kompetentas galvenajās jomās, uz kurām attiecas šis Līgums.

Šīs specializētās nodaļas darbojas saskaņā ar Komitejas vispārējo kompetenci. Ar tām nedrīkst apspriesties, apejot Komiteju.

Komitejā var veidot arī apakškomitejas, kam jā sagatavo atzinumu projekti par konkrētiem jautājumiem vai konkrētām jomām un jā iesniedz izskatīšanai Komitejā.

Reglaments nosaka specializēto nodaļu un apakškomiteju veidošanas metodes un kompetenci.

262. pants

Padomei un Komisijai jā apspriežas ar Komiteju gadījumos, kad to paredz šis Līgums. Šīs iestādes var apspriesties ar Komiteju vienmēr, kad uzskata to par lietderīgu. Tā pēc savas ierosmes var sniegt atzinumu, ja uzskata to par lietderīgu.

Padome vai Komisija, ja uzskata to par lietderīgu, Komitejas atzinuma iesniegšanai nosaka termiņu, kas nedrīkst būt mazāks par vienu mēnesi no dienas, kad priekšsēdētājs saņēmis par to paziņojumu. Ja līdz termiņa beigām atzinums nav iesniegts, tas neliedz veikt turpmāku rīcību.

Komitejas, kā arī specializētās nodaļas atzinumu kopā ar sēdes protokolu nodod Padomei un Komisijai.

Eiropas Parlaments var apspriesties ar Komiteju.

4. NODAĻA

REĢIONU KOMITEJA

263. pants ⁽¹⁾

Ar šo padomdevējas statusā ir izveidota komiteja, kurā ir reģionālo un vietējo struktūru pārstāvji, kam ir vai nu reģionālas, vai vietējas vēlētas varas mandāti vai kuri ir politiski atbildīgi kādai vēlētai sapulcei, šē turpmāk "Reģionu komiteja".

Reģionu komitejas locekļu skaits nepārsniedz 350.

Komitejas locekļu skaits ir šāds:

Beļģija	12
Čehijas Republika	12
Dānija	9
Vācija	24
Igaunija	7
Grieķija	12
Spānija	21
Francija	24
Īrija	9
Itālija	24
Kipra	6
Latvija	7

⁽¹⁾ Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

Lietuva	9
Luksemburga	6
Ungārija	12
Malta	5
Nīderlande	12
Austrija	12
Polija	21
Portugāle	12
Slovēnija	7
Slovākija	9
Somija	9
Zviedrija	12
Apvienotā Karaliste	24.

Komitejas locekļus, kā arī tādu pašu skaitu viņu aizstājēju pēc dalībvalstu priekšlikumiem iecel uz četriem gadiem. Viņus var iecelt amatā atkārtoti. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu apstiprina locekļu un viņu aizstājēju sarakstu, kuru izstrādā saskaņā ar visu dalībvalstu priekšlikumiem. Kad beidzas šā panta pirmajā daļā minētais pilnvarojums, uz kura pamata Komitejas locekļi izvirzīti, tad automātiski beidzas arī Komitejas locekļu pilnvaru laiks, un uz atlikušo pilnvaru laiku viņus nomaina saskaņā ar tādu pašu procedūru. Komitejas locekļi nedrīkst vienlaikus būt arī Eiropas Parlamenta locekļi.

Komitejas locekļus nedrīkst saistīt nekādi obligāti norādījumi. Viņi Kopienas vispārējās interesēs, veicot amata pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi.

264. pants

Reģionu komitejas locekļi no sava vidus uz diviem gadiem ievēlē priekšsēdētāju un prezidiju.

Komiteja pieņem savu reglamentu.

Komiteju sasauc tās priekšsēdētājs pēc Padomes vai Komisijas lūguma. Tā var sanākt arī pēc pašas ierosmes.

265. pants

Padome un Komisija apspriežas ar Reģionu komiteju šajā Līgumā paredzētos gadījumos, kā arī visos citos gadījumos, kad viena no šīm iestādēm uzskata to par lietderīgu, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu sadarbību.

Padome vai Komisija, ja uzskata to par vajadzīgu, Komitejas atzinuma iesniegšanai nosaka termiņu, kas nedrīkst būt mazāks par vienu mēnesi no dienas, kad priekšsēdētājs saņēmis par to paziņojumu. Ja līdz termiņa beigām atzinums nav iesniegts, tas neliedz veikt turpmāku rīcību.

Ja atbilstīgi 262. pantam apspriežas ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, tad Padome un Komisija lūgumu sniegt atzinumu dara zināmu Reģionu komitejai. Reģionu komiteja var sniegt atzinumu, ja tā uzskata, ka attiecīgais jautājums skar īpašas reģionu intereses.

Eiropas Parlaments var apspriesties ar Reģionu komiteju.

Tā pēc savas ierosmes var sniegt atzinumu, ja uzskata to par lietderīgu.

Komitejas atzinumu kopā ar sēdes protokolu nodod Padomei un Komisijai.

5. NODAĻA

EIROPAS INVESTĪCIJU BANKA

266. pants

Eiropas Investīciju banka ir tiesību subjekts.

Eiropas Investīciju bankas dalībnieces ir dalībvalstis.

Eiropas Investīciju bankas Statūti ir noteikti protokolā, kas pievienots šim Līgumam. Padome, vai nu pēc Eiropas Investīciju bankas lūguma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, vai arī pēc Komisijas lūguma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Investīciju banku, ar vienprātīgu lēmumu var grozīt Bankas Statūtu 4., 11. un 12. pantu, kā arī 18. panta 5. punktu.

267. pants

Eiropas Investīciju bankas uzdevums ir Kopienas interesēs veicināt līdzsvarotu un noturīgu kopējā tīrgus attīstību, gan darbojoties kapitāla tīrgū, gan izmantojot bankas pašas resursus. Šajā nolūkā banka, kuras mērķis nav gūt peļņu, piešķir aizdevumus un dod galvojumus, tādējādi sekmējot šādu projektu finansēšanu visās tautsaimniecības nozarēs:

- a) projekti mazāk attīstītu reģionu attīstībai;
- b) projekti uzņēmumu modernizācijai vai pārveidošanai, vai arī tādu jaunu darbības formu attīstībai, kuras nosaka kopējā tirgus pakāpeniska izveide, ja šie projekti apjoma ziņā vai pēc būtības ir tādi, ko nevar pilnīgi finansēt no dažādiem līdzekļiem, kuri ir atsevišķu dalībvalstu rīcībā;
- c) projekti, kuros ieinteresētas vairākas dalībvalstis un kuri apjoma ziņā vai pēc būtības ir tādi, ko nevar pilnīgi finansēt no dažādiem līdzekļiem, kuri ir atsevišķu dalībvalstu rīcībā.

Veicot uzdevumus, banka līdztekus ar atbalstu no struktūrfondiem un citiem Kopienas finanšu instrumentiem veicina investīciju programmu finansēšanu.

II SADAĻA

FINANŠU NOTEIKUMI

268. pants

Visus Kopienas ieņēmumus un izdevumus, tostarp tos, kas attiecas uz Eiropas Sociālo fondu, iekļauj tāmē, ko sagatavo katram finanšu gadam, un budžetā.

Administratīvos izdevumus, kas iestādēm rodas, ievērojot noteikumus, kuri Līgumā par Eiropas Savienību attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kā arī uz sadarbību tieslietu un iekšlietu jomā, sedz no budžeta līdzekļiem. Darbības izdevumus, ko rada minēto noteikumu īstenošana, var segt no budžeta līdzekļiem saskaņā ar šajos noteikumos paredzētajiem nosacījumiem.

Budžetā ietvertajiem ieņēmumiem un izdevumiem jābūt līdzsvarotiem.

269. pants

Neskarot citus ieņēmumus, budžetu pilnībā finansē no pašas resursiem.

Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu pieņem noteikumus par Kopienas pašas resursu sistēmu, kurus tā iesaka dalībvalstīm pieņemt saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

270. pants

Lai nodrošinātu budžeta disciplīnu, Komisija nesniedz nekādus priekšlikumus par Kopienas tiesību aktiem, nemaina priekšlikumus un neparedz nekādus īstenošanas pasākumus, kas var jūtami ietekmēt budžetu, ja nespēj nodrošināt šo priekšlikumu vai pasākumu finansējumu no Kopienas pašas resursiem, kas veidojas atbilstīgi noteikumiem, kurus Padome pieņem saskaņā ar 269. pantu.

271. pants

Budžetā iekļautos izdevumus apstiprina vienam finanšu gadam, ja vien ko citu nenosaka regulas, kas pieņemtas saskaņā ar 279. pantu.

Atbilstīgi nosacījumiem, kas jāparedz saskaņā ar 279. pantu, visas apropriācijas, kas nav izlietas līdz finanšu gada beigām, izņemot tās, kuras attiecas uz personāla izdevumiem, var pārcelt tikai uz nākamo finanšu gadu.

Apropriācijas klasificē dažādās nodaļās, grupējot izdevumus pēc to būtības vai mērķa, un vajadzības gadījumā iedala sīkāk saskaņā ar regulām, kas pieņemtas atbilstīgi 279. pantam.

Eiropas Parlamenta, Padomes, Komisijas un Tiesas izdevumus uzrāda atsevišķās budžeta daļās, neskarot dažus īpaši izveidotus kopīgus izdevumu posteņus.

272. pants

1. Finanšu gads ilgst no 1. janvāra līdz 31. decembrim.
2. Katra Kopienas iestāde līdz 1. jūlijam izstrādā savu paredzamo izdevumu tāmes. Komisija apvieno šīs tāmes provizoriskā budžeta projektā. Tā pievieno projektam atzinumu, kurā var būt citādas tāmes.

Provizoriskajā budžeta projektā ir ieņēmumu tāme un izdevumu tāme.

3. Komisija iesniedz Padomei provizorisko budžeta projektu vēlākais 1. septembrī pirms budžeta izpildes gada sākuma.

Ja Padome nodomājusi atkāpties no provizoriskā budžeta projekta, tā apspriežas ar Komisiju un, vajadzības gadījumā, arī ar citām ieinteresētām iestādēm.

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem budžeta projektu un iesniedz to Eiropas Parlamentam.

4. Budžeta projektu iesniedz Eiropas Parlamentam vēlākais 5. oktobrī pirms budžeta izpildes gada sākuma.

Eiropas Parlamentam ir tiesības ar tā locekļu balsu vairākumu grozīt budžeta projektu un ar absolūtu nodoto balsu vairākumu ierosināt Padomei budžeta projekta labojumus attiecībā uz izdevumiem, kas tieši izriet no šā Līguma vai tiesību aktiem, kuri pieņemti saskaņā ar to.

Ja 45 dienās pēc budžeta projekta iesniegšanas Eiropas Parlaments to ir apstiprinājis, budžets ir pieņemts galīgajā variantā. Ja šajā laikā Eiropas Parlaments nav ne grozījis budžeta projektu, ne arī ierosinājis labojumus, budžetu uzskata par pieņemtu galīgajā variantā.

Ja šajā laikā Eiropas Parlaments ir pieņēmis grozījumus vai ierosinājis labojumus, budžeta projektu ar grozījumiem vai ierosinātajiem labojumiem nodod Padomei.

5. Padome, apspriedusi budžeta projektu ar Komisiju un, vajadzības gadījumā, ar citām ieinteresētām iestādēm, rīkojas saskaņā ar šādiem nosacījumiem:

- a) Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var labot jebkuru Eiropas Parlamenta pieņemto grozījumu;
- b) attiecībā uz ierosinātajiem labojumiem,
 - ja Eiropas Parlamenta ierosinātais labojums nepalielina kādas iestādes izdevumu kopsummu, jo īpaši tāpēc, ka labojuma paredzēto izdevumu palielinājumu noteikti kompensētu viens vai vairāki ierosināti labojumi, kas attiecīgi samazinātu izdevumus, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var noraidīt ierosināto labojumu. Ja tā nenolemj to noraidīt, ierosinātais labojums ir pieņemts;
 - ja Eiropas Parlamenta ierosinātais labojums palielina kādas iestādes izdevumu kopsummu, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var pieņemt ierosināto labojumu. Ja tā nenolemj to pieņemt, ierosinātais labojums ir noraidīts;
 - ja Padome saskaņā ar kādu no iepriekšējiem šā punkta ievilkumiem ir noraidījusi ierosināto labojumu, tā ar kvalificētu balsu vairākumu var saglabāt budžeta projektā norādīto summu nemainīgu vai noteikt citu summu.

Budžeta projektu labo, pamatojoties uz ierosinātajiem labojumiem, ko atbalstījusi Padome.

Ja 15 dienās pēc projekta iesniegšanas Padome nav labojusi nevienu Eiropas Parlamenta pieņemto grozījumu un ir pieņēmusi tā ierosinātos labojumus, budžetu uzskata par pieņemtu galīgajā variantā. Padome dara zināmu Eiropas Parlamentam, ka nav labojusi nevienu grozījumu un ierosinātie labojumi ir pieņemti.

Ja šajā laikā Padome ir labojusi vienu vai vairākus Eiropas Parlamenta pieņemtos grozījumus, vai arī tā ierosinātie labojumi ir noraidīti vai laboti, laboto budžeta projektu atkal nodod Eiropas Parlamentam. Padome apspriedes rezultātus dara zināmu Eiropas Parlamentam.

6. Piecpadsmit dienās pēc budžeta projekta iesniegšanas Eiropas Parlaments, kam ir darīts zināms lēmums, kurš pieņemts par tā ierosinātajiem labojumiem, ar visu tā locekļu vairākumu un trijām piektdaļām nodoto balsu var grozīt vai noraidīt labojumus, ko Padome izdarījusi tā grozījumos, un attiecīgi pieņem budžetu. Ja šajā laikā Eiropas Parlaments nav pieņēmis lēmumu, budžetu uzskata par pieņemtu galīgajā variantā.

7. Kad šajā pantā paredzētā procedūra ir beigusies, Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs paziņo, ka budžets ir pieņemts galīgajā variantā.

8. Eiropas Parlaments ar visu tā locekļu vairākumu un divām trešdaļām nodoto balsu svarīgu iemeslu dēļ tomēr var noraidīt budžeta projektu un prasīt iesniegt jaunu projektu.

9. Ik gadu visiem izdevumiem, kas tieši neizriet no šā Līguma vai saskaņā ar to pieņemtiem tiesību aktiem, nosaka maksimālo likmi, par ko var palielināt viena un tā paša tipa izdevumus, salīdzinot ar tekošam gadam paredzētiem izdevumiem.

Komisija, apspriedusies ar Ekonomikas politikas komiteju, dara zināmu šo maksimālo likmi, ievērojot:

— Kopienas nacionālā kopprodukta dinamikas kvantitatīvās tendences,

— caurmēra izmaiņas dalībvalstu budžetos,

un

— dzīves dārdzības dinamikas tendences iepriekšējā finanšu gadā.

Maksimālo likmi līdz 1. maijam dara zināmu visām Kopienas iestādēm. Budžeta procedūras gaitā tām ir jāievēro šī likme, ņemot vērā šā punkta ceturto un piekto daļu.

Ja Padomes sagatavotajā budžeta projektā faktiskā palielinājuma likme izdevumiem, kas tieši neizriet no šā Līguma vai saskaņā ar to pieņemtiem tiesību aktiem, pārsniedz pusi no maksimālās likmes, Eiropas Parlaments, izmantojot tā tiesības izdarīt grozījumus, var vēl palielināt šo izdevumu kopsummu par ne vairāk kā pusi no maksimālās likmes.

Ja Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija uzskata, ka Kopienas darbības interesēs ir jāpārsniedz likme, kas noteikta saskaņā ar šajā punktā izklāstīto procedūru, citu likmi var noteikt, Padomei, kas pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, vienojoties ar Eiropas Parlamentu, kas pieņem lēmumu ar visu tā locekļu vairākumu un trijām piektdaļām nodoto balsu.

10. Katra iestāde īsteno ar šo pantu piešķirtās pilnvaras, ievērojot šo Līgumu un saskaņā ar to pieņemtos tiesību aktus, jo īpaši tos, kas attiecas uz Kopienas pašas resursiem, kā arī uz ieņēmumu un izdevumu līdzsvaru.

273. pants

Ja finanšu gadam sākoties, par budžetu vēl nav nobalsots, tad atbilstīgi regulām, kas pieņemtas saskaņā ar 279. pantu, katru mēnesi ikvienā budžeta nodaļā vai citā apakšnodaļā var iztērēt summu, kas nepārsniedz vienu divpadsmito daļu no iepriekšējā finanšu gada budžeta apropriācijām; šie noteikumi Komisijai tomēr nedod iespēju saņemt apropriācijas, kas pārsniedz vienu divpadsmito daļu no summas, kuru paredz topošais budžeta projekts.

Ja pārējie pirmajā daļā izklāstītie nosacījumi ir ievēroti, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var atļaut izdevumus, kas pārsniedz vienu divpadsmito daļu.

Ja lēmums attiecas uz izdevumiem, kas tieši neizriet no šā Līguma vai saskaņā ar to pieņemtiem tiesību aktiem, Padome to tūlīt nodod Eiropas Parlamentam; trīsdesmit dienās Eiropas Parlaments ar visu tā locekļu vairākumu un trijām piektdaļām nodoto balsu var pieņemt citādu lēmumu par izdevumiem, kas pārsniedz šā panta pirmajā daļā minēto vienu divpadsmito daļu. Šis Padomes lēmuma daļas īstenošanu aptur tikmēr, kamēr Eiropas Parlaments pieņem lēmumu. Ja minētajā laikā Eiropas Parlaments nav pieņēmis citādu lēmumu kā Padome, Padomes lēmumu uzskata par pieņemtu galīgajā variantā.

Šā panta otrajā un trešajā daļā minētie lēmumi nosaka vajadzīgos pasākumus attiecībā uz līdzekļiem, kas nodrošina šā panta piemērošanu.

274. pants

Atbilstīgi regulām, kas pieņemtas saskaņā ar 279. pantu, Komisija saskaņā ar apropriāciju apjomu uzņemas atbildību par budžeta izpildi, ievērojot pareizas finanšu vadības principus. Dalībvalstis sadarbojas ar Komisiju, lai nodrošinātu to, ka apropriācijas izmanto saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem.

Regulās paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā katra iestāde atbild par pašas izdevumiem.

Komisija, ņemot vērā ierobežojumus un nosacījumus, kas paredzēti regulās, kuras pieņemtas saskaņā ar 279. pantu, budžetā var pārcelt apropriācijas no vienas nodaļas uz citu vai no vienas apakšnodaļas uz citu.

275. pants

Komisija katru gadu Padomei un Eiropas Parlamentam iesniedz pārskatu par budžeta izpildi iepriekšējā finanšu gadā. Komisija minētajām iestādēm nodod arī finanšu pārskatu par Kopienas aktīviem un pasīviem.

276. pants

1. Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma, kas pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, atbrīvo Komisiju no atbildības par budžeta izpildi. Lai to panāktu, pēc kārtas Padome un Eiropas Parlaments pārbauda 275. pantā minētos pārskatus un finanšu pārskatu, Revīzijas palātas gada ziņojumu kopā ar revidējamo iestāžu atbildēm uz Revīzijas palātas apsvērumiem, 248. panta 1. punkta otrajā daļā minēto atzinumu par ticamību, kā arī visus attiecīgos Revīzijas palātas īpašos ziņojumus.

2. Pirms Eiropas Parlaments atbrīvo Komisiju no atbildības par budžeta izpildi, kā arī jebkurā citā nolūkā, kas skar tās pilnvaras attiecībā uz budžeta izpildi, tas var Komisijai lūgt pierādījumus par faktiskajiem izdevumiem un finanšu kontroles sistēmu darbību. Komisija pēc Eiropas Parlamenta lūguma tam sniedz visu vajadzīgo informāciju.

3. Komisija dara visu vajadzīgo, lai ievērotu apsvērumus lēmumos, kas atbrīvo no atbildības par budžeta izpildi, un citus Eiropas Parlamenta apsvērumus par faktiskajiem izdevumiem, kā arī piezīmes, kas pievienotas Padomes pieņemtajiem ieteikumiem par atbrīvošanu no atbildības par budžeta izpildi.

Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes lūguma Komisija ziņo par pasākumiem, kas veikti sakarā ar šiem apsvērumiem un piezīmēm, un jo īpaši par norādījumiem tām struktūrvienībām, kas atbild par budžeta izpildi. Šos ziņojumus nodod arī Revīzijas palātai.

277. pants

Budžetu izstrādā norēķinu vienībās, ko nosaka atbilstīgi regulām, kuras pieņem saskaņā ar 279. pantu.

278. pants

Komisija, ar nosacījumu, ka tā informē kompetentas attiecīgo dalībvalstu iestādes, var no vienas dalībvalsts valūtas konvertēt citas dalībvalsts valūtā tik lielus uzkrājumus, cik vajadzīgs, lai tos izmantotu šā Līguma mērķiem. Komisija, cik vien iespējams, nekonvertē valūtu, ja tās rīcībā ir naudas līdzekļi vai likvīdi aktīvi tai vajadzīgajās valūtās.

Komisija sadarbojas ar visām dalībvalstīm ar attiecīgās valsts norādītas iestādes starpniecību. Veicot finanšu operācijas, Komisija izmanto attiecīgās dalībvalsts emisijas bankas pakalpojumus vai jebkuras citas tās izraudzītas finanšu iestādes pakalpojumus.

279. pants

1. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, kā arī saņēmusi Revīzijas palātas atzinumu, ar vienprātīgu lēmumu:

- a) pieņem finanšu regulas, kas precizē budžeta apstiprināšanas un izpildes, kā arī pārskatu iesniegšanas un revīzijas procedūru;
- b) izstrādā noteikumus attiecībā uz finanšu kontrolieru, kredītrīkotāju un grāmatvežu pienākumiem, kā arī attiecībā uz piemērotām pārbaužu metodēm.

No 2007. gada 1. janvāra Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, kā arī saņēmusi Revīzijas palātas atzinumu, pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, kā arī saņēmusi Revīzijas palātas atzinumu, ar vienprātīgu lēmumu nosaka metodes un procedūru, kā Komisijas rīcībā nodod budžeta ieņēmumus, kas paredzēti noteikumos par Kopienas pašas resursiem, un paredz pasākumus, kuri vajadzības gadījumā jāveic, lai apmierinātu vajadzību pēc naudas līdzekļiem.

280. pants

1. Kopiena un dalībvalstis apkaro krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Kopienas finanšu intereses, saskaņā ar šo pantu veicot pasākumus, kuriem jāattur no šādas rīcības, kā arī jānodrošina efektīva aizsardzība dalībvalstīs.

2. Lai novērstu krāpšanu, kas apdraud Kopienas finanšu intereses, dalībvalstis veic tādus pašus pasākumus, kādus tās veic, lai novērstu krāpšanu, kas apdraud viņu pašu finanšu intereses.

3. Neskarot citus šā Līguma noteikumus, dalībvalstis koordinē rīcību, kuras mērķis ir aizsargāt pret krāpšanu Kopienas finanšu intereses. Šajā nolūkā tās kopā ar Komisiju izvērš ciešu un regulāru kompetento iestāžu sadarbību.

4. Lai panāktu efektīvu un līdzvērtīgu aizsardzību dalībvalstīs, Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, apspriedusies ar Revīzijas palātu, paredz novēršanas un apkarošanas pasākumus cīņai pret krāpšanu, kas apdraud Kopienas finanšu intereses. Šie pasākumi neattiecas uz dalībvalstu krimināllikumu piemērošanu vai tiesvedību dalībvalstīs.

5. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm katru gadu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par pasākumiem, kas veikti, lai īstenotu šo pantu.

SESTĀ DAĻA

VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

281. pants

Kopiena ir tiesību subjekts.

282. pants

Visās dalībvalstīs Kopienai ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko šo valstu tiesību akti piešķir juridiskām personām; tā var iegūt vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesā. Šajā nolūkā Kopienai pārstāv Komisija.

283. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar pārējām attiecīgām iestādēm, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem Eiropas Kopienai Civildienesta noteikumus un Kopienai pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību.

284. pants

Lai veiktu tai uzticētos uzdevumus, Komisija drīkst vākt visu vajadzīgo informāciju un veikt jebkādu pārbaudi, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome paredz saskaņā ar šo Līgumu.

285. pants

1. Neskarot 5. pantu Protokolā par Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem, Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru paredz statistikas izveides pasākumus, ja tie vajadzīgi Kopienas darbībām.

2. Kopienas statistikas izveide atbilst taisnīguma, ticamības, objektivitātes, zinātniskās neatkarības, izmaksu lietderības un statistikas konfidencialitātes prasībām; tā nerada uzņēmējiem pārmērīgus apgrūtinājumus.

286. pants

1. No 1999. gada 1. janvāra Kopienas tiesību aktus par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti piemēro iestādēm un struktūrām, kas izveidotas ar šo Līgumu vai pamatojoties uz to.

2. Padome līdz 1. punktā minētajai dienai saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru nodibina neatkarīgu pārraudzības struktūru, kuras uzdevums ir uzraudzīt šādu Kopienas tiesību aktu piemērošanu attiecībā uz Kopienas iestādēm, un vajadzības gadījumā pieņem citus attiecīgus noteikumus.

287. pants

Kopienas iestāžu locekļi, Kopienas komiteju locekļi, ierēdņi un pārējie Kopienas darbinieki, arī beiguši pienākumu izpildi, nedrīkst izpaust informāciju, uz ko attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumus, jo īpaši informāciju par uzņēmumiem, to darījumu attiecībām un to ražošanas izmaksām.

288. pants

Kopienas atbildību par līgumsaistību izpildi reglamentē tiesību akti, ko piemēro attiecīgiem līgumiem.

Ja pastāv tādas saistības, kas nav līgumsaistības, Kopiena saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, novērš jebkādu kaitējumu, ko radījušas Kopienas iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus.

Šā panta iepriekšējā daļa ar tādiem pašiem nosacījumiem attiecas arī uz kaitējumu, ko radījusi Eiropas Centrālā banka vai tās darbinieki, pildot savus pienākumus.

Darbinieku personisko atbildību pret Kopienas nosaka tiem attiecīgi piemērojamie Civildienesta noteikumi vai Nodarbināšanas kārtība.

289. pants

Kopienas iestāžu atrašanās vietu nosaka, dalībvalstu valdībām savstarpēji vienojoties.

290. pants

Noteikumus par valodu lietošanu Kopienas iestādēs, neskarot Tiesas Statūtu noteikumus, ar vienprātīgu lēmumu pieņem Padome.

291. pants

Atbilstīgi nosacījumiem, kas izklāstīti 1965. gada 8. aprīļa Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās, dalībvalstīs Kopienai ir visas privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīga, lai veiktu tās uzdevumus. Tas pats attiecas arī uz Eiropas Centrālo banku, Eiropas Monetāro institūtu un Eiropas Investīciju banku.

292. pants

Risinot domstarpības, kas saistītas ar šā Līguma interpretāciju vai piemērošanu, dalībvalstis apņemas izmantot tikai tādas domstarpību izšķiršanas metodes, kādas paredz šis Līgums.

293. pants

Vajadzības gadījumā dalībvalstis rīko savstarpējas sarunas, lai nodrošinātu šādas savu pilsoņu intereses:

- aizsargātu personas, kā arī nodrošinātu un aizsargātu viņu tiesības saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus valsts noteikusi saviem pilsoņiem;
- atceltu nodokļu dubulto uzlikšanu Kopienā;
- savstarpēji atzītu sabiedrības, kas definētas 48. panta otrajā daļā, saglabātu sabiedrību juridiskas personas statusu, tām pārceļot atrašanās vietu no vienas valsts uz citu, un ļautu apvienoties sabiedrībām, kuru darbību reglamentē dažādu valstu tiesību akti;
- vienkāršotu formalitātes, kas reglamentē tiesu spriedumu un šķīrējtiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu un izpildi.

294. pants

Neskarot citu šā Līguma noteikumu piemērošanu, dalībvalstis citu dalībvalstu pilsoņiem piešķir tādas pašas tiesības piedalīties 48. pantā definēto sabiedrību kapitāla veidošanā, ko tās piešķir saviem pilsoņiem.

295. pants

Šis Līgums nekādi neietekmē dalībvalstu tiesību aktus, kas reglamentē īpašumtiesību sistēmu.

296. pants

1. Šis Līgums neliedz piemērot šādus noteikumus:

- a) dalībvalstīm nav jāsniedz informācija, kuras izpaušanu tās atzīst par būtisku savas drošības interešu apdraudējumu;
- b) dalībvalstis var veikt pasākumus, ko uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses, kas saistītas ar ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību; šādi pasākumi kopējā tirgū nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt tādu ražojumu konkurenci, kuri nav tieši paredzēti militāriem nolūkiem.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var grozīt 1958. gada 15. aprīlī sastādīto to ražojumu sarakstu, uz kuriem attiecas 1. punkta b) apakšpunkts.

297. pants

Dalībvalstis savā starpā apspriežas par to, kādus kopīgus līdzekļus izmantot kopējā tirgus aizsardzībai pret pasākumiem, kas kādai dalībvalstij būtu jāveic gadījumā, ja tajā izceltos nozīmīgi iekšēji nemieri, kas traucētu uzturēt likumību un kārtību, sāktos karš vai nopietns starptautisks saspīlējums, kas radītu kara draudus, vai arī šai valstij pildot pienākumus, ko tā uzņēmusies, lai uzturētu mieru un starptautisku drošību.

298. pants

Ja pasākumi, kas veikti 296. un 297. pantā minētajos gadījumos, kopējā tirgū rada konkurences izkropļojumus, Komisija kopā ar attiecīgo valsti noskaidro, kā šādus pasākumus saskaņot ar šo Līgumu.

Atkāpjoties no 226. un 227. pantā noteiktās procedūras, Komisija vai jebkura dalībvalsts var tieši griezties Tiesā, ja uzskata, ka cita dalībvalsts nepareizi izmanto 296. un 297. pantā paredzētās pilnvaras. Tiesa pieņem lēmumu slēgtā sēdē.

299. pants ⁽¹⁾

1. Šis Līgums attiecas uz Beļģijas Karalisti, Čehijas Republiku, Dānijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Igaunijas Republiku, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Francijas Republiku, Īriju, Itālijas Republiku, Kipras Republiku, Latvijas Republiku, Lietuvas Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Ungārijas Republiku, Maltas Republiku, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Polijas Republiku, Portugāles Republiku, Slovēnijas Republiku, Slovākijas Republiku, Somijas Republiku, Zviedrijas Karalisti un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti.

2. Šā Līguma noteikumus piemēro Francijas aizjūras departamentiem, Azoru salām, Madeiras salām un Kanāriju salām.

Tomēr, ņemot vērā Francijas aizjūras departamentu, Azoru salu, Madeiras salu un Kanāriju salu struktūras sociālo un ekonomisko stāvokli, ko vēl vairāk apgrūtina tādi faktori kā attālums, tas, ka tās ir salas, maza teritorija, sarežģīts reljefs un klimats, tautsaimniecības atkarība no dažiem ražojumiem, kas, nemainoties un cits citu papildinot, nopietni kavē to attīstību, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, paredz īpašus pasākumus, lai izstrādātu nosacījumus šā Līguma piemērošanai minētajiem reģioniem, tostarp kopēju politiku.

(¹) Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

Padome, paredzot attiecīgos pasākumus, kas minēti šā punkta otrajā daļā, ņem vērā, piemēram, muitas un tirdzniecības politiku, fiskālo politiku, brīvās tirdzniecības zonas, lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku, nosacījumus izejvielu un plaša patēriņa preču piegādei, valsts atbalstu un nosacījumus, lai piekļūtu struktūrfondiem un Kopienas horizontālajām programmām.

Padome paredz šā punkta otrajā daļā minētos pasākumus, ņemot vērā tālāko reģionu īpatnības un grūtības un neietekmējot Kopienas tiesiskā regulējuma integritāti un saskaņu, tostarp iekšējo tirgu un kopējo politiku.

3. Īpašā asociācijas procedūra, kas izklāstīta šā Līguma ceturtajā daļā, attiecas uz tām aizjūras zemēm un teritorijām, kas uzskaitītas šā Līguma II pielikumā.

Šis Līgums neattiecas uz tām aizjūras zemēm un teritorijām, kuras uztur īpašas attiecības ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti un kuras nav iekļautas iepriekšminētajā sarakstā.

4. Šis Līgums attiecas uz tām Eiropas teritorijām, par kuru ārlietām ir atbildīga kāda no dalībvalstīm.

5. Šis Līgums attiecas uz Ālandu salām saskaņā ar 2. protokolu Aktā par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanās nosacījumiem.

6. Neatkarīgi no iepriekšējiem punktiem,

a) šis Līgums neattiecas uz Farēru salām;

b) šis Līgums neattiecas uz Apvienotās Karalistes *Akrotiri* un *Dhekelia* Suverēnajām bāzu teritorijām Kiprā, izņemot tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu to pasākumu īstenošanu, kas paredzēti Protokolā par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Suverēnajām bāzu teritorijām Kiprā, kurš pievienots Aktam par nosacījumiem, ar kādiem Čehijas Republika, Igaunijas Republika, Kipras Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Maltas Republika, Polijas Republika, Slovēnijas Republika un Slovākijas Republika pievienojas Eiropas Savienībai, un saskaņā ar minētā protokola noteikumiem;

c) šis Līgums attiecas uz Normandijas salām un Menas salu tikai tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu to noteikumu īstenošanu, kas attiecas uz minētajām salām un ko paredz 1972. gada 22. janvārī parakstītais Līgums par jaunu dalībvalstu pievienošanos Eiropas Ekonomikas kopienai un Eiropas Atomenerģijas kopienai.

300. pants

1. Gadījumā, ja šis Līgums paredz slēgt nolīgumus starp Kopienu un vienu vai vairākām valstīm vai starptautiskām organizācijām, Komisija sniedz ieteikumus Padomei, kas pilnvaro Komisiju sākt vajadzīgās sarunas. Šīs sarunas vada Komisija, apspriežoties ar īpašām Padomes ieceltām komitejām, kas tai palīdz veikt šo uzdevumu, un saskaņā ar direktīvām, ko Padome var tai izdot.

Izmantojot ar šo punktu piešķirtās pilnvaras, Padome pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu, izņemot 2. punkta pirmajā daļā paredzētos gadījumus, kad tā pieņem lēmumus vienprātīgi.

2. Ievērojot pilnvaras, kas Komisijai piešķirtas šajā jomā, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem lēmumus par nolīgumu parakstīšanu, reizē ar ko var pieņemt arī lēmumus par nolīgumu pagaidu piemērošanu pirms to stāšanās spēkā, kā arī pieņem lēmumus par nolīgumu slēgšanu. Padome lēmumus pieņem vienprātīgi, ja nolīgums attiecas uz jomu, kur vajadzīga vienprātība, lai pieņemtu iekšējus noteikumus un slēgtu 310. pantā minētos nolīgumus.

Atkāpjoties no 3. punkta noteikumiem, tās pašas procedūras attiecas arī uz lēmumu pārtraukt kāda nolīguma piemērošanu, kā arī uz tādu nostāju pieņemšanu, kas Kopienas vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir uzaicināta pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, ar ko papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu.

Eiropas Parlamentam tūlīt un pilnīgi dara zināmu katru lēmumu, kas pieņemts atbilstīgi šim punktam un kas attiecas uz nolīgumu pagaidu piemērošanu vai piemērošanas apturēšanu, vai Kopienas nostājas pieņemšanu struktūrā, kas izveidota ar nolīgumu.

3. Padome slēdz nolīgumus, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, izņemot nolīgumus, kas minēti 133. panta 3. punktā, tostarp gadījumos, kad nolīgums attiecas uz jomu, attiecībā uz kuru jāievēro 251. vai 252. pantā paredzētā procedūra, lai pieņemtu iekšējus noteikumus. Eiropas Parlaments sniedz atzinumu termiņā, kuru Padome var noteikt atbilstīgi jautājuma steidzamībai. Ja atzinums noteiktajā termiņā nav sniegts, Padome ir tiesīga pieņemt lēmumu.

Atkāpjoties no šā punkta iepriekšējās daļas, 310. pantā minētos nolīgumus, citus nolīgumus, kas, izvērsot sadarbību, izveido īpašu iestāžu sistēmu, nolīgumus, kas būtiski ietekmē Kopienas budžetu, kā arī nolīgumus, kuru dēļ jāizdara grozījumi kādā tiesību aktā, kurš pieņemts saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru, slēdz tikai pēc tam, kad saņemta Eiropas Parlamenta piekrišana.

Steidzamos gadījumos Padome un Eiropas Parlaments var vienoties par termiņu, kurā šī piekrišana jāsaņem.

4. Slēdzot nolīgumus, Padome, atkāpjoties no šā panta 2. punkta, var pilnvarot Komisiju Kopienas vārdā apstiprināt grozījumus, ja nolīgums paredz tos pieņemt ar vienkāršotu procedūru vai ja grozījumus pieņem ar attiecīgo nolīgumu izveidota struktūra; Padome var paredzēt šādam pilnvarojumam īpašus nosacījumus.

5. Ja Padome paredz noslēgt nolīgumu, kura dēļ jāizdara grozījumi šajā Līgumā, grozījumi vispirms jāpieņem saskaņā ar procedūru, kas paredzēta 48. pantā Līgumā par Eiropas Savienību.

6. Eiropas Parlaments, Padome, Komisija vai jebkura dalībvalsts var saņemt Tiesas atzinumu par to, vai paredzētais nolīgums ir saderīgs ar šo Līgumu. Ja Tiesas atzinums ir negatīvs, nolīgums var stāties spēkā tikai saskaņā ar 48. pantu Līgumā par Eiropas Savienību.

7. Nolīgumi, kas noslēgti saskaņā ar šajā pantā izklāstītajiem nosacījumiem, uzliek saistības Kopienas iestādēm un dalībvalstīm.

301. pants

Ja kopēja nostāja vai kopīga rīcība, kas paredzēta saskaņā ar noteikumiem, kuri ietverti Līgumā par Eiropas Savienību un attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, paredz Kopienai daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai sašaurināt ekonomiskās attiecības ar vienu vai vairākām trešām valstīm, Padome veic vajadzīgos steidzamos pasākumus. Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

302. pants

Komisijas pienākums ir uzturēt visas vajadzīgās attiecības ar Apvienoto Nāciju Organizācijas iestādēm un ar tās specializētām iestādēm.

Komisija uztur vajadzīgās attiecības arī ar visām starptautiskām organizācijām.

303. pants

Komisija ievieš visas attiecīgās formas sadarbībai ar Eiropas Padomi.

304. pants

Kopiena izveido ciešu sadarbību ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju un, savstarpēji vienojoties, sīkāk nosaka šīs sadarbības formas.

305. pants

1. Šis Līgums neietekmē Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu tiesībām un pienākumiem, minētās Kopienas iestāžu pilnvarām un tajā Līgumā ietvertos noteikumus par ogļu un tērauda kopējā tirgus darbību.

2. Šis Līgums neparedz atkāpes no Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma.

306. pants

Šis Līgums neliedz pastāvēt vai attīstīties reģionālām apvienībām, ko veido Beļģija un Luksemburga vai Beļģija, Luksemburga un Nīderlande, ciktāl šo reģionālo apvienību mērķi nav sasniedzami, piemērojot šo Līgumu.

307. pants

Šis Līgums neietekmē tiesības un pienākumus, ko uzliek nolīgumi, kurus pirms 1958. gada 1. janvāra un – attiecībā uz kandidātvalstīm – pirms to pievienošanās dienas viena vai vairākas dalībvalstis, no vienas puses, noslēgušas ar vienu vai vairākām trešām valstīm, no otras puses.

Ja minētie nolīgumi nesader ar šo Līgumu, attiecīgā dalībvalsts vai attiecīgās dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu konstatēto nesaderību. Vajadzības gadījumā dalībvalstis šajā sakarā sniedz savstarpēju palīdzību un vienojas par kopēju attieksmi.

Piemērojot šā panta pirmajā daļā minētos nolīgumus, dalībvalstis ņem vērā to, ka tiesības, par kuru piešķiršanu tās vienojušās šajā Līgumā, ir būtiska Kopienas sistēmas daļa un tādējādi ir cieši saistītas ar kopīgu iestāžu dibināšanu, attiecīgu pilnvaru piešķiršanu tām, kā arī ar to, ka visas citas dalībvalstis piešķir tādas pašas tiesības.

308. pants

Ja izrādās, ka Kopienai, lai sasniegtu kādu tās mērķi kopējā tirgus darbībā, jārikojas, bet šis Līgums nepiešķir vajadzīgās pilnvaras, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu veic attiecīgus pasākumus.

309. pants

1. Ja saskaņā ar 7. panta 3. punktu Līgumā par Eiropas Savienību ir pieņemts lēmums uz laiku atņemt balsstiesības kādas dalībvalsts valdības pārstāvim, tad šīs balsstiesības atņem arī attiecībā uz šo Līgumu.

2. Turklāt, ja saskaņā ar 7. panta 2. punktu ir konstatēts, ka kāda dalībvalsts vairākkārt nopietni pārkāpusi principus, kas minēti 6. panta 1. punktā Līgumā par Eiropas Savienību, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt uz laiku atņemt dažas tiesības, ko nosaka šā Līguma piemērošana konkrētajā dalībvalstī. To īstenojot, Padome ņem vērā iespējamās sekas, ko šāda tiesību atņemšana var radīt attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām un pienākumiem.

Attiecīgai dalībvalstij joprojām ir saistoši šā Līguma uzliktie pienākumi.

3. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu vēlāk var nolemt mainīt vai atcelt pasākumus, kas noteikti saskaņā ar 2. punktu, ja mainās apstākļi, kas likuši tos īstenot.

4. Pieņemot lēmumus, kas minēti 2. un 3. punktā, Padome neņem vērā attiecīgās dalībvalsts valdības pārstāvja balsojumu. Atkāpjoties no 205. panta 2. punkta, kvalificēts balsu vairākums ir tāda pati attiecīgajiem Padomes locekļiem piešķirto balsu attiecība, kāda noteikta 205. panta 2. punktā.

Šo punktu piemēro arī tad, ja balsstiesības ir uz laiku atņemtas saskaņā ar 1. punktu. Tādos gadījumos lēmumu, kam vajadzīga vienprātība, pieņem, attiecīgās dalībvalsts valdības pārstāvim nebalsojot.

310. pants

Kopiena ar vienu vai vairākām valstīm vai starptautiskām organizācijām var slēgt asociācijas nolīgumus, kas nosaka savstarpējas tiesības un pienākumus, kopīgu rīcību un īpašu procedūru.

311. pants

Protokoli, kas pēc dalībvalstu savstarpējas vienošanās pievienoti šim Līgumam, ir daļa no tā.

312. pants

Šis Līgums ir noslēgts uz neierobežotu laiku.

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

313. pants

Augstās Līgumslēdzējas Puses šo Līgumu ratificē saskaņā ar attiecīgajām konstitucionālajām prasībām. Ratifikācijas dokumentus deponē Itālijas Republikas valdībai.

Šis Līgums stājas spēkā nākamā mēneša pirmajā dienā pēc tam, kad ratifikācijas dokumentu deponējusi pēdējā parakstītājvalsts. Ja tomēr deponēšana notiek vēlāk nekā 15 dienas pirms nākamā mēneša sākuma, šis Līgums nestājas spēkā līdz aiznākamā mēneša pirmajai dienai pēc ratifikācijas dokumenta deponēšanas.

314. pants ⁽¹⁾

Šā Līguma oriģinālu vienā eksemplārā franču, holandiešu, itāļu un vācu valodā deponē Itālijas Republikas valdības arhīvā; visi četri teksti ir vienlīdz autentiski, un Itālijas Republikas valdība izsniedz apliecinātu kopiju visu citu parakstītājvalstu valdībām.

Saskaņā ar Pievienošanās līgumiem autentisks ir arī šā Līguma teksts angļu, čehu, dāņu, grieķu, igauņu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru un zviedru valodā.

TO APLIECINOT, attiecīgie Pilnvarotie ir parakstījuši šo Līgumu.

Romā, tūkstoš deviņi simti piecdesmit septītā gada divdesmit piektajā martā.

(pilnvaroto saraksts nav sniegts)

⁽¹⁾ Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

PIELIKUMI

I PIELIKUMS

SARAKSTS,

kas minēts līguma 32. pantā

1 Numurs Briseles nomenklatūrā	2 Produkta apraksts
1. nodaļa	Dzīvi dzīvnieki
2. nodaļa	Gaļa un pārtikas gaļas subprodukti
3. nodaļa	Zivis, vēžveidīgie un mīkstmieši
4. nodaļa	Piena pārstrādes produkti; putnu olas; dabīgais medus
5. nodaļa	
05.04	Dzīvnieku (izņemot zivju) zarnas, pūšļi un kuņģi, gan veseli, gan to daļas
05.15	Dzīvnieku izcelsmes produkti, kas citur nav minēti vai ietverti; beigti dzīvnieki, kas minēti 1. vai 3. nodaļā un kas nav derīgi pārtikai
6. nodaļa	Veģetējoši koki un citi augi; sīpoli, saknes un līdzīgas augu daļas; griezti ziedi un dekoratīvi zaļumi
7. nodaļa	Dārzeni un dažī ēdami sakņaugi un bumbuļaugi
8. nodaļa	Ēdami augļi un rieksti; ķirbjaugu vai citrusu augļu mizas
9. nodaļa	Kafija, tēja un garšvielas, izņemot mate (pozīcija 09.03)
10. nodaļa	Labība
11. nodaļa	Miltrūpniecības ražojumi; iesals un ciete; lipekļi; inulīns
12. nodaļa	Eļļas augu sēklas un augļi; dažādi graudi, sēklas un augļi; augi rūpniecības un medicīnas vajadzībām; salmi un rupjā lopbarība
13. nodaļa	
ex 13.03	Pektīns
15. nodaļa	
15.01	Kausēti cūku tauki un citi apstrādāti cūku tauki; apstrādāti mājputnu tauki

1 Numurs Briseles nomenklatūrā	2 Produkta apraksts
15.02	Nekausēti liellopu, aitu vai kazu tauki; no tiem pagatavoti kausēti tauki (tostarp <i>premier jus</i>)
15.03	Kausētu cūku tauku stearīns, oleostearīns un tauku stearīns, kausētu cūku tauku eļļa, oleoeļļa un taleļļa, neemulģēta, nesajaukta un citādi nesagatavota
15.04	Zivju vai jūras zīdītāju tauki un eļļas, arī rafinētas
15.07	Negaistošas augu eļļas, šķidrās vai cietas, nerafinētas, rafinētas vai attīrītas
15.12	Dzīvnieku vai augu tauki un eļļas, hidrogenētas, arī rafinētas, bet tālāk neapstrādātas
15.13	Margarīns, kausētu cūku tauku aizstājēji un citi apstrādāti tauki pārtikai
15.17	Taukvielu un dzīvnieku vai augu vasku apstrādes atlikumi
16. nodaļa	Gaļas, zivju, vēžveidīgo vai mīkstmiešu izstrādājumi
17. nodaļa	
17.01	Ciets cukurbiešu un cukurniedru cukurs
17.02	Pārējie cukuri; cukura sīrupi; mākslīgais medus (sajaukts vai nesajaukts ar dabīgo medu); grauzdēts cukurs
17.03	Melase, arī balināta
17.05	Aromatizēti vai krāsoti cukuri, sīrupi un melases, tomēr izņemot augļu sulas ar cukura piedevu jebkurā daudzumā
18. nodaļa	
18.01	Kakao pupiņas, veselas vai maltas, negrauzdētas vai grauzdētas
18.02	Kakao čaumalas, apvalki, miziņas un citi atkritumi

1 Numurs Briseles nomenklatūrā	2 Produkta apraksts
20. nodaļa	Dārzeņu, augļu vai citu augu daļu izstrādājumi
22. nodaļa	
22.04	Rūgstoša vīnogu misa vai vīnogu misa, kuras rūgšana pārtraukta, nepievienojot spirtu
22.05	Svaigo vīnogu vīni; vīnogu misa, kuras rūgšana pārtraukta, pievienojot spirtu
22.07	Citi raudzēti dzērieni (piemēram, ābolu sidrs, bumbieru vīns, medalus)
ex 22.08 ex 22.09	Etilspirts vai attīrīti spirti, denaturēti vai nedenaturēti, jebkāda stipruma, kas iegūti no lauksaimniecības produktiem, kuri minēti Līguma I pielikumā, izņemot liķierus, citus alkoholiskos dzērienus un alkoholisko preparātu maisījumus (dēvētus par "koncentrētiem ekstraktiem"), kas paredzēti dzērienu izgatavošanai
22.10	Etiķis un etiķa aizstājēji
23. nodaļa	Pārtikas rūpniecības atliekas un atkritumi; sagatavota rupjā dzīvnieku barība
24. nodaļa	
24.01	Neapstrādāta tabaka, tabakas atkritumi
45. nodaļa	
45.01	Dabiskais korķis, neapstrādāts, sasmalcināts, granulēts vai malts; korķa atkritumi
54. nodaļa	
54.01	Linšķiedra, neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; linu atsukas un atbiras (tostarp plucinātas lupatas)
57. nodaļa	
57.01	Kaņepāju šķiedra (<i>Cannabis sativa</i>), neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; kaņepāju šķiedru atsukas un atbiras (tostarp plucinātas lupatas vai virves)

II PIELIKUMS**AIZJŪRAS ZEMES UN TERITORIJAS,
UZ KURĀM ATTIECAS LĪGUMA IV DAĻAS NOTEIKUMI**

- Grenlande,
- Jaunkaledonija un piederīgās teritorijas,
- Franču Polinēzija,
- Francijas Dienvidu un Antarktikas teritorijas,
- Volisa un Futunas salas,
- Majota,
- Senpjēra un Mikelona,
- Aruba,
- Nīderlandes Antiļas:
 - Bonēra,
 - Kirasao,
 - Saba,
 - Senteistāzija,
 - Sentmartēna.
- Angilja,
- Kaimanu salas,
- Folklendas salas,
- Dienviddžordžija un Dienvidsendviču salas,
- Montserrata,
- Pitkērna,
- Sv. Helēnas sala un piederīgās teritorijas,
- Britu Antarktikas teritorija,
- Britu Indijas okeāna teritorija,
- Tērksas un Kaikosas salas,
- Britu Virdžīnu salas,
- Bermudu salas.

B. PROTOKOLI, KAS PIEVIENOTI LĪGUMAM PAR EIROPAS SAVIENĪBU UN EIROPAS KOPIENAS DIBINĀŠANAS LĪGUMAM

Protokols (Nr. 2),

ar ko iekļauj Šengenas *acquis* Eiropas Savienības sistēmā (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

IEVĒROJOT TO, ka nolīgumi par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, ko 1985. gada 14. jūnijā un 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā parakstījušas dažas Eiropas Savienības dalībvalstis, kā arī ar tiem saistītie nolīgumi un uz to pamata pieņemtie noteikumi ir paredzēti, lai uzlabotu Eiropas integrāciju un, jo īpaši, lai Eiropas Savienībai ļautu straujāk kļūt par telpu, kurā valda brīvība, drošība un tiesiskums,

TIEKDAMIES iekļaut iepriekš minētos nolīgumus un noteikumus Eiropas Savienības sistēmā,

APLIECINOT, ka Šengenas *acquis* noteikumus piemēro tikai tad, ja tie ir saderīgi ar Eiropas Savienības un Kopienas tiesībām,

ŅEMOT VĒRĀ Dānijas īpašo nostāju,

ŅEMOT VĒRĀ TO, ka Īrija un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste nav minēto nolīgumu puses un parakstītājas, un to, ka tomēr ir jāparedz iespēja šīm dalībvalstīm pieņemt tos pilnībā vai daļēji,

ATZĪSTOT, ka tādēļ ir jāizmanto Līguma par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma noteikumi par dažu dalībvalstu ciešāku sadarbību un ka šos noteikumus vajadzētu izmantot tikai kā pēdējo līdzekli,

ŅEMOT VĒRĀ vajadzību uzturēt īpašas attiecības ar Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti, jo šīs abas valstis ir apstiprinājušas vēlmi uzņemties saistības, ko uzliek iepriekšminētie noteikumi, pamatojoties uz 1996. gada 19. decembrī Luksemburgā parakstīto nolīgumu,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

1. pants

Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Grieķijas Republika, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Itālijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Austrijas Republika, Portugāles Republika, Somijas Republika un Zviedrijas Karaliste, kas parakstījušas Šengenas nolīgumus, ir pilnvarotas izveidot ciešāku savstarpēju sadarbību jomās, uz ko attiecas minētie nolīgumi un ar tiem saistītie noteikumi, kas uzskaitīti šā protokola pielikumā, šē turpmāk "Šengenas *acquis*". Šo sadarbību veic Eiropas Savienības iestāžu un tiesību sistēmā, ievērojot attiecīgos noteikumus Līgumā par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā.

2. pants

1. No Amsterdamas Līguma spēkā stāšanās dienas Šengenas *acquis*, ieskaitot saskaņā ar Šengenas nolīgumiem dibinātās Izpildu komitejas lēmumus, kas pieņemti pirms šīs dienas, piemēro uzreiz visās trīspadsmit 1. pantā minētajās dalībvalstīs, neskarot 2. punkta noteikumus. No tās pašas dienas minēto Izpildu komiteju aizstāj Padome.

Padome ar 1. pantā minēto locekļu vienprātīgu lēmumu nosaka visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu šo punktu. Padome ar vienprātīgu lēmumu saskaņā ar attiecīgiem līgumu noteikumiem nosaka juridisko pamatu katram noteikumam vai lēmumam, kurš veido Šengenas *acquis*.

Attiecībā uz šādiem noteikumiem un lēmumiem un saskaņā ar minēto juridisko pamatu Eiropas Kopienas Tiesa īsteno pilnvaras, ko tai piešķir attiecīgi piemērojamie līgumu noteikumi. Nekādā gadījumā Tiesas kompetencē nav pieņemt nolēmumus par pasākumiem vai lēmumiem, kas attiecas uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības sargāšanu.

Kamēr iepriekš minētie pasākumi nav veikti un neskarot 5. panta 2. punktu, noteikumus vai lēmumus, kas veido Šengenas *acquis*, uzskata par tiesību aktiem, kas pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienību VI sadaļu.

2. Šā panta 1. punktu piemēro dalībvalstīm, kas parakstījušas protokolus par pievienošanos Šengenas *acquis*, no dienas, ko vienprātīgi nosaka 1. pantā paredzētie Padomes locekļi, izņemot gadījumu, kad kāda no šīm valstīm ir izpildījusi Šengenas *acquis* pievienošanās nosacījumus jau pirms Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā.

3. pants

Pēc 2. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētās noteikšanas Dānija attiecībā pret citām Šengenas nolīgumu parakstītājvalstīm saglabā tādas pašas tiesības un pienākumus, kā pirms minētās noteikšanas, attiecībā uz tām Šengenas *acquis* daļām, kurām par juridisko pamatu uzskata Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu.

Attiecībā uz tām Šengenas *acquis* daļām, kurām par juridisko pamatu uzskata VI sadaļu Līgumā par Eiropas Savienību, Dānija saglabā tādas pašas tiesības un pienākumus kā citas valstis, kas parakstījušas Šengenas nolīgumus.

4. pants

Īrija un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, kuras nesaista Šengenas *acquis*, jebkurā brīdī var lūgt dalību dažos vai visos šā *acquis* noteikumos.

Padome par šādu lūgumu pieņem lēmumu, pastāvot vienprātībai starp tās 1. pantā minētajiem locekļiem un attiecīgās valsts valdības pārstāvi.

5. pants

1. Uz priekšlikumiem un ierosinājumiem, kas pamatojas uz Šengenas *acquis*, attiecas attiecīgi līgumu noteikumi.

Šajā sakarā gadījumā, ja Īrija vai Apvienotā Karaliste, vai abas pietiekami drīz nav rakstiski paziņojušas Padomes priekšsēdētājam par nodomu piedalīties, uzskata, ka Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 11. pantā vai Līguma par Eiropas Savienību 40. pantā paredzētā atļauja ir piešķirta 1. pantā minētajām dalībvalstīm, kā arī Īrijai vai Apvienotajai Karalistei, ja kāda no tām vēlas iesaistīties attiecīgās jomas sadarbībā.

2. Attiecīgos līgumu noteikumus, kas minēti 1. punkta pirmajā daļā, piemēro pat tad, ja Padome nav noteikusi 2. panta 1. punkta otrajā daļā minētos pasākumus.

6. pants

Islandes Republika un Norvēģijas Karaliste iesaistās Šengenas *acquis* īstenošanā un tā turpmākā izveidē, pamatojoties uz 1996. gada 19. decembrī Luksemburgā parakstīto nolīgumu. Šajā nolūkā nolīgumā, ko šīs valstis slēdz ar Padomi, jāvienojas par piemērotām procedūrām, 1. pantā minētajiem Padomes locekļiem pieņemot lēmumu vienprātīgi. Šādā nolīgumā ietver noteikumus par Islandes un Norvēģijas līdzdalību visās finansiālās saistībās, kas rodas, īstenojot šo Protokolu.

Ar Islandi un Norvēģiju Padome ar vienprātīgu lēmumu slēdz atsevišķu nolīgumu, lai sadalītu tiesības un pienākumus starp Īriju un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, no vienas puses, un Islandi un Norvēģiju, no otras puses, tajās Šengenas *acquis* jomās, kas attiecas uz šīm valstīm.

7. pants

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka sīkākus noteikumus, kā Šengenas Sekretariātu iekļaut Padomes Ģenerālsekretariātā.

8. pants

Sarunās par jaunu dalībvalstu uzņemšanu Eiropas Savienībā Šengenas *acquis* un pasākumi, ko iestādes nosaka tā piemērošanas jomā, uzskatāms par *acquis*, kas kopumā jāpieņem visām kandidātvalstīm.

*PIELIKUMS***ŠENGENAS ACQUIS**

1. Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdību, Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Francijas Republikas valdības 1985. gada 14. jūnija Šengenas nolīgums par kontroļu pakāpenisku atcelšanu pie kopīgām robežām.
 2. Konvencija, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas nolīgumu par kontroļu pakāpenisku atcelšanu pie kopīgām robežām un kas noslēgta 1990. gada 19. jūnijā starp Beļģijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Francijas Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti un Nīderlandes Karalisti, kā arī tās Nobeiguma akts un deklarācijas.
 3. Pievienošanās protokoli un nolīgumi 1985. gada nolīgumam un 1990. gada īstenošanas konvencijai, kas noslēgti ar Itāliju (parakstīti 1990. gada 27. novembrī Parīzē), Spāniju un Portugāli (parakstīti 1991. gada 25. jūnijā Bonnā), Grieķiju (parakstīti 1992. gada 6. novembrī Madridē), Austriju (parakstīti 1995. gada 28. aprīlī Briselē) un Dāniju, Somiju un Zviedriju (parakstīti 1996. gada 19. decembrī Luksemburgā), kopā ar attiecīgajiem Nobeiguma aktiem un deklarācijām.
 4. Lēmumi un deklarācijas, ko pieņēmusi Izpildu komiteja, kas nodibināta saskaņā ar 1990. gada īstenošanas konvenciju, kā arī tiesību akti, ko tās instances, kam Izpildu komiteja piešķirusi lēmumu pieņemšanas pilnvaras, pieņem lai īstenotu šo konvenciju.
-

Protokols (Nr. 3)
**par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. panta dažu as-
pektu piemērošanu Apvienotajai Karalistei un Īrijai (1997)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

TIEKDAMĀS atrisināt dažus jautājumus, kas attiecas uz Apvienoto Karalisti un Īriju,

ŅEMOT VĒRĀ TO, ka daudzus gadus pastāvējuši īpaši noteikumi par ceļošanu starp Apvienoto Karalisti un Īriju,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam un Līgumam par Eiropas Savienību.

1. pants

Neatkarīgi no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. panta, neatkarīgi no jebkura cita šā Līguma vai Līguma par Eiropas Savienību noteikuma, pasākumiem, kas noteikti saskaņā ar šiem līgumiem, vai jebkādiem starptautiskiem nolīgumiem, ko noslēgusi Kopiena vai Kopiena un tās dalībvalstis ar vienu vai vairākām trešām valstīm, Apvienotā Karaliste personām, kas vēlas ieceļot tās teritorijā, ir tiesīga pie robežas ar citām dalībvalstīm veikt pārbaudes, ko tā uzskata par vajadzīgām, lai:

- a) pārbaudītu tiesības ieceļot Apvienotajā Karalistē to valstu pilsoņiem, kuras ir līgumslēdzējas puses Eiropas Ekonomisko zonas līgumā, un viņu apgādājamām personām, kas izmanto Kopienas tiesību aktu piešķirtās tiesības, kā arī citu valstu pilsoņiem, kuriem šādas tiesības dod kāds Apvienotajai Karalistei saistošs nolīgums;
- b) izlemtu, vai citām personām piešķirt atļauju ieceļot Apvienotajā Karalistē.

Apvienotās Karalistes tiesības noteikt vai īstenot šādas pārbaudes neietekmē Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. pants, jebkurš cits minētā līguma vai Līguma par Eiropas Savienību noteikums vai pasākums, kas paredzēts, piemērojot šos līgumus. Norādes uz Apvienoto Karalisti šajā pantā attiecas arī uz teritorijām, par kuru ārlietām atbild Apvienotā Karaliste.

2. pants

Apvienotā Karaliste un Īrija var arī turpmāk veikt savstarpējus pasākumus attiecībā uz personu pārvietošanos starp šīm teritorijām ("Kopīgā ceļojumu telpa"), pilnīgi respektējot šā Protokola 1. panta pirmās daļas a) apakšpunktā minēto personu tiesības. Tādējādi, kamēr viņi saglabā šos pasākumus, šā Protokola 1. panta noteikumi attiecas uz Īriju ar tādiem pašiem nosacījumiem kā uz Apvienoto Karalisti. Šos pasākumus neietekmē Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. pants, jebkurš cits minētā līguma vai Līguma par Eiropas Savienību noteikums vai pasākums, kas paredzēts, piemērojot šos līgumus.

3. pants

Pārējās dalībvalstis pie savām robežām vai jebkurā robežpārejas vietā ir tiesīgas šādi pārbaudīt personas, kuras vēlas ieceļot to teritorijā no Apvienotās Karalistes vai jebkuras teritorijas, par kuras ārlietām tā atbild, ar tādiem pašiem mērķiem, kas noteikti Protokola 1. pantā, vai no Īrijas, ciktāl šā Protokola 1. panta noteikumi attiecas uz Īriju.

Pārējo dalībvalstu tiesības noteikt vai veikt šādas pārbaudes neietekmē Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. pants, jebkurš cits minētā līguma vai Līguma par Eiropas Savienību noteikums vai pasākums, kas paredzēts, piemērojot šos līgumus.

Protokols (Nr. 4)
par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

TIEKDAMĀS atrisināt dažus jautājumus, kas attiecas uz Apvienoto Karalisti un Īriju,

ŅEMOT VĒRĀ Protokolu par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 14. panta dažu aspektu piemērošanu Apvienotajai Karalistei un Īrijai,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam un Līgumam par Eiropas Savienību.

1. pants

Ievērojot 3. pantu, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās ierosināto pasākumu pieņemšanā, ko veic Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu. Atkāpjoties no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 205. panta 2. punkta, kvalificēts balsu vairākums ir tāda Padomes locekļiem piešķirto balsu attiecība, kāda noteikta minētajā 205. panta 2. punktā. Padomes lēmumiem, kas jāpieņem vienprātīgi, vajadzīgs vienprātīgs lēmums, ko pieņem Padomes locekļi, izņemot Apvienotās Karalistes un Īrijas valdības pārstāvjus.

2. pants

Saskaņā ar 1. pantu un ievērojot 3., 4. un 6. pantu, nekādi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļas noteikumi, nekādi pasākumi, kas noteikti, piemērojot šo sadaļu, nekādi noteikumi starptautiskos nolīgumos, ko Kопiena noslēgusi, piemērojot šo sadaļu, nedz arī kādi Tiesas lēmumi, kas interpretē šos noteikumus vai pasākumus, Apvienotajai Karalistei vai Īrijai nav saistoši vai piemērojami; un neviens no šiem noteikumiem, pasākumiem vai lēmumiem neietekmē minēto dalībvalstu kompetenci, tiesības un pienākumus; un neviens no šiem noteikumiem, pasākumiem vai lēmumiem, ja tie attiecas uz Apvienoto Karalisti vai Īriju, negroza *acquis communautaire*, kā arī tie nav Kopienas tiesību daļa.

3. pants

1. Apvienotā Karaliste vai Īrija trijos mēnešos pēc tam, kad Padomei iesniegts priekšlikums vai ierosinājums, piemērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu, var rakstiski paziņot Padomes priekšsēdētājam, ka tā vēlas piedalīties šādu ierosinātu pasākumu noteikšanā un īstenošanā,

un tādā gadījumā šī valsts iegūst šādas tiesības. Atkāpjoties no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 205. panta 2. punkta, kvalificēts balsu vairākums ir tāda attiecīgiem Padomes locekļiem piešķirto balsu attiecība, kāda noteikta minētajā 205. panta 2. punktā.

Padomes lēmumiem, kas jāpieņem vienprātīgi, vajadzīgs vienprātīgs lēmums, ko pieņem Padomes locekļi, izņemot to locekli, kurš šādu paziņojumu nav izteicis. Pasākums, kas noteikts saskaņā ar šo punktu, ir saistošs visām dalībvalstīm, kuras piedalījušās tā noteikšanā.

2. Ja nav iespējams pieņemtā termiņā noteikt kādu no 1. punktā minētajiem pasākumiem, piedaloties Apvienotajai Karalistei vai Īrijai, Padome šādu pasākumu var noteikt saskaņā ar 1. pantu bez Apvienotās Karalistes vai Īrijas līdzdalības. Šādā gadījumā piemēro 2. pantu.

4. pants

Apvienotā Karaliste vai Īrija pēc tam, kad Padome ir noteikusi kādu pasākumu, piemērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu, vienmēr var paziņot Padomei un Komisijai par savu nodomu pieņemt minēto pasākumu. Tādā gadījumā *mutatis mutandis* piemēro Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 11. panta 3. punktā paredzēto procedūru.

5. pants

Dalībvalstij, kam nav saistoši pasākumi, kuri noteikti, piemērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu, nav nekādu finansiālu minētā pasākuma saistību, izņemot iestāžu administratīvās izmaksas.

6. pants

Ja gadījumos, kas minēti šajā Protokolā, Apvienotajai Karalistei vai Īrijai ir saistošs kāds pasākums, ko Padome noteikusi, piemērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu, attiecīgos minētā līguma noteikumus, to skaitā 68. pantu, sakarā ar attiecīgo pasākumu piemēro šai valstij.

7. pants

3. un 4. pants neskar Protokolu, ar ko iekļauj Šengenas *acquis* Eiropas Savienības sistēmā.

8. pants

Īrija var rakstiski paziņot Padomes priekšsēdētājam, ka turpmāk nevēlas, lai uz to attiektos šā Protokola noteikumi. Šādā gadījumā uz Īriju attiecas līguma parastie noteikumi.

Protokols (Nr. 5)
par Dānijas nostāju (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

ATGĀDINOT lēmumu, ko pieņēma valstu un valdību vadītāji Eiropadomes sanāksmes laikā 1992. gada 12. decembrī Edinburgā par dažiem jautājumiem, kurus sakarā ar Līgumu par Eiropas Savienību bija izvirzījusi Dānija,

IEVĒROJOT Dānijas nostāju attiecībā uz pilsonību, ekonomisko un monetāro savienību, aizsardzības politiku un tieslietām un iekšlietām, kas izklāstīta Edinburgas lēmumā,

IEVĒROJOT 3. pantu Protokolā, ar ko iekļauj Šengenas *acquis* Eiropas Savienības sistēmā,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam un Līgumam par Eiropas Savienību.

I DAĻA

1. pants

Dānija nepiedalās tādu Padomes pasākumu noteikšanā, kas ierosināti saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu. Atkāpjoties no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 205. panta 2. punkta, kvalificēts balsu vairākums ir 205. panta 2. punktā noteiktā attiecīgiem Padomes locekļiem piešķirto balsu attiecība. Padomes lēmumiem, kas jāpieņem vienprātīgi, vajadzīga Padomes locekļu vienprātība, izņemot Dānijas valdības pārstāvi.

2. pants

Neviens no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļas noteikumiem, neviens pasākums, kas noteikts, piemērojot šo sadaļu, neviens noteikums starptautiskā nolīgumā, ko Kopiena noslēgusi, piemērojot šo sadaļu, un neviens Tiesas lēmums, kas interpretē šādus noteikumus vai pasākumus, nav saistoši vai piemērojami Dānijai; šādi noteikumi, pasākumi vai lēmumi neietekmē Dānijas kompetenci, tiesības un pienākumus; neviens šāds noteikums, pasākums vai lēmums negroza *acquis communautaire*, kā arī tie nav Kopienas tiesību daļa, ja attiecas uz Dāniju.

3. pants

Dānijai nav nekādu finansiālu saistību sakarā ar pasākumiem, kas minēti 1. pantā, izņemot iestāžu administratīvās izmaksas.

4. pants

1., 2. un 3. pants neattiecas uz pasākumiem, kas nosaka, kuru trešo valstu pilsoņiem vajadzīgas vīzas, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, vai pasākumiem, kas attiecas uz vīzu formu vienādību.

5. pants

1. Sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par kādu priekšlikumu vai ierosinājumu, kura mērķis ir attīstīt Šengenas *acquis*, piemērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļas noteikumus, Dānija izlemj, vai transponēt šo lēmumu savos tiesību aktos. Ja tā nolems to darīt, šis lēmums saskaņā ar starptautiskām tiesībām radīs savstarpējas saistības Dānijai un pārējām dalībvalstīm, kuras minētas 1. pantā Protokolā, ar ko iekļauj Šengenas *acquis* Eiropas Savienības sistēmā, kā arī Īrijai vai Apvienotajai Karalistei, ja šīs dalībvalstis piedalīsies konkrētajās sadarbības jomās.

2. Ja Dānija nolems nepiemērot kādu Padomes lēmumu, kas minēts 1. punktā, tad dalībvalstis, kuras minētas 1. pantā Protokolā, ar ko iekļauj Šengenas *acquis* Eiropas Savienības sistēmā, apsvērs, kādi attiecīgi pasākumi būtu jāveic.

II DAĻA

6. pants

Attiecībā uz pasākumiem, ko Padome noteikusi Līguma par Eiropas Savienību 13. panta 1. punkta un 17. panta jomā, Dānija nepedalās ar aizsardzību saistītu Savienības lēmumu un rīcību izstrādē un ieviešanā, bet tā nekavēs attīstīt ciešāku dalībvalstu sadarbību šajā jomā. Tādēļ Dānija nepedalās šo pasākumu noteikšanā. Dānijai nav pienākuma palīdzēt finansēt darbības izdevumus, ko rada šādi pasākumi.

III DAĻA

7. pants

Dānija saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām vienmēr var informēt citas dalībvalstis, ka tā turpmāk nevēlas pilnībā vai daļēji izmantot šo Protokolu. Šādā gadījumā Dānija pilnībā piemēros attiecīgos spēkā esošos Eiropas Savienības noteiktos pasākumus.

C. PROTOKOLI, KAS PIEVIENOTI LĪGUMAM PAR
EIROPAS SAVIENĪBU, EIROPAS KOPIENAS
DIBINĀŠANAS LĪGUMAM UN EIROPAS
ATOMENERĢIJAS KOPIENAS DIBINĀŠANAS
LĪGUMAM

Protokols (Nr.6)
par Tiesas Statūtiem (2001)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

VĒLĒDAMIĒS pieņemt Tiesas Statūtus, kas paredzēti Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 245. pantā un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 160. pantā,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Līgumam par Eiropas Savienību, Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumam.

1. pants

Tiesas sastāvs un funkcijas atbilst noteikumiem, kas paredzēti Līgumā par Eiropas Savienību (ES līgums), Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā (EK līgums), Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumā (EAEK līgums) un šajos Statūtos.

I SADAĻA

TIESNEŠI UN ĢENERĀLADVOKĀTI

2. pants

Pirms stāšanās amatā visi tiesneši atklātā tiesas sēdē zvēr pildīt pienākumus objektīvi un apzinīgi un ievērot Tiesas apspriežu slepenību.

3. pants

Uz tiesnešiem attiecas imunitāte pret tiesvedību. Pēc amata pilnvaru beigām viņu imunitāte saglabājas attiecībā uz darbībām, kas veiktas, pildot amata pienākumus, tostarp attiecībā uz teikto un rakstīto.

Tiesas plēnums imunitāti var atņemt.

Ja tiesnesim atņem imunitāti un pret viņu ierosina krimināllietu, katrā attiecīgā dalībvalstī viņu var tiesāt tikai tāda tiesa, kuras kompetencē ir tiesāt attiecīgās valsts augstākos tiesnešus.

12. līdz 15. pants un 18. pants Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās attiecas uz Tiesas tiesnešiem, ģenerālvokātiem, sekretāru un referentu palīgiem, neskarot šā panta iepriekšējās daļās izklāstītos noteikumus par tiesnešu imunitāti pret tiesvedību.

4. pants

Tiesneši nedrīkst būt politiskos vai valsts pārvaldes amatos.

Viņi nedrīkst uzņemties algotu vai nealgotu darbu, ja vien Padome izņēmuma kārtā nav ļāvusi to darīt.

Stājoties amatā, tiesneši svinīgi solās tiklab amata pilnvaru laikā, kā pēc tam pildīt pienākumus, ko uzliek šis amats, jo īpaši pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi, pēc amata pilnvaru beigām pieņemot dažus amatus un priekšrocības.

Visas neskaidrības šajā sakarā izšķir ar Tiesas lēmumu.

5. pants

Izņemot parastu nomaiņu vai nāves gadījumu, tiesneša pienākumi beidzas, viņam atkāpjoties no amata.

Ja tiesnesis atkāpjas no amata, viņš Tiesas priekšsēdētājam iesniedz atlūgumu, kas jānodod Padomes priekšsēdētājam. Pēc šāda paziņojuma tiesneša amata vieta ir brīva.

Tiesnesis turpina pildīt amata pienākumus, kamēr pēctecis viņu nomaina, izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas 6. pants.

6. pants

Tiesnesi var atlaist no amata vai atņemt viņam tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām tikai tad, ja pēc vienprātīga Tiesas tiesnešu un ģenerālvokātu atzinuma tiesnesis vairs neatbilst vajadzīgajiem nosacījumiem vai nepilda amata pienākumus. Attiecīgais tiesnesis šādās apspriedēs nepiedalās.

Tiesas sekretārs Tiesas lēmumu dara zināmu Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam un Komisijas priekšsēdētājam, kā arī paziņo to Padomes priekšsēdētājam.

Gadījumā, ja nolemts kādu tiesnesi atlaist no amata, pēc šāda paziņojuma tiesneša amata vieta ir brīva.

7. pants

Tiesnesi, kam jāaizstāj Tiesas loceklis, kura amata pilnvaru laiks nav beidzies, ieceļ uz viņa priekšteča atlikušo pilnvaru laiku.

8. pants

Noteikumi, kas ietverti 2. līdz 7. pantā, attiecas uz ģenerālvokātiem.

II SADAĻA

TIESAS UZBŪVE

9. pants ⁽¹⁾

Ik pēc trijiem gadiem daļēji nomainot tiesnešus, pārmaiņus nomaina trīspadsmit un divpadsmit tiesnešus.

Ik pēc trijiem gadiem daļēji nomainot ģenerālvokātus, katrā reizē nomaina četrus ģenerālvokātus.

10. pants

Tiesas sekretārs Tiesas priekšā zvēr pildīt pienākumus objektīvi un apzinīgi un ievērot Tiesas apspriežu slepenību.

11. pants

Tiesa organizē sekretāra aizvietošanu gadījumā, ja viņš nevar ierasties Tiesā.

(¹) Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

12. pants

Lai Tiesa varētu darboties, tai piesaista ierēdņus un citus darbiniekus. Viņi ir pakļauti Tiesas sekretāram priekšsēdētāja vadībā.

13. pants

Pēc Tiesas priekšlikuma Padome ar vienprātīgu lēmumu var paredzēt referenta palīgu iecelšanu un pieņemt noteikumus, kas reglamentē viņu pienākumus. Referenta palīgiem saskaņā ar reglamentu var uzdot piedalīties Tiesā izskatāmo lietu izmeklēšanā un sadarboties ar tiesnesi referentu.

Referenta palīgus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kam ir vajadzīgā juridiskā kvalifikācija; viņus ieceļ Padome. Referenta palīgi Tiesas priekšā zvēr pildīt pienākumus objektīvi un apzinīgi un ievērot Tiesas apspriežu slepenību.

14. pants

Tiesnešiem, ģenerālvokātiem un sekretāram ir jābūt dzīvesvietai tur, kur atrodas Tiesas mītne.

15. pants

Tiesa strādā bez pārtraukuma. Tiesas oficiālās brīvdienas nosaka Tiesa, pienācīgi ievērojot savas darba vajadzības.

16. pants

Tiesa veido palātas, kurās ir trīs un pieci tiesneši. Tiesneši no sava vidus ievēlē palātu priekšsēdētājus. To palātu priekšsēdētājus, kurās ir pieci tiesneši, ievēlē uz trijiem gadiem. Viņus vienreiz var ievēlēt atkārtoti.

Virspalātā ir trīspadsmit tiesneši. Tās priekšsēdētājs ir Tiesas priekšsēdētājs. To palātu priekšsēdētāji, kurās ir pieci tiesneši, un citi tiesneši, kurus ieceļ atbilstīgi reglamentam, arī ir daļa no virspalātas.

Tiesa lietas izspriež virspalātā, ja to lūdz dalībvalsts vai Kopienu iestāde, kas ir puse tiesas procesā.

Tiesas plēnums izlemj lietas, kas Tiesai iesniegtas saskaņā ar EK līguma 195. panta 2. punktu, 213. panta 2. punktu, 216. pantu vai 247. panta 7. punktu vai saskaņā ar EAEK līguma 107.d panta 2. punktu, 126. panta 2. punktu, 129. pantu vai 160.b panta 7. punktu.

Arī gadījumā, kad Tiesa uzskata, ka izskatāmā lieta ir ārkārtīgi svarīga, tā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas var pieņemt lēmumu, ka lieta jāizlemj Tiesas plēnumam.

17. pants

Tiesas nolēmumi ir spēkā tikai tad, ja apspriedē piedalās nepāra skaits tās locekļu.

Nolēmumi, ko pieņem tiesas palātas, kurās ir trīs vai pieci tiesneši, ir spēkā tikai tad, ja tos pieņem trīs tiesneši.

Virspalātas nolēmumi ir spēkā tikai tad, ja sēdē piedalās deviņi tiesneši.

Tiesas plēnuma nolēmumi ir spēkā tikai tad, ja sēdē piedalās piecpadsmit tiesneši.

Ja kāds no palātas tiesnešiem nevar piedalīties sēdē, tad saskaņā ar reglamentu viņa vietā lietas izspriešanai pieaicina citas palātas tiesnesi.

18. pants

Tiesnesis vai ģenerālvokāts nevar piedalīties tādas lietas izskatīšanā, kurā viņš iepriekš ir bijis pārstāvis, padomdevējs vai darbojies kā kādas puses advokāts, vai bijis pieaicināts izteikties kā tiesas, tribunāla vai izmeklēšanas komisijas loceklis, vai citā statusā.

Ja tiesnesis vai ģenerālvokāts kāda sevišķa iemesla dēļ uzskata, ka viņam nevajadzētu piedalīties kādas lietas izspriešanā vai izskatīšanā, tad viņš par to informē priekšsēdētāju. Ja priekšsēdētājs kāda sevišķa iemesla dēļ uzskata, ka tiesnesim vai ģenerālvokātam nevajadzētu piedalīties vai izteikt pamatotus secinājumus kādā lietā, tad viņš to dara zināmu šim tiesnesim vai ģenerālvokātam.

Visas grūtības, kas rodas, piemērojot šo pantu, risina ar Tiesas lēmumu.

Puses nevar lūgt mainīt Tiesas vai kādas tās palātas sastāvu tiesneša pilsonības dēļ vai tāpēc, ka Tiesā vai palātā nav tiesneša, kam būtu attiecīgās puses pilsonība.

III SADAĻA

PROCESS

19. pants

Dalībvalstis un Kopienu iestādes Tiesā pārstāv katrai lietai iecelts pārstāvis; pārstāvim var palīdzēt padomdevējs vai advokāts.

Tādā pašā veidā tiek pārstāvētas arī valstis, kas nav dalībvalstis, bet kas ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzējas puses, kā arī EEZ līgumā minētā EBTA Uzraudzības iestāde.

Citas puses jāpārstāv advokātam.

Tiesā pārstāvēt kādu pusi vai palīdzēt tai var tikai tie advokāti, kas ir tiesīgi praktizēt dalībvalstu tiesās vai to valstu tiesās, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzējas puses.

Šiem pārstāvjiem, padomdevējiem un advokātiem, kas piedalās Tiesas procesos, ir tiesības un imunitāte, kas vajadzīga, lai viņi varētu neatkarīgi pildīt pienākumus atbilstīgi reglamentā paredzētajiem nosacījumiem.

Attiecībā uz šiem padomdevējiem un advokātiem, kas piedalās Tiesas procesos, Tiesai ir pilnvaras, ko parasti piešķir tiesām un ko paredz reglaments.

Augstskolu pasniedzējiem, kas ir to dalībvalstu pilsoņi, kuru tiesību akti dod viņiem tiesības uzstāties tiesā, ir tādas pašas tiesības Tiesā, kādas šis pants piešķir advokātiem.

20. pants

Tiesas procesam ir divas daļas: rakstiskā daļa un mutiskā daļa.

Rakstiskajā daļā pusēm un Kopienu iestādēm, kuru lēmumi tiek apstrīdēti, nosūta pieteikumus, lietas izklāstus, iebildumus un apsvērumus, un atbildes, ja tādas ir, kā arī visus minētajiem dokumentiem pievienotos pamatojuma dokumentus vai to apliecinātas kopijas.

Minētos dokumentus nosūta Tiesas sekretārs tādā kārtībā un tādos termiņos, kādi paredzēti reglamentā.

Mutiskajā daļā ietilpst tiesneša referenta ziņojuma nolasīšana, pārstāvju, padomdevēju un advokātu uzklaušīšana, un ģenerāladvokāta izteiktie pamatotie secinājumi, kā arī liecinieku un ekspertu uzklaušīšana, ja tādi ir.

Ja Tiesa uzskata, ka lieta nav saistīta ar jaunu tiesību jautājumu, tā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas var pieņemt lēmumu par to, ka lieta izlemjama bez ģenerāladvokāta pamatoto secinājumu uzklaušīšanas.

21. pants

Tiesā griežas ar Tiesas sekretāram adresētu pieteikumu. Tajā jābūt iesniedzēja vārdam un pastāvīgai adresei, ziņām par parakstītāju, jānorāda persona vai personas, pret kurām pieteikums vērst, strīda priekšmets, prasījums un īss to tiesību normu izklāsts, ar kurām tiek pamatots pieteikums.

Vajadzības gadījumā pieteikumam pievieno aktu, ko prasa atcelt, vai - EK līguma 232. pantā minētos gadījumos, kā arī EAEK līguma 148. pantā minētos gadījumos - dokumentāru apliecinājumu par to, kurā dienā kāda iestāde saskaņā ar minētajiem pantiem tikusi uzaicināta rīkoties. Ja šos dokumentus neiesniedz kopā ar pieteikumu, Tiesas sekretārs lūdz attiecīgo pusi tos iesniegt pieņemamā termiņā, tomēr šādā gadījumā puse nezaudē savas tiesības arī tad, ja dokumentus iesniedz pēc lietas ierosināšanai noteiktā termiņa.

22. pants

Lietās, uz kurām attiecas EAEK līguma 18. pants, Tiesā griežas, iesniedzot Tiesas sekretāram apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norāda iesniedzēja vārdu un pastāvīgo adresi, ziņas par parakstītāju, atsauci uz pārsūdzēto lēmumu, kā arī norāda atbildētāju vārdus vai nosaukumus, strīda priekšmetu, pievieno dokumentus un īsu pamatojuma izklāstu.

Apelācijas sūdzībai pievieno apstrīdētā Arbitrāžas komitejas lēmuma apliecinātu kopiju.

Ja Tiesa apelāciju noraida, tad Arbitrāžas komitejas lēmums kļūst galīgs.

Ja Tiesa Arbitrāžas komitejas lēmumu atceļ, tad vajadzības gadījumā pēc kādas puses ierosinājuma lietu var atkal izskatīt Arbitrāžas komitejā. Arbitrāžas komiteja ievēro visus Tiesas nolēmumus par tiesību jautājumiem.

23. pants

Gadījumos, uz kuriem attiecas ES līguma 35. panta 1. punkts, EK līguma 234. pants un EAEK līguma 150. pants, attiecīgā dalībvalsts tiesa dara zināmu Tiesai savu lēmumu apturēt lietas izskatīšanu un nodot lietu Tiesai. Tiesas sekretārs šo lēmumu pēc tam paziņo pusēm, dalībvalstīm un Komisijai, kā arī Padomei vai Eiropas Centrālajai Bankai, ja kāda no tām izdevusi aktu, kura spēkā esamība vai interpretācija tiek apstrīdēta, un Eiropas Parlamentam un Padomei, ja šīs abas iestādes kopīgi izdevušas aktu, kura spēkā esamība vai interpretācija tiek apstrīdēta.

Puses, dalībvalstis, Komisija un, attiecīgā gadījumā, Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Centrālā banka ir tiesīga divos mēnešos pēc šāda paziņojuma iesniegt Tiesai lietas izklāstu vai rakstiskus apsvērumus.

Gadījumos, uz kuriem attiecas EK līguma 234. pants, Tiesas sekretārs attiecīgās valsts tiesas lēmumu paziņo arī valstīm, kas nav dalībvalstis, bet kas ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzējas puses, kā arī EEZ līgumā minētajai EBTA Uzraudzības iestādei, kas divos mēnešos pēc šāda paziņojuma Tiesai var iesniegt lietas izklāstu vai rakstiskus apsvērumus, ja konkrētā lieta ir saistīta ar EEZ līguma darbības jomām.

Ja nolīgums, kas attiecas uz kādu īpašu jautājumu un ko Padome noslēgusi ar vienu vai vairākām trešām valstīm, paredz, ka šīs valstis ir tiesīgas iesniegt lietas izklāstu vai rakstiskus apsvērumus gadījumos, kad dalībvalsts tiesa vērsas pie Tiesas, lai tā sniegtu prejudiciālu nolēmumu jautājumā, uz ko attiecas nolīgums, tad attiecīgās valsts tiesas nolēmumu, kura ir šis jautājums, arī paziņo attiecīgajām trešām valstīm. Divu mēnešu laikā no šādas paziņošanas šīs valstis drīkst iesniegt Tiesai lietas izklāstu vai rakstiskus apsvērumus.

24. pants

Tiesa var prasīt pusēm iesniegt visus dokumentus un darīt zināmu visu informāciju, ko Tiesa atzīst par vēlamu. Jebkuru atteikumu oficiāli reģistrē.

Tiesa var arī lūgt, lai dalībvalstis un iestādes, kas nav puses attiecīgajā lietā, dara zināmu visu informāciju, ko Tiesa atzīst par vajadzīgu tiesvedības sakarā.

25. pants

Tiesa var jebkurai fiziskai personai, struktūrai, iestādei, komitejai vai citai organizācijai pēc pašas izvēles katrā laikā uzticēt uzdevumu sniegt eksperta atzinumu.

26. pants

Lieciniekus uzklausa atbilstīgi reglamentam.

27. pants

Ja liecinieki neierodas tiesā, Tiesai ir pilnvaras, kas parasti ir tiesām, un tā var atbilstīgi reglamentam uzlikt naudas sodus.

28. pants

Lieciniekus un ekspertus var uz klausīt pēc tam, kad viņi devuši tādu zvērestu, kāds noteikts reglamentā, vai arī tādu, kāds noteikts liecinieka vai eksperta valsts tiesību aktos.

29. pants

Tiesa var dot rīkojumu, lai lieciniekus vai ekspertus uzklausu viņu pastāvīgās dzīvesvietas tiesu iestāde.

Šo rīkojumu atbilstīgi reglamentam nosūta izpildīt kompetentai tiesu iestādei. Dokumentus, kas sagatavoti, izpildot Tiesas tiesiskās palīdzības lūgumu, saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem nosūta atpakaļ Tiesai.

Tiesa sedz izdevumus, neierobežojot tiesības vajadzības gadījumā tos piedzīt no pusēm.

30. pants

Dalībvalstis pret visiem liecinieku vai ekspertu zvēresta pārkāpumiem izturas tāpat kā tad, ja pārkāpums būtu izdarīts kādā attiecīgās dalībvalsts tiesā, kuras jurisdikcijā ir civillietas. Pēc Tiesas pieprasījuma attiecīgā dalībvalsts pret pārkāpēju ierosina lietu savā kompetentajā tiesā.

31. pants

Tiesas sēdes ir atklātas, ja vien Tiesa pēc savas ierosmes vai pēc pušu iesnieguma nopietnu iemeslu dēļ nenolemj ko citu.

32. pants

Tiesas sēžu gaitā Tiesa var uzklausīt ekspertus, lieciniekus un pašas puses. Puses var vērsties pie Tiesas tikai ar pārstāvju starpniecību.

33. pants

Visas tiesas sēdes protokolē, un protokolu paraksta priekšsēdētājs un sekretārs.

34. pants

Priekšsēdētājs sagatavo izskatāmo lietu sarakstu.

35. pants

Tiesas apspriedes ir un paliek slepenas.

36. pants

Tiesas spriedumos norāda pamatojumu, kāpēc tie pieņemti. Spriedumos norāda to tiesnešu vārdus, kuri piedalījušies apspriedēs.

37. pants

Tiesas spriedumus paraksta priekšsēdētājs un sekretārs. Tos nolasa atklātās tiesas sēdēs.

38. pants

Tiesa pieņem lēmumu par izdevumiem.

39. pants

Tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar saīsināto tiesāšanās procedūru, kas vajadzības gadījumā var atšķirties no šo Statūtu noteikumiem un kas ir noteikta reglamentā, var pieņemt lēmumus attiecībā uz pieteikumiem par akta izpildes apturēšanu saskaņā ar EK līguma 242. pantu un EAEK līguma 157. pantu, par pagaidu pasākumu noteikšanu saskaņā ar EK līguma 243. pantu vai EAEK līguma 158. pantu, vai pieteikumus par izpildes apturēšanu saskaņā ar EK līguma 256. panta ceturto daļu vai EAEK līguma 164. panta trešo daļu.

Ja priekšsēdētājs nevar piedalīties sēdē, saskaņā ar reglamentu viņa vietā stājas cits tiesnesis.

Priekšsēdētāja vai tiesneša, kas viņu aizstāj, lēmums ir provizorisks un nekādi neietekmē Tiesas nolēmumu par lietas būtību.

40. pants

Dalībvalstis un Kopienu iestādes var iestāties lietās, ko izskata Tiesa.

Tādas tiesības ir arī visām citām personām, kas konstatē, ka Tiesā iesniegtas lietas iznākums skar to intereses, ja vien tā nav lieta starp dalībvalstīm, starp Kopienu iestādēm vai starp dalībvalstīm, no vienas puses, un Kopienu iestādēm, no otras puses.

Neskarot šā panta otro daļu, lietās, ko izskata Tiesa, var iestāties valstis, kas nav dalībvalstis, bet ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzējas puses, kā arī EEZ līgumā minētā EBTA Uzraudzības iestāde, ja konkrētā lieta ir saistīta ar kādu no EEZ līguma darbības jomām.

Argumenti, kas ietverti pieteikumā par iestāšanos lietā, drīkst tikai atbalstīt vienas puses prasījumu.

41. pants

Ja atbildētāja puse pēc atbilstīga uzaicinājuma neiesniedz rakstiskus argumentus aizstāvībai, spriedumu attiecībā uz šo pusi pieņem aizmuguriski. Iebildumus pret spriedumu var iesniegt mēneša laikā pēc tā paziņošanas. Iebildumu iesniegšana nepārtrauc aizmuguriskā sprieduma izpildi, ja vien Tiesa nenolemj ko citu.

42. pants

Dalībvalstis, Kopienu iestādes un citas fiziskās vai juridiskās personas tādās lietās un saskaņā ar tādiem nosacījumiem, kas jānosaka reglamentā, var ierosināt lietu kā trešās personas, lai apstrīdētu Tiesas spriedumu, kas pieņemts, neuzklausot šīs personas, ja spriedums aizskar viņu tiesības.

43. pants

Ja sprieduma saturs vai piemērojuma apjoms ir neskaidrs, Tiesa to interpretē pēc tās puses vai Kopienas iestādes lūguma, kura dara zināmu savu ieinteresētību šādā interpretēšanā.

44. pants

Pieteikumu pārskatīt spriedumu var iesniegt Tiesai tikai tad, ja kļūst zināms kāds fakts, kas ir būtiski svarīgs faktors, bet sprieduma pieņemšanas laikā nav bijis zināms Tiesai un pusei, kas prasa spriedumu pārskatīt.

Pārskatīšanu sāk ar Tiesas spriedumu, kas skaidri un noteikti fiksē jauno faktu un atzīst, ka būtībā tas ļauj lietu pārskatīt, un šā iemesla dēļ atzīst pieteikumu par izskatāmu.

Pieteikumu par pārskatīšanu nevar iesniegt, ja pagājuši desmit gadi pēc Tiesas sprieduma pieņemšanas dienas.

45. pants

Termiņu pagarinājumus, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, nosaka reglaments.

Termiņam beidzoties, attiecīgā persona nezaudē savas tiesības, ja pierāda, ka pastāvējuši neparedzēti apstākļi vai *force majeure*.

46. pants

Lietas pret Kopienām sakarā ar ārpuslīgumu saistībām nevar ierosināt, ja pagājuši pieci gadi pēc notikuma, kas ļāvis lietu ierosināt. Noilguma termiņu pārtrauc, ja Tiesā ir ierosināta lieta vai ja pirms šādas lietas cietusī puse iesniegusi lūgumu attiecīgajai Kopienas iestādei. Pēdējā gadījumā lieta jāierosina divos mēnešos, kā tas paredzēts EK līguma 230. pantā un EAEK līguma 146. pantā; vajadzības gadījumā piemēro attiecīgi vai nu EK līguma 232. panta otro daļu, vai arī EAEK līguma 148. panta otro daļu.

IV SADAĻA

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA

47. pants

Šo Statūtu 2. līdz 8. pants, 14. un 15. pants, 17. panta pirmā, otrā, ceturtā un piektā daļa un 18. pants attiecas uz Pirmās instances tiesu un tās locekļiem. Statūtu 2. pantā minēto zvērestu nodod Tiesas priekšā, un 3., 4. un 6. pantā minētos lēmumus pieņem Tiesa, iepriekš uzklusot Pirmās instances tiesu.

Šo Statūtu 3. panta ceturtā daļa, kā arī 10., 11. un 14. pants *mutatis mutandis* attiecas arī uz Pirmās instances tiesas sekretāru.

48. pants ⁽¹⁾

Pirmās instances tiesā ir divdesmit pieci tiesneši.

49. pants

Pirmās instances tiesas locekļiem var uzdot pildīt ģenerālvokāta pienākumus.

Ģenerālvokāta pienākums, rīkojoties pilnīgi objektīvi un neatkarīgi, ir atklātās tiesas sēdēs izteikt pamatotus secinājumus dažās Pirmās instances tiesā iesniegtās lietās, lai palīdzētu Pirmās instances tiesai pildīt tās pienākumus.

Tādu lietu noteikšanas kritērijus, kā arī procedūru ģenerālvokātu norīkošanai nosaka Pirmās instances tiesas reglamentā.

⁽¹⁾ Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

Loceklis, kuram kādā lietā uzdots veikt ģenerālvokāta pienākumu, nevar piedalīties sprieduma pieņemšanā attiecīgajā lietā.

50. pants

Pirmās instances tiesa lietas izspriež palātās, kurās ir trīs vai pieci tiesneši. Tiesneši no sava vidus ievēlē palātu priekšsēdētājus. To palātu priekšsēdētājus, kurās ir pieci tiesneši, ievēlē uz trijiem gadiem. Viņus vienreiz var ievēlēt atkārtoti.

Palātu sastāvu un lietu nodošanu tām nosaka regulaments. Dažos gadījumos, kas paredzēti regulmentā, lietas var izskatīt Pirmās instances tiesas plēnums vai arī viens pats tiesnesis.

Reglamentā tāpat var paredzēt, kādos gadījumos un ar kādiem nosacījumiem Pirmās instances tiesa lietas izspriež virspalātā.

51. pants

Atkāpjoties no noteikuma, kas iekļauts EK līguma 225. panta 1. punktā un EAEK līguma 140.a panta 1. punktā, Tiesa saglabā jurisdikciju lietās, kas minētas EK līguma 230. un 232. pantā un EAEK līguma 146. un 148. pantā, kad tās ierosina kāda dalībvalsts pret:

- a) Eiropas Parlamenta vai Padomes, vai abu šo iestāžu kopīgu darbību vai bezdarbību, izņemot:
- lēmumus, kurus pieņēmusi Padome saskaņā ar EK līguma 88. panta 2. punkta trešo daļu,
 - Padomes tiesību aktus, kas pieņemti saskaņā ar Padomes regulu par pasākumiem, lai aizsargātu tirdzniecību EK līguma 133. panta nozīmē,
 - Padomes tiesību aktus, ar kuriem Padome īsteno izpildu pilnvaras saskaņā ar EK līguma 202. panta trešo ievilkumu;
- b) Komisijas darbību vai bezdarbību saskaņā ar EK līguma 11.a pantu.

Tiesa saglabā jurisdikciju arī lietās, kas minētas tajos pašos pantos, kad tās ierosina Kopienu iestāde vai Eiropas Centrālā banka pret Eiropas Parlamenta, Padomes, abu šo iestāžu kopīgu darbību vai bezdarbību, vai pret Komisiju, vai kad tās ierosina Kopienu iestāde pret Eiropas Centrālās bankas darbību vai bezdarbību.

52. pants

Tiesas priekšsēdētājs un Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs, savstarpēji vienojoties, pieņem nosacījumus, kā Tiesas ierēdņi un citi tās darbinieki sniedz pakalpojumus Pirmās instances tiesai, lai tā varētu darboties. Daži ierēdņi vai citi darbinieki ir pakļauti Pirmās instances tiesas sekretāram Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja vadībā.

53. pants

Pirmās instances tiesas procesu reglamentē III sadaļa.

Pirmās instances tiesas procesu precizē un papildina ar noteikumiem, kas var būt vajadzīgi un ko fiksē reglamentā. Reglamentā var būt atkāpes no 40. panta ceturrtās daļas un no 41. panta, lai ņemtu vērā īpašās iezīmes, kādas ir tiesvedībai intelektuālā īpašuma jomā.

Atkāpjoties no šo Statūtu 20. panta ceturrtās daļas, ģenerālvokāts savus pamatotos secinājumus var iesniegt rakstiski.

54. pants

Ja pieteikumu vai citu Pirmās instances tiesai adresētu lietas dokumentu kļūdas dēļ iesniedz Tiesas sekretāram, sekretārs to tūlīt pārsūta Pirmās instances tiesas sekretāram; tāpat, ja pieteikumu vai citu Tiesai adresētu lietas dokumentu kļūdas dēļ iesniedz Pirmās instances tiesas sekretāram, šis sekretārs to tūlīt pārsūta Tiesas sekretāram.

Ja Pirmās instances tiesa konstatē, ka tās kompetencē nav izskatīt un izlemt lietu, kas ir Tiesas jurisdikcijā, tā nodod šo lietu Tiesai; tāpat, ja Tiesā konstatē, ka lieta ir Pirmās instances tiesas jurisdikcijā, tā šo lietu nodod Pirmās instances tiesai, turklāt tā nedrīkst atteikties lietu izskatīt.

Ja Tiesā un Pirmās instances tiesā ir nodotas lietas, kurās ir tas pats prasījums, kurās jāizskata tas pats interpretācijas jautājums vai kurās apstrīdēta tā paša tiesību akta spēkā esamība, Pirmās instances tiesa pēc pušu uzklaušanās var atlikt lietas izskatīšanu līdz sprieduma pieņemšanai Tiesā vai, ja lieta sāka atbilstīgi EK līguma 230. pantam vai EAEK līguma 146. pantam, atteikties no jurisdikcijas, lai tādējādi ļautu Tiesai izskatīt šādas lietas. Tajos pašos gadījumos Tiesā var arī izlemt atlikt lietas izskatīšanu tajā; tādā gadījumā turpinās tiesvedība Pirmās instances tiesā.

Ja kāda dalībvalsts un Kopienu iestāde apstrīd to pašu tiesību aktu, Pirmās instances tiesa atsakās no jurisdikcijas, lai Tiesa var lemt par šiem pieprasījumiem.

55. pants

Pirmās instances tiesas galīgos lēmumus, kā arī lēmumus, kas tikai daļēji atrisina lietas būtību vai atrisina procesa jautājumus attiecībā uz kompetences trūkumu vai prasības nepieļaujamību, Pirmās instances tiesas sekretārs dara zināmus visām lietā iesaistītajām pusēm, kā arī visām dalībvalstīm un Kopienas iestādēm arī tādā gadījumā, ja tās nav iestājušās lietā, ko izskatījusi Pirmās instances tiesa.

56. pants

Tiesā var iesniegt apelāciju divos mēnešos pēc tam, kad paziņots lēmums, ko pārsūdz, pret Pirmās instances tiesas galīgajiem lēmumiem un šīs tiesas lēmumiem, kas tikai daļēji atrisina lietas būtību vai izlemj procesa jautājumus attiecībā uz kompetences trūkumu vai prasības nepieļaujamību.

Šādas apelācijas var iesniegt personas, kuru prasījumi vai iebildumi nav apmierināti vai ir apmierināti daļēji. Tomēr personas, kas iestājušās lietā un kas nav dalībvalstis un Kopienu iestādes, var iesniegt apelācijas sūdzības tikai tad, ja Pirmās instances tiesas lēmumi tās ietekmē tieši.

Izņemot gadījumus, kas attiecas uz domstarpībām starp Kopienām un to darbiniekiem, apelācijas var iesniegt arī dalībvalstis un Kopienu iestādes, kas nav iestājušās lietā tiesvedības gaitā Pirmās instances tiesā. Tādas dalībvalstis un iestādes ir tādā pašā statusā kā dalībvalstis vai iestādes, kas iestājušās lietā tiesvedībā pirmajā instancē.

57. pants

Visas personas, kuru pieteikumus par iestāšanos lietā Pirmās instances tiesa noraidījusi, var iesniegt Tiesai apelāciju divās nedēļās pēc tam, kad tām darīts zināms lēmums pieteikumu noraidīt.

Attiecīgajā lietā iesaistītās puses var Tiesā pārsūdzēt visus Pirmās instance tiesas lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar EK līguma 242. pantu, 243. pantu vai 256. panta ceturto daļu vai EAEK līguma 157. pantu, 158. pantu vai 164. panta trešo daļu, divos mēnešos pēc tam, kad šie lēmumi darīti zināmi.

Apelāciju, kas minēta šā panta pirmajās divās daļās, izskata un par to lemj saskaņā ar 39. pantā izklāstīto procedūru.

58. pants

Apelācijas sūdzības Tiesai iesniedz tikai par tiesību jautājumiem. Tās pamatojas uz to, ka Pirmās instances tiesa nav bijusi kompetenta, pārkāpusi reglamentu, nelabvēlīgi ietekmējot apelācijas iesniedzēja intereses, kā arī pārkāpusi Kopienas tiesību aktus.

Apelāciju nevar iesniegt tikai par izdevumu apjomu vai pusi, kurai jāsedz šie izdevumi.

59. pants

Ja iesniegta apelācija pret Pirmās instances tiesas lēmumu, lietas izskatīšanai Tiesā ir rakstiskā daļa un mutiskā daļa. Saskaņā ar reglamentu pēc ģenerālvokāta un pušu uzklauššanas Tiesa var atteikties no mutiskās daļas.

60. pants

Neskarot EK līguma 242. un 243. pantu un EAEK līguma 157. un 158. pantu, apelācijas iesniegšana neaptur attiecīgā akta piemērošanu.

Atkāpjoties no EK līguma 244. panta un EAEK līguma 159. panta, Pirmās instances tiesas lēmumi, kas pasludina regulas par spēkā neesošām, tomēr stājas spēkā tikai pēc tam, kad beidzies šo Statūtu 56. panta pirmajā daļā minētais termiņš vai, ja šajā termiņā iesniegta apelācija, tad pēc tam, kad apelācija noraidīta, tomēr neierobežojot puses tiesības griezties Tiesā saskaņā ar EK līguma 242. un 243. pantu un EAEK līguma 157. un 158. pantu, lai apturētu to regulu darbību, kuras pasludinātas par spēkā neesošām, vai lai lūgtu lemt par kādu citu pagaidu pasākumu.

61. pants

Ja apelācija ir pamatota, Tiesa atceļ Pirmās instances tiesas lēmumu. Tā var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai Pirmās instances tiesā.

Ja lietu nodod atpakaļ Pirmās instances tiesai, tai ir saistoši Tiesas lēmumi par tiesību jautājumiem.

Ja ir pamatota apelācija, ko iesniedz dalībvalsts vai Kopienu iestāde, kas nav iestājusies lietā tiesvedības gaitā Pirmās instances tiesā, tad Tiesa, ja uzskata to par vajadzīgu, nosaka, kuras no atceltā Pirmās instances tiesas lēmuma sekām tā uzskata par galīgām attiecībā uz lietā iesaistītām pusēm.

62. pants

Gadījumos, kas paredzēti EK līguma 225. panta 2. un 3. punktā un EAEK līguma 140.a panta 2. un 3. punktā, ja pirmais ģenerālvokāts uzskata, ka ir nopietni apdraudēta Kopienas tiesību vienotība vai konsekvence, viņš Tiesai var ierosināt pārskatīt Pirmās instances tiesas lēmumu.

Tāds ierosinājums jāiesniedz viena mēneša laikā pēc Pirmās instances tiesas lēmuma pieņemšanas. Viena mēneša laikā pēc tam, kad saņemts pirmā ģenerālvokāta ierosinājums, Tiesa lemj, vai lēmumu pārskatīs vai ne.

62.a pants

Jautājumus, uz kuriem attiecas pārskatīšana, Tiesa izskata atbilstoši ārkārtas procedūrai, pamatojoties uz dokumentāciju, ko nodevusi Pirmās instances tiesa.

Šo Statūtu 23. pantā paredzētās ieinteresētās personas, kā arī - gadījumos, uz ko attiecas EK līguma 225. panta 2. punkts un EAEK līguma 140.a panta 2. punkts, - Pirmās instances tiesas tiesvedībā iesaistītās puses ir tiesīgas šim nolūkam noteiktā termiņā iesniegt Tiesai rakstiskus izklāstus vai apsvērumus par jautājumiem, uz kuriem attiecas pārskatīšana.

Tiesa var lemt par mutiskās daļas sākšanu pirms lēmuma pieņemšanas.

62. b pants

Gadījumos, uz ko attiecas EK līguma 225. panta 2. punkts un EAEK līguma 140.a panta 2. punkts, neskarot EK līguma 242. un 243. pantu, pārskatīšanas pieteikumam un lēmumam par pārskatīšanas procedūras sākšanu nav apturoša efekta. Ja Tiesa konstatē, ka Pirmās instances tiesas lēmums apdraud Kopienas tiesību vienotību un konsekvenci, tā lietu nodod atkārtotai izskatīšanai Pirmās instances tiesai, kam ir saistoši Tiesas konstatētie tiesību jautājumi; Tiesa var norādīt tās Pirmās instances tiesas lēmuma sekas, kuras attiecībā uz tiesvedībā iesaistītām pusēm jāuzskata par galīgām. Ja tomēr, ņemot vērā pārskatīšanas rezultātu, lietas iznākuma pamatā ir konstatētie fakti, uz kuriem pamatojas Pirmās instances tiesas lēmums, Tiesa pieņem galīgo lēmumu.

Gadījumos, kas paredzēti EK līguma 225. panta 3. punktā un EAEK līguma 140.a panta 3. punktā, ja nav pārskatīšanas pieteikuma vai lēmuma par pārskatīšanas procedūras sākšanu, Pirmās instances tiesas sniegtā atbilde vai atbildes uz tai iesniegtajiem jautājumiem stājas spēkā pēc to termiņu beigām, kas šim nolūkam noteikti 62. panta otrajā daļā. Ja sāk pārskatīšanas procedūru, tad atbilde vai atbildes, uz ko attiecas pārskatīšana, stājas spēkā pēc minētās procedūras pabeigšanas, ja vien Tiesa nelemj citādi. Ja Tiesa konstatē, ka Pirmās instances tiesas lēmums apdraud Kopienas tiesību vienotību vai konsekvenci, Tiesas sniegtā atbilde uz jautājumiem, uz kuriem attiecas pārskatīšana, aizstāj Pirmās instances tiesas atbildi.

IV.A SADAĻA TIESAS PALĀTAS

62.c pants

Noteikumi, kas attiecas uz EK līguma 225.a pantā un EAEK līguma 140.b pantā paredzēto tiesas palātu kompetenci, sastāvu, organizāciju un procedūru, ir izklāstīti šo Statūtu pielikumā.

V SADAĻA NOBEIGUMA NOTEIKUMI

63. pants

Tiesas reglaments un Pirmās instances tiesas reglaments ietver noteikumus, kas vajadzīgi, lai piemērotu un vajadzības gadījumā papildinātu šos Statūtus.

64. pants

Kamēr šajos Statūtos nav pieņemti noteikumi, kas reglamentē valodu lietojumu Tiesā un Pirmās instances tiesā, turpina piemērot tos valodu lietošanas noteikumus, kas paredzēti Tiesas reglamentā un Pirmās instances tiesas reglamentā. Minētos noteikumus var grozīt vai atcelt tikai saskaņā ar procedūru, kas paredzēta šo Statūtu grozīšanai.

*I PIELIKUMS***EIROPAS SAVIENĪBAS CIVILDIENESTA TIESA***1. pants*

Eiropas Savienības Civildienesta tiesas (še turpmāk "Civildienesta tiesa") kompetencē ir pirmajā instancē izskatīt domstarpības starp Kopienām un to darbiniekiem, kas minētas EK līguma 236. pantā un EAEK līguma 152. pantā, tostarp domstarpības starp visām struktūrām vai aģentūrām un to darbiniekiem, attiecībā uz kuriem Tiesai piešķirta jurisdikcija.

2. pants

Civildienesta tiesā ir septiņi tiesneši. Ja Tiesa to lūdz, Padome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, var palielināt tiesnešu skaitu.

Tiesnešus ieceļ uz sešiem gadiem. Tiesnešus, kas atstāj amatu, var iecelt amatā atkārtoti.

Visas brīvās amata vietas aizpilda, uz sešiem gadiem ieceļot jaunu tiesnesi.

3. pants

1. Tiesnešus ieceļ Padome saskaņā ar EK līguma 225.a panta ceturto daļu un EAEK līguma 140.b panta ceturto daļu, apspriedusies ar šajā pantā paredzēto komiteju. Ieceļot tiesnešus, Padome nodrošina tiesas sastāva līdzsvarotību, lai tajā būtu pārstāvēti dalībvalstu pilsoņi no ģeogrāfiski pēc iespējas plašākas teritorijas, ņemot vērā arī valstu tiesību sistēmu pārstāvību.

2. Jebkura persona, kas ir Savienības pilsonis un kas atbilst EK līguma 225.a panta ceturtajā daļā un EAEK līguma 140.b panta ceturtajā daļā ietvertajiem nosacījumiem, var iesniegt pieteikumu. Padome, pēc Tiesas ieteikuma pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, paredz nosacījumus un procedūras, kas reglamentē šādu pieteikumu iesniegšanu un apstrādi.

3. Izveido komiteju, kurā ir septiņas personas, ko izraugās no bijušiem Tiesas un Pirmās instances tiesas locekļiem un juristiem ar atzītu kompetenci. Komitejas locekļus un darbības noteikumus ar kvalificētu balsu vairākumu nosaka Padome pēc Tiesas priekšsēdētāja ieteikuma.

4. Komiteja sniedz atzinumu par pretendentu piemērotību pildīt Civildienesta tiesas tiesnešu pienākumus. Komiteja atzinumam pievieno to pretendentu sarakstu, kuriem ir vispiemērotākā augstos amatos gūta darba pieredze. Sarakstā iekļauj vismaz divas reizes vairāk pretendentu, nekā Padomei jāieceļ tiesnešu.

4. pants

1. Tiesneši no sava vidus ievēl Civildienesta tiesas priekšsēdētāju uz trīs gadu amata pilnvaru laiku. Viņu var ievēlēt atkārtoti.

2. Civildienesta tiesa lietas izspriež palātās, kurās ir trīs tiesneši. Dažos reglamentā paredzētos gadījumos tā var lietas izspriest plēnumā vai palātā, kurā ir pieci tiesneši vai arī tikai viens tiesnesis.
3. Civildienesta tiesas priekšsēdētājs vada plēnumu un palātu, kurā ir pieci tiesneši. To palātu priekšsēdētājus, kurās ir trīs tiesneši, izraugās saskaņā ar 1. punktu. Ja Civildienesta tiesas priekšsēdētāju norīko palātā, kurā ir trīs tiesneši, viņš ir šīs palātas priekšsēdētājs.
4. Plēnuma kompetenci un kvorumu, kā arī palātu sastāvu un lietu nodošanu tām nosaka reglaments.

5. pants

Civildienesta tiesai un tās locekļiem piemēro Tiesas Statūtu 2. līdz 6. pantu, 14. un 15. pantu, 17. panta pirmo, otro un piekto daļu un 18. pantu.

Statūtu 2. pantā minēto zvērestu nodod Tiesas priekšā, un Statūtu 3., 4. un 6. pantā minētos lēmumus Tiesa pieņem pēc apspriešanās ar Civildienesta tiesu.

6. pants

1. Civildienesta tiesai palīdz Tiesas un Pirmās instances tiesas administratīvie departamenti. Tiesas priekšsēdētājs vai attiecīgos gadījumos, Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs, vienojoties ar Civildienesta tiesas priekšsēdētāju, paredz nosacījumus, kā Tiesas vai Pirmās instances tiesas ierēdņi un citi darbinieki palīdz Civildienesta tiesai, lai tā varētu darboties. Daži ierēdņi vai citi darbinieki ir pakļauti Civildienesta tiesas sekretāram tiesas priekšsēdētāja vadībā.
2. Civildienesta tiesa ieceļ sekretāru un pieņem noteikumus, kas reglamentē viņa pienākumus. Tiesas Statūtu 3. panta ceturtnā daļa, kā arī 10., 11. un 14. pants attiecas uz tiesas sekretāru.

7. pants

1. Civildienesta tiesas procesu reglamentē Tiesas Statūtu III sadaļa, izņemot to 22. un 23. pantu. Reglamentā ietver turpmākus un sīkāk izstrādātus noteikumus, kas var izrādīties vajadzīgi.
2. Civildienesta tiesai piemēro noteikumus par valodu lietojumu Pirmās instances tiesā.
3. Procedūras rakstiskā daļa sastāv no pieteikuma un aizstāvības argumentu izklāsta iesniegšanas, ja vien Civildienesta tiesa nepieņem lēmumu, ka ir vajadzīga otra rakstisku paskaidrojumu apmaiņa. Ja notiek otra apmaiņa, Civildienesta tiesa ar pušu piekrišanu var pieņemt lēmumu spriedumu pasludināt bez mutiskās daļas.
4. Visās procedūras daļās, tostarp pieteikuma iesniegšanas laikā, Civildienesta tiesa var izskatīt iespējas izšķirt domstarpības ar izlīgumu un var veicināt izlīgumu.
5. Civildienesta tiesa pieņem lēmumus par tiesas izdevumiem. Ievērojot īpašus reglamenta noteikumus, zaudējušai pusei piespriež atlīdzināt izdevumus, ja tiesa pieņem tādu lēmumu.

8. pants

1. Ja pieteikumu vai citu Civildienesta tiesai adresētu lietas dokumentu kļūdas dēļ iesniedz Tiesas vai Pirmās instances tiesas sekretāram, šis sekretārs to tūlīt pārsūta Civildienesta tiesas sekretāram. Tāpat, ja pieteikumu vai citu Tiesai vai Pirmās instances tiesai adresētu lietas dokumentu kļūdas dēļ iesniedz Civildienesta tiesas sekretāram, šis sekretārs to tūlīt pārsūta Tiesas vai Pirmās instances tiesas sekretāram.

2. Ja Civildienesta tiesa konstatē, ka tās kompetencē nav izskatīt un izlemt lietu, kas ir Tiesas vai Pirmās instances tiesas jurisdikcijā, tā nodod šo lietu Tiesai vai Pirmās instances tiesai. Tāpat, ja Tiesa vai Pirmās instances tiesa konstatē, ka lieta ir Civildienesta tiesas jurisdikcijā, tiesa, kurai sākotnēji nodota šī lieta, nodod to Civildienesta tiesai, un tā nedrīkst atteikties lietu izskatīt.

3. Ja Civildienesta tiesā un Pirmās instances tiesā nodotas lietas, kurās jāizskata viens un tas pats interpretācijas jautājums vai kurās apstrīdēta viena un tā paša akta spēkā esamība, Civildienesta tiesa pēc pušu uzklaušanās var atlikt lietas izskatīšanu, līdz Pirmās instances tiesa pieņem spriedumu.

Ja Civildienesta tiesā un Pirmās instances tiesā ir nodotas lietas, kurās ir viens un tas pats prasījums, Civildienesta tiesa atsakās izskatīt lietu, lai Pirmās instances tiesa varētu lemt šajās lietās.

9. pants

Pirmās instances tiesā var iesniegt apelāciju divos mēnešos pēc tam, kad paziņots pārsūdzamais lēmums, pret Civildienesta tiesas galīgajiem lēmumiem un tādiem tiesas lēmumiem, kas tikai daļēji atrisina lietas būtību vai izlemj procesa jautājumus attiecībā uz kompetences trūkumu vai prasības nepieļaujamību.

Šādas apelācijas var iesniegt personas, kuru prasījumi vai iebildumi nav apmierināti vai ir apmierināti daļēji. Tomēr personas, kas iestājušās lietā un kas nav dalībvalstis vai Kopienų iestādes, var iesniegt apelācijas tikai tad, ja Civildienesta tiesas lēmumi tās ietekmē tieši.

10. pants

1. Visas personas, kuru pieteikumus par iestāšanos lietā Civildienesta tiesa ir noraidījusi, var iesniegt apelāciju Pirmās instances tiesai divās nedēļās pēc tam, kad tām darīts zināms lēmums pieteikumu noraidīt.

2. Attiecīgajā lietā iesaistītās puses var Pirmās instances tiesā pārsūdzēt visus Civildienesta tiesas lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar EK līguma 242. pantu, 243. pantu vai 256. panta ceturto daļu vai EAEK līguma 157. pantu, 158. pantu vai 164. panta trešo daļu, divos mēnešos pēc tam, kad šie lēmumi darīti zināmi.

3. Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs ar saīsināto tiesāšanās procedūru, kas vajadzības gadījumā var atšķirties no dažiem šajā pielikumā iekļautajiem noteikumiem un kas ir noteikta Pirmās instances tiesas reglamentā, var pieņemt lēmumus par apelācijām, kas paredzēti 1. un 2. punktā.

11. pants

1. Apelācijas Pirmās instances tiesai iesniedz tikai par tiesību jautājumiem. Tās pamato ar to, ka Civildienesta tiesai nav bijis jurisdikcijas kādā jautājumā, tā pārkāpusi savu reglamentu, nelabvēlīgi ietekmējot apelācijas iesniedzēja intereses, kā arī pārkāpusi Kopienu tiesību aktus.
2. Apelāciju nevar iesniegt tikai par izdevumu apjomu vai pusi, kurai jāsedz šie izdevumi.

12. pants

1. Neskarot EK līguma 242. un 243. pantu un EAEK līguma 157. un 158. pantu, apelācijas iesniegšana Pirmās instances tiesai neaptur attiecīgā akta piemērošanu.
2. Ja iesniegta apelācija pret Civildienesta tiesas lēmumu, lietas izskatīšanai Pirmās instances tiesā ir rakstiskā daļa un mutiskā daļa. Pirmās instances tiesa saskaņā ar reglamentā ietvertajiem nosacījumiem pēc pušu uzklauššanas var atteikties no mutiskās daļas.

13. pants

1. Ja apelācija ir pamatota, Pirmās instances tiesa atceļ Civildienesta tiesas lēmumu un pati pieņem spriedumu attiecīgā lietā. Tā nodod lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai Civildienesta tiesā gadījumos, ja tiesvedības apstākļi neļauj Tiesai nākt klajā ar lēmumu.
 2. Ja lietu nodod atpakaļ Civildienesta tiesai, tai ir saistošs Pirmās instances tiesas lēmums par tiesību jautājumiem.
-

Protokols (Nr.7),
**kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas
Kopienību dibināšanas līgumiem (1992)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, kas jāpievieno Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienību dibināšanas līgumiem,

Nekādi noteikumi ne Līgumā par Eiropas Savienību, ne Eiropas Kopienību dibināšanas līgumos, ne arī citos līgumos vai aktos, ar ko groza vai papildina minētos Līgumus, nekavē Īrijā piemērot Īrijas konstitūcijas 40.3.3. pantu.

Protokols (Nr.8)
**par Eiropas Kopienu un Eiropola iestāžu, dažu organizāciju un
struktūrvienību atrašanās vietu (1997)**

DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ŅEMOT VĒRĀ Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 289. pantu, Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līguma 77. pantu un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 189. pantu,

ŅEMOT VĒRĀ Līgumu par Eiropas Savienību,

ATGĀDINOT UN APSTIPRINOT 1965. gada 8. aprīļa lēmumu un neskarot turpmākus lēmumus par iestāžu, organizāciju un struktūrvienību atrašanās vietu,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumiem.

Vienīgais pants

- a) Eiropas Parlaments atrodas Strasbūrā, kur notiek 12 ikmēneša plenārsēdes, to skaitā budžeta sēde. Papildu plenārsēdes notiek Briselē. Eiropas Parlamenta komitejas sanāk Briselē. Eiropas Parlamenta Ģenerālsekretariāts un tā struktūrvienības paliek Luksemburgā.
 - b) Padome atrodas Briselē. Aprīlī, jūnijā un oktobrī Padomes sēdes notiek Luksemburgā.
 - c) Komisija atrodas Briselē. Struktūrvienības, kas minētas 1965. gada 8. aprīļa lēmuma 7., 8. un 9. pantā, izvietojas Luksemburgā.
 - d) Tiesas un Pirmās instances tiesas sēdekļi ir Luksemburgā.
 - e) Revīzijas palāta atrodas Luksemburgā.
 - f) Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atrodas Briselē.
 - g) Reģionu komiteja atrodas Briselē.
 - h) Eiropas Investīciju banka atrodas Luksemburgā.
 - i) Eiropas Monetārais institūts un Eiropas Centrālā banka atrodas Frankfurtē.
 - j) Eiropas Policijas birojs (Eiropols) atrodas Hāgā.
-

Protokols (Nr.9)
par dalībvalstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

ATGĀDINOT, ka tas, kā dalībvalstu parlamenti kontrolē savu valdību darbību Savienībā, ir atkarīgs no katras dalībvalsts konstitucionālās iekārtas un prakses,

TIEKDAMIES tomēr rosināt valstu parlamentus pilnīgāk iesaistīties Eiropas Savienības darbībā un paplašināt to iespējas izteikt viedokli jautājumos, kuros tie var būt īpaši ieinteresēti,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienu dibināšanas līgumiem.

I. Informācija, kas paredzēta dalībvalstu parlamentiem

1. Visus Komisijas apspriežu dokumentus (zaļās grāmatas, baltās grāmatas un paziņojumus) uzreiz nosūta dalībvalstu parlamentiem.

2. Komisijas tiesību aktu projektus, kā Padome tos nosaka saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 207. panta 3. punktu, laikus dara pieejamus, lai katras dalībvalsts valdība varētu nodrošināt to, ka attiecīgās valsts parlaments vajadzības gadījumā tos saņem.

3. Jāpauzē sešām nedēļām no brīža, kad Komisija tiesību akta projektu vai priekšlikumu par kādu pasākumu, kas jānosaka saskaņā ar VI sadaļu Līgumā par Eiropas Savienību, ir visās valodās darījusi pieejamu Eiropas Parlamentam un Padomei, līdz tam laikam, kad to iekļauj Padomes darba kārtībā, lai pieņemtu lēmumu par tiesību akta vai kopējas nostājas pieņemšanu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 251. vai 252. pantu; ir iespējami izņēmumi steidzamības dēļ, kuras iemesli jāmin attiecīgajā aktā vai kopējā nostājā.

II. Eiropas lietu komiteju konference

4. Eiropas lietu komiteju konference, šē turpmāk COSAC, kas nodibināta 1989. gada 16. un 17. novembrī Parīzē, var sniegt Eiropas Savienības iestādēm jebkādu palīdzību, ko tā uzskata par lietderīgu, jo īpaši sakarā ar tiesību aktu projektiem, kurus to temata dēļ dalībvalstu valdību pārstāvji, savstarpēji vienojoties, var nolemt iesniegt konferencei.

5. COSAC var izskatīt jebkuru tiesību akta projektu vai ierosinājumu attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi, kam varētu būt tieša ietekme uz cilvēku tiesībām un brīvībām. Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju informē par jebkuru COSAC palīdzību, kas sniegta saskaņā ar šo punktu.
 6. COSAC var vērsties pie Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas ar jebkādu palīdzības piedāvājumu Eiropas Savienības likumdošanas darbā, ko uzskata par lietderīgu, īpaši attiecībā uz subsidiaritātes principa piemērošanu, brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kā arī pamattiesību jautājumos.
 7. COSAC palīdzība neuzliek nekādas saistības valstu parlamentiem un neietekmē to nostāju.
-

Protokols (Nr.10)
par Eiropas Savienības paplašināšanos (2001)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienu dibināšanas līgumiem.

1. pants

Protokola par iestādēm atcelšana

Ar šo Eiropas Savienības paplašināšanās perspektīvā atceļ Protokolu par iestādēm, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienu dibināšanas līgumiem.

2. pants

Noteikumi attiecībā uz Eiropas Parlamentu

1. 2004. gada 1. janvārī, piemērojot no 2004.-2009. gada laikposma sākuma, 190. panta 2. punktā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā un 108. panta 2. punktā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumā pirmo daļu aizstāj ar šādu daļu:

“Dalībvalstīs ievēlēto pārstāvju skaits ir šāds:

Beļģija	22
Dānija	13
Vācija	99
Grieķija	22
Spānija	50
Francija	72
Īrija	12
Itālija	72
Luksemburga	6
Nīderlande	25

Austrija	17
Portugāle	22
Somija	13
Zviedrija	18
Apvienotā Karaliste	72”.

2. Ievērojot 3. punktu, kopējais pārstāvju skaits Eiropas Parlamentā laikposmā no 2004. līdz 2009. gadam ir vienāds ar pārstāvju skaitu, kas norādīts Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 190. panta 2. punktā un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 108. panta 2. punktā, kam pieskaita jauno dalībvalstu pārstāvju skaitu saskaņā ar pievienošanās līgumiem, kurus paraksta ne vēlāk kā 2004. gada 1. janvārī.

3. Ja 2. punktā minētais locekļu kopējais skaits nesasniedz 732, tad proporcionāli koriģē dalībvalstīs ievēlamo pārstāvju skaitu tā, lai kopējais skaits būtu pēc iespējas tuvāks 732, bet nepieļaujot, ka tādas korekcijas iznākamā dalībvalstīs ievēlamo pārstāvju skaits ir lielāks par to skaitu, kāds laikposmam no 1999. līdz 2004. gadam paredzēts Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 190. panta 2. punktā un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 108. panta 2. punktā.

Padome pieņem attiecīgu lēmumu.

4. Atkāpjoties no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 189. panta otrās daļas un no Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 107. panta otrās daļas, gadījumā, ja pievienošanās līgumi stājas spēkā pēc tam, kad pieņemts šā panta 3. punkta otrajā daļā minētais Padomes lēmums, Eiropas Parlamenta locekļu skaits laikposmā, uz kuru attiecas minētais lēmums, var pārsniegt 732. Tādu pašu korekciju, kāda minēta šā panta 3. punkta pirmajā daļā, piemēro arī attiecīgās dalībvalstīs ievēlamo pārstāvju skaitam.

3. pants

Noteikumi par balsu sadalījumu Padomē

1. ⁽¹⁾ (Atcelts)

⁽¹⁾ Punkts atcelts ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

2. Katrā pievienošanās reizē Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 205. panta 2. punkta otrajā daļā un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 118. panta 2. punkta otrajā daļā minēto minimumu aprēķina tā, lai kvalificētā balsu vairākuma minimums, ko izsaka balsīs, nepārsniedz minimumu, kas izriet no tabulas Deklarācijā par Eiropas Savienības paplašināšanos, kura iekļauta Nicas Līguma konferences Nobeiguma aktā.

4. pants

Noteikumi par Komisiju

1. ⁽¹⁾ No 2004. gada 1. novembra Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 213. panta 1. punktu un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 126. panta 1. punktu aizstāj ar šādu punktu, ko piemēro no dienas, kad savus pienākumus sāk pildīt jauna Komisija:

“1. Komisijas locekļus izvēlas, pamatojoties uz viņu vispārējo kompetenci, un viņu neatkarība nav apšaubāma.

Komisijā ir viens pilsonis no katras dalībvalsts.

Padome ar vienprātīgu lēmumu var mainīt Komisijas locekļu skaitu.”.

2. Tiklīdz Eiropas Savienībā ir 27 dalībvalstis, Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 213. panta 1. punktu un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 126. panta 1. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“1. Komisijas locekļus izvēlas, pamatojoties uz viņu vispārējo kompetenci, un viņu neatkarība nav apšaubāma.

Komisijas locekļu skaits ir mazāks nekā dalībvalstu skaits. Komisijas locekļus izvēlas saskaņā ar rotācijas sistēmu, kurā ievērots vienlīdzības princips un kuras piemērošanas kārtību ar vienprātīgu lēmumu pieņem Padome.

Komisijas locekļu skaitu ar vienprātīgu lēmumu nosaka Padome.”.

Šo grozījumu piemēro no dienas, kad pēc 27. dalībvalsts pievienošanās Savienībai savus pienākumus sāk pildīt jauna Komisija.

3. Padome pēc 27. dalībvalsts pievienošanās līguma parakstīšanas ar vienprātīgu lēmumu nosaka:

— Komisijas locekļu skaitu;

⁽¹⁾ Punkts grozīts ar 2003. gada Pievienošanās Aktu.

- kārtību, kā piemērojama rotācijas sistēma, kurā ievērots vienlīdzības princips un paredzēti visi kritēriji un noteikumi, kas vajadzīgi turpmāko kolēģiju sastāvu automātiskai noteikšanai, pamatojoties uz šādiem principiem:
- a) nosakot secību un termiņus, uz kādiem dalībvalstu pilsoņus izvēlas par Komisijas locekļiem, attieksme pret dalībvalstīm ir pilnīgi vienāda; tas nozīmē, ka amata pilnvaru termiņu kopējā skaita starpība starp jebkurām divām dalībvalstīm nekad nedrīkst pārsniegt vienu termiņu;
 - b) ievērojot a) apakšpunktu, katras kolēģijas sastāvu veido tā, lai atbilstoši tiktu atspoguļots visu Savienības dalībvalstu demogrāfiskais un ģeogrāfiskais diapazons.
4. Jebkurai dalībvalstij, kas pievienojas Savienībai, ir tiesības uz viena pilsoņa tūlītēju iecelšanu Komisijā, kamēr sāk piemērot šā panta 2. punktu.
-

D. EIROPAS KOPIENAS DIBINĀŠANAS LĪGUMAM PIEVIENOTIE PROTOKOLI

Protokols (Nr.11)

par Eiropas Investīciju bankas statūtiem (1957)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

VĒLĒDAMIES pieņemt Eiropas Investīciju bankas Statūtus, ko paredz šā Līguma 266. pants,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno šim Līgumam.

1. pants

Ar šo ir izveidota šā Līguma 266. pantā paredzētā Eiropas Investīciju banka (še turpmāk "Banka"); tā funkcionē un darbojas saskaņā ar šo Līgumu un šiem Statūtiem.

Bankas mītņi, savstarpēji vienojoties, nosaka dalībvalstu valdības.

2. pants

Bankas uzdevums ir noteikts Līguma 267. pantā.

3. pants ⁽¹⁾

Saskaņā ar šā Līguma 266. pantu Bankas locekļi ir:

- Beļģijas Karaliste,
- Čehijas Republika,
- Dānijas Karaliste,
- Vācijas Federatīvā Republika,
- Igaunijas Republika,
- Grieķijas Republika,

⁽¹⁾ Pants grozīts ar 2003. gada Pievienošanās akta Protokolu Nr.1. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

- Spānijas Karaliste,
- Francijas Republika,
- Īrija,
- Itālijas Republika,
- Kipras Republika,
- Latvijas Republika,
- Lietuvas Republika,
- Luksemburgas Lielhercogiste,
- Ungārijas Republika,
- Maltas Republika,
- Nīderlandes Karaliste,
- Austrijas Republika,
- Polijas Republika,
- Portugāles Republika,
- Slovēnijas Republika,
- Slovākijas Republika,
- Somijas Republika,
- Zviedrijas Karaliste,
- Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

4. pants

1. ⁽¹⁾ Bankas kapitāls ir EUR 163 727 670 000, ko veido šāds dalībvalstu parakstītais kapitāls (*):

Vācija	26 649 532 500
Francija	26 649 532 500

⁽¹⁾ Punkts grozīts ar 2003. gada Pievienošanās akta Protokolu Nr.1. Skaīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

(*) Jaunajām dalībvalstīm norādītās summas ir indikatīvas un pamatojas uz Eurostat (New Cronos) publicētajiem 2002. gada provizoriskajiem datiem.

Itālija	26 649 532 500
Apvienotā Karaliste	26 649 532 500
Spānija	15 989 719 500
Beļģija	7 387 065 000
Nīderlande	7 387 065 000
Zviedrija	4 900 585 500
Dānija	3 740 283 000
Austrija	3 666 973 500
Polija	3 635 030 500
Somija	2 106 816 000
Grieķija	2 003 725 500
Portugāle	1 291 287 000
Čehijas Republika	1 212 590 000
Ungārija	1 121 583 000
Īrija	935 070 000
Slovākija	408 489 500
Slovēnija	379 429 000
Lietuva	250 852 000
Luksemburga	187 015 500
Kipra	180 747 000
Latvija	156 192 500
Igaunija	115 172 000
Malta	73 849 000

Norēķinu vienību definē, norādot, ka tā ir euro, ko par vienoto valūtu pieņēmušas dalībvalstis, kuras ir iesaistījušās Ekonomikas un monetārās savienības trešajā posmā. Valde, rīkojoties vienprātīgi pēc Direktoru padomes priekšlikuma, var norēķinu vienības definīciju grozīt.

Dalībvalstu saistības nepārsniedz neapmaksāto parakstītā kapitāla daļu.

2. Jaunu dalībvalstu uzņemšana palielina parakstīto kapitālu atbilstīgi jaunās dalībvalsts līdzdalībai.
3. Valde var vienprātīgi nolemt, ka parakstītais kapitāls jāpalielina.
4. Dalībvalsts parakstītā kapitāla daļu nedrīkst nodot tālāk, ieķīlāt vai atsavināt.

5. pants

1. Parakstītais kapitāls dalībvalstīm jāiemaksā 5 % apjomā, rēķinot vidēji pēc 4. panta 1. punktā noteiktajām summām.
2. Ja parakstīto kapitālu palielina, Valde ar vienprātīgu lēmumu nosaka maksājamo daudzumu procentos un maksāšanas kārtību.
3. Direktoru padome var prasīt parakstītā kapitāla atlikuma samaksu tādā apjomā, lai Banka varētu izpildīt saistības pret aizdevējiem.

Dalībvalstis šo summu iemaksā proporcionāli savai parakstītā kapitāla daļai tādā valūtā, kāda Bankai vajadzīga šo saistību izpildei.

6. pants

1. Valde pēc Direktoru padomes priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt, ka dalībvalstīm jāpiešķir Bankai speciāli procentaizdevumi, ja un cik Bankai tie vajadzīgi, lai finansētu īpašus projektus, un ja Direktoru padome pierāda, ka Banka nespēj kapitāla tirgū iegūt vajadzīgos līdzekļus ar nosacījumiem, kas atbilst finansējamo projektu būtībai un mērķim.
2. Speciālaizdevumus nevar prasīt, kamēr nav sācies ceturtais gads pēc šā Līguma stāšanās spēkā. Tie nedrīkst pārsniegt 400 miljonus norēķina vienību kopsummā vai 100 miljonus norēķina vienību gadā.
3. Speciālaizdevumu nomaksas laiks ir saistāms ar nomaksas laiku aizdevumiem un galvojuumiem, ko Banka paredz izsniegt par šiem speciālaizdevumiem; tas nav ilgāks par divdesmit gadiem. Valde pēc Direktoru padomes priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt, ka speciālaizdevumi jāatmaksā vispirms.

4. Speciālaizdevumu procentu likme ir 4 % gadā, ja vien Valde, ņemot vērā tendences un procentu likmes kapitāla tirgū, nenolemj noteikt citādu likmi.

5. Dalībvalstis piešķir speciālaizdevumus proporcionāli savai parakstītā kapitāla daļai; maksājumus izdara attiecīgās valsts valūtā sešos mēnešos pēc tam, kad lūgts šāds aizdevums.

6. Ja Banku likvidē, dalībvalstu piešķirtos speciālaizdevumus atmaksā tikai pēc pārējo Bankas parādu nomaksas.

7. pants

1. Ja kādas dalībvalsts valūtas vērtību pret 4. pantā noteikto norēķinu vienību samazina, šī valsts pielāgo savas kapitāla daļas apjomu, ko tā maksā savā valūtā, proporcionāli tās vērtības maiņai, izdarot papildu maksājumu Bankai.

2. Ja kādas dalībvalsts valūtas vērtību pret 4. pantā noteikto norēķinu vienību palielina, Banka pielāgo šīs valsts kapitāla daļas apjomu, ko tā maksā savā valūtā, proporcionāli tās vērtības maiņai, izdarot atmaksājumu šai valstij.

3. Piemērojot šo pantu, dalībvalsts valūtas vērtība attiecībā pret 4. pantā definēto norēķinu vienību atbilst norēķinu vienības maiņas kursam šajā valūtā un otrādi, pamatojoties uz tirgus kursu.

4. Valde ar vienprātīgu lēmumu pēc Direktoru padomes priekšlikuma var mainīt metodi, pēc kuras norēķinu vienībās izteiktās summas pārrēķina valstū valūtās un otrādi.

Turklāt, ar vienprātīgu lēmumu pēc Direktoru padomes priekšlikuma tā var noteikt metodi šā panta 1. un 2. punktā minētajai kapitāla pielāgošanai; pielāgojumu maksājumi jāveic vismaz reizi gadā.

8. pants

Banku vada un pārvalda Valde, Direktoru padome un Vadības komiteja.

9. pants

1. Valde sastāv no dalībvalstu ieceltiem ministriem.
2. Valde nosaka Bankas kredītpolitikas pamatprincipus, īpaši norādot mērķus, kas jāsasniedz sakarā ar kopējā tirgus pakāpenisku izveidi.

Valde nodrošina šo principu īstenošanu.

3. Valde turklāt:

- a) lemj, vai jāpalielina parakstītais kapitāls saskaņā ar 4. panta 3. punktu un 5. panta 2. punktu;
- b) īsteno 6. pantā paredzētās pilnvaras attiecībā uz speciālaizdevumiem;
- c) īsteno 11. un 13. pantā paredzētās pilnvaras attiecībā uz Direktoru padomes un Vadības komitejas locekļu iecelšanu un atlaišanu, kā arī pilnvaras, kas paredzētas 13. panta 1. punkta otrajā daļā;
- d) pieļauj izņēmumus, kas paredzēti 18. panta 1. punktā;
- e) apstiprina Direktoru padomes gada pārskatu;
- f) apstiprina gada bilanci, kā arī peļņas un zaudējumu pārskatu;
- g) īsteno pilnvaras un veic funkcijas, kas paredzētas 4., 7., 14., 17., 26. un 27. pantā;
- h) apstiprina Bankas reglamentu.

4. Saskaņā ar šo Līgumu un šiem Statūtiem Valdes kompetencē ir ar vienprātīgu lēmumu pārtraukt Bankas operācijas un vajadzības gadījumā Banku likvidēt.

10. pants

Ja vien šie Statūti neparedz ko citu, Valde lēmumus pieņem ar tās locekļu balsu vairākumu. Šajā vairākumā jābūt pārstāvētiem vismaz 50 % no parakstītā kapitāla. Valde balso saskaņā ar šā Līguma 205. pantu.

11. pants

1. Direktoru padomei vienīgajai ir tiesības pieņemt lēmumus par aizdevumu un garantiju piešķiršanu un aizņēmumu ņemšanu; tā nosaka procentu likmes piešķirtajiem aizdevumiem un komisijas maksu par galvojumiem; tā gādā par to, lai Banka pareizi darbotos; tā nodrošina Bankas pārvaldību saskaņā ar šo Līgumu un šiem Statūtiem, kā arī Valdes noteiktiem pamatprincipiem.

Finanšu gada beigās Direktoru padome iesniedz Valdei ziņojumu un pēc apstiprināšanas dara to zināmu atklātībā.

2. ⁽¹⁾ Direktoru padomē ir divdesmit seši direktori un sešpadsmit direktoru aizstājēji.

Direktorus uz pieciem gadiem ieceļ Valde; katra dalībvalsts un Komisija izvirza pa vienam kandidātam.

Valde uz pieciem gadiem šādi ieceļ direktoru aizstājējus:

- divus aizstājējus, ko izvirza Vācijas Federatīvā Republika,
- divus aizstājējus, ko izvirza Francijas Republika,
- divus aizstājējus, ko izvirza Itālijas Republika,
- divus aizstājējus, ko izvirza Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste,
- vienu aizstājēju, ko, savstarpēji vienojoties, izvirza Spānijas Karaliste un Portugāles Republika,
- vienu aizstājēju, ko, savstarpēji vienojoties, izvirza Beļģijas Karaliste, Luksemburgas Lielhercogiste un Nīderlandes Karaliste,
- vienu aizstājēju, ko, savstarpēji vienojoties, izvirza Dānijas karaliste, Grieķijas Republika un Īrija,
- vienu aizstājēju, ko, savstarpēji vienojoties, izvirza Austrijas Republika, Somijas Republika un Zviedrijas Karaliste,
- trīs aizstājējus, ko, savstarpēji vienojoties, izvirza Čehijas Republika, Igaunijas Republika, Kipras Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Maltas Republika, Polijas Republika, Slovēnijas Republika un Slovākijas Republika, un

(¹) Punkts grozīts ar 2003. gada Pievienošanās akta Protokolu Nr.1. Skatīt papildinājumu šā izdevuma beigās.

— vienu aizstājēju, ko izvirza Komisija.

Direktoru padome kopīgi izraugās sešus (6) ekspertus bez balsstiesībām: trīs (3) kā locekļus un trīs (3) kā aizstājējus.

Direktorus un aizstājējus var iecelt amatā atkārtoti.

Aizstājēji var piedalīties Direktoru padomes sanāksmēs. Aizstājēji, ko izvirzījusi kāda valsts vai savstarpēji vienojoties, vairākas valstis, vai Komisija, var aizstāt attiecīgās valsts, valstu vai Komisijas izvirzītos direktorus. Aizstājējiem nav balsstiesību, izņemot gadījumus, ja viņi aizstāj vienu vai vairāk nekā vienu direktoru, vai arī ir deleģēti to darīt saskaņā ar 12. panta 1. punktu.

Vadības komitejas priekšsēdētājs vai – viņa prombūtnē – viens no priekšsēdētāja aizstājējiem vada Direktoru padomes sēdes, taču nebalso.

Direktoru padomes locekļus izvēlas no personām, kuru neatkarība un kompetence nav apšaubāma; viņi ir pakļauti tikai Bankai.

3. Tikai tad, ja kāds direktors vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu izpildei, Valde var viņu atlaist; Valdei lēmums jāpieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

Ja gada pārskatu neapstiprina, Direktoru padome atkāpjas no amata.

4. Brīvās vietas, ko rada nāves gadījumi, labprātīgas atkāpšanās, atlaišanas vai kolektīvas atkāpšanās, aizpilda saskaņā ar 2. punktu. Katru locekli aizstāj uz atlikušo amata pilnvaru laiku, ja vien nenomaina visu Direktoru padomi.

5. Valde nosaka Direktoru padomes locekļu atalgojumu. Valde ar vienprātīgu lēmumu nosaka, kādas darbības nav saderīgas ar direktora vai aizstājēja pienākumiem.

12. pants

1. Direktoru padomē katram direktoram ir viena balss. Tas vienmēr var deleģēt savu balsi saskaņā ar procedūrām, kas jāparedz Bankas reglamentā.

2. ⁽¹⁾ Izņemot gadījumus, kad šajos Statūtos paredzēts citādi, Direktoru padome lēmumus pieņem, "par" balsojot vismaz vienai trešdaļai (1/3) balsstiesīgo locekļu, kas pārstāv vismaz piecdesmit procentus (50 %) parakstītā kapitāla. Kvalificētam balsu vairākumam ir vajadzīgas astoņpadsmit (18) balsis "par", kas pārstāv sešdesmit astoņus procentus (68 %) no parakstītā kapitāla. Bankas reglamentā paredz kvorumu, kas vajadzīgs, lai Direktoru padomes lēmumi būtu spēkā.

(¹) Punkts grozīts ar 2003. gada Pievienošanās akta Protokolu Nr.1.

13. pants

1. ⁽¹⁾ Vadības komitejā ir priekšsēdētājs un astoņi priekšsēdētāja vietnieki, ko uz sešiem gadiem iecel Valde pēc Direktoru padomes priekšlikuma. Viņus var iecelt amatā atkārtoti.

Valde ar vienprātīgu lēmumu var mainīt Vadības komitejas locekļu skaitu.

2. Pēc Direktoru padomes priekšlikuma, kas pieņemts ar kvalificētu balsu vairākumu, Valde, pieņemot, savukārt, lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, var atstādināt Vadības komitejas locekļus.

3. Vadības komiteja atbild par Bankas kārtējiem darījumiem priekšsēdētāja vadībā un Direktoru padomes uzraudzībā.

Tā gatavo Direktoru padomes lēmumus, jo īpaši lēmumus par aizņēmumu ņemšanu un aizdevumu un garantiju piešķiršanu; tā nodrošina šo lēmumu izpildi.

4. Vadības komiteja pieņem lēmumus ar balsu vairākumu, sniedzot atzinumus par priekšlikumiem ņemt aizņēmumus vai dot aizdevumus un galvojumus.

5. Valde nosaka Vadības komitejas locekļu atalgojumu un to, kādas darbības nav saderīgas ar viņu pienākumiem.

6. Priekšsēdētājs vai – gadījumā, ja viņš to nevar – viens no priekšsēdētāja aizstājējiem pārstāv Banku juridiskos un citos jautājumos.

7. Bankas ierēdņi un citi darbinieki ir priekšsēdētāja pakļautībā. Viņš tos pieņem darbā un atlaiž no darba. Izvēloties personālu, ņem vērā ne tikai cilvēku spējas un kvalifikāciju, bet arī to, lai dalībvalstu pilsoņi tajā būtu pārstāvēti samērīgi.

8. Vadības komiteja un Bankas darbinieki ir pakļauti tikai Bankai un pilda pienākumus pilnīgi neatkarīgi.

14. pants

1. Komiteja, kas sastāv no trim locekļiem, kurus Valde iecel, pamatojoties uz viņu kompetenci, ik gadu pārbauda, vai Bankas operācijas veiktas pareizi un grāmatvedības uzskaitē ir kārtībā.

⁽¹⁾ Punkts grozīts ar 2003. gada Pievienošanās akta Protokolu Nr.1.

2. Šī komiteja pārbauda, vai bilance un peļņas un zaudējumu pārskats saskan ar aprēķiniem un pareizi atspoguļo Bankas aktīvus un pasīvus.

15. pants

Bankas darījumi ar visām dalībvalstīm notiek ar attiecīgās valsts noteiktas iestādes starpniecību. Veicot finanšu operācijas, Banka saņem palīdzību no attiecīgās dalībvalsts emisijas bankas vai citām attiecīgās valsts apstiprinātām finanšu iestādēm.

16. pants

1. Banka sadarbojas ar visām starptautiskām organizācijām, kas darbojas tai līdzīgās jomās.
2. Banka tiecas nodibināt vajadzīgos sakarus, lai varētu sadarboties ar to valstu bankām un finanšu iestādēm, kur tā veic operācijas.

17. pants

Principi, ko Valde pieņem, ievērojot šo Statūtu 9. pantu, Valde pēc dalībvalsts vai Komisijas lūguma vai pati pēc savas ierosmes skaidro vai papildina saskaņā ar tiem pašiem noteikumiem, kas reglamentē to pieņemšanu.

18. pants

1. Veicot šā Līguma 267. pantā izvirzīto uzdevumu, Banka tās locekļiem vai privātiem uzņēmumiem, vai publiskiem uzņēmumiem piešķir aizdevumus, lai varētu īstenot investīciju projektus dalībvalstu Eiropas teritorijās, ja ar saprātīgiem nosacījumiem nav iegūstami līdzekļi no citiem avotiem.

Izņēmuma gadījumos, kam atļauju dod Valde ar vienprātīgu lēmumu pēc Direktoru padomes priekšlikuma, Banka tomēr var piešķirt aizdevumus investīciju projektiem, ko pilnībā vai daļēji īsteno ārpus dalībvalstu Eiropas teritorijām.

2. Aizdevumus cik iespējams piešķir vienīgi ar nosacījumu, ka tiek izmantoti arī citi finanšu avoti.

3. Piešķirot aizdevumu uzņēmumam vai iestādei, kas nav dalībvalsts, Banka vai nu prasa galvojumu no dalībvalsts, kurā projektu īsteno, vai citus līdzvērtīgus nodrošinājumus.

4. Banka var garantēt līguma aizdevumus publiskiem vai privātiem uzņēmumiem vai citām iestādēm, lai īstenotu projektus, ko paredz šā Līguma 267. pants.

5. Bankas piešķirta neatlīdzināto aizdevumu vai garantiju kopsumma nekad nepārsniedz 250 % no tās parakstītā kapitāla.

6. Banka nodrošinās pret zaudējumiem valūtas kursa svārstību dēļ, aizdevumu un garantiju līgumos iekļaujot noteikumus, ko tā uzskata par lietderīgiem.

19. pants

1. Procentu likmes aizdevumiem, ko Banka piešķir, un komisijas maksu par garantijām koriģē atkarībā no stāvokļa kapitāla tirgū un aprēķina tā, lai ienākumi no tiem ļautu Bankai izpildīt saistības, segt izdevumus un izveidot rezervju fondu, kā paredz 24. pants.

2. Banka nedod nekādas atlaides procentu likmēm. Ja procentu likmes samazināšana tomēr šķiet vēlama finansējamā projekta būtības dēļ, attiecīgā dalībvalsts vai kāda cita struktūra var piešķirt palīdzību procentu nomaksai, ciktāl to pieļauj šā Līguma 87. pants.

20. pants

Aizdevumu un garantiju operācijās Banka ievēro šādus principus.

1. Tā nodrošina to, ka fondus izmanto Kopienas interesēs cik iespējams racionāli.

Aizdevumus un galvojumus tā piešķir vienīgi tad:

a) ja projektus īsteno ražošanas uzņēmumi, un tie no ražošanas peļņas sedz procentus un amortizācijas izdevumus, vai – citos gadījumos – ja saistības uzņemas tā valsts, kurā projektu īsteno, vai izdevumus sedz no citiem līdzekļiem; un

b) ja projekta īstenošana veicina vispārēju ekonomikas ražīgumu un sekmē kopējā tirgus izveidi.

2. Tā neiegūst daļas uzņēmumos un neuzņemas pienākumus to vadībā, ja to neprasa Bankas tiesību aizsardzība, nodrošinot aizdoto naudas līdzekļu atgūšanu.

3. Tā var pārdot prasības kapitāla tirgū un šajā nolūkā prasīt, lai debitori emitē obligācijas vai citus vērtspapīrus.
4. Ne Banka, ne dalībvalstis neizvirza nosacījumus ar prasību Bankas aizdotos līdzekļus tērēt kādā konkrētā dalībvalstī.
5. Banka var piešķirt aizdevumus ar nosacījumu, ka uzaicinājumu uz konkursu izsludina starptautiski.
6. Banka ne pilnīgi, ne daļēji nefinansē projektus, pret ko iebilst dalībvalstis, kurās tos paredzēts īstenot.

21. pants

1. Pieteikumus saņemt Bankas aizdevumu vai garantiju var iesniegt ar Komisijas vai tās dalībvalsts starpniecību, kurā projektu paredzēts īstenot. Uzņēmumi var lūgt aizdevumu vai galvojumu arī tieši Bankā.

2. Pieteikumus, kas iesniegti ar Komisijas starpniecību, nodod dalībvalstij, kurā projektu paredzēts īstenot, lai tā sniegtu atzinumu. Pieteikumus, kas iesniegti ar dalībvalsts starpniecību, nodod Komisijai, lai tā sniegtu atzinumu. Pieteikumus, ko uzņēmumi iesniedz tieši, nodod attiecīgajai dalībvalstij un Komisijai.

Attiecīgā dalībvalsts un Komisija sniedz atzinumus divos mēnešos. Ja šajā laikā atbildes nav, Banka var uzskatīt, ka pret attiecīgo projektu nav iebildumu.

3. Direktoru padome pieņem lēmumus par aizdevumu un garantiju pieteikumiem, ko tai iesniegusi Vadības komiteja.

4. Vadības komiteja noskaidro, vai tai iesniegtie aizdevumu vai garantiju pieteikumi atbilst šiem Statūtiem, jo īpaši 20. pantam. Ja Vadības komiteja atbalsta aizdevuma vai garantijas piešķiršanu, tā Direktoru padomei iesniedz līguma projektu; Komiteja var sniegt labvēlīgu atzinumu ar nosacījumiem, ko tā atzīst par būtiskiem. Ja Vadības komiteja iebilst pret aizdevuma vai garantijas piešķiršanu, tā attiecīgos dokumentus kopā ar atzinumu iesniedz Direktoru padomei.

5. Ja Vadības komiteja sniedz nelabvēlīgu atzinumu, Direktoru padome attiecīgo aizdevumu vai garantiju var piešķirt tikai ar vienprātīgu lēmumu.

6. Ja Komisija sniedz nelabvēlīgu atzinumu, Direktoru padome attiecīgo aizdevumu vai garantiju var piešķirt tikai ar vienprātīgu lēmumu, Komisijas ieceltajam direktoram atturoties.

7. Ja gan Vadības komiteja, gan Komisija sniedz nelabvēlīgu atzinumu, Direktoru padome aizdevumu vai garantiju nedrīkst piešķirt.

22. pants

1. Banka starptautiskā kapitāla tirgū aizņemas līdzekļus, kas vajadzīgi tās uzdevumu veikšanai.
2. Banka kapitāla tirgū var aizņemties naudu no kādas dalībvalsts saskaņā ar tās tiesību normām, kas piemērojamas iekšējiem jautājumiem, vai arī, ja dalībvalstī tādu normu nav, Bankai un attiecīgai dalībvalstij apspriežoties un vienojoties par ierosināto aizdevumu.

Kompetentas attiecīgās dalībvalsts iestādes var nedot piekrišanu tikai tad, ja ir iemesls bažām, ka šis valsts kapitāla tirgū var rasties nopietni traucējumi.

23. pants

1. Banka šādi var izmantot visus pieejamos naudas līdzekļus, kas nav tūlīt vajadzīgi, lai izpildītu saistības:
 - a) investēt valūtas tirgos;
 - b) kā paredz 20. panta 2. punkts, pirkt un pārdot vērtspapīrus, ko emitējusi Banka pati vai tie, kuri no tās aizņēmušies;
 - c) veikt visas citas finanšu operācijas, kas saistītas ar tās mērķiem.
2. Neskarot 25. pantu, Banka, pārvaldot investīcijas, neiesaistās nekādās valūtas arbitražās, ko tieši neprasa aizdošanas operācijas vai tādu saistību izpilde, kuras rada tās ņemtie aizņēmumi vai piešķirtās garantijas.

3. Jomās, uz ko attiecas šis pants, Banka saskaņo rīcību ar kompetentām iestādēm vai attiecīgās dalībvalsts emisijas banku.

24. pants

1. Pakāpeniski izveido rezervju fondu, kas sasniedz 10 % no parakstītā kapitāla. Ja Bankas pasīvi to pieļauj, Direktoru padome var nolemt izveidot papildu rezerves. Kamēr rezervju fonds nav pilnībā izveidots, to uztur:
 - a) procentu ienākumi, kas saņemti par Bankas piešķirtajiem aizdevumiem no summām, kuras dalībvalstis iemaksā, ievērojot 5. pantu;

- b) procentu ienākumi, kas saņemti par Bankas piešķirtajiem aizdevumiem no naudas līdzekļiem, kuri rodas no a) apakšpunktā minēto aizdevumu atmaksājumiem,

ciktāl šie ienākumi nav vajadzīgi, lai pildītu Bankas saistības vai segtu izdevumus.

2. Rezervju fonda resursus investē tā, lai tie vienmēr būtu pieejami fonda mērķu īstenošanai.

25. pants

1. Bankai vienmēr ir tiesības konvertēt tās aktīvus no vienas dalībvalsts valūtas citas dalībvalsts valūtā, lai veiktu finanšu operācijas, kas atbilst šā Līguma 267. pantā noteiktajam uzdevumam, ņemot vērā šo Statūtu 23. pantu. Banka cik iespējams izvairās šādi konvertēt aktīvus, ja tai vajadzīgajā valūtā ir naudas līdzekļi vai likvīdi aktīvi.

2. Banka nevar konvertēt savus aktīvus no vienas dalībvalsts valūtas kādas trešās valsts valūtā bez attiecīgās dalībvalsts piekrišanas.

3. Banka drīkst brīvi pārdot to sava kapitāla daļu, kas iemaksāta zeltā vai konvertējamā valūtā, vai kādā valūtā, kuru tā aizņēmusies tirgos ārpus Kopienas.

4. Dalībvalstis apņemas ļaut Bankas debitoriem izmantot to valūtu, kas vajadzīga, lai atmaksātu kapitālu un samaksātu aizdevumu procentus vai komisijas maksu par garantijām, ko Banka piešķirusi projektiem, kurus īsteno šo valstu teritorijā.

26. pants

Ja kāda dalībvalsts neizpilda šo Statūtu uzliktos dalības pienākumus, jo īpaši pienākumu samaksāt savu parakstītā kapitāla daļu, piešķirt speciālaizdevumus vai apkalpot aizņēmumus, ar Valdes lēmumu, kas pieņemts ar kvalificētu balsu vairākumu, var pārtraukt aizdevumu un garantiju piešķiršanu šai dalībvalstij vai tās pilsoņiem.

Šāds lēmums ne šo valsti, ne tās pilsoņus neatbrīvo no pienākumiem pret Banku.

27. pants

1. Ja Valde nolemj pārtraukt Bankas operācijas, visas tās darbības tūlīt apstājas, izņemot tās, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu pienācīgu tās aktīvu realizāciju, aizsardzību un saglabāšanu, kā arī saistību nokārtošanu.

2. Likvidācijas gadījumā Valde ieceļ likvidatorus un instruē tos, kā veikt likvidāciju.

28. pants

1. Visās dalībvalstīs Bankai ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko šo valstu tiesību akti piešķir juridiskām personām; tā var pirkt vai pārdot kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesos.

[Saskaņā ar Amsterdamas Līguma 9. panta 4. daļu:

Dalībvalstu teritorijā Eiropas Kopienām ir visas privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīgas, lai veiktu uzdevumus saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti 5. punktā minētajā protokolā. Tāda pati nostāja ir arī attiecībā uz Eiropas Centrālo banku, Eiropas Monetāro institūtu un Eiropas Investīciju banku.]

2. Bankas īpašumu nepakļauj rekvizīcijai vai ekspropriācijai.

29. pants

Kompetentas valstu tiesas izšķir Bankas domstarpības ar tās kreditoriem, debitoriem vai citām personām, izņemot gadījumus, ja jurisdikcija nodota Tiesai.

Bankai ir juridiskā adrese visās dalībvalstīs. Katrā līgumā tā tomēr var īpaši noteikt juridisko adresi vai paredzēt arbitrāžu.

Bankas īpašumus un aktīvus var apķīlāt vai arestēt tikai ar tiesas nolēmumu.

30. pants

1. Valde vienprātīgi var nolemt izveidot Eiropas Investīciju fondu, kas ir tiesību subjekts un kam ir finansiāla autonomija, un kura dibinātāja ir Banka.

2. Valde ar vienprātīgu lēmumu pieņem Eiropas Investīciju fonda Statūtus. Statūtos, jo īpaši, nosaka tā mērķus, struktūru, kapitālu, dalību tajā, finanšu resursus, darbības veidu un revīzijas kārtību, kā arī attiecības starp Bankas un Fonda struktūrām.

3. Neņemot vērā 20. panta 2. punktu, Bankai ir tiesības piedalīties Fonda vadībā un iemaksāt tādu parakstītā kapitāla summu, ko Valde nosaka ar vienprātīgu lēmumu.

4. Eiropas Kopiena var kļūt par Fonda locekli un iemaksāt līdzekļus tā parakstītajā kapitālā. Par Fonda locekļiem var uzaicināt finanšu iestādes, kam ir interese par Fonda mērķiem.

5. Fondam, tā personālam un tā struktūru personālam savu darba pienākumu izpildē piemēro Protokolu par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās.

Fondu turklāt atbrīvo no visiem nodokļiem vai līdzīgiem maksājumiem gadījumā, ja palielinās tā kapitāls, un no dažādām formalitātēm, kas ar to var būt saistītas valstī, kurā ir Fonda mītne. Arī Fonda slēgšanas vai likvidācijas gadījumā tam neuzliek nekādus maksājumus. Visbeidzot, Fonda un tā iestāžu darbībai, kas notiek saskaņā ar tā Statūtiem, neuzliek nekādus apgrozījuma nodokļus.

Uz Fonda dividendēm, kapitāla pieaugumu un citiem ieņēmumiem, uz ko tā locekļiem, izņemot Eiropas Kopieni un Banku, ir tiesības, tomēr attiecina attiecīgo tiesību aktu fiskālos noteikumus.

6. Ievērojot šē izklāstīto, Tiesas kompetencē ir risināt konfliktus, kas saistīti ar Fonda struktūru pieņemtiem pasākumiem. Tiesvedību pret šiem pasākumiem var sākt jebkurš Fonda loceklis vai dalībvalstis saskaņā ar šā Līguma 230. panta noteikumiem.

Romā, tūkstoš deviņi simti piecdesmit septītā gada divdesmit piektajā martā.

Protokols (Nr.12)
par Itāliju (1957)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

VĒLOTIES atrisināt dažas konkrētas problēmas, kas saistītas ar Itāliju,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno šim Līgumam.

KOPIENAS DALĪBVALSTIS

ŅEM VĒRĀ to, ka Itālijas valdība īsteno desmit gadu ekonomiskās izaugsmes programmu, lai līdzsvarotu Itālijas tautsaimniecības struktūru, jo īpaši, uzlabojot infrastruktūru mazāk attīstītajos reģionos Dienviditālijā un Itālijas salās, kā arī radot jaunas darbavietas, lai novērstu bezdarbu;

ATGĀDINA, ka šīs Itālijas valdības programmas principus un mērķus ir apsvērusas un apstiprinājušas starptautiskās sadarbības organizācijas, kuru dalībnieces ir Eiropas Kopienas dalībvalstis;

ATZĪST, ka Itālijas programmas mērķu sasniegšana ir vispārējās interesēs;

VIENOJAS ieteikt Kopienas iestādēm izmantot visas šajā Līgumā paredzētās metodes un procedūras un, jo īpaši, atbilstīgi izlietot Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Sociālā fonda resursus, lai Itālijas valdībai atvieglotu šā uzdevuma izpildi;

UZSKATA, ka, piemērojot šo Līgumu, Kopienas iestādēm būtu jāņem vērā ilgstošas piepūles, kas jāīsteno Itālijas ekonomikai tuvākajos gados, kā arī tas, ka vēlams izvairīties no bīstamiem satricinājumiem, jo īpaši maksājumu bilancē vai saistībā ar nodarbinātības līmeni, kas varētu traucēt šā Līguma piemērošanu Itālijā,

ATZĪST, ka gadījumā, ja piemēro 119. un 120. pantu, būs jāparūpējas, lai pasākumi, kas jāveic Itālijas valdībai, netraucētu tai pabeigt ekonomiskās izaugsmes un iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanas programmu.

Romā, tūkstoš deviņi simti piecdesmit septītā gada divdesmit piektajā martā.

Protokols (Nr.13)
**par konkrētu valstu izcelsmes precēm, ko ievēd no šīm valstīm
un uz ko attiecas īpašs režīms, tās importējot kādā no dalīb-
valstīm (1957)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

VĒLOTIES paredzēt sīkāk izstrādātus noteikumus attiecībā uz šā Līguma piemērošanu dažām konkrētu valstu izcelsmes precēm, ko no šīm valstīm ievēd un uz ko attiecas īpašs režīms, tās importējot kādā dalībvalstī,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno šim Līgumam.

1. Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līguma piemērošana neliek grozīt muitas režīmu, ko piemēro 1958. gada 1. janvārī tādu preču importam Beniluksa valstīs, kuru izcelsme ir Surinamā (*) vai Nīderlandes Antiļās (**), un kuras no turienes ievēd.
2. Preces, ko importē kādā no dalībvalstīm un uz ko attiecas minētais režīms, tās reeksportējot uz citu dalībvalsti, neuzskata par tādām, kas ir brīvā apgrozībā minētajā dalībvalstī šā Līguma 24. panta nozīmē.
3. Dalībvalstis paziņo Komisijai un pārējām dalībvalstīm savus noteikumus, kas attiecas uz šajā protokolā minēto īpašo režīmu, kā arī to preču sarakstu, uz kurām attiecinā minēto režīmu. Tās arī informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par vēlāk izdarītām izmaiņām šajos sarakstos vai režīmā.
4. Komisija nodrošina to, ka šo noteikumu piemērošana nekaitē citām dalībvalstīm. Šajā nolūkā tā var veikt visus vajadzīgos pasākumus attiecībā uz dalībvalstu attiecībām.

Romā, tūkstoš deviņi simti piecdesmit septītā gada divdesmit piektajā martā.

(*) Līguma ceturtais daļas noteikumi tika piemēroti Surinamai no 1962. gada 1. septembra līdz 1976. gada 16. jūlijam saskaņā ar papildu dokumentu, ko Nīderlandes Karaliste iesniedza kopā ar savu ratifikācijas instrumentu.

(**) Saskaņā ar 1. pantu 1962. gada 13. novembra Konvencijā, ar ko groza Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu (OV 150, 1.10.1964., 2414/64. lpp.), šo protokolu vairs nepiemēro Nīderlandes Antiļām.

Protokols (Nr. 14)
**par Nīderlandes Antiļās (*) rafinētu naftas produktu importu
Eiropas Ekonomikas kopienā (1962)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

VĒLOTIES sīkāk izstrādāt tirdzniecības sistēmu, ko attiecina uz Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu importu Eiropas Ekonomikas kopienā,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno šim Līgumam.

1. pants

Šis protokols attiecas uz naftas produktiem, kas ietilpst Briseles nomenklatūras pozīcijās 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (parafīns, naftas vai slānekļa parafīns un parafīna atliekas) un 27.14 un ko importē lietošanai dalībvalstīs.

2. pants

Sakarā ar Nīderlandes Antiļu asociēšanu Kopienā, dalībvalstis apņemas attiecināt uz šajā valstī rafinētiem naftas produktiem tarifu atvieglojumus atbilstīgi šā protokola noteikumiem. Šie noteikumi ir spēkā neatkarīgi no tā, kādi ir dalībvalstu piemērotie izcelsmes noteikumi.

3. pants

1. Ja Komisija pēc kādas dalībvalsts lūguma vai pēc savas ierosmes konstatē, ka Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu imports Kopienā atbilstīgi 2. pantā minētajai sistēmai rada patiesas grūtības vienas vai vairāku dalībvalstu tirgū, tā lemj par to, ka attiecīgajām dalībvalstīm jāievieš, jāpalielina vai atkārtoti jāievieš muitas nodokļi attiecībā uz minēto importu tādā apjomā un uz tādu laika posmu, kas vajadzīgs, lai minēto situāciju novērstu. Šādi ieviesto, palielināto vai atkārtoti ieviesto muitas nodokļu likmes nedrīkst pārsniegt tās likmes, ko par tādu pašu produktu importu piemēro trešām valstīm.

2. Šā panta 1. punkta noteikumus jebkurā gadījumā var piemērot, ja Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu imports Kopienā sasniedz divus miljonus tonnu gadā.

(*) Pievienots ar 2. pantu 1962. gada 13. novembra Konvencijā, ar ko groza Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu (OV 150, 1.10.1964.).

3. Padomi informē par Komisijas lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar 1. un 2. punktu, tostarp par tiem, ar ko dalībvalsts lūgumu noraida. Padome pēc jebkuras dalībvalsts lūguma var uzņemt atbildību par šiem jautājumiem un ar lēmumu, ko pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, tos jebkurā laikā var grozīt vai atcelt.

4. pants

1. Ja kāda dalībvalsts uzskata, ka Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu imports tieši vai caur citu dalībvalsti atbilstīgi 2. pantā izstrādātajai sistēmai rada patiesas grūtības tās tirgū un ka ir jāveic tūlītēji pasākumi, lai situāciju labotu, tā pēc savas ierosmes var nolemt piemērot muitas nodokļus šādam importam, ar noteikumu, ka likme nedrīkst pārsniegt to likmi, ko tā par tādu pašu produktu importu piemēro trešām valstīm. Tā par savu lēmumu paziņo Komisijai, kura mēneša laikā lemj par to, vai dalībvalsts paredzētos pasākumus var atstāt spēkā vai arī tie ir jāgroza vai jāatceļ. Šādam Komisijas lēmumam piemēro 3. panta 3. punkta noteikumus.

2. Ja atbilstīgi 2. pantā izstrādātajai sistēmai kādā EEK dalībvalstī vai dalībvalstīs tieši vai caur kādu dalībvalsti importētu Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu daudzums kalendārajā gadā pārsniedz šā protokola pielikumā noteikto daudzumu tonnās, uzskata, ka šīs vai šo dalībvalstu pasākumi, kas paredzēti konkrētajā gadā saskaņā ar 1. punktu, ir pamatoti. Komisija, pārliecinoties, ka noteiktais daudzums tonnās ir sasniegts, oficiāli reģistrē veiktos pasākumus. Šādā gadījumā pārējās dalībvalstis atturas oficiāli iesniegt jautājumu Padomē.

5. pants

Ja Kopiena nolemj naftas produktiem piemērot kvantitatīvus ierobežojumus neatkarīgi no tā, no kurienes tos importē, šos ierobežojumus var attiecināt arī uz Nīderlandes Antiļu naftas produktiem. Tādā gadījumā Nīderlandes Antiļām, salīdzinot ar trešām valstīm, piemēro labvēlīgāku režīmu.

6. pants

1. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, lemjot vienbalsīgi, pārskata 2. līdz 5. panta noteikumus, pēc tam, kad pieņem kopēju definīciju naftas produktiem ar izcelsmi trešās un asociētajās valstīs vai kad pieņem lēmumus saskaņā ar kopējo tirdzniecības politiku attiecībā uz minētajiem produktiem, vai arī izstrādā kopēju enerģētikas politiku.

2. Pēc šādas pārskatīšanas tomēr jebkurā gadījumā piemērotā formā ir jā saglabā līdzvērtīgi atvieglojumi Nīderlandes Antiļām attiecībā uz, minimums, 2,5 miljoniem tonnu naftas produktu.
3. Kopienas saistības attiecībā uz šā panta 2. punktā minētajiem līdzvērtīgiem atvieglojumiem, ja vajadzīgs, var sīkāk sadalīt pa valstīm, ņemot vērā šā protokola pielikumā norādīto daudzumu tonnās.

7. pants

Lai ieviestu šo protokolu, Komisija ir atbildīga par to, lai tiktu īstenots izstrādātais modelis attiecībā uz Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu importu dalībvalstīs. Dalībvalstis saskaņā ar Komisijas administratīvajiem ieteikumiem nosūta tai visu šim nolūkam vajadzīgo informāciju, ko Komisija izplata tālāk.

Briselē, tūkstoš deviņi simti sešdesmit otrā gada trīspadsmitajā novembrī.

Protokola pielikums

Lai īstenotu 4.panta 2.punktu Protokolā par Nīderlandes Antiļās rafinētu naftas produktu importu Eiropas Ekonomikas kopienā, Augstās Līgumslēdzējas Puses ir nolēmušas, ka 2 miljoni tonnu naftas produktu no Antiļām tiek sadalīti starp dalībvalstīm šādi:

Vācija	625 000 tonnu
Beļģijas un Luksemburgas Ekonomikas Savienība	200 000 tonnu
Francija	75 000 tonnu
Itālija	100 000 tonnu
Nīderlande	1 000 000 tonnu

Protokols (*) (Nr.15)
par īpašo režīmu Grenlandei (1985)

1. pants

1. Režīms, ko piemēro, importējot Kopienā Grenlandes izcelsmes produktus, uz kuriem attiecas zivsaimniecības produktu tirgus kopīgā organizācija, atbilst tirgus kopīgās organizācijas mehānismiem, tomēr ietver atbrīvojumu no muitas nodokļiem un maksājumiem ar līdzvērtīgu iedarbību un kvantitatīvo ierobežojumu vai pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību atcelšanu, ja pieejas iespējas Grenlandes zvejas zonām, kas piešķirtas Kopienai saskaņā ar nolīgumu starp Kopieniem un struktūru, kura atbild par Grenlandi, Kopiena uzskata par pietiekamām.

2. Visus pasākumus attiecībā uz tādu produktu importa režīmu, tostarp tos, kas attiecas uz tādu pasākumu pieņemšanu, pieņem saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līguma 37. pantā.

2. pants

Komisija iesniedz Padomei, kas pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, priekšlikumus par pārejas pasākumiem, ko tā uzskata par vajadzīgiem saistībā ar jaunā režīma stāšanos spēkā, attiecībā uz tiesību saglabāšanu, ko fiziskās vai juridiskās personas ieguvušas, kamēr Grenlande bija Kopienas sastāvdaļa, un stāvokļa noregulēšanu attiecībā uz finansiālo palīdzību, ko Kopiena minētajā laikposmā piešķirusi Grenlandei.

(*) Līguma par Grenlandi 3. pants paredz, ka tam pievienotais protokols par Grenlandi tiek pievienots Eiropas Ekonomikas Kopienas dibināšanas līgumam (OV L 29, 1.2.1985.)

Protokols (Nr.16)
par īpašuma iegādi Dānijā (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ atrisināt dažas īpašas problēmas, kas saistītas ar Dāniju,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam:

Neatkarīgi no šā Līguma Dānija var saglabāt tajā spēkā esošos tiesību aktus par otru māju iegādi.

Protokols (Nr.17)

par Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 141. pantu (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam,

Šā Līguma 141. pantā pabalstus, kas saistīti ar sociālā nodrošinājuma sistēmu, neuzskata par atalgojumu tādā gadījumā, ja un ciktāl tie attiecas uz nodarbinātības laiku pirms 1990. gada 17. maija, izņemot gadījumus, kad darba ņēmēji vai to pārstāvji pirms šā datuma ir uzsākuši tiesvedību vai cēlušī līdzvērtīgu prasību saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem.

Protokols (Nr.18)
**par Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtiem un Eiropas
Centrālās bankas Statūtiem (1992)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ pieņemt Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtus un Eiropas Centrālās bankas Statūtus, ko paredz Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 8. pants,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

I NODAĻA

ECBS IZVEIDE

1. pants

Eiropas Centrālo banku sistēma

1.1. Eiropas Centrālo banku sistēmu (ECBS) un Eiropas Centrālo banku (ECB) izveido saskaņā ar šā Līguma 8. pantu; ECBS un ECB veic uzdevumus un darbojas saskaņā ar šo Līgumu un šiem Statūtiem.

1.2. Saskaņā ar šā Līguma 107. panta 1. punktu ECBS veido ECB un dalībvalstu centrālās bankas ("valstu centrālās bankas"). Luksemburgas Monetāro institūtu (*Institut monétaire luxembourgeois*) atzīst par Luksemburgas centrālo banku.

II NODAĻA

ECBS MĒRĶI UN UZDEVUMI

2. pants

Mērķi

Saskaņā ar šā Līguma 105. panta 1. punktu ECBS galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti. Nekaitējot šim mērķim, ECBS Kopienā atbalsta vispārēju ekonomikas politiku, lai palīdzētu sasniegt Kopienas mērķus, kas noteikti šā Līguma 2. pantā. ECBS darbojas saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence, un kas veicina resursu efektīvu sadali, kā arī ievēro šā Līguma 4. pantā izklāstītos principus.

3. pants

Uzdevumi

3.1. Saskaņā ar šā Līguma 105. panta 2. punktu, pamatuzdevumi, kas jārisina ar ECBS starpniecību, ir:

- definēt un īstenot Kopienas monetāro politiku;
- veikt valūtas operācijas atbilstīgi šā Līguma 111. pantam;
- turēt un pārvaldīt dalībvalstu oficiālos ārvalstu valūtas rezervju fondus;
- veicināt norēķinu sistēmu vienmērīgu darbību.

3.2. Saskaņā ar šā Līguma 105. panta 3. punktu 3.1. panta trešais ievilkums neliedz dalībvalstu valdībām turēt un pārvaldīt ārvalstu valūtu kārtējo kontu atlikumus.

3.3. Saskaņā ar šā Līguma 105. panta 5. punktu, ECBS palīdz veidot līdzsvarotu politiku, ko īsteno kompetentas iestādes, kuras saistītas ar kredītiestāžu konsultatīvu uzraudzību un finanšu sistēmas stabilitāti.

4. pants

Padomdevējfunkcijas

Saskaņā ar šā Līguma 105. panta 4. punktu:

a) ar ECB apspriežas:

- par visiem ierosinātiem Kopienas aktiem, kas ir tās kompetencē;
- attiecīgās valsts iestādes attiecībā uz visiem tiesību aktu projektiem, kas ir ECB kompetencē, taču ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome paredzējusi saskaņā ar 42. pantā norādīto procedūru;

b) ECB attiecīgām Kopienas iestādēm vai struktūrām, vai valstu iestādēm iesniedz atzinumus par jautājumiem, kas ir tās kompetencē.

5. pants

Statistikas informācijas vākšana

5.1. Lai veiktu ECBS uzdevumus, ECB ar valstu centrālo banku atbalstu vāc vajadzīgo statistikas informāciju no kompetentām valstu iestādēm vai tieši no uzņēmējiem. Šajā nolūkā tā sadarbojas ar Kopienas iestādēm vai struktūrām un ar dalībvalstu vai trešo valstu kompetentām iestādēm, kā arī ar starptautiskām organizācijām.

5.2. Valstu centrālās bankas cik iespējams veic 5.1. pantā izklāstītos uzdevumus.

5.3. Vajadzības gadījumā ECB palīdz saskaņot noteikumus un paņēmienus statistikas datu vākšanai, apkopošanai un izplatīšanai jomās, kas ir tās kompetencē.

5.4. Padome saskaņā ar 42. pantā paredzēto procedūru nosaka tās fiziskās un juridiskās personas, uz kurām attiecas prasība sniegt ziņojumus un ievērot konfidencialitāti; Padome izstrādā piemērotus īstenošanas noteikumus.

6. pants

Starptautiska sadarbība

6.1. ECB pieņem lēmumu, kā pārstāvēt ECBS tajā starptautiskās sadarbības jomā, kurā ietilpst uzdevumi, kas uzticēti ECBS.

6.2. ECB un, ar ECB atļauju, valstu centrālās bankas var iekļauties starptautiskās monetārās iestādēs.

6.3. Šis nodaļas 6.1. un 6.2. pants nav pretrunā šā Līguma 111. panta 4. punktam.

III NODAĻA

ECBS UZBŪVE

7. pants

Neatkarība

Saskaņā ar šā Līguma 108. pantu ne ECB, ne valstu centrālās bankas, ne arī kāds no to lēmējinstanču locekļiem, īstenojot šā Līguma un Statūtu piešķirtās pilnvaras un veicot uzticētos uzdevumus un pienākumus, nelūdz un nepieņem ne Kopienas iestāžu, ne arī kādas dalībvalsts valdības vai citas struktūras norādījumus. Kopienas iestādes un struktūras un dalībvalstu valdības apņemas ievērot šo principu un nemēģināt iespaidot ECB vai valstu centrālo banku lēmējinstanču locekļus, kad viņi veic amata pienākumus.

8. pants

Vispārējs princips

ECBS pārvalda ECB lēmējinstances.

9. pants

Eiropas Centrālā banka

9.1. ECB, kas saskaņā ar šā Līguma 107. panta 2. punktu ir tiesību subjekts, visās dalībvalstīs ir visplašākā tiesībspēja, ko šo valstu tiesību akti paredz juridiskām personām; ECB var iegādāties vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesā.

9.2. ECB nodrošina to, ka tos uzdevumus, kas atbilstīgi šā Līguma 105. panta 2., 3. un 5. punktam uzticēti ECBS, tā veic vai nu pati, ievērojot šos Statūtus, vai arī ar valstu centrālo banku starpniecību, ievērojot 12.1. un 14. pantu.

9.3. Saskaņā ar šā Līguma 107. panta 3. punktu ECB lēmējinstances ir Padome un Valde.

10. pants

Padome

10.1. Saskaņā ar šā Līguma 112. panta 1. punktu Padomē ir ECB Valdes locekļi un valstu centrālo banku vadītāji.

10.2. Katram Padomes loceklim ir viena balss. No dienas, kad Padomes locekļu skaits pārsniedz 21, katram Valdes loceklim ir viena balss, un balsstiesīgo vadītāju skaits ir 15. Pēdējiem balsstiesības ir piešķirtas, un tās rotē šādi:

— no dienas, kad vadītāju skaits pārsniedz 15, un kamēr tas sasniedz 22, vadītājus iedala divās grupās atbilstoši tam, kā ir ierindots to dalībvalsts centrālās bankas daļas lielums no kopēja iekšzemes kopprodukta tirgus cenās un no monetāro finanšu iestāžu kopējās bilances dalībvalstīs, kas ir pieņēmušas euro. Daļu kopējā iekšzemes kopproduktā tirgus cenās un monetāro finanšu iestāžu kopējā bilancē vērtība ir attiecīgi 5/6 un 1/6. Pirmajā grupā ir pieci vadītāji un otrajā grupā – pārējie vadītāji. Balsstiesību intervāls pirmās grupas vadītājiem nav mazāks kā otrās grupas vadītāju balsstiesību intervāls. Ievērojot iepriekšējo teikumu, pirmajai grupai piešķir četras balsis, bet otrajai grupai – vienpadsmit balsis,

- no dienas, kad vadītāju skaits sasniedz 22, vadītājus sadala trīs grupās atbilstoši iepriekš minētajiem ierindošanas kritērijiem. Pirmajā grupā ir pieci vadītāji, un tai ir piešķirtas četras balsis. Otrajā grupā ir puse no pārējiem vadītājiem, kuru skaits noapaļots līdz tuvākajam veselam skaitlim, un tai ir piešķirtas astoņas balsis. Trešajā grupā ir pārējie vadītāji, un tai ir piešķirtas trīs balsis,
- katrā grupā vadītāji ir balsstiesīgi uz vienādu laikposmu,
- lai aprēķinātu daļu no kopējā iekšzemes kopprodukta tirgus cenās, piemēro 29.2. pantu. Monetāro finanšu iestāžu kopējo bilanci aprēķina atbilstoši statistikas sistēmai, ko piemēro Eiropas Kopienā aprēķinu veikšanas brīdī,
- kad kopējo iekšzemes kopproduktu tirgus cenās groza atbilstoši 29.3. pantam vai tad, ja vadītāju skaits palielinās, grupu lielumu un/vai sastāvu groza atbilstoši iepriekš minētajiem principiem,
- Padome ar divu trešdaļu visu tās balsstiesīgo un nebalsstiesīgo locekļu balsu vairākumu veic visus nepieciešamos pasākumus, lai īstenotu iepriekš minētos principus, un var nolemt atlikt rotācijas sistēmas uzsākšanu līdz dienai, kad vadītāju skaits pārsniedz 18.

Balsstiesības izmanto personiski. Atkāpjoties no šā noteikuma, 12.3. pantā minētajā reglamentā var paredzēt, ka Padomes locekļi drīkst balsot telekonferencēs. Šie noteikumi paredz arī to, ka tie Padomes locekļi, kas ilgāku laiku nevar piedalīties Padomes sanāksmēs, var katrs iecelt sev vietnieku dalībai Padomē.

Iepriekšējā punkta nosacījumi neierobežo visu Padomes balsstiesīgo un nebalsstiesīgo locekļu balsstiesības saskaņā ar 10.3., 10.6. un 41.2. pantu.

Ja vien šie Statūti neparedz citādi, Padome pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja balsis dalās vienādi, izšķirošā balss ir priekšsēdētājam.

Lai Padome varētu balsot, vajadzīgais kvorums ir divas trešdaļas Padomes balsstiesīgo locekļu. Ja kvoruma nav, priekšsēdētājs var sasaukt ārkārtas sanākumi, kurā lēmumu pieņem arī bez kvoruma.

10.3. Pieņemot lēmumus atbilstīgi 28., 29., 30., 32., 33. un 51. pantam, Padomes balsis vērtē proporcionāli valstu centrālo banku daļām ECB parakstītajā kapitālā. Valdes locekļu balsīm ir nulles vērtība. Lēmumus, kuru pieņemšanai vajadzīgs kvalificēts balsu vairākums, pieņem, ja balsis "par" pārstāv vismaz divas trešdaļas no ECB parakstītā kapitāla un vismaz pusi no tās akcionāriem. Ja kāds vadītājs nevar piedalīties sēdē, viņš var izraudzīties aizstājēju, kas balso viņa vietā.

10.4. Sanāksmes ir konfidenciālas. Padome var pieņemt lēmumu apspriežu iznākumu darīt zināmu atklātībai.

10.5. Padome sanāk vismaz desmit reizes gadā.

10.6. Padome, sanākot valstu vai valdību vadītājiem, vai nu pēc ECB ieteikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, vai arī pēc Komisijas ieteikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un ECB, ar vienprātīgu lēmumu var grozīt 10.2. punktu. Padome iesaka tādus grozījumus pieņemt dalībvalstīm. Grozījumi stājas spēkā, kad tos ratificējušas visas dalībvalstis saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

Ieteikumus, ko saskaņā ar šo punktu sniedz ECB, pieņem ar vienprātīgu ECB Padomes lēmumu.

11. pants

Valde

11.1. Saskaņā ar šā Līguma 112. panta 2. punkta a) apakšpunktu, Valdē ir priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un četri citi locekļi.

Šie locekļi pilda pienākumus pilnas darba slodzes apjomā. Neviena no locekļiem neuzņemas nekādu algotu vai nealgotu darbu, ja vien Padome izņēmuma kārtā viņiem nav ļāvusi to darīt.

11.2. Saskaņā ar šā Līguma 112. panta 2. punkta b) apakšpunktu, Valdes priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un pārējos locekļus, savstarpēji vienojoties dalībvalstu vai to valdību vadītājiem, pēc Padomes priekšlikuma, ko tā sniedz pēc apspriedes ar Eiropas Parlamentu un ECB Padomi, izraugās no personām ar nevainojamu reputāciju un profesionālu pieredzi monetāros vai banku jautājumos.

Viņu amata pilnvaru laiks ir astoņi gadi, un to nepagarina.

Tikai dalībvalstu pilsoņi var būt Valdes locekļi.

11.3. Valdes locekļu darba noteikumi un nosacījumi, jo īpaši algas, pensijas un citi sociālās nodrošināšanas pabalsti, ir paredzēti ECB noslēgtos darba līgumos, un tos apstiprina ECB Padome pēc tādas komitejas priekšlikuma, kurā ir trīs ECB Padomes iecelti un trīs Padomes iecelti locekļi. Valdes locekļiem nav tiesību balsot par šajā punktā minētajiem jautājumiem.

11.4. Ja kāds Valdes loceklis vairs neatbilst prasībām, kas vajadzīgas pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu, Tiesa pēc ECB Padomes vai Valdes lūguma var viņu atlaist no amata.

11.5. Katram Valdes loceklim, kas piedalās sanāksmē, ir tiesības balsot, un šajā nolūkā viņam ir viena balss. Ja vien nav paredzēta citāda procedūra, Valde pieņem lēmumus ar vienkāršu nodoto balsu vairākumu. Ja balsis dalās vienādi, izšķir priekšsēdētāja balss. Balsošanas procedūra ir precizēta 12.3. pantā minētajā reglamentā.

11.6. Valde ir atbildīga par ECB kārtējiem darījumiem.

11.7. Visas brīvās vietas Valdē aizpilda, ieceļot jaunus locekļus saskaņā ar 11.2. pantu.

12. pants

Lēmējinstanču pienākumi

12.1. ECB Padome pieņem pamatnostādnes un lēmumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to uzdevumu izpildi, ko šis Līgums un šie Statūti uztic ECBS. ECB Padome nosaka Kopienas monetāro politiku, vajadzības gadījumā iekļaujot lēmumus attiecībā uz netiešiem monetāriem mērķiem, procentu pamatlīkmēm un ECBS rezervēm, kā arī izstrādā vajadzīgās pamatnostādnes šo lēmumu īstenošanai.

Valde īsteno monetāro politiku saskaņā ar ECB Padomes pieņemtām pamatnostādnēm un lēmumiem. Īstenojot monetāro politiku, Valde dod vajadzīgos norādījumus valstu centrālajām bankām. Turklāt ar ECB Padomes lēmumu konkrētas pilnvaras var deleģēt Valdei.

Neskarot šo pantu, ECB, lai veiktu darījumus, kas ietilpst ECBS uzdevumos, vēršas pēc palīdzības valstu centrālajās bankās, ciktāl tā to atzīst par iespējamu un lietderīgu.

- 12.2. Valde atbild par ECB Padomes sanāksmju sagatavošanu.
- 12.3. ECB Padome pieņem reglamentu, kas nosaka ECB un tās lēmējinstanču iekšējo uzbūvi.
- 12.4. ECB Padome pilda 4. pantā minētās padomdevējfunkcijas.
- 12.5. ECB Padome pieņem 6. pantā minētos lēmumus.

13. pants

Priekšsēdētājs

- 13.1. ECB Padomi un Valdi vada priekšsēdētājs vai, viņa prombūtnes laikā, priekšsēdētāja vietnieks.
- 13.2. Neskarot 39. pantu, priekšsēdētājs vai viņa iecelta persona pārstāv ECB ārējās attiecībās.

14. pants

Valstu centrālās bankas

- 14.1. Saskaņā ar šā Līguma 109. pantu, vēlākais līdz ECBS izveides dienai katra dalībvalsts nodrošina, ka tās tiesību akti, tostarp tās centrālās bankas statūti, sader ar šo Līgumu un šiem Statūtiem.
- 14.2. Valstu centrālo banku statūti īpaši paredz, ka valsts centrālās bankas vadītāja amata pilnvaru laiks ir vismaz pieci gadi.

Tikai tad, ja vadītājs vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu, viņu var atbrīvot no amata. Attiecīgais vadītājs vai ECB Padome var apstrīdēt šo lēmumu Tiesā, pamatojoties uz šā Līguma vai jebkura tā īstenošanai pieņemta akta pārkāpumu. Tiesvedību sāk attiecīgi divos mēnešos pēc tam, kad lēmums publicēts, vai pēc tam, kad prasītājs ir saņēmis paziņojumu par to, vai, ja tas nav saņemts, pēc dienas, kad prasītājs uzzina par šo lēmumu.

14.3. Valstu centrālās bankas ir ECBS būtiska daļa un darbojas saskaņā ar ECB pamatnostādņem un norādījumiem. ECB Padome veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu ECB pamatnostādņu un norādījumu ievērošanu, un pieprasa visu vajadzīgo informāciju.

14.4. Valstu centrālās bankas var veikt arī uzdevumus, kas nav minēti šajos Statūtos, ja vien ECB Padome ar divu trešdaļu balsu vairākumu nenolemj, ka tie ir pretrunā ECBS mērķiem un uzdevumiem. Valstu centrālās bankas šos uzdevumus veic uz savu atbildību, un tos nevar uzskatīt par daļu no ECBS uzdevumiem.

15. pants

Pienākumi sniegt pārskatus

15.1. Vismaz reizi ceturksnī ECB sastāda un publicē ziņojumu par ECBS darbību.

15.2. ECBS finanšu kopsavilkuma pārskatus publicē katru nedēļu.

15.3. Saskaņā ar šā Līguma 113. panta 3. punktu ECB Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai, kā arī Eiropadomei adresē gada ziņojumus par ECBS darbību un monetāro politiku gan par iepriekšējo, gan kārtējo gadu.

15.4. Šajā pantā minētie ziņojumi un pārskati ir bez maksas pieejami visām ieinteresētām pusēm.

16. pants

Banknotes

Saskaņā ar šā Līguma 106. panta 1. punktu, ECB Padomei ir ekskluzīvas tiesības dot pilnvaras emitēt banknotes Kopienā. Banknotes drīkst emitēt ECB un valstu centrālās bankas. ECB un valstu centrālo banku emitētās banknotes ir vienīgās naudaszīmes, kam Kopienā ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss.

Cik iespējams ECB ņem vērā pieredzi attiecībā uz banknošu emisiju un noformējumu.

IV NODAĻA

ECBS MONETĀRĀS FUNKCIJAS UN OPERĀCIJAS

17. pants

ECB un valstu centrālo banku konti

Lai veiktu operācijas, ECB un valstu centrālās bankas atver kontus kredītiestādēm, valsts iestādēm un citiem tirgus dalībniekiem, kā arī pieņem aktīvus, to skaitā reģistrētus vērtspapīrus, kā papildu nodrošinājumu.

18. pants

Atvērta tirgus operācijas un kredītooperācijas

18.1. Lai sasniegtu ECBS mērķus un veiktu tās uzdevumus, ECB un valstu centrālās bankas var:

- finanšu tirgos pirkt un pārdot tieši (tūlītējos darījumos vai nākotnes darījumos) vai, slēdzot atpirkšanas līgumus, un aizdot vai aizņemtprasības un tirgojamus finanšu instrumentus Kopienas valūtās vai to valstu valūtās, kas nav dalībvalstis, kā arī dārgmetālos;
- veikt kredītooperācijas ar kredītiestādēm un citiem tirgus dalībniekiem, aizdodot pret papildu nodrošinājumu.

18.2. ECB nosaka vispārējus principus ECB vai valstu centrālo banku veiktām atvērta tirgus operācijām un kredītooperācijām, tostarp principu paziņot par nosacījumiem, ar kādiem tās ir gatavas iesaistīties šādos darījumos.

19. pants

Obligātās rezerves

19.1. Atbilstīgi 2. pantam ECB var pieprasīt dalībvalstu kredītiestādēm ECB kontos un valstu centrālajās bankās deponēt obligātās rezerves, lai īstenotu monetārās politikas mērķus. ECB Padome var noteikt to, kā aprēķināt un noteikt obligāto rezervju vajadzīgo apjomu. Neievērošanas gadījumā ECB ir tiesības uzlikt soda procentus un citas sankcijas ar līdzīgu iedarbību.

19.2. Lai piemērotu šo pantu, Padome saskaņā ar 42. pantā paredzēto procedūru nosaka rezervju minimālo pieļaujamo apjomu un maksimālo pieļaujamo starpību starp šīm rezervēm un to obligāto apjomu, kā arī attiecīgas sankcijas gadījumā, ja to neievēro.

20. pants

Citi monetāras kontroles līdzekļi

ECB Padome ar divu trešdaļu nodoto balsu vairākumu pieņem lēmumus par citu monetāras kontroles metožu izmantošanu, kuras uzskata par mērķtiecīgām, ņemot vērā 2. pantu.

Padome saskaņā ar 42. pantā paredzēto procedūru nosaka šo metožu izmantošanas jomu, ja tās uzliek saistības trešām personām.

21. pants

Darījumi ar publisko tiesību subjektiem

21.1. Saskaņā ar šā Līguma 101. pantu ir aizliegts pieļaut konta pārtēriņu, kā arī ir aizliegti jebkādi citi kredīta pakalpojumi Eiropas Centrālajā bankā vai dalībvalstu centrālajās bankās Kopienas iestāžu vai struktūru, dalībvalstu valdību, reģionālu vai vietēju iestāžu vai citu publisku iestāžu, vai citu publisko tiesību subjektu vai publisku uzņēmumu vajadzībām, kā arī ECB un valstu centrālajām bankām ir aizliegts tieši pirkt parāda instrumentus no minētajām iestādēm.

21.2. ECB un valstu centrālās bankas var darboties kā 21.1. pantā minēto subjektu fiskāli aģenti.

21.3. Šo pantu attiecībā uz rezervju nodrošinājumu, ko saņem no centrālām bankām, nepiemēro kredītiestādēm ar valsts kapitāla līdzdalību, kam ECB un valstu centrālās bankas piemēro tādu pašu režīmu kā privātām kredītiestādēm.

22. pants

Ieskaita un norēķinu sistēmas

ECB un valstu centrālās bankas var dot iespējas, un ECB var izdot regulas, lai Kopienā un attiecībās ar citām valstīm nodrošinātu efektīvas un drošas ieskaita un norēķinu sistēmas.

23. pants

Ārējās operācijas

ECB un valstu centrālās bankas var:

- nodibināt sakarus ar citu valstu centrālajām bankām un finanšu iestādēm un, vajadzības gadījumā, ar starptautiskām organizācijām;
- iegādāties un pārdot tūlītējos darījumos un nākotnes darījumos visdažādākos ārvalstu valūtas aktīvus un dārgmetālus; termins “ārvalstu valūtas aktīvi” nozīmē vērtspapīrus un jebkādu citus aktīvus jebkuras valsts valūtā vai norēķinu vienībās un jebkurā formā;
- turēt un pārvaldīt šajā pantā minētos aktīvus;
- veikt visdažādākos bankas darījumus ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, to skaitā aizņēmuma un aizdevuma operācijas.

24. pants

Citas operācijas

Papildus operācijām, kas izriet no ECB un valstu centrālo banku uzdevumiem, tās var veikt operācijas administratīvām vajadzībām vai savu darbinieku interesēs.

V NODAĻA

KONSULTATĪVA UZRAUDZĪBA

25. pants

Konsultatīva uzraudzība

25.1. ECB var sniegt padomus un ar to var apspriesties Padome, Komisija un kompetentas dalībvalstu iestādes par to, ciktāl un kā piemērot Kopienas tiesību aktus attiecībā uz kredītiestāžu konsultatīvu uzraudzību un finanšu sistēmas stabilitāti.

25.2. Saskaņā ar visiem Padomes lēmumiem, kas pieņemti atbilstīgi šā Līguma 105. panta 6. punktam, ECB var veikt īpašus uzdevumus attiecībā uz politiku, kas skar kredītiestāžu un citu finanšu iestāžu konsultatīvu uzraudzību. Vienīgais izņēmums ir apdrošināšanas uzņēmumi.

VI NODAĻA

ECBS FINANŠU NOTEIKUMI

26. pants

Finanšu pārskati

26.1. ECB un valstu centrālo banku finanšu gads sākas janvāra pirmajā dienā un beidzas decembra pēdējā dienā.

26.2. Valde ECB gada pārskatus sagatavo saskaņā ar ECB Padomes noteikumiem principiem. Pārskatus apstiprina ECB Padome, un pēc tam tos publicē.

26.3. Lai varētu veikt analīzi un operācijas, Valde sagatavo ECBS bilances kopsavilkumu par tiem valstu centrālo banku aktīviem un pasīviem, kas pieder ECBS.

26.4. Lai piemērotu šo pantu, ECB Padome pieņem noteikumus, kas vajadzīgi, lai valstu centrālās bankas standartizētu grāmatvedības uzskaiti un ziņojumus par veiktajām operācijām.

27. pants

Revīzijas

27.1. ECB un valstu centrālo banku pārskatus pārbauda ECB Padomes ieteikti un Padomes apstiprināti pieaicināti neatkarīgi revidenti. Revidenti ir pilnvaroti pārbaudīt visus ECB un valstu centrālo banku grāmatvedības dokumentus un pārskatus un iegūt pilnīgu informāciju par to darījumiem.

27.2. Šā Līguma 248. pants attiecas tikai uz ECB vadības darbības efektivitātes pārbaudi.

28. pants

ECB kapitāls

28.1. ECB kapitāls, ko var sākt izmantot tās izveidošanas brīdī, ir 5 miljardi ECU. Kapitālu var palielināt par apjomu, ko ECB Padome saskaņā ar 10.3. pantu nosaka ar kvalificētu balsu vairākumu, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kurus Padome paredz saskaņā ar 42. pantā noteikto procedūru.

28.2. Valstu centrālās bankas ir vienīgās ECB kapitāla parakstītājas un turētājas. Kapitāla parakstīšana notiek saskaņā ar 29. pantā noteikto atslēgu.

28.3. ECB Padome ar kvalificētu balsu vairākumu, kā paredzēts 10.3. pantā, nosaka kapitāla iemaksas apjomu un formu.

28.4. Valstu centrālo banku daļas ECB parakstītajā kapitālā nevar pārskaitīt, iekļāt vai arestēt, tomēr šis noteikums neliedz ievērot 28.5. pantu.

28.5. Ja koriģē 29. pantā minēto atslēgu, valstu centrālās bankas savā starpā pārskaita kapitāla daļas tā, lai to sadalījums atbilstu korekcijām sistēmā. ECB Padome sīkāk nosaka šādu pārskaitījumu noteikumus.

29. pants

Kapitāla parakstīšanas atslēga

29.1. Kad saskaņā ar šā Līguma 123.panta 1. punktā paredzēto procedūru ir izveidota ECBS un ECB, nosaka ECB kapitāla parakstīšanas atslēgu. Saskaņā ar šo atslēgu katras valsts centrālajai bankai tiek piešķirta procentuāla daļa, kas ir ekvivalenta šādu lielumu summai:

- 50 % no attiecīgās dalībvalsts iedzīvotāju īpatsvara Kopienas iedzīvotāju skaitā priekšpēdējā gadā pirms ECBS izveidošanas;
- 50 % no attiecīgās dalībvalsts iekšzemes kopprodukta īpatsvara tirgus cenās izteiktajā Kopienas iekšzemes kopproduktā, kas reģistrēts pēdējos piecos gados līdz priekšpēdējam gadam pirms ECBS izveidošanas.

Procentus noapaļo uz augšu līdz simtdaļām uz tuvāko skaitli, kas bez atlikuma dalās ar 0,05.

29.2. Šā panta piemērošanai vajadzīgos statistikas datus Komisija sniedz saskaņā ar noteikumiem, ko Padome pieņem ar 42. pantā noteikto procedūru.

29.3. Valstu centrālajām bankām piešķirtās procentuālās daļas koriģē katru piekto gadu pēc ECBS izveides analogi tam, kā paredzēts 29.1. pantā. Koriģēto atslēgu piemēro ar nākamā gada pirmo dienu.

29.4. ECB Padome veic visus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai piemērotu šo pantu.

30. pants

Ārvalstu valūtas rezerves aktīvu pārskaitījums uz ECB

30.1. Neskarot 28. pantu, valstu centrālās bankas piegādā ECB rezerves aktīvus valūtās, kas nav dalībvalstu valūtas, Eiropas valūtas vienības (ECU), SVF rezerves pozīcijas un SDR līdz 50 000 miljoniem ECU. ECB Padome nosaka, cik liela summa Eiropas Centrālajā bankā jāiemaksā tūlīt pēc tās izveidošanas un cik lielas summas jāiemaksā vēlāk. ECB ir visas tiesības turēt un pārvaldīt tai pārskaitītās valūtas rezerves un izmantot tās šajos Statūtos izvirzītajiem mērķiem.

30.2. Katras valsts centrālās bankas iemaksas nosaka proporcionāli tās daļai ECB parakstītajā kapitālā.

30.3. Katras valsts centrālā banka var no ECB saņemt tik lielu kredītu, cik liels ir tās ieguldījums. ECB Padome nosaka šādu kredītu denomināciju un to, kā tos atmaksāt.

30.4. Saskaņā ar 30.2. pantu ECB, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome paredz saskaņā ar 42. panta izklāstīto procedūru, var pieprasīt papildu valūtas rezerves, kas pārsniedz 30.1. pantā noteikto summu.

30.5. ECB var turēt un pārvaldīt SVF rezerves pozīcijas un SDR un veidot šādu aktīvu uzkrājumu.

30.6. ECB Padome veic visus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai piemērotu šo pantu.

31. pants

Valstu centrālo banku ārvalstu valūtas rezervju aktīvi

31.1. Valstu centrālās bankas drīkst veikt darījumus, pildot savus pienākumus pret starptautiskām organizācijām saskaņā ar 23. pantu.

31.2. Visām citām operācijām ar ārvalstu valūtas rezervju aktīviem, kas paliek valstu centrālajās bankās pēc tam, kad izdarīti 30. pantā minētie pārskaitījumi, kā arī dalībvalstu darījumiem ar apgrozāmiem ārvalstu valūtas līdzekļiem, ja tie pārsniedz apjomu, ko nosaka saskaņā ar 31.3. pantu, vajadzīgs ECB apstiprinājums, lai nodrošinātu to saskaņotību ar valūtas maiņas kursa politiku un Kopienas monetāro politiku.

31.3. Lai atvieglinātu šīs operācijas, ECB Padome izstrādā pamatnostādnes.

32. pants

Valstu centrālo banku monetāro ienākumu sadalījums

32.1. Ienākumus, kas uzkrājas valstu centrālajās bankās, īstenojot ECBS monetārās politikas darbības (še turpmāk "monetārie ienākumi"), katra finanšu gada beigās sadala saskaņā ar šo pantu.

32.2. Kā paredzēts 32.3. pantā, katras valsts centrālās bankas monetārie ienākumi līdzinās tās gada ienākumiem, kas gūti no tās aktīviem, proporcionāli to banknošu vērtībai, kuras ir apgrozībā, un noguldījumu saistībām ar kredītiestādēm. Šos aktīvus valstu centrālās bankas iezīmē mērķiem, kas saskaņoti ar ECB Padomes pieņemtām pamatnostādnēm.

32.3. Ja trešā posma sākumā ECB Padome atzīst, ka valstu centrālo banku bilanču struktūras neļauj piemērot 32.2. pantu, ECB Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt, ka, atkāpjoties no 32.2. panta, uz laiku, kas nav ilgāks par pieciem gadiem, monetāros ienākumus aprēķina, izmantojot alternatīvu metodi.

32.4. Katras valsts centrālās bankas monetāros ienākumus samazina par summu, kas līdzvērtīga procentiem, kurus tā saskaņā ar 19. pantu maksā kredītiestādēm par savām noguldījumu saistībām.

ECB Padome var nolemt atlīdzināt valstu centrālajām bankām banknošu emisijas izdevumus vai, izņēmuma gadījumos, īpašus zaudējumus, ko radījušas monetārās politikas operācijas, kuras banka veikusi ECBS uzdevumā. Atlīdzības formu pēc saviem ieskatiem nosaka ECB Padome; attiecīgās summas var bezakcepta kārtībā norakstīt no valstu centrālo banku monetārajiem ienākumiem.

32.5. Valstu centrālo banku kopējos monetāros ienākumus sadala valstu centrālajām bankām proporcionāli to iemaksātajām ECB kapitāla daļām un atbilstīgi visiem lēmumiem, ko ECB Padome pieņēmusi, ievērojot 33.2. pantu.

32.6. Ieskaitu un norēķinus par atlikumiem, ko rada monetāro ienākumu sadale, veic ECB saskaņā ar ECB Padomes noteiktām pamatnostādnēm.

32.7. ECB Padome veic visus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai piemērotu šo pantu.

33. pants

ECB tīrās peļņas un tīro zaudējumu sadalījums

33.1. ECB tīro peļņu pārskaita šādi:

- a) ECB Padomes noteiktu summu, kas nepārsniedz 20 % no tīrās peļņas, pārskaita vispārējo rezervju fondā, kas nepārsniedz 100 % no kapitāla;
- b) pārējo tīro peļņu izdala ECB akcionāriem proporcionāli to iemaksātām daļām.

33.2. Gadījumā, ja ECB cieš zaudējumus, iztrūkumu var bezakcepta kārtībā norakstīt no ECB vispārējo rezervju fonda, un vajadzības gadījumā - pēc ECB Padomes lēmuma – no attiecīgā finanšu gada monetārajiem ienākumiem proporcionāli summām, kas sadalītas valstu centrālajām bankām saskaņā ar 32.5. pantu, un nepārsniedzot šīs summas.

VII NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

34. pants

Tiesību akti

34.1. Saskaņā ar šā Līguma 110. pantu, ECB:

- izstrādā regulas, ciktāl tas vajadzīgs, lai veiktu uzdevumus, kas paredzēti 3.1. panta pirmajā ievilkumā, 19.1., 22. vai 25.2. pantā, un gadījumos, kas noteikti 42. pantā minētajos Padomes aktos;
- pieņem lēmumus, kas vajadzīgi, lai veiktu uzdevumus, ko šis Līgums un ECBS Statūti uztic ECBS;
- sagatavo ieteikumus un sniedz atzinumus.

34.2. Regulas ir vispārpiemērojamas. Tās uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs.

Ieteikumi un atzinumi neuzliek saistības.

Lēmumi uzliek saistības kopumā tiem, kam tie adresēti.

Uz ECB pieņemtām regulām un lēmumiem attiecas šā Līguma 253., 254. un 256. pants.

ECB var nolemt publicēt savus lēmumus, ieteikumus un atzinumus.

34.3. Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome paredz saskaņā ar 42. pantā noteikto procedūru, ECB ir tiesīga uzlikt uzņēmumiem sodanaudu vai kavējuma naudu gadījumā, ja tie nepilda pienākumus, kurus tiem uzliek ECB regulas un lēmumi.

35. pants

Tiesu iestāžu veikta kontrole un ar to saistīti jautājumi

35.1. Līgumā paredzētajos gadījumos saskaņā ar tajā ietvertajiem nosacījumiem Tiesa var vērtēt vai interpretēt ECB darbību vai bezdarbību. ECB var griezties Tiesā šajā Līgumā paredzētajos gadījumos un atbilstīgi tā nosacījumiem.

35.2. Domstarpības starp ECB, no vienas puses, un tās kreditoriem, debitoriem vai jebkurām citām personām, no otras puses, izšķir kompetentas valstu tiesas, izņemot gadījumus, ja jurisdikcija ir piešķirta Tiesai.

35.3. Uz ECB attiecas atbildības režīms, ko paredz šā Līguma 288. pants. Valstu centrālo banku atbildību reglamentē šo valstu attiecīgie tiesību akti.

35.4. Tiesas kompetencē ir sniegt spriedumu atbilstīgi jebkurai arbitrāžas klauzulai, kas ietverta ECB vai tās vārdā noslēgtā publisko tiesību vai privāttiesību līgumā.

35.5. ECB lēmumus griezties Tiesā pieņem ECB Padome.

35.6. Tiesas kompetencē ir izšķirt domstarpības par to, kā valstu centrālās bankas pilda pienākumus, ko uzliek šie Statūti. Ja ECB uzskata, ka kādas valsts centrālā banka nav izpildījusi kādu no šo Statūtu uzliktiem pienākumiem, tā pēc tam, kad attiecīgās valsts centrālajai bankai dota iespēja iesniegt savus apsvērumus, sniedz argumentētu atzinumu par šo jautājumu. Ja attiecīgās valsts centrālā banka ECB noteiktajā laikā nesaskaņo savu darbību ar šo atzinumu, ECB var griezties Tiesā.

36. pants

Personāls

36.1. ECB Padome pēc Valdes priekšlikuma izstrādā ECB personāla nodarbināšanas kārtību.

36.2. Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko paredz nodarbināšanas kārtība, Tiesas jurisdikcijā ir visas ECB un tās darbinieku domstarpības.

37. pants

Mītnesvieta

Līdz 1992. gada beigām, savstarpēji vienojoties dalībvalstu vai to valdību vadītājiem, pieņem lēmumu par ECB mītnesvietu.

38. pants

Dienesta noslēpumi

38.1. ECB vadības iestāžu locekļi un personāls, kā arī valstu centrālo banku darbinieki arī pēc amata pienākumu pildīšanas beigām nedrīkst izpaust tādu informāciju, uz ko attiecas pienākums ievērot dienesta noslēpumus.

38.2. Personas, kam pieejami dati, uz kuriem attiecas Kopienas tiesību akti par noslēpumu ievērošanu, ir pakļautas šiem tiesību aktiem.

39. pants

Parakstītāji

ECB juridiskās saistības ar trešām personām apliecina ar priekšsēdētāja parakstu vai divu Valdes locekļu parakstiem, vai ar divu tādu ECB darbinieku parakstiem, kurus priekšsēdētājs likumīgi pilnvarojis parakstīt dokumentus ECB vārdā.

40. pants

Privilēģijas un imunitāte

Dalībvalstu teritorijā ECB ir visas privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīgas, lai veiktu tās uzdevumus atbilstīgi nosacījumiem, kuri ietverti Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās.

VIII NODAĻA

STATŪTU GROZĪJUMI UN PAPILDNOTEIKUMI

41. pants

Vienkāršota grozījumu procedūra

41.1. Saskaņā ar šā Līguma 107. panta 5. punktu Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc ECB ieteikuma un apspriedusies ar Komisiju, vai arī ar vienprātīgu lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar ECB, var grozīt šo Statūtu 5.1., 5.2., 5.3., 17., 18., 19.1., 22., 23., 24., 26., 32.2., 32.3., 32.4., 32.6. pantu, 33.1. panta a) punktu un 36. pantu. Abos gadījumos ir vajadzīga Eiropas Parlamenta piekrišana.

41.2. Lai ECB varētu nākt klajā ar ieteikumu, kas pieņemts atbilstīgi šim pantam, ir vajadzīgs vienprātīgs ECB Padomes lēmums.

42. pants

Papildnoteikumi

Saskaņā ar šā Līguma 107. panta 6. punktu, līdzko ir pieņemts lēmums par trešā posma sākumu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un ECB vai pēc ECB ieteikuma un apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem noteikumus, kas minēti šo Statūtu 4., 5.4., 19.2., 20., 28.1., 29.2., 30.4. un 34.3. pantā.

IX NODAĻA

PĀREJAS NOTEIKUMI UN CITI NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ ECBS

43. pants

Vispārēji noteikumi

43.1. Šā Līguma 122. panta 1. punktā minētais izņēmuma statuss nozīmē, ka attiecīgajām dalībvalstīm nepiešķir tiesības un neuzliek saistības šo Statūtu šādi panti: 3., 6., 9.2., 12.1., 14.3., 16., 18., 19., 20., 22., 23., 26.2., 27., 30., 31., 32., 33., 34., 50. un 52. pants.

43.2. Centrālās bankas tajās dalībvalstīs, kurām piešķirts šā Līguma 122. panta 1. punktā minētais izņēmuma statuss, monetārās politikas jomā patur pilnvaras saskaņā ar savas valsts tiesībām.

43.3. Saskaņā ar šā Līguma 122. panta 4. punktu, ar vārdu “dalībvalstis” šo Statūtu 3., 11.2., 19., 34.2. un 50. pantā saprot “dalībvalstis, kurām nav piešķirts izņēmuma statuss”.

43.4. Ar frāzi “valstu centrālās bankas” šo Statūtu 9.2., 10.1., 10.3., 12.1., 16., 17., 18., 22., 23., 27., 30., 31., 32., 33.2. un 52. pantā saprot “to dalībvalstu centrālās bankas, uz kurām neattiecas izņēmums”.

43.5. Ar vārdu “akcionāri” 10.3. un 33.1. pantā saprot “to dalībvalstu centrālās bankas, uz kurām neattiecas izņēmums”.

43.6. Ar vārdiem “ECB parakstītais kapitāls” 10.3. un 30.2. pantā saprot “ECB kapitālu, uz ko pieteikušās to dalībvalstu centrālās bankas, uz kurām neattiecas izņēmums”.

44. pants

ECB pārejas laika uzdevumi

ECB pārņem tos EMI uzdevumus, kas sakarā ar izņēmumiem, kuri attiecas uz vienu vai vairākām dalībvalstīm, vēl jāveic trešajā posmā.

ECB dod padomus, gatavojot šā Līguma 122. pantā minēto izņēmumu atcelšanu.

45. pants

ECB Ģenerālpadome

45.1. Neskarot šā Līguma 107. panta 3. punktu, Ģenerālpadomi izveido kā trešo ECB lēmējinstanci.

45.2. Ģenerālpadomē ir ECB priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un valstu centrālo banku vadītāji. Ģenerālpadomes sēdēs bez balsstiesībām var piedalīties arī citi Valdes locekļi.

45.3. Ģenerālpadomes pienākumi pilnībā ir uzskaitīti šo Statūtu 47. pantā.

46. pants

Ģenerālpadomes reglaments

- 46.1. ECB Ģenerālpadomi vada ECB priekšsēdētājs vai, viņa prombūtnes laikā, ECB priekšsēdētāja vietnieks.
- 46.2. Padomes priekšsēdētājs un viens Komisijas loceklis bez balsstiesībām var piedalīties Ģenerālpadomes sanāksmēs.
- 46.3. Priekšsēdētājs sagatavo Ģenerālpadomes sanāksmes.
- 46.4. Atkāpjoties no 12.3. panta, Ģenerālpadome pieņem savu reglamentu.
- 46.5. ECB nodrošina Ģenerālpadomi ar sekretariātu.

47. pants

Ģenerālpadomes pienākumi

- 47.1. Ģenerālpadome:
- veic 44. pantā minētos uzdevumus;
 - palīdz veikt 4. un 25.1. pantā minētās padomdevējfunkcijas.
- 47.2. Ģenerālpadome palīdz:
- vākt statistikas informāciju, ko paredz 5. pants;
 - sagatavot ECB darbības pārskatus, ko paredz 15. pants;
 - ieviest noteikumus, kas vajadzīgi, lai varētu piemērot 26. pantu, ko paredz 26.4. pants;
 - veikt visus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai varētu piemērot 29. pantu, kā tas paredzēts 29.4. pantā;
 - izstrādāt ECB personāla darba līgumu noteikumus, ko paredz 36. pants.

47.3. Ģenerālpadome palīdz veikt vajadzīgos priekšdarbus, lai neatsaucami fiksētu maiņas kursus to dalībvalstu valūtām, uz kurām attiecas izņēmums, attiecībā pret to dalībvalstu valūtām, uz kurām neattiecas izņēmums, vai arī pret vienoto valūtu, ko paredz šā Līguma 123. panta 5. punkts.

47.4. ECB priekšsēdētājs informē Ģenerālpadomi par ECB Padomes lēmumiem.

48. pants

Pārejas noteikumi, kas attiecas uz ECB kapitālu

Saskaņā ar 29.1. pantu, katras valsts centrālajai bankai atbilstīgi ECB kapitāla parakstīšanas atslēgai ir noteikta tās daļa. Atkāpjoties no 28.3. panta, centrālās bankas tajās dalībvalstīs, uz kurām attiecas izņēmums, neiemaksā parakstīto kapitālu, ja vien Ģenerālpadome ar balsu vairākumu, kas pārstāv vismaz divas trešdaļas no ECB parakstītā kapitāla un vismaz pusi no akcionāriem, nenosaka to, ka jāiemaksā obligāti procentu maksājumi ECB darbības izmaksām.

49. pants

Atliktie ECB kapitāla maksājumi, rezerves un uzkrājumi

49.1. Centrālās bankas tajās dalībvalstīs, attiecībā uz kurām izņēmums ir atcelts, apmaksā savu parakstīto ECB kapitāla daļu tādā pašā apjomā kā centrālās bankas citās dalībvalstīs, uz kurām neattiecas izņēmums, un ārvalstu rezerves aktīvus pārskaita ECB saskaņā ar 30.1. pantu. Pārskaitāmo summu nosaka, reizinot ECU vērtību ārvalstu rezerves aktīviem pēc konkrētā brīža maiņas kursa, kas saskaņā ar 30.1. pantu jau ir pārskaitīti ECB, ar koeficientu, kas ir attiecība starp akciju skaitu, uz kuru attiecīgās valsts centrālā banka ir parakstījusies, un to skaitu, ko citu valstu centrālās bankas jau apmaksājušas.

49.2. Papildus maksājumiem, kas jāveic saskaņā ar 49.1. pantu, attiecīgā centrālā banka izdara iemaksas ECB rezervēs, tajos uzkrājumos, kas ir pielīdzināmi rezervēm, kā arī papildina to summu, kas jāpārskaita rezervēs un uzkrājumos, atbilstoši peļņas un zaudējumu pārskata saldo uz 31. decembri, iepriekšējā gadā pirms izņēmuma atcelšanas. Iemaksas summu nosaka, reizinot iepriekš definēto un apstiprinātajā ECB bilancē uzrādīto rezervju apjomu ar koeficientu, kas ir attiecība starp to akciju skaitu, uz kuru attiecīgās valsts centrālā banka ir parakstījusies, un akciju skaitu, ko citas centrālās bankas jau ir apmaksājušas.

49.3. ⁽¹⁾ Pēc tam, kad viena valsts vai vairākas valstis kļūst par dalībvalstīm un attiecīgo valstu centrālās bankas kļūst par daļu no ECBS, automātiski tiek palielināts ECB parakstītais kapitāls un limits ārvalstu rezerves aktīviem, ko var pārskaitīt uz ECB. Palielinājumu nosaka atbilstīgi procentuālajām daļām palielinātajā kapitālā, tajā laikā noteiktos attiecīgos apjomus reizinot ar koeficientu, kas ir attiecība starp to valstu centrālo banku procentuālo daļu, kuras pievienojas, un to valstu centrālo banku procentuālo daļu, kuras jau ir ECBS locekles. Katras valsts centrālās bankas procentuālo daļu kapitālā aprēķina atbilstīgi 29.1. pantam un saskaņā ar 29.2. pantu. References laikposmi, ko izmanto statistikas datiem, ir tādi paši kā laikposmi, ko izmanto procentuālo daļu pēdējam piecgadu pielāgojumam atbilstīgi 29.3. pantam.

50. pants

Pirmo valdes locekļu iecelšana

Kad nodibināta ECB Valde, pēc Padomes ieteikuma un apspriedes ar Eiropas Parlamentu un EMI Padomi, dalībvalstu vai to valdību vadītāji, savstarpēji vienojoties, ieceļ Valdes priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un citus tās locekļus. Valdes priekšsēdētāju ieceļ uz astoņiem gadiem. Atkāpjoties no 11.2. panta, priekšsēdētāja vietnieku ieceļ amatā uz četriem gadiem un citus Valdes locekļus – uz laiku no pieciem līdz astoņiem gadiem. Nevienu Valdes locekli nevar iecelt amatā atkārtoti. Valdes locekļu skaits drīkst būt mazāks par 11.1. pantā noteikto, bet nekādā gadījumā tas nedrīkst būt mazāks par četriem.

51. pants

Atkāpe no 32. panta

51.1. Ja trešā posma sākumā ECB Padome pieņem lēmumu, ka 32. panta piemērošana rada lielas pārmaiņas valstu centrālo banku relatīvajās ienākumu pozīcijās, to ienākumu summu, kas jāsadala saskaņā ar 32. pantu, samazina par vienādiem procentiem, pirmajā finanšu gadā pēc trešā posma sākuma nepārsniedzot 60 %, un katrā nākamā finanšu gadā to samazinot vismaz par 12 procentu punktiem.

51.2. Šo Statūtu 51.1. pantu nepiemēro ilgāk kā piecus finanšu gadus pēc trešā posma sākuma.

⁽¹⁾ Punkts pievienots ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

*52. pants***Banknošu maiņa Kopienas valūtā**

Ievērojot neatsaucami fiksētos maiņas kursus, ECB Padome veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka valstu centrālās bankas to valūtu banknotes, kuru maiņas kursi ir neatsaucami fiksēti, maina līdzvērtīgi to attiecīgajai nominālvērtībai.

*53. pants***Pārejas noteikumu piemērošana**

Tikmēr, kamēr pastāv dalībvalstis, uz kurām attiecas izņēmums, piemēro 43. līdz 48. pantu.

Protokols (Nr.19)
par Eiropas Monetārā institūta Statūtiem (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ pieņemt Eiropas Monetārā institūta Statūtus,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

1. pants

Uzbūve un nosaukums

1.1. Eiropas Monetāro institūtu (EMI) izveido saskaņā ar šā Līguma 117. pantu; EMI savas funkcijas un darbības veic saskaņā ar šā Līguma noteikumiem un šiem Statūtiem.

1.2. EMI locekļi ir dalībvalstu centrālās bankas ("valstu centrālās bankas"). Šajos Statūtos Luksemburgas Monetāro institūtu (*Institut monétaire luxembourgeois*) atzīst par Luksemburgas centrālo banku.

1.3. Ievērojot šā Līguma 117. pantu, Vadītāju komiteju un Eiropas Monetārās sadarbības fondu (EMSF) likvidē. Visi EMSF aktīvi un pasīvi automātiski nonāk EMI pārziņā.

2. pants

Mērķi

EMI piedalās to nosacījumu īstenošanā, kas vajadzīgi pārejai uz ekonomiskās un monetārās savienības trešo posmu, jo īpaši:

- stiprina monetārās politikas koordināciju nolūkā nodrošināt cenu stabilitāti;
- veic priekšdarbus, kas vajadzīgi, lai izveidotu Eiropas Centrālo banku sistēmu (ECBS), īstenotu vienotu monetāru politiku un trešajā posmā ieviestu vienotu valūtu;
- pārrauga ECU attīstību.

3. pants

Vispārēji principi

- 3.1. EMI veic uzdevumus un funkcijas, ko tam uzliek šis Līgums un šie Statūti, neskarot kompetento iestāžu atbildību par monetārās politikas īstenošanu attiecīgajās dalībvalstīs.
- 3.2. EMI darbojas saskaņā ar mērķiem un principiem, kas noteikti ECBS Statūtu 2. pantā.

4. pants

Galvenie uzdevumi

- 4.1. Saskaņā ar šā Līguma 117. panta 2. punktu, EMI:
- veicina valstu centrālo banku sadarbību;
 - palīdz koordinēt dalībvalstu monetāro politiku nolūkā nodrošināt cenu stabilitāti;
 - pārrauga Eiropas monetārās sistēmas (EMS) darbību;
 - rīko apspriedes par jautājumiem, kas ir valstu centrālo banku kompetencē un ietekmē finanšu iestāžu un tirgu stabilitāti;
 - pārņem EMSF uzdevumus; pilda 6.1., 6.2. un 6.3. punktā minētās funkcijas;
 - veicina ECU lietojumu un pārrauga tā attīstību, tostarp ECU ieskaita sistēmas vienmērīgu darbību.

EMI arī:

- regulāri apspriežas par monetārās politikas attīstību un monetārās politikas instrumentu izmantošanu;
- ar to apspriežas valstu monetārās iestādes, pirms tās pieņem lēmumus par monetārās politikas attīstību, ņemot vērā kopējo iepriekšējas koordinācijas sistēmu.

4.2. Vēlākais līdz 1996. gada 31. decembrim EMI nosaka regulatīvo, organizatorisko un apgādes sistēmu, kas vajadzīga, lai ECBS varētu veikt savus trešā posma uzdevumus saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence. EMI Padome šo sistēmu iesniedz izskatīšanai ECB tās izveidošanas dienā.

Saskaņā ar šā Līguma 117. panta 3. punktu EMI:

- sagatavo instrumentus un nosaka procedūru, kas vajadzīga, lai trešajā posmā īstenotu vienotu monetāru politiku;
- vajadzības gadījumā palīdz saskaņot noteikumus un paņēmienus statistikas datu vākšanai, apkopošanai un izplatīšanai jomās, kas ir tā kompetencē;
- izstrādā noteikumus operācijām, kas valstu centrālajām bankām jāveic ECBS struktūrā;
- veicina pārrobežu norēķinu efektivitāti;
- uzrauga Eiropas valūtas vienības (ECU) banknošu tehnisko sagatavošanu.

5. pants

Padomdevējfunkcijas

5.1. Saskaņā ar šā Līguma 117. panta 4. punktu EMI Padome var izstrādāt atzinumus vai ieteikumus par monetārās politikas un valūtas maiņas kursa politikas vispārējo virzību, kā arī par citiem ar to saistītiem pasākumiem, kas ieviesti dalībvalstīs. EMI var sniegt atzinumus un ieteikumus valdībām un Padomei par politiku, kas varētu ietekmēt iekšējo vai ārējo monetāro stāvokli Kopienā un jo īpaši EMS darbību.

5.2. EMI Padome var sniegt ieteikumus arī dalībvalstu monetārām iestādēm par to monetārās politikas īstenošanu.

5.3. Saskaņā ar šā Līguma 117. panta 6. punktu Padome apspriežas ar EMI par visiem ierosinātiem Kopienas aktiem, kas ir EMI kompetencē.

ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un EMI, ir paredzējusi ar kvalificētu balsu vairākumu, dalībvalstu iestādes apspriežas ar EMI par visiem likumprojektiem, kas ir tā kompetencē, jo īpaši ņemot vērā šā Protokola 4.2. pantu.

5.4. Saskaņā ar šā Līguma 117. panta 5. punktu EMI var nolemt publicēt savus atzinumus un ieteikumus.

6. pants

Darbības un tehniskās funkcijas

6. 1. EMI:

- veic daudzpusējus neto norēķinus, ko izraisa valstu centrālo banku iejaukšanās Kopienas valūtās, un daudzpusējus Kopienas iekšējos norēķinus;
- vada īpašu īstermiņa finansēšanas mehānismu, ko paredz 1979. gada 13. marta nolīgums starp Eiropas Ekonomikas kopienas dalībvalstu centrālām bankām, kurš nosaka procedūras Eiropas monetārās sistēmas darbībai (še turpmāk "EMS nolīgums") un īstermiņa monetārā atbalsta mehānismu, ko paredz 1970. gada 7. februāra grozītais nolīgums starp Eiropas Ekonomikas kopienas dalībvalstu centrālajām bankām;
- veic funkcijas, kuras minētas 11. pantā Padomes 1988. gada 24. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1969/88, ar ko nosaka vienotu sistēmu, kā dalībvalstu maksājumu bilancēm sniegt vidēja termiņa finansiālu palīdzību.

6.2. EMI var saņemt monetāras rezerves no valstu centrālām bankām un emitēt Eiropas valūtas vienības (ECU) pret šādiem aktīviem nolūkā īstenot EMS nolīgumu. EMI un valstu centrālās bankas var izmantot Eiropas valūtas vienības (ECU) kā norēķinu līdzekli, kā arī izmantot tās darījumos starp bankām un EMI. EMI veic administratīvus pasākumus, kas vajadzīgi šā punkta īstenošanai.

6.3. EMI var piešķirt "citu Eiropas valūtas vienības (ECU) turētāju" statusu trešo valstu monetārām iestādēm un starptautiskām monetārām iestādēm, kā arī pieņemt noteikumus, saskaņā ar kuriem tās var iegūt, turēt vai izmantot Eiropas valūtas vienības (ECU).

6.4. EMI kā valstu centrālo banku pārstāvim un pēc to lūguma ir tiesības turēt un pārvaldīt ārvalstu valūtas rezerves. Par peļņu un zaudējumiem, kas attiecas uz šīm rezervēm, atbild valsts centrālā banka, kurai šīs rezerves pieder. EMI pilda šo funkciju, pamatojoties uz divpusējiem līgumiem un ievērojot noteikumus, kas ietverti EMI lēmumā. Šie noteikumi paredz, ka darījumi ar šīm rezervēm neietekmē nevienas dalībvalsts monetāro politiku un valūtas maiņas kursa politiku, ko īsteno kompetentas monetāras iestādes, tie atbilst EMI mērķiem un EMS valūtas maiņas mehānisma normālai darbībai.

7. pants

Citi uzdevumi

7.1. Reizi gadā EMI adresē Padomei ziņojumu par to, kā rit gatavošanās trešajam posmam. Šis ziņojums ietver vērtējumu par panākumiem virzībā uz konvergenci Kopienā un jo īpaši attiecas uz monetārās politikas instrumentu pielāgošanu un to procedūru sagatavošanu, kas vajadzīgas, lai trešajā posmā īstenotu vienotu monetāru politiku, kā arī statūtos noteiktās prasības, kas jāpilda valstu centrālām bankām, lai tās varētu iekļauties Eiropas Centrālo banku sistēmā.

7.2. Saskaņā ar Padomes lēmumiem, kas minēti šā Līguma 117. panta 7. punktā, EMI var veikt citus uzdevumus, lai sagatavotos trešajam posmam.

8. pants

Neatkarība

EMI Padomes locekļi, kas pārstāv savas iestādes, rīkojas patstāvīgi jautājumos, kas attiecas uz viņu darbību. Īstenojot šā Līguma un šo Statūtu noteiktās pilnvaras un veicot uzticētos uzdevumus un pienākumus, EMI Padome nelūdz un nepieņem nekādus Kopienas iestāžu vai struktūru, vai dalībvalstu valdību norādījumus. Kopienas iestādes un struktūras, kā arī dalībvalstu valdības apņemas ievērot šo principu un nemēģināt ietekmēt EMI Padomi, kad tā veic savus uzdevumus.

9. pants

Pārvalde

9.1. Saskaņā ar šā Līguma 117. panta 1. punktu, EMI vada un pārvalda EMI Padome.

9.2. EMI Padomē ir priekšsēdētājs un valstu centrālo banku vadītāji, no kuriem viens ir priekšsēdētāja vietnieks. Ja kāds vadītājs nevar piedalīties sanāksmē, viņš var izraudzīties citu savas iestādes pārstāvi.

9.3. Priekšsēdētāju, savstarpēji vienojoties, ieceļ dalībvalstu vai to valdību vadītāji vai nu pēc Vadītāju komitejas, vai EMI Padomes ieteikuma un pēc apspriedes ar Eiropas Parlamentu un Padomi. Priekšsēdētāju izraugās no personām ar nevainojamu reputāciju un profesionālu pieredzi monetāros vai banku jautājumos. Tikai dalībvalstu pilsoņi var būt EMI priekšsēdētāji. EMI Padome ieceļ priekšsēdētāja vietnieku. Priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku ieceļ uz trim gadiem.

9.4. Priekšsēdētājs pilda savus pienākumus pilnas darba slodzes apjomā. Viņš neuzņemas nekādu algotu vai nealgotu darbu, izņemot gadījumus, ja EMI Padome to izņēmuma kārtā atļauj.

9.5. Priekšsēdētājs veic šādus pienākumus:

- sagatavo un vada EMI Padomes sanāksmes;
- neskarot 22. pantu, pārstāv EMI viedokli ārējās attiecībās;
- atbild par EMI vadību ikdienā.

Priekšsēdētāja prombūtnē viņa pienākumus pilda priekšsēdētāja vietnieks.

9.6. Priekšsēdētāja nodarbinātības kārtību, konkrēti, algu, pensiju un citus sociālās nodrošināšanas pabalstus, paredz līgumā ar EMI, un tos nosaka EMI Padome pēc tādas komitejas priekšlikuma, kurā ir trīs locekļi, ko ieceļ Vadītāju komiteja vai EMI Padome, un trīs locekļi, ko ieceļ Padome. Priekšsēdētājam nav balsstiesību šajā punktā minētajos jautājumos.

9.7. Ja priekšsēdētājs vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu, Tiesa pēc EMI Padomes pieteikuma var atbrīvot viņu no amata.

9.8. EMI Padome pieņem EMI reglamentu.

10. pants

EMI Padomes sanāksmes un balsošanas procedūra

10.1. EMI Padome sanāk vismaz 10 reizes gadā. Sanāksmes ir konfidenciālas. EMI Padome var vienprātīgi pieņemt lēmumu apspriedes iznākumu darīt zināmu atklātībai.

10.2. Katram EMI Padomes loceklim vai viņa kandidātam ir viena balsis.

10.3. Ja vien šie Statūti neparedz citādu procedūru, EMI Padome pieņem lēmumus ar vienkāršu tās locekļu balsu vairākumu.

10.4. Lai pieņemtu lēmumus, kas saistīti ar 4.2., 5.4., 6.2 un 6.3. pantu, ir vajadzīga EMI Padomes locekļu vienprātība.

Lai pieņemtu atzinumus un ieteikumus atbilstīgi 5.1. un 5.2. pantam, lēmumus atbilstīgi 6.4., 16. un 23.6. pantam, kā arī pamatnostādnes atbilstīgi 15.3 pantam, vajadzīgas divas trešdaļas EMI Padomes locekļu kvalificēta balsu vairākuma.

11. pants

Iestāžu sadarbība un pienākumi sniegt pārskatus

11.1. EMI Padomes sanāksmēs bez balsstiesībām var piedalīties Padomes priekšsēdētājs un viens Komisijas loceklis.

11.2. EMI priekšsēdētāju pieaicina Padomes sanāksmēs, ja Padome apspriež jautājumus, kas skar EMI mērķus un uzdevumus.

11.3. Reglamentā noteiktā laikā EMI sagatavo gada ziņojumu par savu darbību un Kopienas monetāro stāvokli un finanšu stāvokli. Šo gada ziņojumu kopā ar EMI gada pārskatiem iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai, kā arī Eiropadomei.

EMI priekšsēdētāju pēc Eiropas Parlamenta lūguma vai pēc paša iniciatīvas var uzklaut kompetentas Eiropas Parlamenta komitejas.

11.4. EMI publicētie pārskati par brīvu ir pieejami visām ieinteresētām pusēm.

12. pants

Uzskaites valūta

EMI operācijas izsaka Eiropas valūtas vienībās (ECU).

13. pants

Mītnesvieta

Līdz 1992. gada beigām dalībvalstu vai to valdību vadītāji, savstarpēji vienojoties, pieņem lēmumu par EMI mītnesvietu.

14. pants

Tiesībspēja

EMI, kura saskaņā ar šā Līguma 117. panta 1. punktu ir tiesību subjekts, visās dalībvalstīs ir visplašākā tiesībspēja, kādu attiecīgās valsts tiesību akti paredz juridiskām personām; konkrēti, EMI ir tiesības iegādāties vai atsavināt kustamu vai nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesos.

15. pants

Tiesību akti

15.1. Veicot uzdevumus atbilstīgi šiem Statūtiem, EMI:

- sniedz atzinumus;
- izstrādā ieteikumus;
- pieņem pamatnostādnes un lēmumus, ko adresē valstu centrālām bankām.

15.2. EMI atzinumi un ieteikumi neuzliek nekādas saistības.

15.3. EMI Padome var paredzēt metodiskas pamatnostādnes, lai radītu vajadzīgos apstākļus ECBS trešā posma uzdevumu veikšanai. EMI pamatnostādnes neuzliek saistības; tās iesniedz ECB lēmuma pieņemšanai.

15.4. Neskarot 3.1 panta nosacījumus, EMI lēmumi uzliek saistības kopumā tiem, kam tie adresēti. Šā Līguma 253. un 254. pants attiecas uz šiem lēmumiem.

16. pants

Finanšu līdzekļi

16.1. EMI ir piešķirti pašu resursi. EMI resursu apjomu nosaka EMI Padome nolūkā nodrošināt ienākumus, kas vajadzīgi, lai segtu tos EMI darbības administratīvos izdevumus, kuri rodas, pildot EMI uzdevumus un funkcijas.

16.2. EMI resursus, kas noteikti saskaņā ar 16.1. pantu, veido valstu centrālo banku iemaksas saskaņā ar ECBS Statūtu 29.1. pantā noteikto parakstīšanas atslēgu un iemaksā EMI dibināšanas laikā. Šajā nolūkā statistikas datus, kas izmantojami šīs atslēgas noteikšanai, Komisija sniedz saskaņā ar noteikumiem, ko Padome pieņēmusi ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedes ar Eiropas Parlamentu, ar Vadītāju komiteju un komiteju, kas minēta šā Līguma 114. pantā.

16.3. EMI Padome nosaka ieguldījumu iemaksāšanas formu.

17. pants

Gada pārskati un revīzijas

17.1. EMI finanšu gads sākas janvāra pirmajā dienā un beidzas decembra pēdējā dienā.

17.2. EMI Padome apstiprina gada budžetu pirms katra finanšu gada sākuma.

17.3. EMI gada pārskatus sastāda saskaņā ar EMI Padomes noteiktiem principiem. Gada pārskatus apstiprina EMI Padome un pēc tam publicē.

17.4. EMI gada pārskatus pārbauda pieaicināti, EMI Padomes apstiprināti neatkarīgi revidenti. Revidentiem ir visas tiesības pārbaudīt visus EMI grāmatvedības dokumentus un pārskatus, kā arī iegūt pilnīgu informāciju par tā darījumiem.

Šā Līguma 248. pantu piemēro vienīgi nolūkā pārbaudīt EMI vadības efektivitāti.

17.5. Visus EMI atlikumus pārskaita šādi:

- a) EMI Padomes noteiktu summu pārskaita EMI vispārējo rezervju fondā;
- b) atlikumus sadala valstu centrālām bankām saskaņā ar 16.2. pantā minēto sistēmu.

17.6. Ja EMI cieš zaudējumus, iztrūkumu bezakcepta kārtībā noraksta no EMI vispārējo rezervju fonda. Atlikušo iztrūkumu atlīdzina no valstu centrālo banku ieguldījumiem saskaņā ar 16.2. pantā minēto sistēmu.

18. pants

Personāls

18.1. EMI Padome nosaka EMI personāla nodarbināšanas kārtību.

18.2. Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kas ietverti nodarbināšanas kārtībā, Tiesas jurisdikcijā ir visas EMI un tās darbinieku domstarpības.

19. pants

Tiesiskā kontrole un jautājumi, kas ar to saistīti

19.1. Līgumā paredzētajos gadījumos un saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem Tiesa var vērtēt vai interpretēt EMI darbību vai bezdarbību. EMI var griezties Tiesā šajā Līgumā paredzētajos gadījumos un atbilstīgi tā nosacījumiem.

19.2. Domstarpības starp EMI, no vienas puses, un tās kreditoriem, debitoriem vai citām personām, no otras puses, izšķir kompetentas valstu tiesas, izņemot gadījumus, ja jurisdikcija ir piešķirta Tiesai.

19.3. Uz EMI attiecas šā Līguma 288. pantā paredzētais atbildības režīms.

19.4. Tiesas kompetencē ir sniegt spriedumu atbilstīgi jebkurai arbitrāžas klauzulai, kas ietverta EMI vai tās vārdā noslēgtā publisko tiesību vai privāttiesību līgumā.

19.5. EMI Padome pieņem EMI lēmumu griezties Tiesā.

20. pants

Dienesta noslēpumi

20.1. EMI Padomes locekļi un EMI personāls arī pēc amata pilnvaru beigām nedrīkst izpaust tādu informāciju, uz ko attiecas pienākums ievērot dienesta noslēpumus.

20.2. Personas, kam pieejami dati, uz kuriem attiecas Kopienas tiesību akti par noslēpumu ievērošanu, ir pakļautas šiem tiesību aktiem.

21. pants

Privilēģijas un imunitāte

EMI dalībvalstu teritorijā bauda visas privilēģijas un imunitāti, kas vajadzīgas, lai veiktu tās uzdevumus saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās.

22. pants

Parakstītāji

EMI juridiskās saistības ar trešām personām apliecina ar priekšsēdētāja vai priekšsēdētāja vietnieka, vai arī ar divu tādu EMI darbinieku parakstiem, kurus priekšsēdētājs tam likumīgi pilnvarojis.

23. pants

EMI likvidācija

23.1. EMI likvidē, kad saskaņā ar šā Līguma 123. pantu nodibina ECB. Visi EMI aktīvi un pasīvi automātiski nonāk ECB pārziņā. ECB likvidē EMI saskaņā ar šo pantu. Likvidāciju beidz līdz trešā posma sākumam.

23.2. Eiropas valūtas vienības (ECU) radīšanas mehānisms attiecībā pret zeltu un ASV dolāriem, ko paredz EMS nolīguma 17. pants, sāk darboties no trešā posma pirmās dienas saskaņā ar minētā nolīguma 20. pantu.

23.3. Visas prasības un saistības sakarā ar īpaši īslaicīgas finansēšanas mehānismu un īslaicīga monetāra atbalsta mehānismu nokārto līdz trešā posma pirmajai dienai atbilstīgi 6.1. pantā minētajiem nolīgumiem.

23.4. Visus atlikušos EMI aktīvus likvidē un visas atlikušās EMI saistības nokārto.

23.5. Likvidācijas ieņēmumus, kas aprakstīti 23.4. pantā, sadala valstu centrālajām bankām saskaņā ar 16.2. pantā minēto sistēmu.

23.6. EMI Padome var veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai piemērotu 23.4. un 23.5. pantu.

23.7. EMI priekšsēdētājs atkāpjas no amata, līdzko tiek izveidota ECB.

Protokols (Nr.20)
par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas minēta Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 104. pantā,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

1. pants

Šā Līguma 104. panta 2. punktā minētie atsauces lielumi ir šādi:

- valdības plānotais vai reālais deficīts proporcionāli iekšzemes kopproduktam tirgus cenās – 3 %;
- valdības parāds proporcionāli iekšzemes kopproduktam tirgus cenās – 60 %.

2. pants

Šā Līguma 104. pantā un šajā Protokolā:

- valdība: vispārējā valdība, tas ir, centrālā valdība, reģionāli vai vietējas pašpārvaldes un sociālas nodrošināšanas fondi, izņemot komerciālas darbības, kas noteiktas Eiropas integrēto ekonomisko norēķinu sistēmā;
- deficīts: tīrais aizņēmums, kas noteikts Eiropas integrēto ekonomisko norēķinu sistēmā;
- ieguldījums: pamatkapitāla kopapjoms, kas noteikts Eiropas integrēto ekonomisko norēķinu sistēmā;
- parāds: parāda kopapjoms tā nominālvērtībā, kas līdz gada beigām nav nomaksāts un konsolidēts valdības nozarēs un to starpā, valdību izprotot tā, kā tas definēts šā panta pirmajā ievilkumā.

3. pants

Lai nodrošinātu pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras efektivitāti, dalībvalstu valdības atbild par valdības budžeta deficītu, kā tas definēts 2. panta pirmajā ievilkumā. Dalībvalstis nodrošina, lai to budžeta procedūras ļautu tām šajā jomā izpildīt pienākumus, ko uzliek šis Līgums. Dalībvalstis tūlīt un regulāri ziņo Komisijai par savu plānoto un reālo budžeta deficītu, kā arī par parāda līmeni.

4. pants

Komisija sniedz šā Protokola piemērošanai vajadzīgos statistikas datus.

Protokols (Nr.21)
**par konverģences kritērijiem, kas minēti Eiropas Kopienas
dibināšanas līguma 121. pantā (1992)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ precizēt šā Līguma 121. panta 1. punktā minētos konverģences kritērijus, kas Kopienai jāievēro, pieņemot lēmumus par pāreju uz ekonomiskās un monetārās savienības trešo posmu,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

1. pants

Šā Līguma 121. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā minētās cenu stabilitātes kritērijs ir tas, ka dalībvalstī ir stabilas cenas un vienā gadā pirms novērtējuma vidējais inflācijas līmenis nepārsniedz 1,5 procenta punktus, to samērojot ar, augstākais, tādu triju dalībvalstu datiem, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Inflāciju mēra, salīdzinot patēriņa cenu indeksus, ņemot vērā to, ka dažādās valstīs to nosaka dažādi.

2. pants

Šā Līguma 121. panta 1. punkta otrajā ievilkumā minētā valdības budžeta stabilitātes kritērijs ir tas, ka novērtējuma brīdī uz dalībvalsti neattiecas atbilstīgi 104. panta 6. punktam pieņemtais Padomes lēmums par pārmērīgu budžeta deficītu.

3. pants

Kritērijs šā Līguma 121. panta 1. punkta trešajā ievilkumā minētai dalībai Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā ir tāds, ka dalībvalsts vismaz divus gadus pirms novērtējuma bez lielām grūtībām ir ievērojusi paredzētās normālās svārstību robežas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā. Proti, dalībvalsts šajā laikā pēc savas iniciatīvas nav devalvējusi savas valūtas oficiālo maiņas kursu attiecībā pret kādas citas dalībvalsts valūtas kursu.

4. pants

Šā Līguma 121. panta 1. punkta ceturtajā ievilkumā minētās procentu likmju konverģences kritērijs ir tāds, ka dalībvalsts vidējā nominālā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme, kas pirms novērtējuma novērota vienu gadu, pārsniedz ne vairāk kā 2 procentu punktus likmēm, augstākais, trijās dalībvalstīs, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Procentu likmes mēra, par pamatu ņemot valsts ilgtermiņa obligācijas vai līdzīgus vērtspapīrus, un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs tās nosaka dažādi.

5. pants

Komisija sniedz šā Protokola piemērošanai vajadzīgos statistikas datus.

6. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un EMI vai arī ar ECB, un ar 114. pantā minēto komiteju, ar vienprātīgu lēmumu pieņem attiecīgus noteikumus, lai precizētu šā Līguma 121. pantā minētos konverģences kritērijus. Šie noteikumi pēc tam aizstāj šo Protokolu.

Protokols (Nr.22)
par Dāniju (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ atrisināt dažas īpašas problēmas, kas saistītas ar Dāniju,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam,

14. pants Protokolā par Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtiem un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem neietekmē Dānijas Valsts bankas tiesības veikt tās uzdevumus, kas attiecas uz tām Dānijas Karalistes daļām, kuras nav Kopienas daļa.

Protokols (Nr.23)
par Portugāli (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

NOLŪKĀ atrisināt konkrētas īpašas problēmas attiecībā uz Portugāli,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam:

1. Portugāle ar šo ir pilnvarota paturēt atvieglojumus, kas piešķirti Azoru salu un Madeiras salas autonomajiem apgabaliem, lai saņemtu bezprocentu kredītus Portugāles Bankā (*Banco de Portugal*) atbilstīgi noteikumiem, ko paredz spēkā esošie Portugāles tiesību akti.
2. Portugāle apņemas pielikt visas pūles, lai iepriekšējā punktā minēto atvieglojumu varētu atcelt pēc iespējas drīzāk.

Protokols (Nr.24)
**par pāreju uz ekonomiskās un monetārās savienības trešo
posmu (1992)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

apliecina, ka, parakstot jaunus Līguma noteikumus par ekonomisko un monetāro savienību, Kopiena konsekventi virzās uz ekonomiskās un monetārās savienības trešo posmu.

Šā iemesla dēļ visas dalībvalstis neatkarīgi no tā, vai tās atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, lai ieviestu vienotu valūtu, vai ne, respektē Kopienas gribu drīz sākt trešo posmu, un tālab neviena dalībvalsts neliedz sākt trešo posmu.

Ja līdz 1997. gada beigām nav nolikta trešā posma sākuma diena, attiecīgās dalībvalstis, Kopienas iestādes un citas iesaistītās struktūras 1998. gadā veic visus priekšdarbus, lai 1999. gada 1. janvārī Kopiena neatsaucami varētu sākt trešo posmu un lai no minētās dienas ECB un ECBS sāktu darboties pilnībā.

Šo Protokolu pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

Protokols (Nr.25)
**par dažiem noteikumiem attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļ-
īrijas Apvienoto Karalisti (1992)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

ATZĪSTOT, ka Apvienotajai Karalistei nav saistību vai pienākumu pāriet uz ekonomiskās un monetārās savienības trešo posmu, kamēr tās valdība un parlaments par to nav pieņēmis īpašu lēmumu,

IEVĒROJOT Apvienotās Karalistes valdības praksi atmaksāt aizņēmumus, pārdodot parādus privātajam sektoram,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko tās pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

1. Apvienotā Karaliste dara zināmu Padomei, vai vēlas pāriet uz trešo posmu, pirms Padome ir devusi novērtējumu saskaņā ar šā Līguma 121. panta 2. punktu.

Apvienotajai Karalistei nav jāpāriet uz trešo posmu, ja tā nav darījusi zināmu Padomei, ka vēlas to darīt.

Ja nav nolikts trešā posma sākums, ko paredz šā Līguma 121. panta 3. punkts, Apvienotā Karaliste līdz 1998. gada 1. janvārim var darīt zināmu nodomu pāriet uz trešo posmu.

2. Šā Protokola 3. līdz 9. punkts ir spēkā gadījumā, ja Apvienotā Karaliste dara zināmu Padomei, ka tā nevēlas sākt trešo posmu.

3. Apvienotā Karaliste nav iekļauta to dalībvalstu vairākumā, kas atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem, kuri minēti šā Līguma 121. panta 2.punkta otrajā ievilkumā un 121. panta 3. punkta pirmajā ievilkumā.

4. Apvienotā Karaliste patur savas pilnvaras monetārās politikas jomā saskaņā ar savas valsts tiesībām.

5. Šā Līguma 4 panta 2. punkts, 104. panta 1., 9. un 11. punkts, 105.panta 1. līdz 5. punkts, 106., 108., 109., 110. un 111. pants, 112. panta 1. punkts un 2.punkta b) apakšpunkts, kā arī 123. panta 4. un 5. punkts uz Apvienoto Karalisti neattiecas. Atsauces uz Kopienu vai dalībvalstīm šajos noteikumos neattiecas uz Apvienoto Karalisti, un atsauces uz valstu centrālām bankām neattiecas uz Anglijas Banku (*Bank of England*).

6. Šā Līguma 116. panta 4. punkts un 119. pants, kā arī 120. pants joprojām attiecas uz Apvienoto Karalisti. 114. panta 4. punkts un 124. pants attiecas uz Apvienoto Karalisti tā, it kā tai būtu piešķirts izņēmuma statuss.

7. Apvienotajai Karalistei ir uz laiku atņemtas tiesības balsot par Padomes tiesību aktiem, kas minēti 5. punktā uzskaitītajos pantos. Šajā nolūkā Apvienotās Karalistes vērtētās balsis neņem vērā, nosakot kvalificēto balsu vairākumu, ko paredz šā Līguma 122. panta 5. punkts.

Apvienotajai Karalistei nav arī tiesību piedalīties priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un citu ECB Valdes locekļu iecelšanā atbilstīgi šā Līguma 112. panta 2. punkta b) apakšpunktam un 123. panta 1. punktam.

8. Protokolā par Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem ("Statūti") 3., 4., 6., 7., 9.2., 10.1.,10.3. 11.2., 12.1., 14., 16. pants, 18. līdz 20. pants, 22., 23., 26., 27. pants, 30. līdz 34. pants, 50. un 52. pants neattiecas uz Apvienoto Karalisti.

Atsauces uz Kopienu vai dalībvalstīm šajos pantos neattiecas uz Apvienoto Karalisti un norādes uz valstu centrālām bankām vai akcionāriem neattiecas uz Anglijas Banku (*Bank of England*).

Statūtu 10.3. un 30.2. panta atsauces uz ECB parakstīto kapitālu neattiecas uz Anglijas Bankas (*Bank of England*) parakstīto kapitālu.

9. Šā Līguma 123. panta 3. punkts un Statūtu 44. līdz 48. pants ir spēkā neatkarīgi no tā, vai ir kāda dalībvalsts ar izņēmuma statusu, ņemot vērā šādus grozījumus:

a) atsauces uz ECB un EMI uzdevumiem 44. pantā attiecas arī uz tādiem uzdevumiem, kas trešajā posmā joprojām jāveic sakarā ar iespējamo Apvienotās Karalistes lēmumu nepāriet uz šo posmu;

- b) papildus 47. pantā minētajiem uzdevumiem ECB arī sniedz padomus un palīdz sagatavot visus Padomes lēmumus attiecībā uz Apvienoto Karalisti, kas jāpieņem saskaņā ar 10. panta a) un c) apakšpunktu;
- c) Anglijas Banka (*Bank of England*) iemaksā savu parakstītā kapitāla daļu ECB kapitālā kā ieguldījumu ECB darbības izmaksām pēc tādiem pašiem principiem kā to dalībvalstu centrālās bankas, kam piešķirts izņēmuma statuss.

10. Ja Apvienotā Karaliste nesāk trešo posmu, tā var mainīt savu paziņojumu jebkurā laikā, kad sācies šis posms. Tādā gadījumā:

- a) Apvienotajai Karalistei ir tiesības pāriet uz trešo posmu tikai ar noteikumu, ka tā atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem. Padome pēc Apvienotās Karalistes lūguma un saskaņā ar šā Līguma 122. panta 2. punkta nosacījumiem un tajā noteikto procedūru novērtē, vai tā atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem;
- b) Anglijas Banka (*Bank of England*) iemaksā savu parakstītā kapitāla daļu, pārskaita ECB valūtas rezervju aktīvos un iemaksā tās rezervju fondā saskaņā ar tādiem pašiem principiem kā tādas dalībvalsts centrālā banka, kuras izņēmuma statuss ir atcelts;
- c) Padome, ievērojot šā Līguma 123. panta 5. punkta nosacījumus un saskaņā ar tajā noteikto procedūru, pieņem visus citus vajadzīgos lēmumus, lai Apvienotā Karaliste varētu pāriet uz trešo posmu.

Ja Apvienotā Karaliste saskaņā ar šo Protokolu sāk trešo posmu, 3. līdz 9. punkts vairs nav spēkā.

11. Atkāpjoties no šā Līguma 101. panta un 116. panta 3. punkta, kā arī Statūtu 21.1. panta, Apvienotās Karalistes valdība var paturēt tās kredītlīniju "*Ways and Means*" Anglijas Bankā (*Bank of England*) tikmēr, kamēr Apvienotā Karaliste nav pārgājusi uz trešo posmu.

Protokols (Nr.26)
par dažiem noteikumiem attiecībā uz Dāniju (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

TIEKDAMIES atrisināt dažas konkrētas pastāvošas problēmas atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma vispārējiem mērķiem,

IEVĒROJOT to, ka Dānijas Konstitūcijā ietverti noteikumi, saskaņā ar kuriem Dānijā var tikt rīkots referendums pirms Dānijas iekļaušanās ekonomiskās un monetārās savienības trešajā posmā,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam:

1. Dānijas valdība dara Padomei zināmu savu nostāju attiecībā uz dalību trešajā posmā, pirms Padome veic novērtējumu atbilstīgi šā Līguma 121. panta 2. punktam.
 2. Ja Dānija dara zināmu, ka tā nepiedalīsies trešajā posmā, Dānijai piešķir izņēmuma statusu. Izņēmuma statuss izpaužas tādējādi, ka Dānijai piemēro visus šā Līguma un ECBS Statūtu pantus un noteikumus, kas attiecas uz izņēmuma statusu.
 3. Šādā gadījumā Dāniju neiekļauj to dalībvalstu vairākumā, kas atbilst šā Līguma 121. panta 2. punkta otrajā ievilkumā un 121. panta 3. punkta pirmajā ievilkumā minētajiem vajadzīgajiem nosacījumiem.
 4. Attiecībā uz atbrīvojuma atcelšanu 122. panta 2. punktā minēto procedūru sāk tikai pēc Dānijas lūguma.
 5. Gadījumā, ja izņēmuma statusu atceļ, šis Protokols vairs nav spēkā.
-

Protokols (Nr.27)
par Franciju (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

TIEKDAMIES ņemt vērā īpašu jautājumu, kas attiecas uz Franciju,

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam,

Francija patur naudas emisijas privilēģiju savās aizjūras teritorijās atbilstīgi tās tiesību aktiem, un vienīgi tai ir tiesības noteikt CFP franka paritāti.

Protokols (Nr.28)
par ekonomisko un sociālo kohēziju (1992)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

ATGĀDINOT, ka Savienība izvirzījusi mērķi veicināt ekonomisku un sociālu augšupeju, *inter alia*, stiprinot ekonomisko un sociālo kohēziju;

ATGĀDINOT, ka Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 2. pantā paredzēts uzdevums attīstīt ekonomisko un sociālo kohēziju un dalībvalstu solidaritāti un ka ekonomiskās un sociālās kohēzijas stiprināšana pieder pie Kopienas darbībām, kas uzskaitītas 3. pantā;

ATGĀDINOT, ka Līguma trešās daļas XVII sadaļa par ekonomisko un sociālo kohēziju kopumā rada tiesisku pamatu tam, lai saliedētu un turpinātu attīstīt Kopienas darbību ekonomiskās un sociālās kohēzijas jomā, ietverot jauna fonda izveidi;

ATGĀDINOT, ka Līguma trešās daļas XV sadaļa par Eiropas komunikāciju tīkliem un XIX sadaļa par vidi paredz izveidot Kohēzijas fondu līdz 1993. gada 31. decembrim;

APLIECINOT pārliecību, ka virzība uz ekonomisko un monetāro savienību veicinās visu dalībvalstu ekonomisku izaugsmi;

IEVĒROJOT, ka Kopienas struktūrfondu apjoms no 1987. līdz 1993. gadam faktiski ir divkāršojies, kas nozīmē to, ka ir veikti lieli pārskaitījumi, it īpaši attiecībā pret mazāk pārtikušu dalībvalstu iekšzemes kopproduktu;

IEVĒROJOT, ka Eiropas Investīciju banka nabadzīgākajiem reģioniem aizdod lielas summas, kas aizvien palielinās;

IEVĒROJOT vēlmi panākt lielāku elastību, piešķirot līdzekļus no struktūrfondiem;

IEVĒROJOT vēlmi panākt samērīgu Kopienas dalību dažādu līmeņu programmās un projektos konkrētās valstīs;

IEVĒROJOT priekšlikumu Kopienas pašu resursu sistēmā vairāk ņemt vērā dalībvalstu relatīvo labklājību;

VĒLREIZ APSTIPRINA, ka ekonomiskās un sociālās kohēzijas veicināšana ir vitāli svarīga, lai Kopiena pilnvērtīgi attīstītos un gūtu stabilus panākumus, un uzsver to, cik nozīmīga ir ekonomiskās un sociālās kohēzijas principa iekļaušana šā Līguma 2. un 3. pantā;

VĒLREIZ APSTIPRINA pārliecību, ka struktūrfondi arī turpmāk jāatvēr nozīmīga vieta, lai sasniegtu Kopienas mērķus kohēzijas jomā;

VĒLREIZ APSTIPRINA pārliecību, ka Eiropas Investīciju bankai tās resursu lielākā daļa arī turpmāk jāatvēr ekonomiskās un sociālās kohēzijas veicināšanai, un apliecina gatavību pārskatīt Eiropas Investīciju bankas vajadzības pēc kapitāla, līdzko tas būs vajadzīgs šim nolūkam;

VĒLREIZ APSTIPRINA vajadzību 1992. gadā rūpīgi izvērtēt struktūrfondu darbību un efektivitāti, kā arī vajadzību šajā gadījumā pārskatīt to, vai šo fondu apjoms ir pietiekams, ņemot vērā Kopienas uzdevumus ekonomiskās un sociālās kohēzijas jomā;

VIENOJAS, ka Kohēzijas fonds, kas jāizveido līdz 1993. gada 31. decembrim, Kopienai nodrošinās finanšu ieguldījumu projektiem, kas attiecas uz vidi un Eiropas komunikāciju tīkliem tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopprodukts uz vienu iedzīvotāju nesasniedz 90 % no Kopienas vidējā, un kurām ir programma, lai īstenotu 104. pantā izvirzītos ekonomiskās konverģences nosacījumus;

APLIECINA nodomu pieļaut lielāku elastību, struktūrfondu finansējumu piešķirot konkrētām vajadzībām, uz ko pašlaik neattiecas struktūrfondu noteikumi;

APLIECINA gatavību mērķtiecīgi dažādot Kopienas iesaistes līmeņus attiecībā uz struktūrfondu programmām un projektiem, lai izvairītos no pārmērīgiem budžeta izdevumu palielinājumiem mazāk turīgās dalībvalstīs;

ATZĪST vajadzību regulāri pārraudzīt panākumus, kas gūti, tiecoties sasniegt ekonomisko un sociālo kohēziju, un apliecina gatavību šajā sakarā iedziļināties visos vajadzīgajos pasākumos;

APLIECINA nodomu vairāk ievērot konkrētu dalībvalstu iespējas ieguldīt Kopienas pašu resursu sistēmā un pārbaudīt iespējas, kā labot nelabvēlīgas parādības, kas attiecībā uz mazāk turīgām dalībvalstīm pašlaik pastāv Kopienas pašu resursu sistēmā;

VIENOJAS pievienot šo Protokolu Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

Protokols (Nr.29)
par patvērumu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

TĀ KĀ atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktam Savienība ievēro pamattiesības, ko nodrošina 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija;

TĀ KĀ Eiropas Kopienu Tiesas kompetencē ir nodrošināt to, ka Eiropas Kopiena, interpretējot un piemērojot Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu, ievēro tiesību aktus;

TĀ KĀ atbilstīgi līguma par Eiropas Savienību 49. pantam ikvienai Eiropas valstij, kandidējot uz dalību Savienībā, jāievēro Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 1. punktā izklāstītie principi;

IEVĒROJOT TO, ka Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 309. pants rada mehānismu, kā uz laiku atņemt dažas tiesības gadījumā, ja dalībvalsts vairākkārt nopietni pārkāpj šos principus;

ATGĀDINOT to, ka katram dalībvalsts pilsonim kā Savienības pilsonim ir īpašs statuss un aizsardzība, ko nodrošina dalībvalstis saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma otro daļu;

IEVĒROJOT TO, ka Eiropas Kopienas dibināšanas līgums rada telpu bez iekšējām robežām un katram Savienības pilsonim nodrošina tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā;

ATCEROTIES TO, ka jautājumu par Savienības dalībvalstu pilsoņu izdošanu reglamentē 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu un 1996. gada 27. septembra Konvencija, kas izstrādāta, pamatojoties uz 31. pantu Līgumā par Eiropas Savienību attiecībā uz izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstu starpā;

VĒLĒDAMĀS novērst patvēruma institūta izmantošanu tādiem nolūkiem, kādiem tas nav paredzēts;

TĀ KĀ šis protokols ievēro 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu galamērķus un uzdevumus;

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

Vienīgais pants

Ņemot vērā pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzības līmeni Eiropas Savienības dalībvalstīs, visos juridiskajos un praktiskajos jautājumos, kas saistīti ar patvēruma lietām, tās uzskatāmas par drošām mītneszemēm. Tādējādi ikvienu patvēruma lūgumu, ko iesniedz kādas dalībvalsts pilsonis, var ņemt vērā vai pasludināt, ka tā izskatīšana ir pieļaujama citā dalībvalstī, tikai šādos gadījumos:

- a) ja dalībvalsts, kuras pilsonis ir patvēruma lūdzējs, atsaucoties uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 15. pantu, pēc Amsterdamas Līguma spēkā stāšanās nosaka savā teritorijā pasākumus, atkāpjoties no pienākumiem, ko uzliek minētā konvencija;
- b) ja sāka Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktā minētā procedūra un tikmēr, kamēr Padome pieņem lēmumu šajā sakarā;
- c) ja Padome, pamatojoties uz 7. panta 1. punktu Līgumā par Eiropas Savienību, konstatē, ka dalībvalsts, kuras pilsonis ir patvēruma lūdzējs, vairākkārt nopietni pārkāpusi principus, kas minēti 6. panta 1. punktā;
- d) ja dalībvalstij būtu vienpusēji jāpieņem šādu lēmumu attiecībā uz citas dalībvalsts pilsoņa lūgumu; šādā gadījumā tūlīt jāinformē Padome; lūgumu izskata, pamatojoties uz pieņēmumu, ka tas ir klaji nepamatots, nekādā gadījumā nekādi neiespaidojot dalībvalsts lēmumu pieņemšanas tiesības.

Protokols (Nr.30)
par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

APŅĒMUŠĀS radīt priekšnoteikumus Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 5. pantā ietvertā subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanai, lai precīzāk noteiktu to piemērošanas kritērijus un nodrošinātu to, ka visas iestādes tos stingri ievēro un konsekventi ievieš;

VĒLĒDAMĀS nodrošināt to, ka lēmumu pieņemšana cik iespējams ir tuvināta Savienības pilsoņiem;

ŅEMOT VĒRĀ Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 1993. gada 25. oktobra Iestāžu nolīgumu par subsidiaritātes principa īstenošanas procedūrām;

APLIECINA, ka secinājumi, kas pieņemti Eiropadomes sanāksmē Birmingemā 1992. gada 16. oktobrī, un vispārējā nostāja subsidiaritātes principa ieviešanā, par ko vienojusies Eiropadome 1992. gada 11. un 12. decembra sanāksmē Edinburgā, turpinās vadīt Savienības iestāžu rīcību, kā arī plašāku subsidiaritātes principa piemērojumu, un šajā nolūkā

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam:

1. Visas iestādes, īstenojot tām piešķirtās pilnvaras, nodrošina subsidiaritātes principa ievērošanu. Tās nodrošina arī proporcionalitātes principa ievērošanu, saskaņā ar kuru ikvienai Kopienas rīcībai jābūt samērīgai ar Līguma mērķiem.

2. Piemērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principu, ievēro Līguma vispārīgos noteikumus un mērķus, jo īpaši attiecībā uz *acquis communautaire* un iestāžu līdzsvara pilnīgu saglabāšanu; netiek ietekmēti Tiesas izstrādātie principi par attiecībām starp valstu tiesību sistēmu un Kopienas tiesību sistēmu, kā arī ir jāievēro 6. panta 4. punkts Līgumā par Eiropas Savienību, saskaņā ar kuru "Savienība nodrošina līdzekļus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu tās mērķus un īstenotu tās politiku".

3. Subsidiaritātes princips neliek apšaubīt pilnvaras, ko Eiropas Kopienai piešķir Līgums, kā to interpretē Tiesa. Līguma 5. panta otrajā daļā minētie kritēriji attiecas uz jomām, kas nav Kopienas ekskluzīvā kompetencē. Subsidiaritātes princips parāda, kā šīs pilnvaras īstenojamas Kopienas līmenī. Subsidiaritāte ir dinamiska koncepcija, un tā jāpiemēro saskaņā ar Līgumā izvirzītajiem mērķiem. Tā ļauj Kopienai, ievērojot savas pilnvaras, izvērst plašāku rīcību, ja to prasa apstākļi vai, gluži otrādi, to ierobežot vai beigt, ja tā vairs nav pamatota.

4. Ierosinot jebkuru Kopienas tiesību aktu, jāpamato tā izstrādes iemesli, lai pierādītu, ka tas atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem; iemesli, kas ļauj secināt, ka kāds Kopienas mērķis ir labāk sasniedzams Kopienas līmenī, jāpamato ar kvalitātes un, ja vien iespējams, kvantitātes rādītājiem.

5. Lai Kopienas rīcība būtu pamatota, jāpanāk atbilde diviem subsidiaritātes principa aspektiem: ierosinātās rīcības mērķus nevar pilnībā sasniegt ar dalībvalstu rīcību, ievērojot to konstitucionālo sistēmu, un tāpēc tos labāk īstenot ar Kopienas rīcību.

Lai novērtētu, vai ir ievērots iepriekš minētais nosacījums, jāņem vērā šādas pamatnostādnes:

- attiecīgā jautājumā ir starptautiski aspekti, kurus nevar pilnībā atrisināt ar dalībvalstu rīcību;
- rīcība tikai dalībvalstu līmenī vai tas, ka nenotiek Kopienas rīcība, būtu pretrunā Līguma prasībām (piemēram, vajadzībai labot konkurences izkropļojumus, izvairīties no slēptiem tirdzniecības ierobežojumiem vai stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju) vai citādi ievērojami kaitētu dalībvalstu interesēm;
- Kopienas līmeņa rīcībai, salīdzinājumā ar rīcību dalībvalstu līmenī, būtu neapstrīdamas priekšrocības tās apjoma vai seku dēļ.

6. Kopienas rīcības formai jābūt iespējami vienkāršai un piemērotai, lai pilnībā varētu sasniegt pasākuma mērķi un panākt efektīvu īstenošanu. Kopiena darbojas kā likumdevējs tikai tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs. Līdzvērtīgos apstākļos priekšroka jādod direktīvām, nevis regulām, un pamatdirektīvām, nevis sīki izstrādātiem pasākumiem. Kā paredzēts Līguma 249. pantā, direktīvas uzliek saistības dalībvalstīm, kam tās adresētas, attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes.

7. Attiecībā uz Kopienas rīcības veidu un apjomu Kopienas pasākumos būtu iespējami plašas iespējas jāparedz valstu lēmumiem, atbilstīgi pasākuma mērķim un ievērojot Līguma prasības. Ievērojot Kopienas tiesību aktus, būtu arī jā rūpējas, lai tiktu ievērota dalībvalstīs nostiprinājusies kārtība un to tiesību sistēmas organizācija un darbība. Attiecīgos gadījumos, ievērojot vajadzību pasākumus īstenot pareizi, Kopienas pasākumos būtu jāparedz alternatīvas iespējas, kā dalībvalstīm sasniegt šo pasākumu mērķus.

8. Ja subsidiaritātes principa piemērošana izraisa to, ka Kopienas rīcība nenotiek, dalībvalstīm sava rīcība jā saskaņo ar Līguma 10. pantā noteiktajiem vispārīgiem noteikumiem, veicot piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu Līguma uzlikto pienākumu izpildi, un atturoties no pasākumiem, kas varētu apdraudēt Līguma mērķu sasniegšanu.

9. Neskarot Komisijas iniciatīvas tiesības, tai būtu:

- pirms tiesību aktu ierosināšanas jā rīko plašas apspriedes un vajadzības gadījumā jā publicē apspriedes dokumenti, izņemot īpaši steidzamus vai konfidenciālus gadījumus;
- jā pamato katra priekšlikuma atbilstība subsidiaritātes principam; kad vien vajadzīgs, priekšlikumam pievienotā paskaidrojuma rakstā sniedz sīkākas ziņas šajā sakarā. Pilnīgam vai daļējam Kopienas rīcības finansējumam no Kopienas budžeta vajadzīgs skaidrojums;
- attiecīgi jā ņem vērā vajadzība samazināt un samērot ar sasniedzamo mērķi visus finansiālus vai administratīvus apgrūtinājumus, kas attiecas uz Kopienas, valstu valdībām, pašvaldības iestādēm, uzņēmējiem un pilsoņiem;
- jā iesniedz Eiropadomei, Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējs ziņojums par Līguma 5. panta piemērošanu. Šis gada ziņojums jā nosūta arī Reģionu komitejai un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

10. Eiropadome ņem vērā Komisijas ziņojumu, kas minēts 9. punkta ceturtajā ievilkumā ziņojumā par Savienības sasniegumiem, kas tai jā iesniedz Eiropas Parlamentam saskaņā ar 4. pantu Līgumā par Eiropas Savienību.

11. Pilnīgi ievērojot attiecīgās procedūras, Eiropas Parlaments un Padome, veicot Komisijas priekšlikumu vispārējas pārbaudes, izskata arī to atbilstību Līguma 5. pantam. Tas attiecas tiklab uz Komisijas sākotnējo priekšlikumu, kā uz Eiropas Parlamenta un Padomes plānotajiem grozījumiem.

12. Līguma 251. un 252. pantā minēto procedūru gaitā Eiropas Parlamentu informē par Padomes nostāju attiecībā uz Līguma 5. panta piemērošanu, iesniedzot pamatojumu, kāpēc Padome apstiprinājusi savu kopējo nostāju. Padome Eiropas Parlamentam dara zināmus iemeslus, kāpēc tā uzskata, ka Komisijas priekšlikums pilnībā vai daļēji neatbilst Līguma 5. pantam.

13. Atbilstību subsidiaritātes principam pārskata saskaņā ar Līgumā noteiktajām normām.

Protokols (Nr.31)
**par dalībvalstu ārlietām attiecībā uz ārējo robežu šķērsošanu
(1997)**

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

ņemot vērā to, ka dalībvalstīm jānodrošina efektīvas kontroles pie ārējām robežām, vajadzības gadījumā sadarbībā ar trešām valstīm,

IR VIENOJUŠĀS par šādu noteikumu, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam:

Līguma IV sadaļas 62. panta 2. punkta a) apakšpunkta noteikumi par pasākumiem attiecībā uz ārējo robežu šķērsošanu neskar dalībvalstu kompetenci rīkot sarunas un slēgt nolīgumus ar trešām valstīm, ja dalībvalstis ievēro Kopienas tiesību aktus un citus attiecīgus starptautiskus nolīgumus.

Protokols (Nr.32)
par valsts apraides sistēmu dalībvalstīs (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

IEVĒROJOT TO, ka valsts apraides sistēma dalībvalstīs ir tieši saistīta ar katras valsts sabiedrības demokrātijas, sociālajām un kultūras vajadzībām un vajadzību saglabāt informācijas līdzekļu pluralismu;

IR VIENOJUŠĀS par šādiem paskaidrojumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Eiropas Kopienas dibināšanas līguma noteikumi neskar dalībvalstu iespējas nodrošināt valsts apraides finansējumu, ja šādu finansējumu piešķir apraides organizācijām, lai tās izpildītu valsts pasūtījumu, ko tām uzticējusi, noteikusi un organizējusi attiecīgā dalībvalsts, un ja šāds finansējums nav pretrunā kopējām interesēm, iespaidojot tirdzniecības nosacījumus un konkurenci Kopienā, tomēr ņemot vērā valsts pasūtījuma izpildi.

Protokols (Nr.33)
par dzīvnieku aizsardzību un labturību (1997)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

TIEKDAMIES nodrošināt labāku aizsardzību un labturību dzīvniekiem, kas ir jutīgas būtnes;

IR VIENOJUŠĀS par šādu noteikumu, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam,

Nosakot un īstenojot Kopienas lauksaimniecības, transporta, iekšējā tirgus un pētniecības politiku, Kopiena un dalībvalstis velta pienācīgu uzmanību dzīvnieku labturības prasībām, vienlaikus ievērojot dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus un paražas, jo īpaši attiecībā uz reliģiskiem rituāliem, kultūras tradīcijām un reģionālās kultūras mantojumu.

Protokols (Nr.34)
par EOTK līguma izbeigšanās finansiālajām sekām un par Eiropas Ogļu un tērauda pētniecības fondu (2001)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

VĒLĒDAMĀS atrisināt dažus jautājumus, kas saistīti ar Eiropas Ogļu un tērauda kopienas (EOTK) dibināšanas līguma izbeigšanos;

VĒLĒDAMĀS nodot īpašumtiesības uz EOTK līdzekļiem Eiropas Kopienai;

ŅEMOT VĒRĀ vēlmi minētos līdzekļus izmantot pētniecībai nozarēs, kas saistītas ar ogļrūpniecību un tērauda rūpniecību, un vajadzību pēc dažiem īpašiem noteikumiem šajā sakarā;

IR VIENOJUŠĀS par šādiem noteikumiem, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

1. pants

1. Visus EOTK aktīvus un pasīvus, kādi tie ir 2002. gada 23. jūlijā, 2002. gada 24. jūlijā nodod Eiropas Kopienai.

2. Šo aktīvu un pasīvu tīro vērtību, kāda tā ir EOTK bilancē 2002. gada 23. jūlijā, ņemot vērā jebkādu pieaugumu vai samazinājumu, kas varētu rasties likvidācijas darbību rezultātā, uzskata par aktīviem, kas paredzēti pētniecībai ar ogļrūpniecību un tērauda rūpniecību saistītās nozarēs, turpmāk tekstā - "likvidējamā EOTK". Pēc likvidācijas pabeigšanas minētos aktīvus dēvē par "Ogļu un tērauda pētniecības fonda aktīviem".

3. Ieņēmumus no aktīviem, ko dēvē par "Ogļu un tērauda pētniecības fondu", saskaņā ar šo protokolu un uz tā pamata pieņemtiem aktiem izmanto tikai pētniecībai, ko veic ar ogļrūpniecību un tērauda rūpniecību saistītās nozarēs, bet kas nav paredzēta pētniecības pamatprogrammā.

2. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, ar vienprātīgu lēmumu pieņem noteikumus, kas vajadzīgi šā protokola īstenošanai, tostarp pamatprincipus un atbilstošas lēmumu pieņemšanas procedūras, kas cita starpā reglamentē to, kā pieņemt daudzgadu finanšu pamatnostādnes attiecībā uz Ogļu un tērauda pētniecības fonda aktīvu pārvaldīšanu, kā arī tehniskas pamatnostādnes attiecībā uz Ogļu un tērauda pētniecības fonda pētniecības programmu.

3. pants

Ja vien šajā protokolā un uz tā pamata pieņemtos aktos nav paredzēts citādi, piemēro Eiropas Kopienas dibināšanas līguma noteikumus.

4. pants

Šo protokolu piemēro no 2002. gada 24. jūlija.

Protokols (Nr.35)

Par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 67. pantu (2001)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES

IR VIENOJUŠĀS par šādu noteikumu, ko pievieno Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.

Vienīgais pants

No 2004. gada 1. maija Padome pēc Komisijas priekšlikuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, lēmumus par to pasākumu noteikšanu, kas minēti Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 66. pantā, pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

E. PROTOKOLS, KAS PIEVIENOTS EIROPAS KOPIENAS
DIBINĀŠANAS LĪGUMAM UN EIROPAS
ATOMENERĢIJAS KOPIENAS DIBINĀŠANAS
LĪGUMAM

Protokols (Nr. 36)

par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās (1965)

AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES,

ŅEMOT VĒRĀ to, ka saskaņā ar 28. pantu Līgumā par vienotas Eiropas Kopienu Padomes un vienotas Eiropas Kopienu Komisijas izveidi Kopienām un Eiropas Investīciju bankai dalībvalstīs ir privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīga, lai pildītu to uzdevumus,

IR VIENOJUŠĀS par turpmāk izklāstītajiem noteikumiem, ko pievieno šim Līgumam.

I NODAĻA

EIROPAS KOPIENU ĪPAŠUMS, LĪDZEKĻI, AKTĪVI UN DARBĪBAS

1. pants

Kopienu telpas un ēkas ir neaizskaramas. Tajās nevar izdarīt kratīšanu, tās nevar rekvizēt, konfiscēt vai ekspropriēt. Uz Kopienu īpašumu un aktīviem bez Tiesas atļaujas nevar attiecināt nekādus administratīvus vai juridiskus piespiedu pasākumus.

2. pants

Kopienu arhīvi ir neaizskarami.

3. pants

Kopienas, to aktīvi, ieņēmumi un citi īpašumi ir atbrīvoti no visiem tiešajiem nodokļiem.

Ja vien tas iespējams, dalībvalstu valdības veic attiecīgus pasākumus, lai atlaistu vai atlīdzinātu netiešo nodokļu vai tirdzniecības nodokļu summas, kas iekļautas kustama vai nekustama īpašuma cenā, ja Kopienas savai oficiālai lietošanai izdara lielus pirkumus, kuru cenā ietilpst šādi nodokļi. Šos noteikumus tomēr nepiemēro tā, lai to darbība Kopienās izkropļotu konkurenci.

Nekādus izņēmumus neparedz nodokļiem un nodevām, kas ir maksājumi par sabiedriskiem pakalpojumiem.

4. pants

Kopienas ir atbrīvotas no visiem muitas nodokļiem, importa un eksporta aizliegumiem un ierobežojumiem attiecībā uz tās oficiālai lietošanai paredzētu priekšmetu importu un eksportu; tajā valstī, kur šādi priekšmeti ievesti, tos var atsavināt par atlīdzību vai bez atlīdzības tikai saskaņā ar nosacījumiem, ko apstiprinājusi attiecīgās valsts valdība.

Kopienas ir atbrīvotas arī no visiem muitas nodokļiem un visiem importa un eksporta aizliegumiem un ierobežojumiem attiecībā uz to publikācijām.

5. pants

Eiropas Ogļu un tērauda kopiena var turēt jebkuru valūtu, un tai var būt norēķinu konti jebkurā valūtā.

II NODAĻA

SAZIŅA UN CEĻOŠANAS ATĻAUJAS

6. pants

Katrā dalībvalstī Kopienas iestāžu oficiālai saziņai un visu dokumentu sūtījumiem ir tāds pats statuss, kādu šī valsts piešķir diplomātiskām pārstāvniecībām.

Kopienas iestāžu oficiālo korespondenci un citu oficiālu saziņu necenzē.

7. pants

1. Kopienas iestāžu locekļiem un darbiniekiem šo iestāžu vadītāji var izsniegt ceļošanas atļaujas Padomes noteiktā formā, ko dalībvalstu iestādes atzīst par derīgiem ceļošanas dokumentiem. Šīs ceļošanas atļaujas izdod ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem saskaņā ar nosacījumiem, kas ietverti Kopienas Civildienesta noteikumos un Kopienas pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtībā.

Komisija var noslēgt nolīgumus par to, lai šīs ceļošanas atļaujas atzītu par derīgiem ceļošanas dokumentiem trešo valstu teritorijā.

2. Tikmēr, kamēr šā panta 1. punkts nav piemērots, 6. pantu, kas ietverts Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Ogļu un tērauda kopienā, tomēr joprojām piemēro iestāžu locekļiem un darbiniekiem, kam dienā, kad šis Līgums stājas spēkā, ir šajā pantā paredzētās ceļošanas atļaujas.

III NODAĻA

EIROPAS PARLAMENTA LOCEKĻI

8. pants

Eiropas Parlamenta locekļiem, kas dodas uz Eiropas Parlamenta sanāksmes vietu vai prom no tās, nepiemēro nekādus administratīvus vai citādus brīvas pārvietošanās ierobežojumus.

Eiropas Parlamenta locekļiem attiecībā uz muitām un valūtas kontroli:

- a) viņu valstu valdības piešķir tādas pašas iespējas, kā augstākajiem ierēdņiem, kas dodas uz ārzemēm pildīt īslaicīgus oficiālus uzdevumus;
- b) citu valstu valdības piešķir tādas pašas iespējas, kā ārvalstu valdību pārstāvjiem, kas pilda īslaicīgus oficiālus uzdevumus.

9. pants

Attiecībā uz Eiropas Parlamenta locekļiem nevar veikt izmeklēšanas darbības, viņus aizturēt vai uzsākt tiesvedību sakarā ar viedokli, ko viņi pauduši, vai balsojumu, ko viņi veikuši, pildot pienākumus.

10. pants

Eiropas Parlamenta sesijās tā locekļiem ir:

- a) sava valstī – imunitāte, ko piešķir attiecīgās valsts parlamenta locekļiem;
- b) visās citās dalībvalstīs – imunitāte attiecībā uz aizturēšanu un tiesvedību.

Imunitāte tāpat attiecas uz Eiropas Parlamenta locekļiem, kamēr viņi dodas uz Eiropas Parlamenta sanāksmes vietu un prom no tās.

Ja Eiropas Parlamenta loekli aiztur pārkāpuma izdarīšanas laikā, viņš nevar atsaukties uz imunitāti, un tā neliedz Eiropas Parlamentam izmantot tiesības kādam no tā locekļiem atņemt imunitāti.

IV NODAĻA

DALĪBVALSTU PĀRSTĀVJI, KAS PIEDALĀS EIROPAS KOPIENU IESTĀŽU DARBĀ

11. pants

Dalībvalstu pārstāvjiem, kas piedalās Kopienas iestāžu darbā, viņu padomdevējiem un tehniskiem ekspertiem, veicot pienākumus, kā arī dodoties uz sanāksmes vietu un prom no tās, ir parastās privilēģijas, imunitāte un atvieglojumi.

Šis pants attiecas arī uz Kopienu padomdevēju struktūru locekļiem.

V NODAĻA

EIROPAS KOPIENU IERĒDŅI UN PĀRĒJIE DARBINIEKI

12. pants

Neatkarīgi no pilsonības Kopienu ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem visās dalībvalstīs

- a) saskaņā ar Līgumu noteikumiem, kas, no vienas puses, attiecas uz ierēdņu un pārējo darbinieku atbildību attiecībā pret Kopienām un, no otras puses, uz Tiesas jurisdikciju domstarpībās starp Kopienām un to ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem, ir imunitāte pret tiesvedību saistībā ar darbībām, ko viņi veikuši, pildot amata pienākumus, tostarp viņu teikto vai rakstīto. Šī imunitāte saglabājas arī tad, kad viņi beiguši pildīt amata pienākumus;
- b) uz viņiem, kā arī viņu laulātajiem un apgādājamiem ģimenes locekļiem neattiecas imigrācijas ierobežojumi vai ārvalstnieku reģistrācijas formalitātes;
- c) attiecībā uz naudas vai valūtas maiņas noteikumiem viņiem piešķir tādus pašus atvieglojumus, kādus parasti piešķir starptautisku organizāciju amatpersonām;
- d) viņiem ir tiesības, pirmo reizi stājoties amatā, bez muitas nodokļiem attiecīgā valstī ievest savas mēbeles un sadzīves priekšmetus un tiesības bez muitas nodokļiem izvest savas mēbeles un sadzīves priekšmetus atpakaļ, beidzot pildīt pienākumus attiecīgajā valstī, jebkurā gadījumā ievērojot nosacījumus, ko par vajadzīgiem atzinusi tās valsts valdība, kurā šīs tiesības īsteno;

- e) viņiem ir tiesības personiskai lietošanai bez muitas nodokļiem ievest automašīnu, kas iegādāta iepriekšējā dzīves vietā, vai arī valstī, kuras pilsoņi viņi ir, saskaņā ar noteikumiem, kas ir spēkā attiecīgās valsts vietējā tirgū, kā arī to izvest atpakaļ, nemaksājot muitas nodokļus, jebkurā gadījumā ievērojot nosacījumus, ko attiecīgās valsts valdība uzskata par vajadzīgiem.

13. pants

Kopienu ierēdņi un pārējie darbinieki maksā Kopienām nodokļus no algas un citas atlīdzības, ko tiem maksā Kopiena, saskaņā ar nosacījumiem un procedūru, ko pēc Komisijas priekšlikuma nosaka Padome.

Viņi ir atbrīvoti no valstu nodokļiem no algas un citas atlīdzības, ko viņiem maksā Kopiena.

14. pants

Piemērojot ienākumu nodokli, īpašuma nodokli un mantojuma nodokli, kā arī piemērojot starp Kopienu dalībvalstīm noslēgtās konvencijas par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, Kopienu ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem, kas tikai tādēļ, lai veiktu savus pienākumus Kopienu dienestā, apmetas uz dzīvi tādā dalībvalstī, kas nav valsts, kurai viņiem bijuši jāmaksā nodokļi, stājoties Kopienu dienestā, gan valsts, kurā viņi faktiski dzīvo, gan valsts, kurai viņiem bijuši jāmaksā nodokļi, pieņem, ka to pastāvīgā dzīvesvieta ir valstī, kurai viņiem bijuši jāmaksā nodokļi, ja tā ir Kopienu dalībvalsts. Šis noteikums attiecas arī uz laulāto, ja vien viņš nav atsevišķi iesaistījies algotā darbā, un uz apgādājamiem bērniem, kas ir šajā pantā minēto personu aprūpē.

Kustams īpašums, kas pieder pirmajā panta daļā minētajām personām un atrodas tajā valstī, kurā tās uzturas, ir atbrīvots no šīs valsts mantojuma nodokļiem; lai aprēķinātu šādu nodokli, pieņem, ka šāds īpašums nodokļu uzlikšanas nolūkos atrodas valstī, kurai viņiem bijuši jāmaksā nodokļi, ievērojot trešo valstu tiesības, kā arī, iespējams, starptautiskas konvencijas attiecībā uz nodokļu dubulto uzlikšanu.

Piemērojot šo pantu, neņem vērā nevienu pastāvīgu dzīvesvietu, kas iegūta vienīgi tādēļ, lai pildītu pienākumus citās starptautiskās organizācijās.

15. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma vienprātīgi nosaka Kopienu ierēdņu un pārējo darbinieku sociālā nodrošinājuma sistēmu.

16. pants

Padome pēc Komisijas priekšlikuma un, apspriedusies ar citām attiecīgām iestādēm, nosaka to Kopienu ierēdņu un pārējo darbinieku kategorijas, uz kurām pilnībā vai daļēji attiecas 12. pants, 13. panta 2. daļa un 14. pants.

Šādās kategorijās iekļautu ierēdņu un pārējo darbinieku vārdus, amata pakāpes un adreses periodiski dara zināmus dalībvalstu valdībām.

VI NODAĻA

EIROPAS KOPIENĀS AKREDITĒTO TREŠO VALSTU PĀRSTĀVNICĪBU PRIVILĒĢIJAS UN IMUNITĀTE

17. pants

Dalībvalsts, kurā ir Kopienu mītne, Kopienās akreditēto trešo valstu pārstāvniecībām piešķir parasto diplomātisko imunitāti un privilēģijas.

VII NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

18. pants

Privilēģijas, imunitāti un atvieglojumus Kopienu ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem piešķir vienīgi Kopienu interesēs.

Jebkurai Kopienas iestādei ir jāatņem ierēdnim vai darbiniekam piešķirtā imunitāte, ja šī iestāde uzskata, ka šādas imunitātes atņemšana nav pretrunā Kopienu interesēm.

19. pants

Lai piemērotu šo Protokolu, Kopienu iestādes sadarbojas ar attiecīgo dalībvalstu atbildīgajām iestādēm.

20. pants

Uz Komisijas locekļiem attiecas 12. līdz 15. pants un 18. pants.

21. pants

Šā Protokola 12. līdz 15. pants un 18. pants attiecas uz Tiesas tiesnešiem, ģenerālvokātiem, sekretāru un referentu palīgiem, kā arī uz Pirmās instances tiesas locekļiem un sekretāru, neskarot 3. panta noteikumus Protokolā par Tiesas Statūtiem, kas saistīti ar tiesnešu un ģenerālvokātu imunitāti pret tiesvedību.

22. pants

Šis Protokols attiecas arī uz Eiropas Investīciju banku, tās struktūru locekļiem, tās personālu un uz dalībvalstu pārstāvjiem, kas piedalās tās darbā, neskarot Protokolu par bankas Statūtiem.

Eiropas Investīciju banka turklāt, to veidojot un palielinot tās kapitālu, ir atbrīvota no jebkādiem nodokļiem vai līdzīgiem maksājumiem, kā arī no dažādām formalitātēm, kas var būt ar to saistītas valstī, kurā banka atrodas. Arī bankas darbības izbeigšanas vai bankas likvidācijas gadījumā tai neuzliek nekādus maksājumus. Visbeidzot, bankai un tās struktūru darbībām, kas veiktas saskaņā ar Statūtiem, neuzliek nekādus apgrozījuma nodokļus.

23. pants

Šis protokols attiecas arī uz Eiropas Centrālo banku, tās struktūru locekļiem un personālu, neskarot noteikumus, kas ietverti Protokolā par Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem.

Eiropas Centrālā banka turklāt ir atbrīvota no jebkādiem nodokļiem vai līdzīgiem maksājumiem gadījumā, ja palielinās tās kapitāls, un no dažādām formalitātēm, kas ar to var būt saistītas valstī, kurā ir Bankas mītne. Bankas un tās iestāžu darbībām, kas veiktas saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem, neuzliek nekādus apgrozījuma nodokļus.

Iepriekš minētie noteikumi attiecas arī uz Eiropas Monetāro institūtu. Arī tā darbības izbeigšanas vai likvidācijas gadījumā tam neuzliek nekādus maksājumus.

TO APLIECINOT, attiecīgie Pilnvarotie ir parakstījuši šo Protokolu.

Briselē, tūkstoš deviņi simti sešdesmit piektā gada astotajā aprīlī.

Paul Henri SPAAK

Kurt SCHMÜCKER

Maurice COUVE DE MURVILLE

Amintore FANFANI

Pierre WERNER

J. M. A. H. LUNS
